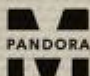
JON FOSSE

Numele celălalt

Septologie I-II

Roman nominalizat la International Booker Prize 2020

Anansi
CONTEMPORAN

JON FOSSE

Numele celălalt

Septologie I-II

Traducere din limba norvegiană şi note de

Ovio Olaru

EDITURA PANDORA

2022

COLECȚIE COORDONATĂ DE
BOGDAN-ALEXANDRU STĂNESCU

Anansi
CONTEMPORAN

Autor: Jon Fosse

Titlul original: Det andre namnet
Septologien I-II
Copyright 2019

Det andre namnet. Septologien I-II, Det Norske Samlaget

Published by permission of Winje Agency A/S, Skiensgate 12, 3912 Porsgrunn, Norway

O.P. 16, Ghişeul 1, C.P. 0490, Bucureşti

Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20

e-mail: comenzi@edituratrei.ro

www.pandoram.ro

ISBN (print): 978-606-978-450-1

ISBN (epub): 9786069785478

Editori:

Magdalena Mărculescu

Silviu Dragomir

Fondator:

Ion Mărculescu, 1994

Director editorial:

Bogdan-Alexandru Stănescu

Redactare

Irinel Antoniu

Design:

Andrei Gamarț

Director producţie:

Cristian Claudiu Coban

Dtp:

Mirela Voicu

„Și-i voi da o piatră albă; și pe piatra aceasta este scris un nume nou pe care nu-l știe nimeni decât acela care-l primește.”

Apocalipsa

„Dona nobis pacem.”

Agnus Dei

Annei

I

Şi mă văd uitându-mă la tabloul cu cele două linii, una violet şi una maro, încrucişându-se la mijloc, un tablou pe lăţime, şi văd că am pictat cele două linii încet, în culori groase pe bază de ulei, care au curs, iar în punctul unde liniile se întâlnesc, culorile se amestecă atât de frumos şi curg în jos şi mă gândesc că ăsta nu e încă un tablou, dar e deja un tablou, cumva, totuşi, e terminat, nu mai e nimic de adăugat, mă gândesc şi îl dau la o parte, nu mai vreau să-l văd pe şevalet, nu mai vreau să-l privesc, îmi zic şi mă gândesc că azi e luni şi că trebuie să pun tabloul lângă celelalte la care încă lucrez şi care nu sunt gata, cele care stau stivuite între uşa camerei şi uşa holului, sub cuierul unde stă agăţată geanta de piele maro în care îmi ţin caietul de schiţe şi creionul, apoi privesc spre cele două stive de tablouri finalizate care se sprijină de peretele de lângă uşa bucătăriei, am deja zece tablouri mari terminate şi încă vreo patru-cinci de dimensiuni mici, ceva de genul, în total sunt paisprezece tablouri aşezate pe două rânduri lângă uşa bucătăriei, căci în curând o să am o expoziţie, cele mai multe dintre ele sunt pătrate, cum s-ar zice, dar uneori mai pictez şi tablouri lungi şi înguste, şi tabloul cu cele două linii care se încrucişează e tot pătrat, cumva, dar pe ăsta nu vreau să-l includ în următoarea expoziţie, fiindcă nu-mi place deloc, de fapt, şi poate nici măcar nu e un tablou în toată regula, ci doar două linii, sau poate vreau să-l păstrez pentru mine şi să nu-l vând? există tablouri pe care le vreau pentru mine şi pe care nu le vând, şi poate că ăsta e unul dintre ele, cu toate că poate nu-mi place deloc, în definitiv, cu toate că se poate spune că e un tablou nereuşit, poate vreau să-l păstrez şi să nu-l vând, fără să ştiu de ce vreau să-l ţin, împreună cu alte câteva pe care le ţin într-o cămară din pod şi de care nu vreau să mă despart, sau poate, poate vrea Åsleik tabloul? să i-l dăruiască Surorii de Crăciun? căci în fiecare an, în timpul Adventului, îi fac cadou câte un

tablou pe care i-l dăruieşte apoi Surorii lui, iar el îmi dă carne şi peşte şi lemne de foc şi alte lucruri, şi, da, să nu uit că îmi curăță zăpada de pe alee în timpul iernii, cum obişnuieşte Åsleik să zică, da, face şi asta şi, când îi zic cu cât se vinde un asemenea tablou în Bjørgvin[1], Åsleik zice că pentru el e de neînțeles că oamenii ar da atâția bani pe un tablou, cei care plătesc trebuie să aibă o groază de bani, zice, la care eu zic că înțeleg de ce i se par o grămadă, fiindcă şi mie mi se par o grămadă, la care Åsleik zice că, dacă aşa stau lucrurile, el iese bine din afacerea asta, şi în orice caz îi face Surorii lui cadouri mult prea scumpe în fiecare an, zice el, la care eu încuviințez, apoi tăcem amândoi şi eu zic că trebuie să-i dau câțiva bani pentru costițele de miel şi pastrama de vită şi peştele uscat şi lemnele de foc şi pentru curățat aleea de zăpadă, şi poate să-i dau şi o plasă de cumpărături de când am fost la Bjørgvin să fac cumpărături pentru mine, zic, şi el acceptă cu oarecare jenă, zicând că, da, aşa se cade, zice, şi mă gândesc că poate n-ar fi trebuit să-i spun de bani, fiindcă Åsleik nu vrea să primească bani sau alte lucruri, dar când mă gândesc că am destul cât să mă descurc, iar el e sărac lipit, îi întind rapid şi discret câteva bancnote, apoi ne prefacem amândoi că nu s-a întâmplat, şi e la fel şi când mă duc la Bjørgvin, întotdeauna îi cumpăr câte ceva şi lui, mă gândesc, fiindcă dacă eu câştig puțin, ei bine, el nu câştigă aproape nimic în comparație cu ce câştig eu, îmi zic şi mă uit la stivele de tablouri terminate sprijinite de perete, cu pânzele întinse în nişte rame pe care le-am făcut cu mâna mea şi pe spatele fiecăreia am scris titlul cu pensula folosind vopsea neagră şi groasă, tabloul de la capătul teancului la care mă uit se numeşte Şi valurile lovesc ceva,

[1] Denumire veche pentru oraşul de coastă norvegian Bergen.

da, titlurile sunt importante pentru mine, fac cumva parte din tablou şi mereu le scriu cu vopsea neagră în ulei pe cadrul de lemn, ramele mi le meşteresc singur, aşa am făcut mereu şi-o s-o fac cât timp voi picta, îmi zic, şi mi se pare că, de fapt, sunt prea multe tablouri pentru o expoziție, dar o să le iau pe toate cu mine la Galeria Beyer şi atunci Beyer o să pună câteva deoparte într-o cameră alăturată galeriei, la Bancă, aşa cum a botezat încăperea unde depozitează tablourile care nu sunt incluse în expoziție, îmi amintesc şi mă duc să privesc din nou tabloul cu cele două linii care se încrucişează, ambele sunt tuşe groase, impasto, cum li se zice, şi vopseaua în ulei a curs puțin, iar în locul unde cele două linii se întâlnesc s-a creat o culoare atât de neobişnuită, o culoare superbă şi fără nume, cum sunt adesea culorile, fiindcă bineînțeles că nu există un nume pentru nenumăratele culori care există, mă gândesc şi mă îndepărtez la câțiva metri de tablou şi mă opresc şi-l privesc şi sting apoi lumina şi stau şi privesc tabloul pe întuneric, fiindcă e întuneric afară, în perioada asta a anului e întuneric sau aproape întuneric toată ziua, îmi zic şi mă uit la tablou în timp ce ochii mi se obişnuiesc cu întunericul şi disting liniile, le văd încrucişându-se şi văd cât de multă lumină e de fapt în tablou, da, multă lumină imperceptibilă, aşa că, da, e de fapt un tablou frumos, totuşi, poate, mă gândesc şi nu mai vreau să-l privesc, îmi zic, dar stau în continuare şi mă uit la el, şi gata, trebuie să termin, îmi zic, aşa că mă întorc spre masa rotundă de lângă geam, în jurul mesei sunt două scaune, iar pe unul dintre ele, cel din stânga, pe el şedeam şi continui să şed, iar pe cel din dreapta obişnuia să stea Ales cât trăia, dar a murit mult prea tânără şi nu vreau să mă gândesc la asta, şi sora mea Alida, şi ea a murit mult prea tânără şi nu vreau să mă gândesc la asta, îmi zic şi mă văd stând din nou în scaunul meu şi privind într-un punct fix spre Marea Sygne, spre

reperul meu, acolo unde ajunge vârful pinilor care îmi cresc sub fereastră, în pătratul din mijloc al ferestrei, în partea dreaptă, pentru că ferestrele sunt împărțite în două laturi identice, iar fiecare dintre ele e împărțită în trei ochiuri dispuse vertical, iar în ochiul din mijloc al laturii drepte se văd vârfurile pinilor şi mă uit la pini şi în linia mea de ochire apar valurile mării în întuneric şi mă văd aşezat acolo privind valurile şi mă văd mergând spre maşina parcată în fața Galeriei Beyer, îmbrăcat în paltonul meu negru şi cu geanta mea de piele maro pe umăr, tocmai am fost la Cafenea, dar azi n-am prea avut poftă de mâncare, aşa că nu am mâncat de seară, cum n-am mâncat de atâtea ori, ci mi-am comandat doar un sandviş cu carne de vită[2] şi ceapă şi deja e târziu şi am făcut toate cumpărăturile necesare din Bjørgvin şi e timpul să mă întorc la Dylgja, e totuşi destul de mult de condus înapoi, îmi zic şi mă aşez la volan şi-mi pun geanta pe scaunul din dreapta şi pornesc maşina şi plec din Bjørgvin pe drumul pe care Beyer m-a învățat cândva să conduc, pentru că el m-a învățat să intru şi să ies din Bjørgvin, să-mi conduc maşina spre Galeria Beyer dintr-o direcție şi să plec de acolo pe acelaşi drum în direcția opusă, îmi zic şi plec din Bjørgvin şi cad în moleşeala plăcută pe care ți-o dă condusul şi-mi dau seama c-o să trec imediat pe lângă blocul lui Asle, cel din Skutevika[3], care se află chiar lângă mare şi în fața căruia a fost construit un mic debarcader, îmi zic şi îl văd pe Asle stând pe canapea şi tremurând, tot corpul îi tremură şi Asle îşi doreşte să-l lase tremuratul odată şi-şi aminteşte că ieri seară a adormit direct pe canapea fără să mai aibă puterea să se ridice, să se

---

[2] Karbonadesmørbrød, sandviş făcut tradițional cu pâine veche şi carne tocată de vită.

[3] Cartier al oraşului Bergen.

dezbrace şi să se bage în pat sau să-şi scoată câinele, pe Brage, la plimbare, aşa că probabil are nevoie urgent afară să-şi facă nevoile, îşi zice, dar acum trebuie să se oprească din tremurat, tremură din tot corpul, şi nu numai mâinile, îşi dă seama şi trebuie să se ridice şi să meargă la bucătărie şi să bea nişte tărie să scape de tremurat, fiindcă ieri nici măcar nu s-a dezbrăcat ca să se culce, nu, numai s-a întins pe canapea şi a adormit buştean aşteptând să-i treacă beția, iar acum zace doar privind în gol în timp ce corpul îi tremură încontinuu, şi totul e, totul e ce? gol? absent? îndepărtat? da, da, poate, da, îndepărtat, poate, îşi zice, iar acum trebuie să bea puțină tărie ca să nu mai tremure aşa rău, îşi zice, apoi, apoi o să meargă şi-o să iasă pe mare, da, singurul lucru pe care şi-l doreşte, singurul lucru pe care îl vrea e să plece, să dispară cum a dispărut, pe când era abia o fetiță, Alida, şi zăcea moartă în pat, Sora mea, şi cum a dispărut băiatul din vecini, pe care-l chema Bård şi care a căzut din barca lui taică-său în mare şi nu ştia să înoate şi n-a reuşit să urce la loc şi nici să ajungă la mal, îşi zice că trebuie să se scoale, să meargă la bucătărie şi să-şi toarne un pahar zdravăn de tărie să scape puțin de tremur, apoi să umble prin toate camerele şi să stingă luminile, prin toată casa trebuie să umble să verifice că-i totul în regulă, apoi să iasă din casă, să încuie uşa şi apoi să coboare la mare şi să iasă pe mare, să tot meargă în larg, e un gând pe care-l întoarce pe toate părțile, e singurul gând pe care reuşeşte să-l formuleze, gândul că va ieşi pe mare şi va dispărea în mare, în nimicul valurilor, iar gândul i se învârte în cercuri în cap, nu se lasă dus, ci continuă să revină, fiindcă numai gândul ăsta, acest singur gând e palpabil, tot restul e distanță goală, prezență goală, pentru că nimic nu e gol, dar cu toate astea e gol acolo în întunecimile lui, şi toate gândurile pe care se chinuie să le gândească nu reuşeşte să le gândească, sunt mult prea grele, chiar şi gândul de a

ridica un braț e prea greu, şi observă că tremură, tremură chiar dacă nu se mişcă deloc, şi de ce nu poate suporta gândul de a se ridica de acolo? de a ridica un braț? şi de ce singurul gând pe care îl poate gândi e acela de a ieşi pe mare? vrea să bea cât să-i dispară tremurul, apoi să stingă luminile din casă, eventual să facă puțină ordine, dacă e nevoie, fiindcă totul trebuie să rămână în ordine în urma lui, apoi se gândeşte că poate ar trebui să-i scrie Băiețelului, indiferent cât de mare a crescut, da, e mare de mult şi locuieşte în Oslo, sau poate ar trebui mai degrabă să-l sune? deşi niciunuia nu-i face plăcere să vorbească la telefon, îşi zice, sau poate să-i scrie o scrisoare lui Liv, cu care a fost căsătorit mai mulți ani, dar a trecut atâta de când au divorțat, încât între ei n-a mai rămas urmă de ranchiună şi nu poate dispărea fără să-şi ia rămas-bun de la cineva, pur şi simplu nu se face, dar cealaltă femeie cu care a fost căsătorit, Siv, la ea nici măcar nu îndrăzneşte să se gândească, ea doar i-a luat pe Fiu şi pe Fiică şi l-a părăsit, a dispărut pur şi simplu, da, nici nu-i trecuse prin minte vreodată c-ar putea divorța când ea i-a spus că s-a umplut paharul, aşa că i-a luat pe Fiu şi pe Fiică şi l-a părăsit, deja găsise un loc unde să stea, îi spusese, iar el nu şi-a dat seama de nimic, îşi aminteşte, apoi Fiul şi Fiica l-au vizitat un weekend din două, îşi aminteşte, dar apoi Siv şi-a găsit pe altul şi i-a luat cu ea pe Fiu şi pe Fiică şi s-au mutat cu toții pe undeva prin Trøndelag, s-a mutat cu noul ei soț acolo, luând copiii şi lăsându-l singur şi scriindu-i să trimită bani pentru asta şi ailaltă, şi el a trimis bani pentru orice i-a cerut şi cât timp a avut bani de trimis, se gândeşte, dar de ce se gândeşte la asta? e numai ceva ce-a fost odată, fiindcă acum totul e rezolvat, totul e gata, toate instrumentele de pictură sunt aşezate la locul lor pe masă, iar tablourile se sprijină cu fața la perete, pensulele sunt aliniate în ordinea mărimii, spălate bine cu terebentină şi

curate de tot, iar tuburile cu vopsea sunt şi ele ordonate în funcție de câtă vopsea mai e în fiecare, fiecare capac e bine înfiletat, şevaletul e gol, totul e lună şi bec, totul e la locul lui şi în cea mai bună ordine, iar el doar stă şi tremură gândindu-se la nimic, doar tremură şi se gândeşte cum o să se ridice şi-o să iasă încuind uşa şi coborând la mare şi-o să iasă pe mare, o să intre în mare, o să meargă în larg până valurile îi trec peste cap şi dispare, se gândeşte la asta iar şi iar, e tot ce există, restul e doar întuneric şi nimic, ca atunci, uneori, când îl loveşte dintr-odată un soi de iluminare şi atunci, atunci se umple de un soi de fericire şi se gândeşte că trebuie să existe undeva un loc gol, o lumină goală, cum ar fi ca totul să fie aşa? îşi zice, totul să fie o lumină goală, cum ar fi să existe un asemenea loc? în toată goliciunea, în toată luminoasa lui goliciune? în nimicnicia lui? şi în timp ce se gândeşte la un asemenea loc, care fireşte că nu există, cade într-un soi de somn care nu e somn, ci mai degrabă o mişcare în care nu se mişcă de fapt, cu tot tremuratul lui, ba chiar, în ciuda faptului că tremură întruna, totul e greu, dar acolo, în toată greutatea aia, se zăreşte lumina aia incredibil de uşoară, precum credința, îşi zice Asle, şi îl văd în sufragerie sau atelier sau cum s-o fi chemând, zace pe o canapea în spatele căreia e fereastra care dă spre mare, şi în fața canapelei e o măsuță pe care stau împrăştiate câteva caiete cu schițe şi creioane, toate aliniate, e camera lui, camera lui Asle, doar atât, îmi zic, şi totul în cameră e la locul lui, şi sprijinit de un perete stă un tablou cu rama în afară şi pânza lipită de perete şi văd că Asle a pictat Întuneric luminos cu vopsea neagră pe scheletul de lemn, aşa se numeşte tabloul, îmi zic şi văd că într-un colț de cameră stau suluri de pânză, în altul se află şipci subțiri de lemn pentru rame şi îl văd pe Asle zăcând pe canapea, tremurând şi gândindu-se că trebuie neapărat să bea nişte tărie să-i treacă tremuratul, şi se ridică şi se aşază

la loc şi se gândeşte că are poftă să-şi facă o ţigară, dar tremură aşa tare că nici măcar nu reuşeşte să îndoaie foiţa, aşa că scoate o ţigară normală din pachetul de pe măsuţa de cafea, o scoate din pachet şi şi-o pune între buze şi scoate cutia de chibrituri din buzunarul pantalonilor şi aprinde un chibrit şi reuşeşte cumva s-o aprindă şi trage câteva fumuri zdravene şi se gândeşte că nu va scoate ţigara din gură, scrumul poate să cadă unde se nimereşte, dar chiar trebuie să bea ceva, îşi zice tremurând încontinuu şi reuşind într-un final să-şi pună chibriturile înapoi în buzunar şi se apleacă deasupra scrumierei de pe măsuţă şi lasă ţigara să cadă în ea şi eu conduc spre nord şi mă gândesc că poate n-ar fi trebuit să trec pe lângă blocul lui din Skutevika fără să-i fac o vizită, dar, dacă chiar îşi doreşte asta cu tot dinadinsul, nu-l pot opri să iasă pe mare, să dispară în mare, dacă vrea asta cu adevărat, o s-o facă, mă gândesc în timp ce înaintez spre nord şi mă văd privind tabloul cu cele două linii care se încrucişează şi mă văd intrând în bucătăria casei mele vechi, fiindcă e o casă veche cu o bucătărie veche, şi văd că totul e la locul lui şi că blatul şi masa sunt şterse, că totul străluceşte de curăţenie, exact aşa cum trebuie, şi mă văd intrând în baie, aprinzând lumina şi constatând că şi aici totul e ordonat şi curat, exact aşa cum trebuie, chiuveta e curată, vasul de toaletă e curat şi el, mă văd oprindu-mă în faţa oglinzii şi privindu-mi părul rar şi cărunt, peticele cărunte de barbă, şi-mi trec mâna prin păr şi trag de elasticul care-mi strânge părul într-o coadă la ceafă, lăsându-l să-mi cadă în şuviţe lungi şi subţiri şi albe pe umeri, pe piept, îmi trec degetele prin ele, trag părul după urechi şi iau elasticul negru şi-l adun la ceafă şi ies apoi în hol şi dau cu ochii de paltonul meu negru, de câţi ani îl am? încerc să mă gândesc, nimeni nu poate spune că mi-am irosit banii pe haine, îmi zic şi văd o mulţime de fulare atârnând în cuier şi-mi dau seama că am

multe fulare, fiindcă Ales îmi făcea adesea cadou câte un fular de Crăciun sau de ziua mea, din moment ce asta îmi doream, mă întreba ce cadou vreau şi cel mai adesea răspundeam că vreau un fular, aşa că asta primeam, îmi amintesc şi mă întorc în sufragerie sau atelier sau cum s-o fi numind, mai degrabă amândouă odată, dar eu îi spun sufragerie şi văd geanta de piele maro atârnând în cuierul de deasupra tablourilor pe care le-am pus deoparte, tablourile de care nu sunt complet mulţumit, cele care se sprijină între uşa de la cameră şi uşa holului, şi de fiecare dată când ies din casă iau geanta de piele maro în care ţin caietul de schiţe şi creioanele, îmi zic şi văd geanta pe scaunul din dreapta în timp ce conduc spre nord şi abia aştept să ajung acasă, la casa mea veche din Dylgja, şi mă văd stând şi uitându-mă la masa rotundă de la fereastră şi la scaunele goale din faţa mesei şi pe spătarul unuia dintre scaune e agăţată o jachetă de catifea, aceeaşi pe care o port acum, şi acolo, pe scaunul aflat cel mai aproape de băncuţă, acolo obişnuiesc eu să stau, şi pe scaunul de lângă şedea Ales, era scaunul ei, îmi amintesc şi mă văd ridicându-mă la loc şi privind tabloul cu cele două linii încrucişate, nu-mi face plăcere să mă uit la el, dar trebuie să o fac, îmi zic şi conduc mai departe spre nord în întuneric şi îl văd pe Asle stând pe canapea şi privind în faţă şi parcă privind spre nimic şi tremurând, scuturându-se, da, tremură încontinuu, se scutură încontinuu, şi e îmbrăcat la fel ca mine, pantaloni negri şi pulovăr, şi pe spătarul scaunului de lângă măsuţa de cafea e agăţată o jachetă neagră de catifea identică cu cea pe care o port acum şi care obişnuia să atârne pe scaunul de la masa rotundă, şi părul îi e cărunt şi seamănă cu al meu, adunat cu un elastic negru într-o coadă la spate, şi barba lui e căruntă şi inegală, şi eu am petice albe de barbă pe care le scurtez o dată pe săptămână, îmi zic şi îl văd pe Asle zăcând pe canapea şi tremurând din tot

corpul, ridicând apoi o mână în față şi puțin într-o parte şi brațul îi tremură şi îmi închipui că îi e puțin mai bine acum şi că ar vrea să mănânce ceva, dar încă tremură atât de tare, încât trebuie să se ridice mai întâi şi să bea ceva, îşi zice în timp ce zace pe canapea şi mă gândesc că nu pot să-l las pe Asle singur în halul ăsta, n-ar fi trebuit să trec pur şi simplu pe lângă blocul lui din Skutevika, ci ar fi trebuit să-i fac o vizită, are nevoie de mine acum, îmi zic, dar am trecut de blocul lui şi n-ar fi trebuit s-o fac, poate ar trebui să întorc şi s-o iau înapoi? dar mă simt atât de obosit şi continui să conduc spre nord şi la marginea drumului zăresc o casă vopsită în maro, foarte veche, abia mai stă în picioare, şi observ cum deja i s-au dus câteva țigle, aici am trăit la un moment dat cu Ales, mă gândesc, şi mi se pare că a trecut atât de mult timp de atunci, da, parcă e dintr-o altă viață, îmi zic şi trec pe lângă casă şi mai conduc o bucată înainte să văd refugiul şi ies de pe drum şi opresc maşina şi stau nemişcat, stau pur şi simplu în maşină fără să mă gândesc la nimic, fără să fac nimic, doar stau şi mă gândesc de ce Dumnezeu am oprit maşina în refugiul ăsta? niciodată n-am oprit în el înainte, cu toate că am trecut pe lângă el de multe ori, nu, acum ar trebui să mă întorc acasă, ar fi trebuit să-l vizitez pe Asle, dar acum e prea târziu, îmi zic şi continui să stau nemişcat în maşină şi vreau să spun o rugăciune şi mă gândesc la cei care-şi spun creştini şi sunt de părere, sau în orice caz erau de părere, că botezul e absolut necesar pentru mântuirea unui copil, dar susțin totodată că Dumnezeu e atotputernic, şi atunci de ce mai e absolut necesar botezul? nu poate Dumnezeu să facă cum vrea? căci, dacă e atotputernic, atunci e în puterea lui să facă astfel încât unii să fie botezați şi alții să rămână nebotezați, nu? şi atunci e o prostie să crezi că botezul e o condiție a mântuirii, e pur şi simplu trasă de păr, mă gândesc şi îmi dau seama că gândul ăsta mă linişteşte,

prostia pe care o cred unii creştini cum că botezul e crucial pentru mântuire, ce mai e şi asta, atât de stupidă e ideea, atât de vădit prostească încât nici nu e amuzantă, o prostie ca asta nu e ceva de care să râzi, şi nici prostia celor care îşi spun creştini, prostia multora dintre ei, nu a tuturor, desigur, mă gândesc şi-mi dau seama că oamenii care gândesc aşa probabil nu se prea gândesc la Dumnezeu, apoi mă gândesc la Iisus, la cât de dragi îi erau copiii, la faptul că a spus că sunt ai lui Dumnezeu, că aparțin Împărăției Domnului, şi e un gând frumos şi adevărat, îmi zic, aşa că de ce trebuie să aştepte să fie botezați, dacă tot aparțin Împărăției Domnului? mă întreb şi mă gândesc că botezul, botezul copiilor, oricât de bun şi frumos, e totuşi făcut pentru oameni, nu pentru Dumnezeu, poate să fie sau să devină important pentru oameni sau mai degrabă pentru Biserică, da, mai mult pentru Biserică, dar sigur nu pentru Dumnezeu, fiindcă ei, copiii, adică, aparțin deja Împărăției Domnului şi trebuie să devenim cu toții ca ei, ca nişte copii mici, ca nişte prunci, ca să fim primiți acolo, aşa cum e scris în Biblie, îmi zic şi îmi dau seama că e timpul să mă opresc, fiindcă am început la rândul meu să gândesc ca un prostovan, să mă gândesc la prostia altora în vreme ce gândurile meu sunt într-o dezordine totală şi nimic nu mai are sens, fiindcă evident că nu trebuie să fii botezat cu apă ca să fii botezat de fapt, poți la fel de bine să te botezi în tine însuți, în acea persoană pe care o porți în tine, în acea persoană pe care o ai şi pe care o reprezinți, de fapt, tu însuți, cel pe care îl ai în tine de când te-ai născut, mă gândesc, şi majoritatea oamenilor, toți oamenii, atât cei care au trăit cândva, cât şi cei care încă trăiesc, sunt botezați în ei înşişi, nu în apă, în vreo biserică, nu de către un preot, sunt botezați în acea persoană pe care o poartă în sine şi care sunt, de fapt, ei înşişi, şi poate sunt botezați şi prin legătura cu alți oameni, o legătură născută din înțelegere

reciprocă, da, o înțelegere ca aceea pe care ți-o oferă limba, îmi zic şi mă gândesc că unii oameni se lasă botezați când sunt copii sau ca adulți, da, unii se lasă spălați de apa botezului, apă binecuvântată, mă gândesc, şi asta e bine şi frumos, dar cam atât, şi fiecare botez în sine, eu aşa cred, fiecare botez e un botez pentru toți simultan, pentru toată umanitatea, fiindcă toți oamenii sunt uniți, cei vii şi cei morți deopotrivă cu cei care încă nu s-au născut şi cumva nu e nicio distincție între ce face unul şi ce face altul, mă gândesc, şi la fel şi Cristos, care a trăit, a murit şi a înviat şi era una cu Dumnezeu ca om, da, aşa sunt toți oamenii, tocmai pentru că sunt născuți întru Cristos, fie că vor sau nu, legați de Dumnezeu prin Iisus Cristos, prin Fiul Omului, fie că sunt conştienți sau nu de asta, fie că o cred sau nu, e adevărat, fiindcă mă gândesc că şi creştinismul are habar de ceva, aşa că m-am convertit eu însumi la catolicism, ceva ce n-aş fi făcut niciodată dacă nu era Ales, de vreme ce nu sunt de acord cu Biserica Catolică nici măcar în principiu cu privire la botezul copiilor, dar nu am regretat niciodată că m-am convertit, chiar deloc, din moment ce credința catolică mi-a oferit atâtea, şi mă consider eu însumi creştin, da, cam la fel cum mă consider comunist sau, în orice caz, socialist, şi spun în fiecare zi o rugăciune cu rozariul, da, spun chiar mai multe rugăciuni în fiecare zi şi merg la slujbă de câte ori pot, fiindcă şi slujba are adevărul ei, la fel cum şi botezul are adevărul lui, ba chiar botezul face parte din adevăr şi poate să ne călăuzească înainte, ba chiar să ne călăuzească spre Dumnezeu, aşa cred, sau cel puțin spre Dumnezeu cum pot eu să mi-l închipui, dar asta pot face şi celelalte moduri de a gândi şi de a crede în adevăr, alte căi de a te îndrepta spre Dumnezeu cu adevărat, fie că foloseşti Numele Lui sau eşti îndeajuns de inteligent sau de timid în fața misterioasei divinități încât nu o faci, totul duce spre Dumnezeu, astfel încât toate religiile sunt una, aşa mă

gândesc, şi asta înseamnă şi că religia şi arta sunt una, pentru că Biblia şi liturghia sunt ficțiune şi poezie şi imagine, sunt literatură şi teatru şi pictură şi conțin prin asta un adevăr, căci bineînțeles că şi arta are adevărul ei, mă gândesc, dar ar trebui să nu-mi mai las gândurile să rătăcească aiurea, să nu mă pierd în gânduri neclare, nu, trebuie să pornesc mai departe spre nord şi să ajung la casa din Dylgja, la bătrâna mea casă din Dylgja, nu mai trebuie să stau nemişcat în maşină şi să-ngheț, trebuie să pornesc motorul şi să conduc spre Dylgja, fiindcă-mi place să conduc, îmi oferă un soi de linişte, mă face să intru într-un soi de hipnoză, ba chiar îmi dă un soi de fericire, iar gândul de-a mă întoarce la Dylgja şi la bătrâna mea casă îmi dă şi el fericire, îmi zic, chiar dacă mă aşteaptă o casă goală, acum, după ce Ales a murit, dar nu, nu e adevărat, fiindcă, chiar dacă Ales a murit acum mult timp, ea e în continuare acolo şi mă gândesc că poate ar trebui să-mi iau un câine, mi-au plăcut dintotdeauna câinii, şi pisicile mi-au plăcut, dar mai degrabă vreau un câine, mi se pare că prietenia cu un câine e mai trainică, m-am gândit adesea la asta, dar nu s-a nimerit niciodată să mă duc să-mi iau unul, nu ştiu exact de ce, poate pentru că prefer să rămân singur cu Ales? căci, chiar dacă e moartă, ea încă se află acolo, aşa simt, deci poate o să iau taurul de coarne şi-o să-mi iau un câine? îmi zic, dar Asle are deja un câine, a avut câine dintotdeauna şi mă gândesc că n-ar fi trebuit să trec pur şi simplu pe lângă blocul lui, n-ar trebui lăsat singur în halul în care e acum, atât de îngreunat, atât de copleşit de propria lui povară, de o piatră tremurătoare, o piatră care o să ajungă să-l îngroape, aşa cred, aşa că trebuie să întorc şi să merg înapoi spre Bjørgvin, să mă întorc şi să-i fac o vizită lui Asle, îmi zic, trebuie să-l ajut să iasă din el însuşi, îmi zic şi-l văd zăcând pe canapea şi tremurând încontinuu, ar fi trebuit să mă întorc, are nevoie de mine, dar sunt atât de

obosit şi vreau atât de mult să ajung odată acasă, să conduc în continuare spre nord, să ajung acasă mai repede, pentru că am fost în Bjørgvin şi am cumpărat pânză de la magazinul cu materiale pentru pictură şi şipci pentru cadre am cumpărat de la Magazinul de bricolaj, pe lângă asta am mai cumpărat şi multă mâncare şi acum vreau să ajung cât mai repede acasă, la Dylgja, îmi zic, şi de fapt cumpănisem dacă să rămân în Bjørgvin şi să ascult slujba de seară de la Biserica Sfântul Paul, dar eram prea obosit, poate o să vin până în oraş duminica viitoare să ascult slujba de dimineață, de mult nu am mai fost la slujbă, era şi timpul să stau din nou în fața altarului, şi atunci o să-l pot vizita şi pe Asle, mă gândesc şi îl văd zăcând acolo pe canapea şi tremurând încontinuu, imediat ar trebui să iasă cu câinele la plimbare, nu? îmi zic şi imediat mi-l închipui pe Brage stând în dreptul uşii şi aşteptând să iasă şi îl văd ridicându-se şi mergând încet spre canapea şi sărind apoi pe canapea şi lăsându-se în poala lui Asle şi aşteptând acolo, iar acum şi câinele tremură, iar Asle nu e în stare să se mişte, nici măcar nu-şi poate ridica brațul, nu poate spune niciun cuvânt, să scoată un singur cuvânt i s-ar părea o povară, e ca şi cum ar trebui să se forțeze s-o facă, se gândeşte, dar acum, dintr-un motiv sau altul, gândurile nu-i mai sunt aşa fixe, nu se mai învârt în cerc, acum nu, fiindcă, atunci când câinele i se lasă în poală, gândurile încep să i se pună în mişcare, îşi zice

Bun băiat, Brage, zice Asle

Bun, bun băiat, Brage, zice

şi Asle mângâie blana câinelui cu o mână tremurătoare şi i-o ciufuleşte şi se întreabă cum a fost în stare să se gândească să dispară pe mare, cine ar mai fi avut grijă de câine atunci? chiar vrusese să lase câinele singur, se

gândeşte şi începe să tremure mai puţin, totuşi tremură în continuare, corpul i se scutură, îmi zic, dar nu mai vreau să mă gândesc la Asle, nu mai vreau să-l văd în faţa ochilor, cu părul lui lung şi cenuşiu, barba căruntă, nu mai vreau să mă gândesc la el, e doar unul dintre mulţi alţii ca el, e singur, e unul dintre nenumăraţii oameni singuri, e doar unul dintre mulţi alţi artişti, unul dintre mulţi alţi pictori, e unul dintr-o mulţime de pictori pe care aproape nimeni nu-i ştie, în afară de membrii cei mai apropiaţi ai familiei şi câţiva cunoscuţi din studenţie sau alţi câţiva colegi, nu e mai mult sau mai puţin decât orice alt pictor, e unul dintre miile de pictori, nu mai vreau să mă gândesc la el, dar ar fi trebuit să-l vizitez, totuşi, de vreme ce e singur, de vreme ce s-a sălbăticit, ar fi trebuit să-l vizitez şi să-l întreb dacă nu vrea să ieşim la un pahar împreună, ar fi putut să-şi comande un pahar de bere şi să-l bea lângă un pahar de tărie, şi eu mi-aş fi luat o ceaşcă de cafea cu lapte, fiindcă nu beau bere, nu mai beau nici bere, nici vin sau tărie nu mai beau de când am devenit abstinent, asta ar fi trebuit să fac, că, dacă Asle ar fi băut ceva, totul ar fi fost mult mai uşor pentru el, ar fi încetat să tremure şi s-ar fi liniştit, dacă ar fi băut ceva, greutatea care-l apasă acum ar fi dispărut, piatra ar fi devenit mai uşoară, piatra s-ar fi mişcat, poate, lăsând să intre puţină lumină şi aer, ar fi trebuit să-l vizitez şi să-l duc într-un loc cu alţi oameni, un loc cu alţi oameni care beau, un loc unde şi alţii caută companie şi alinare sufletească, asta ar fi trebuit să fac, n-ar fi trebuit să trec pur şi simplu pe lângă blocul lui, ci să opresc, să-l iau cu mine, să-l scot la viaţa de afară astfel încât el însuşi să se trezească la viaţă, dar am trecut pe lângă blocul lui şi am mers mai departe spre nord, ca şi cum nu mi-ar fi păsat deloc de el, ca şi cum aş fi vrut să scap de el cât de repede cu putinţă, pentru că nu am fost în stare, nu am suportat să-l văd pe Asle zăcând acolo, aşa că am trecut pur şi

simplu pe lângă blocul lui din Skutevika, ca şi cum Asle ar fi fost prea greu, ca şi cum durerile sau suferințele lui, poate ăsta e cuvântul mai bun, suferința, m-au îndemnat să conduc mai departe, nu fiindcă n-aş fi vrut să-mi petrec timpul cu el, ci de ele, de durerile şi suferințe lui nu voiam să mă apropii, nu, nu ştiu, voiam să mă îndepărtez şi poate credeam că într-un fel sau altul aş putea să iau durerea lui cu mine în maşină, să o trag cu maşina în urma mea, că aş putea să-i smulg suferința dacă aş conduce destul de departe sau, în orice caz, invoc asta ca scuză fiindcă n-am oprit să-l vizitez, ci doar am condus mai departe, fiindcă, la urma urmei, de ce nu l-am vizitat? îmi era frică? nu îndrăzneam să împart cu el durerea? să împart suferința cu el? dar ce înseamnă asta, de fapt? astea sunt doar moduri de-a spune, de parcă ar fi posibil să împarți durerea, să împarți suferința, îmi zic şi mă văd stând în maşină şi privind spre locul de joacă de sub refugiu, nu e niciun copil acolo, dar tot acolo, în leagăn, şade o femeie tânără cu părul lung şi negru şi pe o bancă de lângă ea şade un bărbat tânăr cu părul şaten până la umeri, îmbrăcat într-un palton negru şi cu fular, e după-amiaza târziu sau seara devreme şi el şade acolo şi o priveşte cum stă în leagăn şi are o geantă de piele maro pe umăr, iar ea priveşte drept în față, e toamnă, unele frunze au început să-şi schimbe culoarea, e cel mai bun şi cel mai frumos anotimp, îmi zic, şi cel mai frumos e când se înserează, când lumina e pe cale să se stingă, când întunericul a început să pătrundă uşor în lumină, dar e încă destulă lumină încât să poți vedea cum unele frunze şi-au pierdut din verdeață, mă gândesc că ăsta e anotimpul meu, mereu a fost, de când mă ştiu, toamna mi-a plăcut cel mai mult, îmi zic şi mă uit la bărbatul care şade nemişcat pe bancă şi priveşte în față ca şi cum n-ar privi la nimic şi mă uit apoi la femeia tânără aşezată în leagăn şi priveşte şi ea în față, ca şi cum nici ea n-ar privi la

nimic, de ce stau aşa nemişcaţi? de ce nu fac nicio mişcare? mă întreb, el şade pe bancă, ea şade în leagăn, amândoi şed, de ce? de ce nu-şi vorbesc? de ce stau complet nemişcaţi, ca într-un tablou? îmi dau seama, exact ca-ntr-un tablou, ca într-un tablou pe care l-aş putea picta eu, îmi zic, şi ştiu că exact acest moment, exact această imagine, totul mi s-a imprimat în memorie şi nu va dispărea niciodată, am atât de multe astfel de imagini în memorie, mii de imagini, la un simplu gând, la simpla vedere a ceva care îi seamănă, sau chiar din senin se poate ivi o astfel de imagine, şi adesea în cele mai neaşteptate momente şi locuri, o imagine, un instantaneu care păstrează cu toate astea un soi de mişcare în sine, e ca şi cum fiecare dintre aceste imagini, fiecare din miile de imagini pe care le păstrez în minte sau unde le-oi păstra, îmi transmite ceva, spune ceva aproape limpede, dar nu are rost să încerc să disting sensul din spatele ei, fireşte că pot să-mi închipui că imaginea spune una sau alta, desigur că pot şi desigur că o şi fac, şi o parte din ceea ce imaginea transmite reuşesc, într-adevăr, să-mi imaginez, dar niciodată ceea ce spune cu adevărat, pentru că imaginea nu poate fi desluşită mereu în întregime, ci e ca şi cum ar veni din altă lume, cum se zice, şi e bizar, aproape nenatural cum sunt prinşi amândoi în imaginea asta indescriptibilă pe care o port în mine, cu toate că îi văd aievea în faţă, el şade pe bancă, iar ea în leagăn, stau ca şi cum n-ar putea să se mişte, ca şi cum ceva invizibil i-ar ţine în loc, şi stau de multă vreme aşa, se pare, de parcă au stat aşa dintotdeauna, tot timpul, pentru totdeauna, şi ea poartă o fustă, o fustă violet care s-a întunecat în asfinţitul timpuriu, violetul se mută încet spre negru, iar el stă acolo aşezat, cu paltonul lui negru, cu geanta de piele atârnându-i pe umăr, cu părul şaten până la umeri, şi pe faţa lui nu se zăreşte nicio urmă de barbă, dar nu mai pot să stau degeaba aşa, îmi zic şi mă gândesc şi că ei doi, el şi ea, stau

nemişcați, şi asta fac şi eu, stau nemişcat la fel ca ei, dar nu mai pot să stau aşa cu motorul oprit în refugiu, fiindcă oricine trece pe drum se va întreba de ce stau în maşină fără să fac nimic, de ce nu merg mai departe, dar nu trece nimeni şi dacă ar trece cineva sigur nu i s-ar părea ciudat că poposesc în refugiu, eventual numai celor doi din locul de joacă, dacă mi-ar remarca prezența, dar sigur nu m-au văzut, în orice caz, niciunul n-a ridicat privirea spre mine în timp ce stau în maşină în lumina care se estompează încet, e încă lumină, dar întunericul s-a infiltrat în aer domol, domol s-a difuzat întunericul în aer, mă gândesc în timp ce privesc spre bărbatul tânăr în palton care şade pe bancă cu o geantă de piele maro pe umăr şi spre femeia tânără care stă pe leagăn într-o fustă violet, încă stau aşezați, imobili, ca într-un tablou, chiar aşa, dar când pictez e mereu ca şi cum m-aş grăbi să termin mai repede cu imaginile astea care mă obsedează, imagini ca asta, cu el şi cu ea şezând, cumva ca să scap de ei, să mă descotorosesc de ei, cred că de aceea am devenit pictor, fiindcă am toate imaginile astea în mine, atât de multe că mă dor, mă chinuie când apar şi dispar aproape ca nişte fantasme, şi în tot felul de momente, şi nu pot scăpa de ele nicicum, tot ce pot să fac e să pictez, să mă grăbesc să dau la o parte imaginile astea care mi s-au ancorat în minte, nimic altceva, să le pictez şi să scap de ele una câte una, dar niciodată pictând exact lucrurile pe care le văd şi care mi se fixează în minte, nu, fiindcă am făcut asta de atât de multe ori, am pictat doar ceea ce am văzut şi nimic mai mult, am reprodus după natură, cum ar veni, şi ieşea un tablou prost, în felul ăsta nu pot să scap de imaginea care mi s-a fixat în minte şi pe care m-am chinuit să o pictez ca s-o îndepărtez de acolo, nu, trebuie să pictez astfel încât imaginea să se dizolve încet şi să dispară, ca o parte invizibilă şi uitată din mine însumi, din imaginea mea cea mai intimă, din imaginea pe care o port în mine şi care

mă reprezintă, sunt sigur că am în mine o singură, unică imagine, una singură, şi toate celelalte, chiar şi cele pe care le văd şi care mi se fixează în minte şi nu reuşesc să le uit, au ceva în sine care le apropie de acea unică imagine pe care o port în mine, şi asta nu se vede cu ochiul liber, dar e ceva ascuns în ceea ce văd în afară, ceva care face ca imaginea să prindă rădăcini adânci în mine, ceva ascuns în imaginea pe care o văd în timp ce stau în maşină şi privesc un bărbat tânăr şi o femeie tânără care stau şi se privesc în faţă fără să se vadă şi fără să-şi spună nimic, dar care par să fie împreună, ca şi cum ar fi unul singur, fiindcă el e invizibil fără ea şi ea e invizibilă fără el, părul ei negru, părul lui şaten până la umeri nu pot fi separate aşa cum stau ei, iar nemişcarea lor nu e mai ciudată decât a mea, pentru că şi eu stau liniştit în maşină, fără vreun motiv anume stau nemişcat în maşină, ce mai aştept? mă gândesc şi mă bate gândul că aş putea coborî până la ei, aş putea să ies din maşină şi să merg pur şi simplu până la locul de joacă unde stau, dar aşa ceva nu se face, nu? trebuie lăsaţi în pace, lăsaţi în pacea lor mare şi liniştită şi fragilă pe care n-am voie s-o stric, prezenţa mea acolo ar fi un deranj, fiindcă şed acolo şi sunt atât de liniştiţi, atât de paşnici, îmi zic, şi eu, care stau în maşină de parcă nu îndrăznesc să mai fac nimic, ca şi cum n-aş mai fi în stare de nimic, ca şi cum aş fi prea ostenit după ce l-am văzut pe Asle în apartamentul lui cu vedere la mare din Skutevika, după ce l-am văzut tremurând, şi ca şi cum aş fi prea obosit după toate cumpărăturile din Bjørgvin, îmi zic că trebuie să ajung acasă, să ajung în vechea mea casă din Dylgja, bătrâna mea casă, mi-a ajuns, mă gândesc, privind spre femeia tânără care şade în leagăn şi spre bărbatul tânăr care şade pe bancă şi se gândeşte cum, atunci când erau tineri, stăteau câteva săptămâni la bunicii lui în fiecare vară, la bunicii din partea mamei, şi casa lor era un loc de joacă asemeni celui

în care stau acum, un loc de joacă mic, cu un leagăn, o bancă, un balansoar şi o cutie de nisip, o clădire de cărămidă cenuşie, nu foarte mare, şi în holul de la intrare podeaua era de piatră, îşi aminteşte, şi aveau toaleta afară, o construcție mică parțial ascunsă în spatele casei cenuşii, înconjurată de câteva tufişuri, şi în dreptul casei, la mică distanță de ea, era un loc de joacă unde obişnuia des să stea, îşi zice şi poate îi va spune asta, dar pe ea nu o interesează astfel de lucruri, şi oricum stau de atât de multă vreme fără să-şi spună nimic că n-are rost să rupă tăcerea zicându-i că în copilărie locuia uneori lângă un loc de joacă la fel ca ăsta, într-o casă din cărămidă cenuşie, se gândeşte, ar putea la fel de bine să continue să stea aşa la infinit fără să-şi spună nimic, se gândeşte

Când eram mic, zice

şi priveşte spre ea

Da, zice ea

şi priveşte înspre el şi în vocea ei e ceva ce aduce a uşurare şi nerăbdare, dar el nu continuă şi tace în continuare şi ea îl întreabă ce avea de gând să spună

Când erai mic ce?

Când eram mic stăteam uneori într-o casă lângă un loc de joacă aproape ca ăsta, zice

Da, zice ea

E aproape ca şi cum ar fi acelaşi loc de joacă, zice el

E doar puțin ciudat, zice el

Pentru mine e ca şi cum ar fi acelaşi loc, zice el

Dar nu e nicio casă din cărămidă cenuşie aici, lângă noi, nu? întreabă ea

Nu, nu e acelaşi loc de joacă, evident că nu, zice el

Doar pare, zice ea

Da, zice el

apoi nu-şi mai zic nimic şi ea priveşte fix în față şi el priveşte fix în față

Era o casă mică, o căsuță din cărămidă cenuşie, zice el

şi ea stă în leagăn, el stă pe bancă, stau amândoi nemişcați fără să-şi spună nimic şi apoi ea spune că el a crescut la o mică fermă din fiordul Hardanger, o mică fermă cu pomi fructiferi, zice ea şi el zice da, exact aşa, şi el zice că numai din când în când a stat în căsuța de cărămidă, numai când stăteau la părinții mamei lui, la bunicii lui, fiindcă ei locuiau într-o astfel de casă de cărămidă, lângă un astfel de loc de joacă, zice el, şi ştiu că trebuie să pictez imaginea asta ca să scap de ea, următorul tablou pe care o să-l încep o să fie cu ei doi, o să mă descotorosesc de ei pictându-i, o să-i pictez ca să-i apropii de imaginea mea cea mai intimă, pentru că atunci când fac asta, dacă reuşesc s-o fac, imaginea dispare şi încetează să mă neliniştească, oferindu-mi în schimb pace, încetează să mă bântuie, iar dacă nu reuşesc, ştiu sigur asta, imaginea îmi va veni în minte din nou şi din nou, dar probabil am pictat-o deja, sau una care îi seamănă, una leită celei pe care o văd acum, dar în cazul ăsta trebuie să o mai pictez o dată şi să scap de ea din nou, trebuie s-o pictez şi să mi-o şterg din minte din nou şi din nou, mă gândesc, dar acum trebuie să plec, nu pot să stau pur şi simplu în maşină şi să mă uit la doi oameni care nu ştiu că stau şi-i privesc, îmi zic şi un soi de tristețe mă cuprinde, o suferință,

da, o disperare care mă cuprinde violent de nicăieri, de oriunde, şi se simte de parcă disperarea asta mă sufocă, de parcă aş inspira-o şi n-aş reuşi s-o expir la loc şi îmi unesc palmele şi trag aer adânc în piept şi zic în gând Kyrie şi expir încet şi zic apoi eleison şi trag aer adânc în piept şi zic Christe şi expir încet şi zic eleison şi o zic din nou şi din nou şi respirația şi vorbele mă împiedică să mă umplu de disperare, de teamă, de teamă bruscă, de acea disperare înspăimântătoare care m-a cuprins şi care mă domină şi care a transformat nucleul meu cel mai intim, ce a rămas cu adevărat eu din mine, într-un nimic, dar într-un nimic care e totuşi acolo în continuare, fix şi de neînlăturat, şi care devine din ce în ce mai vizibil în mişcarea lui nemişcată şi trag aer adânc în piept şi zic în mine Kyrie şi expir încet şi zic eleison şi respir din locul cel mai adânc din mine, mă chinui să respir din adâncurile mele şi trag aer adânc în piept şi zic în mine Christe şi expir încet şi zic eleison şi încerc să respir doar din locul acela cel mai adânc din mine, din imaginea care se află acolo şi despre care nu pot spune nimic, mă chinui să respir din cea mai intimă şi adâncă parte din mine, din ce sunt eu cu adevărat în mine, pentru a ține disperarea la distanță sau, în orice caz, sub control, ca teama să nu mă domine, să nu mă paralizeze, şi îmi dau seama că disperarea asta subită, teama asta subită care m-au cuprins se fac din ce în ce mai mici, în vreme ce eu devin din ce în ce mai mare, şi mă gândesc că am devenit de-a dreptul caraghios, dacă m-ar vedea cineva, s-ar prăpădi de râs văzându-mă stând de unul singur în maşina oprită în refugiu şi repetând Kyrie eleison Christe eleison, e ridicol, nu altceva, dar pot să râdă în voie, fiindcă ajută! chiar ajută! m-am liniştit acum şi privesc spre cei doi din locul de joacă şi mă gândesc că e timpul să mă duc acasă la nevasta mea şi la copilul nostru, sunt acasă şi mă aşteaptă, dar oare mai sunt pe drumul spre Dylgja, ăsta să fie drumul spre Dylgja?

la Dylgja trebuie să ajung, fireşte, unde altundeva aş putea să mă duc dacă nu la nevastă-mea şi la copilul nostru, cumva, la nevastă şi copil, nu, la ce naiba mă gândesc? nu, trebuie să merg spre Dylgja, spre casa veche în care locuiesc, casa în care stau singur, aşa e, da, şi doar mă gândesc că urmează să merg la nevastă şi copil, poate pentru că chiar mi-aş dori să fie aşa, că mi-aş dori să fac asta, că mi-aş dori să mă întorc cu adevărat la soția mea şi la copilul nostru? că mi-aş dori să nu trebuiască să mă întorc la o casă goală, goală şi rece? să nu trebuiască să mă întorc la propria mea singurătate? şi de ce mă gândesc că voi merge acasă la soția mea şi la copilul nostru, chiar dacă mă întorc la o casă goală şi rece, sau poate am lăsat reşoul în priză? e bine să ajungi acasă, oricum ar fi, să ajung înapoi la bătrâna, draga mea casă, şi sigur că nu mai pot să stau aici, în maşina oprită în refugiu, îmi zic şi privesc spre locul de joacă, s-a întunecat destul de bine, dar văd că bărbatul s-a ridicat şi stă în picioare în spatele femeii în paltonul lui lung şi negru şi apucă de sforile care susțin şezutul de scândură gri al leagănului pe care stă femeia şi o trage încet în spate

Nu, zice ea

Nu vreau să mă legăn, zice

Nu sunt un copil, zice

şi el dă drumul sforii şi ea se leagănă în față

Termină, zice ea

şi se leagănă înapoi

Termină odată, țipă ea

şi el continuă să îi vină în întâmpinare şi să o împingă în faţă şi împinge de fiecare dată mai tare, dându-i un avânt mai mare de fiecare dată şi ea se leagănă înainte şi înapoi şi el se gândeşte că, dacă chiar nu vrea să se legene, e de ajuns să-şi pună picioarele pe pământ şi să se oprească, e foarte uşor, de fapt, doar are pantofi în picioare, dar nu opreşte leagănul

Nu vreau să mă legăn, zice ea

De ce mă legeni dacă nu vreau? zice

Nu te-am rugat să mă legeni, zice

N-am zis că vreau să mă dau în leagăn, zice

Nu vreau să mă legăn, zice

Ai început să mă împingi ca şi cum eu n-aş avea nimic de spus în privinţa asta, zice ea

şi el continuă să îi vină în întâmpinare şi să o împingă şi se întreabă de ce face asta, totuşi, de ce îi face vânt din ce în ce mai tare, apucând-o din ce în ce mai târziu, şi ea zboară în faţă, departe de el, şi revine, iar el o împinge din nou, în faţă şi în spate, din nou în spate şi în faţă

Nu din răutate, zice el

şi împinge cu toată forţa şi leagănul ţâşneşte în faţă şi ea ţipă şi fusta îi flutură şi părul ei negru rămâne drept în spate, da, ţipă, ţipă ca el să termine, nu îi place, acum chiar să termine, îi e frică, se teme foarte tare că o să cadă din leagăn, urlă, trebuie să termine, e de ajuns, nu mai vrea

Termină, ţipă ea

Dar îți place? zice el

Nu, termină, zice ea

Îți place, zice el

Nu, deloc, zice ea

Ba da, zice el

Şi ea zice nu, zice gândeşte-te că poate o să cad când sunt sus de tot şi tu împingi, acum împinge cât de tare poate, cât îi stă în puteri, şi ea țâşneşte şi părul rămâne drept în spatele ei când urcă, fusta îi flutură şi țipă, un țipăt subțire îi iese printre buze când e sus de tot, strigă şi mai tare decât înainte, şi în timpul pendulării în față şi în spate părul ei negru zboară în părți şi îi vine în față şi ea strigă nu, nu, nu, nu mai face asta, nu-mi place, mi-e frică, termină, termină odată

Ba-ți place

şi când ajunge din nou în spate îi face vânt din nou, apucă de leagăn, o împinge cu putere şi ea zboară în față, apoi în sus, de data asta nu strigă, dar a început să-şi facă singură vânt, când e sus de tot îşi împinge genunchii în spate şi-şi aruncă partea de sus a corpului în spate şi leagănul vine cu viteză mai mare înapoi şi când ajunge în spate de tot şi urcă, îşi ridică picioarele în față şi în timp ce el o împinge din spate, ea se aruncă în față şi accelerează, ajunge şi mai în față, şi mai sus, de fiecare dată mai în față, de fiecare dată mai sus

Mai tare, strigă ea

Împinge mai tare, strigă

Împinge cât de tare poți, strigă

şi i se taie respirația şi răguşeşte, iar el împinge cât de tare poate

Aaah, țipă ea

Aşaaa, țipă

Aşa, aşa, cât de tare poți, țipă

şi el se gândeşte că nu poate împinge mai tare, a ajuns la capătul puterilor, şi-a epuizat toată forța, începe să-l ia oboseala, se gândeşte

Împinge mai tare, strigă ea

şi el nu împinge mai tare, ci la fel, la fel de tare o împinge de fiecare dată, regulat, au atins o mişcare regulată, în sus şi în jos, se leagănă în față şi în spate în pendulări regulate şi ea urlă că e grozav, e minunat, are fluturi în stomac, să nu se oprească, să continue să împingă, să o prindă şi să îi dea vânt în față, acum e bine, în sus şi în jos în mişcări egale, zice ea, încă puțin cu aceeaşi viteză, zice ea, iar el trebuie o dată sau de două ori să împingă cu toate forțele, s-o mai împingă de câteva ori cât de tare poate, urlă ea, dar urlă cumva cu o voce joasă, şi urlă cu voce atât de joasă că o gâdilă, o gâdilă plăcut prin tot corpul, are fiori în tot corpul, dar e şi înspăimântător, înfricoşător, groaznic de înspăimântător, dar se simte şi bine, incredibil de bine, urlă ea cu o voce joasă şi cu respirația tăiată

Pune mâna, împinge cât de tare poți, urlă ea

Haide, urlă,

Mai împinge de câteva ori şi după aceea gata, urlă,

şi el se gândeşte că deja e de-ajuns, te şi plictiseşti la un moment dat să tot împingi, se întunecă din ce în ce mai mult şi la început ea nu voia deloc să se legene, acum nu vrea să se oprească, aşa se întâmplă, se gândeşte şi se dă puţin în spate şi leagănul vine spre el

Mai împinge, împinge-mă din spate, urlă ea

şi el se trage şi mai în spate

Nu mai poţi? întreabă ea

şi el împinge şi ea îşi ia avânt cât de tare poate, se ţine cu toată forţa de sfoară şi se azvârle în faţă şi când ajunge sus de tot ţipă ooh ooh ooh înainte să coboare înapoi în jos şi în spate

Grozav, urlă ea

Mai mult, urlă

şi el o priveşte şi îşi ia viteză din spate spre leagăn şi împinge cu toată forţa

Daaa, ţipă ea

şi lungeşte vocala, strigă daaa încă o dată şi apoi încă o dată, mai lent

La început nu voiai să te legeni, zice el

N-aveam curaj, zice ea

Şi acum nu mai vrei să te opreşti, zice el

Nu, chiar îmi place, zice ea

Dar te-ai dat destul, zice el

E aşa plăcut, e minunat, zice ea

şi leagănul pendulează în mişcări din ce în ce mai scurte înainte şi înapoi, în sus şi în jos, în faţă şi în spate

La început mi-era frică, apoi nu mi-a mai fost frică, zice ea

Aşa se întâmplă de obicei, zice el

Dar a fost frumos, zice ea

leagănul aproape s-a oprit, mai pendulează în faţă şi în spate cu mişcări foarte mici şi ea zice că atunci când era mică nu avea curaj să se legene, i se părea aşa înfricoşător, sau avea curaj, dar se legăna doar puţin în faţă şi puţin în spate, în mişcări mici, şi el zice că poate n-ar fi trebuit s-o împingă aşa tare şi ea zice că a fost bine că a făcut-o, i-a plăcut, deşi a zis că nu îi place, de fapt i-a plăcut, zice ea şi el zice că aşa se întâmplă adesea, cineva spune un lucru şi vrea să spună altceva, uneori chiar opusul, zice el şi ea zice că nu ştie dacă se întâmplă aşa des, dar aşa a fost cu ea când s-a dat în leagăn, zice şi leagănul abia se mai mişcă în faţă şi în spate şi el prinde de sfori şi ţine leagănul în loc şi ea se opreşte şi bărbatul se postează în spatele leagănului şi îl ţine până nu se mai mişcă deloc, iar el doar stă în spatele ei şi ea doar stă în leagăn, apoi întoarce privirea în sus spre el

A fost frumos, zice ea

Da, chiar dacă nu suntem copii, zice el

Aproape adulţi, în orice caz, zice ea

Puţin adulţi, în orice caz, zice el

Puţin, da, zice ea

şi el împinge precaut leagănul, dă drumul sforii

Puțin adulți, zice el

Puțin de tot, zice ea

şi leagănul se balansează de la sine în față şi în spate în mişcări scurte, dar încă în sus şi în jos, încet acum, încet, în față şi în spate

În curând adulți, în orice caz, zice ea

Da, zice el

şi apucă sforile din nou şi leagănul se opreşte

Dar se întunecă, zice el

Mai e încă puțină lumină, zice ea

Încă o dată? zice ea

şi el apucă sforile şi merge în spate şi o trage cu sine cât de mult poate, apoi o trage în sus cât de mult poate şi aleargă în față şi dă drumul leagănului şi ea chiuie, nu, nu mai, nu aşa tare, nu aşa de repede, nu mai pot, nu aşa mult, urlă, oooh nu, nu, nu, strigă în timp ce el se îndepărtează de leagăn

Nu aşa mult, strigă ea

E prea mult, strigă

Oooh, strigă

Şi el se opreşte şi o priveşte şi vede cum se leagănă în față şi în spate, în sus şi în jos, dar din ce în ce mai încet, apoi cum îşi ia singură puțin avânt, în față şi în spate, în sus şi

în jos, apoi viteza scade şi leagănul se mişcă înainte şi înapoi şi el se îndepărtează şi mai mult

Ce faci? întreabă ea

Nimic, răspunde el

Dar mergi spre poartă, pleci? întreabă ea

Nu, nu, zice el

Nu te las aici, dar în curând se întunecă, nu vrei să mergem acasă? întreabă el

Aşteaptă să mă opresc din legănat, zice ea

şi îşi pune picioarele pe pământ şi se propteşte în ele şi leagănul se opreşte de tot şi ea priveşte spre el şi zâmbeşte şi zice că a fost foarte frumos, nu s-a mai dat în leagăn de când era mică, zice, şi atunci nu i-a plăcut foarte mult, era atât de fricoasă, îi era frică mereu şi de toate lucrurile când era mică, pe când era o fetiță, zice

Aveai curaj să te dai în leagăn? întreabă el

Numai foarte puțin, zice ea

Da, zice el

Nu, de fapt nu îndrăzneam, şi când o făceam puțin, totuşi, era cumva numai ca să-mi fac curaj, zice ea

zice că aşa era în copilărie şi apoi se face linişte şi ea îl întreabă dacă el avea curaj să se dea în leagăn când era mic

Aveai curaj?

şi el dă din cap că da şi ea se ridică din leagăn şi merge spre el şi el observă cum părul ei negru şi lung îi atârnă drept în jos şi ea îşi ridică fața spre a lui cu buzele pe jumătate deschise şi el îşi mişcă gura spre gura ei şi gurile deschise li se întâlnesc

Ce sărut precaut, zice ea

şi el îşi aşază mâna peste părul ei, deasupra lui, fără să-l atingă, apoi se prind în brațe şi se țin strâns şi el îşi aşază palma pe părul ei şi începe să-i mângâie părul lung şi negru în sus şi în jos, iar ea îşi odihneşte capul pe umărul lui şi eu îi văd stând acolo, nemişcați, par că stau acolo ca într-un tablou, ca într-o imagine pe care n-o s-o mai uit niciodată stau acolo îmbrățişați, ca într-o imagine pe care o voi picta, îi voi scoate la suprafață şi îi voi picta şi voi scăpa de ei, aşa cum stau acum o să mi-i amintesc şi-o să-i pictez şi-o să mă descotorosesc de imaginea lor, îmi zic, fiindcă acum parcă emană o lumină din locul unde stau strâns îmbrățişați, de parcă ar fi unul singur stau acolo, ca şi cum doi oameni ar fi unul, atât de lipiți stau acolo în înserare şi întunericul se lasă peste ei ca zăpada, întunericul cade peste ei ca fulgii, unul după altul, cumva, dar simultan ca un singur întuneric, un întuneric unitar, nu ca fragmente de întuneric, ci ca un întuneric care ninge, şi cu cât se întunecă mai mult, cu atât mai multă lumină emană ei doi, da, un soi de lumină iradiază dinspre ei, pot să o văd, şi, chiar dacă lumina asta poate e invizibilă, se vede totuşi, pentru că şi oamenii iradiază lumină, în special din ochi, şi cel mai adesea în licăriri scurte, ca o degajare de lumină insesizabilă, dar dinspre cei doi emană o lumină calmă şi regulată care e mereu aceeaşi lumină şi care nu se schimbă nicicând, ca şi cum ei doi compun împreună o singură lumină, aşa iradiază lumina din ei, ca o unică rază de lumină, îmi zic şi văd cum ea s-a transformat aproape în

întregime în lumină, aşa arată pentru el, îşi zice în timp ce o strânge în braţe, dar cât de prost să fii? ţine în braţe o femeie în carne şi oase şi i se năzăreşte că e făcută din lumină, nu e normal să gândeşti aşa, îşi zice, nu c-ar fi fost vreodată normal la cap, dar aşa i se pare, e ca şi cum ar ţine în braţe o lumină, foarte ciudat, se gândeşte, mai ales aşa cum se ţin în braţe, ea strânsă în jurul lui, el strâns în jurul ei, nu, e o prostie, se gândeşte, pur şi simplu nu e bărbătesc, se gândeşte, fiindcă sigur că nu e nicio lumină, ci o femeie în carne şi oase, cu formele unei femei în carne şi oase, sigur nu e o lumină, e femeie, e iubita lui şi nu o lumină, îşi zice, iar eu văd că îşi dau drumul din îmbrăţişare şi se îndepărtează puţin unul de celălalt şi mai văd că întunericul se ridică de pe fiecare din ei, cum stau ca două figuri decupate în întuneric, stau puţin depărtaţi unul de celălalt şi par puţin obosiţi şi el îşi zice că ea n-are cum să fie lumină, ce gând stupid, se gândeşte, gândurile de genul ăsta sunt mari şi goale, îşi repetă şi o ia de mână şi merg împreună la balansoar şi îşi dau drumul la mâini şi ea se aşază într-un capăt, şade aproape de pământ, de pământul cenuşiu cu smocuri de iarbă, iar el merge în celălalt capăt şi trage balansoarul în jos şi ea se împinge puţin în picioare să-l ajute şi el ridică un picior peste scândură şi o împinge cu greutatea lui spre pământ şi încalecă balansoarul, care coboară în capătul lui la pământ şi ea îşi trage picioarele şi stă suspendată în aer

E foarte fain să pluteşti aşa în aer, zice ea

Am dat în mintea copiilor, zice el

Suntem iar copii, zice ea

Mă simt iar ca o fetiţă, fie că plutesc şi mă mişc, ca în leagăn, sau atârn pur şi simplu în aer, ca acum, zice ea

Tuturor copiilor le place să fie în aer, zice ea

Şi tuturor copiilor adulți, zice el

Da, poate, zice ea

Nouă, în orice caz, zice el

În orice caz acum, zice el

Dar deja vorbim prostii, zice ea

Mi-e aproape jenă, zice ea

şi el se împinge în picioare şi țâşneşte în aer şi ea coboară brusc spre pământ şi se împinge şi ea în pământ şi țâşneşte în sus şi el coboară din nou

Tuturor le place să plutească, zice el

şi atinge pământul şi se împinge înapoi

Şi mişcările regulate, zice el

şi ea coboară spre pământ şi ajunge jos şi se împinge în sus

Ca ritmul respirației, zice el

şi coboară spre pământ şi se împinge în sus

Şi bătăile inimii, zice ea

şi coboară spre pământ şi se împinge în sus

Să fie în aceeaşi mişcare, zice el

şi coboară spre pământ şi se împinge în sus

Să fie împreună în mişcare, zice ea

şi coboară spre pământ şi se împinge în sus

Să fie aceeaşi mişcare, zice el

şi coboară spre pământ şi se împinge în sus

Ca valurile, zice ea

şi coboară spre pământ şi se împinge în sus

Ca valurile în aceeaşi mare, zice ea

şi coboară spre pământ şi se împinge în sus

Ca noi doi, zice ea

şi coboară spre pământ şi se împinge în sus

Ca mine şi ca tine, zice el

şi coboară spre pământ şi se împinge în sus

Ca noi, zice ea

şi coboară spre pământ şi se împinge în sus şi el nu mai împinge cu picioarele, ci îşi lasă greutatea să țină partea lui de balansoar pe pământ şi stă călare pe şezut, cu picioarele odihnindu-i-se pe pământ în timp ce ea şi picioarele ei atârnă libere în aer

Aşa să fie, zice ea

Aşa va fi, zice el

şi se împinge în sus şi ea coboară şi picioarele ei lovesc pământul

Şi aşa, zice ea

şi se împinge în sus

Şi aşa, zice el

şi rămân aşa, el jos, ea sus, în aer

Când erai mic, zice ea

Da, zice el

Stăteai vara, în vacanță, într-o căsuță de cărămidă, una cenuşie, zice ea

Tocmai mi-ai povestit, zice ea

Da, zice el

Dar ai crescut la o mică fermă, unde aveai un debarcader şi o barcă? zice ea

Da, zice el

Şi părinții tăi încă locuiesc acolo? zice ea

Da, zice el

Şi e şi o livadă? zice ea

Da, ți-am povestit asta, zice el

Da, zice ea

De mai multe ori, zice el

şi rămân nemişcați fără să-şi spună nimic

De ce mă întrebi iar despre asta? întreabă el

Nu ştiu, zice ea

Nu, zice el

Dar nu vrei să mergem acolo în curând? zice ea

şi el nu răspunde nimic

Să-i vizităm pe părinții tăi? zice ea

Nu ți-ai dori? zice ea

Ba da, zice el

şi lungeşte cuvintele, de parcă n-ar vrea să vorbească despre asta

Nu ți-ai dori? zice ea

Dar putem să mergem, zice el

E frumos acolo, în Barmen, zice el

Şi casa e chiar la Hardangerfjord şi e frumos să ieşi cu barca în fiord, zice el

Da, mi-ai povestit, zice ea

Şi că îți face plăcere să ieşi pe mare, zice ea

Da, da, mi-a plăcut dintotdeauna, zice el

apoi tac şi stau nemişcați

Dar trebuie să mergem cândva, zice ea

Şi ar fi frumos să-ți cunosc părinții, zice ea

Nu prea mai țin legătura cu ei, zice el

Tu şi maică-ta, zice ea

apoi se întrerupe

Nu vorbim despre asta, zice el

şi se face linişte iar şi ei stau îndelung nemişcați şi mă întreb de ce stau acolo degeaba, de ce stau aşa, ca încremeniți, şi pare că amândoi privesc în lături, ca şi cum ar fi zărit brusc ceva ce se află chiar lângă ei, nu înțeleg cum reuşesc să stea aşa liniştiți, şi aşa îndelung, da, trebuie să fie posibil, îmi zic, iar ea priveşte spre el

Vrei să mergem? zice ea

şi el nu zice nimic şi ea întreabă dacă şi mâine va picta şi el răspunde că da, asta va face, mâine ca în fiecare zi, da, de când avea poate doisprezece ani sau cam aşa n-a trecut o singură zi fără să schițeze sau să deseneze ceva, se întâmplă de la sine, e o parte din el, pur şi simplu, cumva, ca şi cum pictatul e o prelungire a lui, zice şi se corectează imediat şi zice nu, asta e cam mult spus, pictatul e doar ceva ce face în fiecare zi, aproape dintr-un obicei bine înrădăcinat, zice, şi ea zice că aşa e şi vocea ei pare puțin ursuză, cred, ca şi cum răspunsul lui i-ar displăcea, şi el zice că tabloul la care lucrează acum are potențialul de-a ieşi excelent, dar că e atât de dificil să-l facă aşa cum trebuie şi că trebuie să fie foarte atent, fiindcă orice mic gest poate avea repercusiuni foarte mari şi tot tabloul poate fi distrus dintr-o singură tuşă greşită şi atunci ar fi imposibil să salveze părțile bune din tablou, ceea ce încerca tabloul să spună sau cum s-o fi exprimând asta, de fapt nu se poate exprima, pentru că o imagine spune ceva şi în acelaşi timp nu spune nimic, vorbeşte fără să spună nimic, de fapt, mai degrabă arată ceea ce nu poate fi spus, zice el, iar eu mă gândesc că ar trebui să ajung acasă, s-a făcut deja târziu şi e timpul să merg mai departe, îmi zic, şi ea spune că s-a întunecat

destul de mult, nu pleacă acasă curând? întreabă şi el zice că da, ar trebui, şi o întreabă dacă se simte bine acolo sus, în aer, şi ea zice că da, are o privelişte frumoasă, cu toate că s-a întunecat, în orice caz, o privelişte mai frumoasă decât a lui, care stă jos, zice, şi faptul că ea vede mai bine decât el nu e ceva nou, poate să picteze el cât vrea, da, ea vede mai bine indiferent că e lumină sau întuneric, ea vede lucrurile aşa cum sunt, el izolează doar o imagine sau alta, cumva, sau lucrurile care-i cad sub ochi, zice ea şi el se împinge brusc cu picioarele în pământ, ca şi cum s-ar fi enervat, cumva, îmi zic, şi ea se împinge cu picioarele în pământ țipând, un țipăt lung şi jos, iar el ridică un picior de pe pământ şi se ridică şi descalecă de pe balansoar în timp ce coboară balansoarul lent cu brațele în capătul ei astfel încât ea să coboare în siguranță la pământ şi merge spre ea şi îi întinde mâna şi ea îl ia de mână şi se ridică şi stau aşa amândoi privindu-se şi eu mă gândesc că trebuie să merg acasă, în curând e beznă şi eu stau şi privesc înspre un loc de joacă unde o femeie tânără şi un bărbat tânăr stau şi se joacă ca nişte copii, şi s-a făcut atât de întuneric că abia îi mai zăresc, sau doar îmi închipui? sunt acolo cu adevărat? doar îmi închipui că sunt acolo? nu, sigur că nu, doar i-am văzut, continui să-i văd, mă gândesc, sigur că da, şi poate o să ies puțin la aer? să respir nişte aer curat? să cobor şi eu până la locul de joacă? îmi zic, dar nu se face, nu? şi, dacă vreau să cobor la ei, trebuie s-o fac înainte să se întunece prea mult, mă gândesc, şi nu e ciudat să iasă cineva din maşină şi să se plimbe? e o cărare care coboară până la locul de joacă şi îl ocoleşte, duce de la drum în jos şi continuă până după locul de joacă şi apoi o ia în sus pe un deal, din ce văd, şi nici nu e nevoie să intru în locul de joacă, pot să trec doar pe lângă el, da, ori plec acum acasă, ori, dacă nu, trebuie neapărat să ies să mă plimb, îmi zic coborând din maşină, mă opresc şi mă uit în jur, pe latura

opusă a drumului, muntele se ridică lin înainte de a se îndrepta brusc şi de a ţâşni vertical în sus, şi acolo, în vârf, se vede cerul cu stelele lui clipind vag, şi aici, jos, se întinde drumul, un drum îngust sub munte, un deal lin coboară spre locul de joacă şi pe el se desenează cărarea care coboară spre locul de joacă şi îl ocoleşte şi continuă peste un deal şi dispare deasupra unui dâmb în spatele locului de joacă, şi e ciudat, n-am observat niciodată cărarea care coboară spre locul de joacă şi se continuă apoi peste un dâmb în spatele locului de joacă, îmi zic şi stau şi privesc în jos spre locul de joacă şi văd cum el şi ea stau acolo în întuneric, abia se mai văd, dar văd că stau nemişcaţi ţinându-se de mână, şi a fost o idee bună să ies din maşină şi să respir puţin aer curat, îmi zic şi simt cât de bun e aerul ăsta răcoros, îmi vin puţin în fire cumva, sigur că pot, ca oricine altcineva, să mă plimb pe cărare fără să dau socoteală nimănui, îmi zic, sigur că da, dar uneori mă gândesc că nu am voie să fac nimic şi de aceea fac acelaşi lucru din nou şi din nou, mă gândesc şi încep să merg spre cărare şi încep să cobor pe cărare în dreptul locului de joacă şi mă uit spre cei doi din locul de joacă şi nu pare că mi-au observat prezenţa cum stau acolo şi se ţin în braţe de parcă ar fi unul singur, el o ţine pe ea, ea îl ţine pe el şi nu pot fi separaţi unul de celălalt, apoi fiecare îşi eliberează strânsoarea şi eu cobor pe cărare cu paşi mici

S-a cam întunecat, zice ea

Da, e toamnă, zice el

E aproape iarnă, zice ea

Dar mai e puţin până atunci, zice el

Da, zice ea

Numai în groapa cu nisip n-am fost, zice el

Vrei să spui că ar trebui să ne jucăm în groapa cu nisip? zice ea

şi vocea ei e puțin surprinsă

Da, de ce nu? zice ea

Dar ne murdărim de nisip, zice el

Contează? zice ea

Nu, poate că nu, zice el

Numai hainele ni se murdăresc, zice el

şi ea zice că ar putea să se dezbrace şi îşi dă jos geaca şi îşi trage pulovărul peste cap şi rămâne în sutien şi în fusta ei violet, îți vine să crezi, să stai aproape gol afară pe vremea asta, la cât e de frig, îmi zic, şi ea îl trage spre groapa cu nisip şi eu merg precaut, pas după pas, în jos pe cărare şi mă gândesc cât de incredibil e totul, şi voi trece în linişte pe lângă locul de joacă şi în sus pe dâmb, înspre culmea dâmbului, să văd ce e de cealaltă parte, şi mă voi întoarce, e timpul să merg acasă, fiindcă în curând va fi beznă totală, îmi zic şi încerc să mă abțin să privesc spre cei doi, dar îi văd conducându-se unul pe altul spre groapa cu nisip şi oprindu-se în dreptul gropii cu nisip şi ea întinzându-şi geaca şi pulovărul pe nisip

Acum suntem din nou copii, zice ea

Acum facem tot ce vrem, zice ea

Da, suntem copii, zice el

Copii neascultători care fac exact ce vor, zice ea

şi se întinde pe nisip, peste geacă şi pulovăr, şi stă acolo întinsă în sutienul ei şi în fusta ei violet, şi părul ei negru se răsfiră peste tot şi zice că şi el trebuie, la rândul lui, să se dezbrace

Nu, nu putem să facem aşa ceva, zice el

Ba cum să nu, zice ea

Ne-ar putea vedea cineva, zice el

E aproape beznă, zice ea

Haide, zice ea

şi îşi trage fustița în sus şi zice că trebuie să vină, trebuie să vină la ea, îi e frig şi trebuie să o încălzească, zice ea şi el zice că exact asta a zis şi el, că e prea frig să te dezbraci şi ea zice hai acum, hai, şi el zice nu, nu putem face aşa ceva, ar putea să ne vadă cineva, zice el, hai, îmbracă-te la loc, zice el şi ea zice că imediat e beznă, n-o să-i vadă nimeni, aşa că hai, hai odată, hai, zice ea şi el zice că, din moment ce l-a rugat, e obligat să o facă, zice el aruncându-şi geanta de piele maro lângă groapa cu nisip şi se dezbracă de paltonul negru şi se întinde peste ea şi îşi acoperă corpurile cu paltonul, astfel că numai paltonul se mai vede, dar la asta nu mai pot să fiu martor, la asta nu mai pot să mă uit, îmi zic, chiar se întâmplă aşa ceva? sau doar îmi închipui? sau e o întâmplare la care eu însumi am participat la un moment dat? nu sunt de fapt eu însumi cel care stă în groapa cu nisip peste ea în timp ce paltonul meu ne acoperă pe amândoi? nu s-a întâmplat asta cândva cu adevărat? mă întreb, dar, indiferent ce se întâmplă, n-am niciun drept să fiu martor la asta, n-am niciun drept să asist, mă gândesc, dar chiar se întâmplă? nu e totul o închipuire? sau e ceva în care am fost eu însumi implicat cândva? nu sunt cumva

chiar eu cel care stă în groapa de nisip peste ea, în timp ce paltonul negru ne acoperă pe amândoi? nu s-a întâmplat asta cu adevărat cândva? îmi zic, dar, chiar şi aşa, nu am niciun drept să mă uit la ce se întâmplă, îmi repet şi merg mai departe în linişte, cât de încet posibil merg mai departe cu paşi mici în jos pe cărare şi nu vreau ca ei să mă observe, nu vreau să-i deranjez, vreau să rămână singuri acolo, în lumea lor, nu pot să disting decât paltonul în groapa cu nisip, sau nici măcar paltonul nu-l văd? poate e doar ceva ce-mi închipui? nu, mă gândesc, nu trebuie să mă uit, nu am voie să văd asta, trebuie să mă întorc, îmi zic, trebuie să mă întorc la maşină, fiindcă asta, asta chiar se întâmplă cu adevărat? sau e doar o închipuire? ceva ce-mi amintesc că s-a întâmplat? ceva din care am făcut şi eu cândva parte? trebuie să fi fost acum mult timp, pentru că nu-mi amintesc, dar oare nu sunt chiar eu cel care stă acolo în groapa cu nisip sub paltonul negru, şi nu e cumva acelaşi palton pe care îl am acum pe mine, vechi şi lung şi negru şi bun, şi ea e întinsă sub mine şi paltonul lung şi negru ne acoperă? nu sunt eu? nu suntem noi? mă întreb, nu sunt eu într-un moment din trecut? se întâmplă ceva cu adevărat în fața ochilor mei, în locul de joacă? mă gândesc oprindu-mă, e deja beznă, beznă totală, şi, cu o privire care îmi permite să văd în întuneric, îi văd pe cei doi în groapa cu nisip şi dinspre groapă se aud distinct o respirație întretăiată şi două mişcări regulate ca nişte valuri lovindu-se de țărm, aud valurile lovind cu mişcări regulate, înainte şi înapoi, din nou şi din nou, şi totul e o mişcare, o respirație, afară şi înăuntru, şi inimi care bat, două inimi care se lovesc una de cealaltă în groapa cu nisip, şi propria mea inimă care bate şi bate, şi, cu mişcări regulate, ca mişcările valurilor, urc pe cărare înapoi spre drum şi spre maşină, auzind din urma mea, din groapa cu nisip, mişcările, valurile, înainte şi înapoi, şi eu merg cu aceeaşi

mişcare, pas cu pas, şi trebuie să mă abțin să mă întorc şi să privesc spre cei doi, îmi zic şi continui să merg şi nu mai aud nicio mişcare din direcția gropii cu nisip şi privesc spre el, bărbatul tânăr se află acum în groapa cu nisip cu pantalonii în vine, dar paltonul negru încă o acoperă şi el are o găleată într-o mână şi umple găleata cu nisip şi aruncă nisipul peste palton, peste ea, umple şi goleşte găleata, acoperă paltonul şi pe ea cu nisip, nu se poate, e incredibil, chiar aruncă nisip peste ea, cum stă acolo sub paltonul lui, cu o găletuşă uitată acolo de vreun copil, şi nu, nu trebuie să mă uit, trebuie să mă întorc acasă, la Dylgja, acum, nu pot să mă plimb pur şi simplu prin întuneric uitându-mă cum un bărbat tânăr stă lângă o femeie tânără întinsă sub paltonul lui negru şi lung şi goleşte găleată după găleată cu nisip peste palton, peste ea, îmi zic, dar nu reuşesc să-mi desprind ochii de la cei doi din groapa cu nisip şi de la el golind găleată după găleată cu nisip peste ea şi el îşi trage în sfârşit pantalonii şi îi încheie şi ia apoi paltonul de pe ea şi nisipul se scurge de pe palton şi ea se ridică şi îşi aranjează hainele, îşi ridică puloverul şi geaca de pe jos, îşi scutură hainele de nisip şi el îşi şterge paltonul negru lung de nisip şi se îmbracă şi îşi pune geanta de piele maro pe umăr şi pare că se pregăteşte să plece

Vino înapoi, zice ea

şi priveşte spre el

Nu pleca, zice ea

Nu pleca aşa brusc, zice ea

Vino încoace, zice ea

şi îi întinde mâna şi el se îndreaptă spre ea şi o ia de mână şi rămân aşa o vreme

Mergem? zice el

Da, zice ea

apoi îşi deschide braţele şi îl cuprinde şi îl ţine strâns şi eu mă întorc şi merg mai departe în sus spre drum şi ea zice tu, tu, dragul meu, zice ea şi el zice tu, draga mea scumpă, tu, iubito, zice el şi apoi ea zice că s-a făcut destul de frig şi el zice că are dreptate, e foarte frig, a îngheţat tot, cu toate că are paltonul pe el, zice în timp ce eu merg încet şi cât de în linişte pot şi mă întorc şi privesc spre locul de joacă şi îi văd părul lung şi negru, părul lung care-i coboară mult pe spate şi îi ajunge aproape până la coapse, şi el stă nemişcat şi părul şaten până la umeri îi e ciufulit şi împrăştiat în toate direcţiile în timp ce al ei atârnă direct în jos, ea îşi pune faţa pe a lui şi gura ei o acoperă pe a lui şi îl sărută pe gură şi îi zice cât de mult nisip i-a rămas pe palton

Da, zice el

şi râde puţin

Pe amândoi, zice el

Pentru că ai golit găleţile alea cu nisip pe mine, zice ea

Da, zice el

Aproape m-ai îngropat de tot, zice ea

Aproape, zice el

şi se opresc, părând că nu mai ştiu ce să facă sau să spună

S-a întunecat de tot, zice el

Şi s-a făcut şi frig, zice ea

Cum ziceai înainte, zice ea

Da, zice el

Trebuie să mergem acasă, zice el

şi ea încuviințează din cap, se îndepărtează puțin unul de celălalt, ea priveşte spre el, el priveşte spre ea

Pentru că tu eşti Asle, zice ea

Şi tu eşti Ales, zice el

şi îşi zâmbesc, îşi zâmbesc timid şi ea zice îți dai seama că ne-am dezbrăcat pe întuneric pe frigul ăsta, zice ea, îți dai seama că ne-am dezbrăcat acum, la sfârşitul toamnei, la cât e de întuneric şi de frig, şi că ne-am întins goi într-o groapă cu nisip, zice ea şi el zice da, dar acum trebuie să se îndrepte spre casă, adică să meargă acasă, la casa lor, zice ea şi râde, măcar au un loc unde să stea, zice ea, deşi casa e în paragină, zice el, aproape o colibă, zice ea, da, e aproape imposibil s-o încălzeşti, zice el, dar măcar au un loc unde să stea, zice ea şi el zice că trebuie să-şi curețe bine hainele de nisip, apoi se opresc ținându-se de mână

Ar trebui să spălăm hainele astea, zice ea

Trebuie să luăm foarte bine cu peria nisipul de pe ele, zice ea

Suntem complet țicniți, zice ea

Ai dreptate, a fost o nebunie, zice el

Dacă ne vedea cineva, zice ea

Da, zice el

Cred că e o maşină sus, în refugiu, zice el

Nu, zice ea

Ba da, zice el

E frig şi trebuie să mergem acasă, zice ea

Da, la casa pe care o avem deocamdată, zice el

Acolo e puțin mai cald măcar, zice ea

Puțin, poate, zice el

Dar e, în orice caz, casa pe care o avem, zice ea

Şi e bine că avem unde să stăm, zice el

Şi suntem împreună, ne avem unul pe celălalt, zice ea

Asta aşa e, zice el

şi ea îşi ridică fața spre a lui şi se sărută scurt

Ne avem unul pe celălalt, zice ea

În cea mai neagră beznă ne avem unul pe celălalt, zice el

Şi vom fi mereu împreună, zice ea

La bine şi la rău, zice el

Vom fi mereu numai noi doi, zice ea

Eu şi cu tine pentru totdeauna, zice el

Asle şi Ales, zice ea

Ales şi Asle, zice el

Întotdeauna noi doi, mereu numai noi, tu şi cu mine, zice ea

Aşa va fi, zice el

şi acum e deja beznă şi eu am ajuns deja la maşină şi mă aşez în maşină şi stau şi privesc fix în faţă şi mă întind pe spate în scaun şi-mi las capul pe tetieră şi privesc fix în faţă şi nu văd decât întuneric, în faţă nu e decât întuneric negru, numai negru, şi mă gândesc cum stau parcat în refugiu lângă casa maro unde am locuit pe vremuri cu Ales, şi fac o pauză pentru că sunt obosit şi pentru că vreau să spun o rugăciune, pentru că aproape în fiecare zi spun o rugăciune pe care am inventat-o singur, o spun dimineaţa, la un moment dat în timpul zilei şi seara, laudes, sau matutinalis, cum i se mai zice, apoi sexta, sau ceasul al şaselea, apoi vespera sau vecernia, şi pentru rugăciune folosesc un rozariu cu mărgele de lemn maro cu cinci rânduri de câte zece mărgele fiecare şi cu un spaţiu liber între fiecare rând de mărgele, şi la capăt atârnă un şnur şi pe el e o porţiune liberă, apoi o mărgea, apoi încă un spaţiu liber, trei mărgele, încă un spaţiu şi încă o mărgea, încă un spaţiu, iar la capăt de tot o cruce, am tot timpul rozariul ăsta la gât, Ales mi l-a dat şi ea m-a învăţat despre rozarii, abia dacă auzisem cuvântul „rozariu" înainte s-o întâlnesc, mă gândesc, sau ba da, îmi amintesc că-l auzisem o dată şi mă întrebasem ce poate să însemne, dar acum îl port tot timpul la gât ca pe o bijuterie şi spun tot timpul în gând Pater Noster, sau Tatăl Nostru, o dată, de două sau de trei ori, şi fiecare rugăciune mi se proiectează în faţa ochilor ca o imagine, şi nu am învăţat niciuna dintre rugăciuni pe de rost, dar mi le amintesc proiectându-mi-le în faţa ochilor, fiindcă îmi vine foarte uşor să vizualizez ceva scris, dar evit să fac asta, aşa că rămân foarte puţine lucruri scrise pe care le văd în faţa ochilor, spre deosebire de imagini, pot să aleg dacă vreau să-mi amintesc ceva scris sau nu, îmi zic, şi mă gândesc şi

că obişnuiesc să spun Ave Maria de trei ori şi Gloria Patri o dată, şi spun rugăciunile ori în latină, ori în traducerea mea în nynorsk[4], apoi depinde ce rugăciuni mai zic, dar poate fi Crezul scurt, apostolic, despre care se zice că îl rosteau apostolii, sau în orice caz ceva ce seamănă, eu îl spun în gând înainte de orice rugăciune, înainte de Tatăl Nostru, iar Crezul lung, cel Niceean, îl vizualizez numai pe bucăți, Lumină din Lumină, cele văzute şi nevăzute, visibilium omnium et invisibilium, şi uneori mai zic Bucură-te, Regină până la capăt şi uneori mă străduiesc să rămân perfect liniştit, să nu mă gândesc la nimic în timp ce mă rog şi să mă las pradă liniştii, şi atunci mă pot ruga pentru ceva, dar aproape mereu zic rugăciuni de mijlocire, mă rog pentru alții, aproape niciodată pentru mine, trebuie să existe ceva ce pot face pentru venirea Împărăției lui Dumnezeu pe pământ, de pildă, să pictez tablouri care, în măsura în care se poate, au legătură cu Împărăția lui Dumnezeu, pe lângă asta mai fac tot timpul semnul crucii atât înainte de a începe să mă rog, cât şi când termin rugăciunea şi zic În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, Amin sau In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti Amen, dimineața mă rog scurt, adesea doar făcând semnul crucii, peste zi mă rog cel mai îndelung, iar seara cel mai adesea mă rog până adorm, spunând Rugăciunea lui Iisus, când zic în gând Doamne Isuse Cristoase, rostind fiecare silabă ori în timp ce inspir adânc, ori în timp ce expir prelung, la fel şi când zic MiluieĹźte-mă pe mine păcătosul, rostesc cuvintele astea din nou şi din nou, sau zic în gând Domine Iesu Christe, Fili Dei, Miserere mei peccatoris din nou şi din nou trag adânc aer în piept, expir apoi încet, dar rugăciunea asta o zic aproape mereu în nynorsk, dintr-un motiv sau altul, apoi

[4] A doua limbă oficială a Norvegiei, prima fiind bokmål.

dispar încet în somn, îmi zic, şi adorm ori până la rugăciunea inimii, ori până la Ave Maria, îmi zic, în toate rugăciunile caut linişte şi smerenie, mă gândesc, da, pacea lui Dumnezeu, mă gândesc şi apuc rozariul cu ambele mâini şi îl scot de sub pulover şi peste cap şi stau aşa cu rozariul în mâini, ținând crucea între degetul mare şi arătător şi mă gândesc că trebuie să fi adormit şi să fi visat, dar nu am adormit şi nu am visat, îmi dau seama, fiindcă totul e ireal şi în acelaşi timp aievea, da, toate astea s-au petrecut atât în vis, cât şi în realitate, şi eu stau în maşină şi privesc în fața mea în întuneric, care nu mai e întuneric, e negru pur şi simplu, mă holbez în întuneric şi mă gândesc că trebuie cumva să ajung acasă, dar de câte ori nu m-am gândit la asta şi totuşi am rămas nemişcat în maşină? mă întreb şi mă uit în față şi îi văd pe cei doi, clar ca în lumina zilei, venind spre mine, un bărbat tânăr cu păr şaten până la umeri şi o femeie tânără cu păr negru lung evidențiindu-se în întuneric, ca şi cum ar emana lumină în întuneric, da, se mişcă în fața ochilor mei ca străluminați, iar fețele lor sunt paşnice şi liniştite, se țin de mână şi sunt ca unul singur, ca o singură ființă se mişcă, fără să acorde vreo atenție mie sau maşinii, prea preocupați unul de celălalt, prea întrepătrunşi, prea prezenți unul în celălalt, într-o lume a lor, paralelă, şi trec pe lângă maşină şi eu întorc capul după ei în întuneric şi desluşesc părul lui şaten până la umeri şi părul ei negru şi lung care-i cade pe spate şi îi văd dispărând încet în întuneric şi dispărând de tot şi dau drumul crucii şi îmi pun rozariul la loc la gât şi îl trec peste gulerul pulovărului şi îmi fac semnul crucii şi zic în gând În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh Amin şi pornesc maşina şi îmi zic că asta nu s-a întâmplat cu adevărat, trebuie să ajung acasă, să merg acasă la nevasta mea şi la copilul nostru, mă gândesc şi ies din refugiu pe drum şi mă gândesc c-ar fi trebuit să-i fac o vizită lui Asle, era atât de deznădăjduit, ar

fi trebuit să-l invit în oraş, ar fi trebuit, ca de atâtea ori înainte, să-l fi dus la Crâşmă, să-l las să-şi bea berea şi paharul de tărie şi eu să-mi beau cafeaua cu lapte, şi mâncare, da, am fi putut să ne luăm de mâncare de acolo, mâncare şi bere pentru el şi mâncare şi apă pentru mine, fiindcă eu m-am lăsat de băut, beam mult prea mult şi lui Ales nu-i plăcea, nu-i plăcea când mă îmbătam sau îi plăcea mai mult de mine treaz şi de aceea m-am lăsat de băut, dar m-am lăsat şi pentru că începusem să beau prea mult, la urmă ajunsesem să nu mai fiu niciodată treaz, sincer să fiu, şi pictez foarte prost când nu sunt treaz, nu mi-au lipsit niciodată nici berea, nici tăria, dar asta i se datorează şi ei, lui Ales, fără ea n-aş fi reuşit niciodată să scap de nevoia de a bea, mă gândesc, acum probabil că mă aşteaptă, ea şi copilul nostru, aşa că trebuie să ajung acasă la ei, la soția mea, la copilul nostru, dar stai, la ce Dumnezeu mă gândesc? doar eu locuiesc singur, mă duc spre vechea mea casă din Dylgja, acolo unde am locuit la un moment dat cu Ales, care nu mai este, care acum se odihneşte întru Domnul, precum pot să simt atât de clar, în interiorul meu, fiindcă ea odihneşte şi acolo, adânc în mine, ea, care nu mai păşeşte pe pământ, dar cu care încă pot vorbi când doresc, ciudat, fiindcă diferența nu e aşa mare, adică distanța dintre viață şi moarte, dintre cei vii şi cei morți, şi, chiar dacă pare astfel, despărțirea nu este insurmontabilă, fiindcă, şi asta e adevărat, vorbesc cu Ales în fiecare zi, ba chiar aproape tot timpul, şi vorbim adesea fără cuvinte, aproape tot timpul, şi sigur că mi-e dor de ea, dar, de vreme ce încă suntem atât de aproape unul de celălalt şi de vreme ce nu mai este atât de mult până când eu însumi voi face pasul spre locul unde se află ea, mă descurc bine, dar e dureros, da, să o pierd a fost ca a pierde totul în viață, aproape m-a sfârşit, copii n-am avut niciodată, eram doar noi doi, aşa că de ce mă gândesc că trebuie să ajung acasă

la nevastă şi copil? probabil e din cauză că mereu cad într-un soi de transă când conduc, şi în transa asta poate apărea şi gândul ăsta, dar ştiu bine, doar nu sunt nebun, că voi merge acasă, la bătrâna mea casă, voi merge acasă, la Dylgja, la casa mea din micuțul cătun Dylgja, îmi zic, în casa unde am locuit cu ea în toți anii ăştia, nu eram boşorogul care sunt acum când ne-am mutat şi Ales era încă şi mai tânără, şi am locuit acolo, mai întâi toți anii pe care i-am petrecut cu Ales şi apoi toți anii cât am locuit singur în bătrâna casă, şi e bine, e bine că am casa mea, că am un loc stabil unde să stau, o casă unde mă simt în siguranță, fiindcă am o casă veche şi bine construită, de care am avut grijă, şi chiar dacă lemnul a putrezit în vreun loc, am pus repede scânduri noi în locul celor vechi, am schimbat toate ferestrele, dar am avut grijă ca cele noi să semene cât mai mult cu cele vechi, doar că le-am comandat cu geam dublu, unul în interior şi unul în exterior, astfel încât curentul să nu mai tragă aşa tare, şi acum fiecare geam are două straturi, unul spre exterior şi unul spre interior, ce uşor a devenit să încălzeşti casa după ce au fost instalate noile ferestre, le-am comandat la un tâmplar care face ferestre după măsurători, care face ferestre ca pe vremuri şi care le-a făcut pe cele noi să semene leit cu cele vechi, şi le-am montat de unul singur, dar nu chiar singur-singur, pentru că m-a ajutat şi Åsleik, fără ajutorul lui n-aş fi reuşit niciodată să le montez, clar trebuia să fim doi, dar împreună am reuşit, chiar dacă am montat strâmb prima fereastră şi a trebuit să refacem totul, să scoatem fereastra din perete şi s-o montăm iar, dar după ce-am pus-o a doua oară a stat cum trebuie, cu celelalte ferestre a mers şnur, cred, aşa e, Åsleik m-a ajutat mult, atât el pe mine, cât şi eu pe el, dacă stau să mă gândesc, îmi zic, acum ar fi bine să ajung odată acasă, să fac focul în sobă, să pregătesc ceva de mâncare, sunt flămând, va fi minunat să ajung din nou

acasă, la bătrâna mea casă din micuțul cătun Dylgja, unde trăiesc numai o mână de oameni, oameni buni, şi nimeni nu încuie uşa când pleacă de-acasă sau când merge în vacanță, majoritatea celor care trăiesc acolo au trăit acolo toată viața, numai eu m-am mutat de altundeva, adică noi, soția mea şi cu mine, da, Ales şi cu mine ne-am mutat acolo pentru că Ales a moştenit casa la moartea mătuşii ei, pentru că sora tatălui ei, bătrâna Alise, n-a avut copii şi nici alți moştenitori, şi, cum nu aveam niciun loc unde să stăm şi stăteam în casa maro şi dărăpănată, cea pe lângă care tocmai am trecut, ne-am mutat în casa cea veche din Dylgja, da, acum mulți ani, îmi amintesc, şi am rămas să locuim acolo, Ales şi cu mine, şi apoi, dar nu, nu vreau să mă gândesc la asta, nu acum, mă gândesc şi conduc mai departe spre nord şi mă gândesc că îmi place să conduc, cel puțin dacă nu conduc prin oraş, fiindcă nu-mi place prin oraş, mă nelinişteşte şi mă dezorientează şi, dacă pot să evit să conduc prin oraş, evit întotdeauna s-o fac, dar Beyer, proprietarul galeriei, el m-a învățat să vin şi să plec de la Galeria Beyer, aflată chiar în centrul oraşului Bjørgvin, în fața galeriei e o parcare mare unde parchez întotdeauna, aşa că acolo, în Bjørgvin, acolo mă descurc fără probleme, îmi zic, şi am intrat în Instefjord şi o iau de-a lungul fiordului Sygne şi sunt atât de obosit, dar când o ajung acasă, mă gândesc, nu durează mult şi-l am pe Åsleik la uşă, Åsleik, care de fapt nu mi-a plăcut niciodată prea mult, dar, într-un fel ciudat, tocmai de aia îmi place, îmi zic, chestiile astea sunt uneori inexplicabile, mă gândesc, dar acum o să fie aşa bine să ajung acasă, dar n-ar fi trebuit să trec pur şi simplu pe lângă blocul lui Asle din Bjørgvin, din Skutevika, tremură permanent, ar fi trebuit, ca de atâtea ori înainte, să fi mers cu el la Crâşmă înainte să plec spre Dylgja şi sigur s-ar fi descurcat singur la Crâşmă, sigur ar fi apărut vreun cunoscut de-al lui nu după multă vreme, astfel că n-aş fi

fost nevoit să rămân singur cu el, sau ar fi trebuit, de fapt, să-l duc direct la Urgențe, dar acolo nu s-ar fi lăsat dus cu niciun preț, indiferent ce i-aş fi zis, aşa că am fi ajuns la Crâşmă oricum, el cu părul lui lung şi cărunt şi barba neîngrijită şi eu cu părul meu lung şi cărunt şi barba neîngrijită, în paltoanele noastre lungi şi negre, ambii cu părul prins în coadă la spate, mă gândesc

Arăți ca o fetiță, zice Åsleik

Mai degrabă ca o babă, zice el

iar eu nu ştiu ce să-i răspund

Nu, nu sunt nicio babă, zic într-o doară

Dar aproape o babă, zice Åsleik

sau poate că sunt puțin ca o babă, ce ştiu eu, mă gândesc, poate puțin? nu greşeşte în totalitate, îmi zic, în orice caz, asta zice Åsleik de obicei, ori asta, ori că arăt ca un preot rus

Semeni cu un preot rus, zice el

De ce? zic eu

Pur şi simplu semeni, semeni cu un preot rus, zice el

cum a ajuns la ideea asta? mă gândesc, conduc spre casă şi farurile luminează drumul din fața mea şi eu mă uit în față şi îl văd pe Asle zăcând pe canapeaua lui cu Brage în poală şi se gândeşte să se ridice şi să iasă din casă şi să meargă pe mare şi că toate tablourile pe care le va expune la următoarea expoziție în Galeria Beyer sunt deja gata, îşi zice, şi se mai gândeşte şi că nu mai poate sta aşa degeaba, trebuie să meargă la bucătărie să bea ceva, ca să scape de

tremuratul ăsta, se gândeşte Asle şi se uită la Brage, care stă acolo în poala lui, şi se gândeşte că trebuie să scoată câinele la plimbare, n-a mai fost de mult afară, se gândeşte şi eu îmi zic că ar trebui mai degrabă să mă concentrez la condus, fiindcă drumul până la Dylgja e îngust şi plin de curbe şi, chiar dacă am condus pe aici de nenumărate ori, tot trebuie să conduc cu atenție, mă gândesc, va fi minunat să ajung din nou acasă, pentru că acolo e locul meu, aşa a devenit cu timpul, mulți ani a trăit şi Ales acolo, da, dar apoi, ei bine, ea pur şi simplu a murit, şi încă atât de brusc, şi acum nu mai este, nu mai e nimic de spus despre asta, mă gândesc şi trebuie doar să conduc, să înaintez încet privind în conurile de lumină proiectate de faruri pe drum, care luminează şi o bucată din peisajul care încadrează drumul, conduc încet de-a lungul fiordului Sygne şi mă gândesc că nu de puține ori au trecut un cerb sau mai mulți pe drum sau pur şi simplu s-au oprit brusc pe asfalt sau doar au țâşnit peste drum, ca şi cum sunetul motorului sau luminile farurilor n-ar fi existat, ca şi cum nu le-ar fi dat atenție, ca şi cum cerbii se obişnuiseră deja cu sunetul motoarelor de maşină şi cu luminile farurilor şi nu le mai păsa, dar în acelaşi timp nu-şi dădeau seama cât de grav ar fi fost dacă îi lovea vreo maşină, mă gândesc şi ies de pe drum şi o iau în sus pe aleea care duce până în fața casei, bun, bun, mă gândesc, era şi timpul să ajung, aleea asta până în fața casei am făcut-o singur, nu cu mulți ani în urmă, şi a fost o cheltuială destul de mare, dar tot a fost bine să fac o alee până la casă, astfel încât să nu mai trebuiască să-mi las maşina la marginea drumului, mă gândesc, şi, chiar dacă aleea e abruptă, tot se conduce bine pe ea, îmi zic, şi nu vreau să-mi amintesc cum era pe vremuri când veneam acasă şi ea mă aştepta, când Ales era acasă şi mă aştepta, când era acolo cu părul ei lung şi negru, cât de bine, nu-i aşa? dar nu vreau să mă gândesc la

asta, şi nu am de ce să mă plâng, îmi zic şi virez după colțul casei şi acolo, în fața casei, în curte, nu e chiar Åsleik care stă şi aşteaptă? ba da, nimeni altcineva decât Åsleik, prieten şi vecin, stă în curte ca şi cum ar vrea să îmi vină în întâmpinare, ce coincidență că vrea să-mi facă o vizită exact când ajung acasă, mă gândesc şi opresc maşina lângă uşa casei şi îmi dau seama că mă bucur că Åsleik stă şi mă aşteaptă, dar totodată n-are cum să fie o coincidență, nu e prima oară când stă întâmplător în curte când mă întorc de la Bjørgvin, e clar că Åsleik mă aşteaptă în curte de ceva vreme deja, sunt sigur de asta, s-a aşezat pe banca lipită de zidul casei, s-a mai ridicat puțin să-şi dezmorțească picioarele, apoi s-a aşezat la loc, pentru că şi de data asta, ca întotdeauna, i-am cumpărat şi lui câte ceva din Bjørgvin şi el aşteaptă să-i dau plasa cu cumpărături, chiar dacă niciodată nu vrea să accepte ce i-am cumpărat, dar o face mereu oricum, cumva pe nevăzute şi din greşeală, îmi zic, şi când îl întreb, înainte să plec la Bjørgvin, dacă are nevoie să-i cumpăr ceva de acolo, de vreme ce toate sunt mai ieftine la Bjørgvin decât la Magazinul din Vik, zice mereu hotărât că nu are nevoie de nimic, puținul de care are nevoie, obişnuieşte să zică, îl găseşte şi la Magazinul din Vik, magazinaşul, dacă poți să-i spui aşa, cel mai aproape de Dylgja, dar e bine că avem şi magazinul ăsta mic prin preajmă, altfel ar fi trebuit să mergem mult mai departe pentru a cumpăra chiar şi cel mai mărunt lucru, şi nu toată lumea are maşină sau mai e în stare să conducă, unii sunt prea bătrâni, alții nu au carnet, iar alții nu sunt niciodată îndeajuns de treji să conducă şi de aceea nu o fac, dar nu toți cei care beau evită să conducă, unii conduc indiferent cât de mult au băut, dar încet şi cu grijă, şi mă gândesc şi la cum Åsleik va zice că am zăbovit mult în Bjørgvin, dar că, odată ajuns acolo, sigur or fi fost atâtea de făcut încât nu mi-a rămas decât să le termin pe toate înainte să mă întorc

şi, când nu a mai rămas nimic de făcut, să pierd vremea sau să umblu după femei, ce ştie el, ceva de genul ăsta va zice Åsleik şi va izbucni într-un râs sănătos, mă gândesc şi deschid portiera maşinii

Poftiți, poftiți, zice Åsleik

Nu eu ar trebui să zic asta? zic eu

Sau ai luat în stăpânire şi casa mea? zic eu

Da! zice Åsleik

Da? zic eu

Da, se poate zice şi aşa, zice el

Ce vrei să spui? zic eu

Ce-i al tău e-al tău şi ce-i al meu e-al meu, zic eu

Da, tu cu al tău şi eu cu al meu, zic eu

Aşa trebuie să fie, zic eu

Eu am casa mea, ba chiar şi gospodăria mea, aşa că nu e nimic de discutat, zice el

Asta ziceam şi eu, zic eu

Dar atunci de ce zici poftiți, ca la tine acasă? zic

De ce nu? zice Åsleik

E ceva greşit în a zice asta? zice el

Nu aşa se zice? zice

Nu aşa se obişnuieşte? zice

Aşa se zice când eşti la tine acasă sau în curte, atunci zici cuiva că-l pofteşti, zic eu

şi într-un fel chiar e ca şi cum aş avea o gospodărie, chiar dacă e doar o casă veche cu câteva stânci ieşind din pământul gras şi puțină iarbă neagră şi câțiva pini pitici în jur

O gospodărie, cumva, zice Åsleik

În orice caz, o casă, casa mea, zic eu

Casa ta, da, zice el

Da, e casa ta, nu era vorba de altceva, zice

Asta voiam să zic, zice

Într-un fel, da, zic eu

şi se face linişte şi Åsleik zice că sigur că e casa mea, a cui altcuiva poate să fie? fiindcă, chiar dacă nu m-am născut şi nu am crescut în casa aia, tot e casa mea, nimeni nu poate nega asta, chiar dacă încă şi-o aminteşte pe bătrâna Alise, care locuia aici pe vremuri, zice el

Da, zic eu

şi se lasă liniştea

Era un om bun bătrâna Alise, zice Åsleik

Da, chiar era, zice el

şi se lasă iar liniştea şi el zice că după ea a fost botezată soția mea, Ales, şi poate de aceea a vrut bătrâna Alise ca Ales să moştenească casa, zic eu

Da, da, ştiu

Dar oricum nu era niciun alt moştenitor, din moment ce bărbatul ei murise de mult şi fratele ei, tatăl lui Ales, şi el era mort, zice el

se face iar linişte şi apoi Åsleik zice că încă îşi aduce vag aminte de părinţii bătrânei Alise, nici el nu mai e tinerel, zice, dar ei erau deja bătrâni din câte îşi aminteşte, da, preistorici, şi casa lor era mai degrabă mică, dar tatăl, cât era de bătrân, şi era, într-adevăr, foarte bătrân, a vâslit până la Magazinul din Vik până în ultima lui zi, mergea jos la mare, oricât de greu se mai ţinea pe picioare, şi vâslea până la magazin, şi asta chiar era ceva pentru un moş atât de prăpădit ca el, zice Åsleik

Da, zic eu

Altfel erau croiţi oamenii pe vremuri, zice Åsleik

Sigur că era muncă grea, era o corvoadă pentru el, dar cine altcineva să aducă mâncare în casă? şi cum? zice el

Aşa că era nevoit s-o facă, zice

şi se lasă o linişte prelungă

Da, da, îmi amintesc, zice Åsleik

Şi pe vremea aia nu erau maşini prin zonele astea, să ştii, se făcuse un soi de drum, dar numai în sat, între gospodării, nu exista niciun drum afară din sat, nu, zice el

şi zice că deja crescuse pe când au făcut un drum afară din sat, da, îşi aminteşte, şi bătrânii satului, mai ales cei bisericoşi, ziceau că mai bine nu-l construiau, doar ce putea să aducă un drum decât păcat şi răutate, acum, că toată

lumea putea să intre în sat? ziceau unii din ei, aşa că era mai bine ca drumul să nu fi fost construit, dar a fost construit şi, cu asta, Dylgja a devenit o parte din lume şi astfel am ajuns şi eu în sat, ca o consecință a construirii drumului, aşa că poate bătrânii superstițioşi ai satului aveau totuşi dreptate când ziceau că odată cu drumul vor ajunge în sat tot felul de oameni, şi cine ar fi putut să ştie dacă nu cumva unul din ei va vrea să rămână să locuiască acolo? zice Åsleik şi mă gândesc că mereu, dar mereu va fi aşa, începe vorbind despre ceva şi apoi despre altceva şi îi dă înainte şi vorbeşte fără oprire, e din cauza faptului că e atât de mult timp singur şi nu are cu cine să vorbească, uneori poate vorbi la nesfârşit, fără oprire, despre una sau alta, trecut, viitor şi prezent deopotrivă, şi tot ce spune am mai auzit de multe ori înainte, mă gândesc

Da, ai o memorie proastă, zice el

Am o memorie proastă? întreb eu

şi nu-mi dau seama de ce a simțit nevoia să spună asta, şi atât brusc, ca şi cum, dintre toate lucrurile, memoria mea ar fi ceva care merită discutat, şi aşa, de nicăieri, Åsleik începe să spună cum că aş avea o memorie proastă, nu înțeleg cum am putut să-l suport atâția ani şi cum de accept să trăiesc în continuare în locul ăsta rupt de lume şi uitat de Dumnezeu, unde nimeni nu şi-ar putea dori să trăiască de bună voie? mă întreb, iar Åsleik zice că apropo, poate totuşi nu mai sunt proprietarul de drept al casei, nu mai țin minte, nu? ce am zis atunci, cândva, că dacă reuşeşte să mute barca aia îi dau lui casa? întreabă el

Dar lucruri de genul ăsta le zici doar aşa, în glumă, zic eu

Doar aşa, în glumă? zice Åsleik

Am reuşit să mut barca sau n-am reuşit? zice

Cu ajutorul meu, da, sigur că ai reuşit, zic eu

Cu ajutorul tău! zice el

Da, cu ajutorul meu! zic eu

Am mutat barca singur, zice el

Nu, barca nu s-a urnit până n-am pus şi eu mâna, zic eu

Deci aşa vrei să te eschivezi din a-ți ține promisiunea, printr-o minciună, zice el

Nu mint ca să scap de nimic, de vreme ce nu mint, zic doar adevărul curat, zic eu

Tu spui adevărul, zice

Doar adevărul, zice

Da, e adevărat, zic eu

şi brusc se face linişte, tăcem amândoi şi stăm aşa fără să mai spunem nimic

A fost vreme liniştită şi frumoasă azi, zice Åsleik brusc

Da, zic eu

Marea a fost liniştită toată dimineața, dar acum, după-masa, a început să bată puțin vântul, ca de obicei, zice el

Şi la ce să te aştepți, e deja toamnă târziu, ce să mai, e deja Adventul, te poți aştepta mai degrabă la furtuni decât la mare liniştită, zice el

apoi zice că nu mai e mult, că înainte să ne dezmeticim o să izbucnească şi prima furtună din an, e ciudat că n-a venit încă, zice, apoi se lasă iar liniştea şi nu mai zicem nimic

Şi în Bjørgvin a fost totul ca de obicei? zice el

Da, zic eu

şi iar se lasă liniştea

E bine să mai dai prin oraş din când în când, zic eu

Da, mă gândesc că da, zice Åsleik

şi mă gândesc să-l întreb când a fost ultima oară în Bjørgvin, dar l-am întrebat de atâtea ori înainte, şi de fiecare dată l-a deranjat, s-a fâstâcit, a dat din cap, fiindcă adevărul e că abia dacă a fost în Bjørgvin vreodată, sau ba da, de câteva ori, dar cu mulți ani în urmă, atâta tot, aşa că mai bine nu aduc vorba, nu acum, ar fi urât din partea mea, îmi zic, aşa că nu mai zicem nimic

Mă bucur că mai pot să pescuiesc, îmi mai trec zilele cu pescuitul, zice Åsleik din senin

Da, şi eu pot să-mi trec zilele cu ale mele, zic eu

Da, tu cu pictatul, zice el

Toată ziua numai asta faci, pictezi, zice

şi mă gândesc că tot ce zice Åsleik acum a zis de multe ori înainte, reluând replicile mereu şi mereu, de fiecare dată, dar şi răspunsurile mele au fost aceleaşi mereu şi mereu, de fiecare dată l-am întrebat dacă a prins ceva astăzi şi de fiecare dată mi-a răspuns ori că a scos năvodul gol, ori că abia a reuşit să-l urce în barcă de plin ce era, ori că a prins

câte ceva, dar nu mult, ceva de genul ăsta mi-a răspuns mereu, şi s-a mai întâmplat să-i arăt vreun tablou de-al meu şi el să zică ceva sau să nu zică nimic, dar ce zice, dacă zice ceva, are întotdeauna ceva surprinzător de perspicace, vede mereu lucruri care mie însumi îmi scapă, şi mai sunt şi ciorovăielile astea dintre noi, cumva ne certăm pentru orice chichiță ca să avem ceva de vorbit, mă gândesc şi îl aud pe Åsleik întrebându-mă din nou, cum a făcut de nenumărate ori înainte, de ce pictez, nu mă satur niciodată să tot pictez? nu m-am săturat, de vreme ce m-am ocupat cu pictura aproape întreaga viață? el nu poate să înțeleagă, pentru el e de neînțeles, el n-a putut niciodată să picteze nici cel mai simplu lucru şi, în afară de zugrăvit, n-a îndrăznit să pună mâna pe pensulă pentru altceva, da, pentru zugrăvit şi pentru unsul bărcii cu ceară, da, la asta se pricepe, nu-i vorbă, dar să zugrăveşti şi să ceruieşti bărci nu se compară cu pictatul, nu, zice el şi eu zic, ca întotdeauna, că nu ştiu de ce pictez tablourile astea ale mele, ba da, o fac ca să-mi câştig traiul, zic şi Åsleik zice că m-am ocupat cu pictatul de când eram mic, şi atunci ştiu ce vrea, vrea să-i povestesc cum nu mă pricepeam la socotit când eram la şcoală şi, în loc să fac calcule, stăteam şi desenam în caietul de matematică, i-am desenat pe învățător şi pe colegul de lângă mine, l-am desenat apoi pe un coleg sau altul, şi de ce făceam asta? pentru că asta puteam! pur şi simplu! o făceam pentru că numerele nu-mi spuneau nimic, dar puteam să desenez, sau ba da, ştiam să adun şi să scad, asta puteam să bag la cap, dacă nu era vorba de numere prea mari sau prea grele, dar tot ce avea de-a face cu înmulțirea şi împărțirea, cu procente şi lucruri de genul ăsta, nu, pe alea nu le puteam nicicum înțelege, dar înțelegeam diferența dintre numerele mari şi mici, dintre adunare şi scădere, şi asta mi-a ajuns să mă descurc în viață, de mai mult nici nu aveam nevoie, dar în rest nu

înțelegeam nimic, absolut nimic! pur şi simplu nu se lipea de mine, săracul învățător, cum încerca şi tot încerca, era întruchiparea răbdării, chiar era, a încercat să-mi explice înmulțirea din nou şi din nou, şi zicea că n-am cum să n-o învăț, trebuia s-o învăț, toată lumea trebuie să învețe înmulțirea, zicea, altfel n-ai cum să te descurci în viață, şi zicea că dacă iei doi şi-l înmulțeşti cu doi ai patru, zicea, doi plus doi e patru, zicea şi eu ziceam că înțeleg şi el zicea că doi ori doi e patru şi de două ori doi e patru, zicea, dar dacă ai şapte şi-l înmulțeşti cu şapte, cât ai? întreba învățătorul şi zicea că pot obține rezultatul adunând şapte cu şapte o dată, apoi încă o dată şi tot aşa, până când am adunat şapte cu şapte de şapte ori, şi făceam asta obținând mereu suma greşită, indiferent cum făceam, mereu greşit, dar numărul propriu-zis, cât era şapte ori şapte, asta se învață pe de rost, dar eu nu reuşeam, nu, nu reuşeam nici măcar să vizualizez cifrele cum vizualizam imaginile, în fața ochilor, fiindcă la asta mă pricepeam, chiar şi asta era imposibil, şi nici până acum n-am învățat înmulțirea cu şapte, chiar nu o ştiu, şi nu înțeleg de ce mi-a fost mereu atât de greu, era ca şi cum numerele făceau schimb între ele, o dată îmi ieşea prea mult, o dată prea puțin, efectiv nu-mi ieşea niciodată cum trebuie şi de aceea desenam, în schimb, pentru că aia îmi ieşea, puteam să desenez pe oricine, fie doar fața, sau mai degrabă pe cineva în mişcare, ori una, ori alta, cel mai mult îmi plăcea să desenez mişcări, ceva sau pe cineva în mişcare, sau linii, într-un fel, e greu de înțeles, şi nici până acum nu înțeleg pe deplin, nu înțeleg de ce mi-a plăcut şi nu înțeleg nici cum am învățat, dar m-am gândit îndelung la asta şi tot nu am ajuns la o concluzie, mă gândesc, dar ştiu că Åsleik vrea ca eu să-i mai povestesc asta o dată, îi place foarte mult să-i povestesc, să-i spun cum n-am putut să învăț să socotesc, aşa că am învățat să desenez, nimeni din clasă nu putea desena ca mine, absolut nimeni, dar n-am

chef să mai povestesc asta o dată, nu acum, şi de fapt nici nu cred că îşi doreşte să audă, nu acum, îşi doreşte doar să vorbim despre ceva, şi de multă vreme nu mai avem noi foarte multe lucruri să ne spunem, de vreme ce ne cunoaştem de atâta timp şi am povestit atât de des, aşa că îi spun numai că nu ştiu de ce pictez şi că nu ştiu nici de ce o fac de când eram mic, şi mă gândesc că o să-i povestesc totul încă o dată cândva, cum desenam în caietul de matematică în loc să fac socoteli în el, dar nu acum, la care Åsleik va spune că el niciodată n-a fost bun la vreo materie la şcoală, nici să socotească, nici să citească, nici să scrie, dar mai ales nu să deseneze, dar, va spune, nu era din cauza faptului că n-ar fi putut să se priceapă la toate astea, ci pentru că îi era atât de frică de învățător, îi era atât de frică de el că nu reuşea să învețe nimic, încremenea cumva de tot şi nu mai reuşea să priceapă nimic, când îl vedea pe învățător încremenea oriunde era şi nu mai putea reține nimic, va spune, cum spune întotdeauna, îmi zic, şi-i zic că pictez din acelaşi motiv pentru care el pescuieşte

Să treacă timpul, zice el

Da, şi ca să fac niscaiva bani, zic eu

Da, şi asta, zice el

apoi se lasă o linişte prelungă

Da, e cam acelaşi lucru, zice Åsleik apoi

Da, zic eu

şi îl întreb pe Åsleik dacă nu vrea să intre şi el zice că da, poate că da, de ce nu? zice şi eu merg şi deschid portbagajul maşinii şi Åsleik zice, ca de fiecare dată, că am o maşină încăpătoare şi practică, oricât de mică pare din exterior, e

mult mai mult spațiu înăuntru decât pare, zice şi îi întind sulul de pânză şi el îl ia sub braț şi se îndreaptă spre uşa casei şi o deschide, pentru că eu nu încui niciodată, dar absolut niciodată, nimeni din Dylgja nu încuie uşa la casă, aşa a fost mereu şi aşa va fi mereu, şi dezleg de pe portbagajul de pe plafon un snop de şipci de pin de vreo trei metri lungime pe care le folosesc pentru cadrele şi ramele tablourilor şi îl urmez în casă pe Åsleik, care deja a aprins lumina în hol şi a aşezat sulul de pânză în colțul de lângă uşa de la Sufragerie şi eu aşez şipcile lângă pânză, mai târziu voi duce sulul de pânză şi şipcile în pod, unde depozitez tot ce-mi trebuie pentru pictat, mă gândesc şi intru în Sufragerie şi aprind lumina şi mă loveşte frigul

Ce frig e aici, zic eu

şi Åsleik intră în cameră

Da, zice el

Să fac foc în sobă? zice el

şi eu zic că da, ar fi bine, şi atunci eu pot între timp să aduc cumpărăturile înăuntru, zic şi îl văd pe Åsleik mergând spre sobă şi aşezându-se pe vine şi cu nişte aşchii de lemn în mână ridică privirea şi zice ştii de unde sunt aşchiile astea? şi eu zic că da, ştiu prea bine, şi îi mulțumesc pentru aşchii şi pentru toate lemnele pe care mi le-a adus, zic şi îl văd punând aşchii şi surcele împreună cu bucăți de lemn în sobă, toate aşchiile, surcelele şi lemnul de foc le am de la Åsleik, pentru că îi place să lucreze cu lemnul, cu lemnăria, cum zice el, şi îl plătesc pentru el, zice mereu că nu vrea să primească nimic pentru lemn, deşi are nevoie de coroanele pe care i le dau, însă trebuie să i le dau cumva pe ascuns, cu toate că mă descurc destul de bine cu banii, cum s-ar spune, în mod ciudat, sunt destui oameni care vor să-mi

cumpere tablourile, da, nici eu nu-mi explic de ce, dar aşa e, am făcut bani din pictură de când eram copil, primele tablouri pe care le-am pictat au fost cu casele vecinilor din cătunul unde am crescut, din Barmen, şi în toate era mereu o zi frumoasă de vară cu pomi înfloriți şi cu soarele strălucind peste case şi curți, şi cu albastrul fiordului, da, de fapt pictam lumina, nu casele, care cel mai adesea erau şi singure destul de frumoase, nu pe ele, fiindcă era destul de monoton să le pictez, de aceea mă chinuiam, în schimb, să surprind lumina, dar în bătaia puternică a soarelui lumina devenea cumva cel mai vizibilă în umbre, cu cât e mai întuneric, cu atât e mai multă lumină, cel mai mult îmi plăcea să pictez în lumina tomnatică, dar oamenii întotdeauna voiau să-şi vadă casele redate în lumina soarelui şi voiam, fireşte, să-mi vând tablourile, de aceea le şi pictam, sigur, şi de aceea trebuia să le pictez cum voiau oamenii, dar ceea ce pictam, de fapt, nu ajungeau să vadă, nu vedea nimeni în afară de mine şi poate alți câțiva oameni, pentru că ceea ce pictam, de fapt, erau umbrele, întunericul din toată lumina, adevărata lumină, lumina nevăzută, dar vedea cineva asta? observa cineva asta? nu, probabil că nu, sau poate câțiva o vedeau, totuşi? da, sunt sigur că da, au fost câțiva care au văzut-o, de pildă Åsleik, care trebuie să recunosc că are un anume simț pentru pictură, dar eu pictam case şi interioare şi oamenii cumpărau tablourile mele şi astfel am putut să-mi cumpăr pânze şi vopsele în ulei, pentru că mereu mi-a plăcut vopseaua în ulei pe pânză, numai asta, vopsea în ulei pe pânză, aşa a fost din prima secundă când am văzut un tablou în ulei pe pânză, şi primul astfel de tablou pe care l-am văzut a fost la şcoală, unde atârna pe peretele uneia dintre clase şi ar fi trebuit să-l arate pe Isus mergând pe apă, era un tablou execrabil, sincer să fiu, dar culorile, fiecare culoare de una singură, cum arătau culorile în

diferite părți din tablou, cum arătau pe pânză şi se fixaseră de ea, erau inseparabile de pânză, se potriveau cu ea, erau una cu pânza şi simultan separate de ea, era incredibil pentru mine, m-am uitat la tablou din nou şi din nou, nu la imaginea în sine, care era pictată mult prea prost, ci la vopseaua în ulei de pe pânză, care s-a înrădăcinat în mine din prima secundă şi până acum, pur şi simplu a devenit un reper pentru mine în viață, aşa cum vopseaua în ulei se fixează în pânză, aşa m-am fixat şi eu de vopseaua în ulei fixată în pânză, nu pot să-mi explic de ce, dar de ceva tot trebuia să mă agăț, nu? în ceva tot trebuia să mă fixez? şi asta a observat-o şi Învățătorul, anume că stăteam şi mă holbam încontinuu la acel tablou, şi le-a spus părinților mei că am talent la desen, şi probabil şi la pictură, dacă aveam ocazia să mă desfăşor, şi, chiar dacă se dovedea imposibil să învăț să socotesc, poate reuşeam să ajung să pictez, cam aşa era situația, şi atunci părinții mi-au făcut rost de o trusă cu tuburi de vopsea, pensule şi o paletă, o sculă cu care să amesteci culorile şi alta cu care să răzuieşti vopseaua de pe pânză dacă ai greşit ceva, cuțit pentru pictură se numeşte, da, trusa avea şi un cuțit din ăsta, şi eram topit de fascinație şi ştiam exact ce voi picta, fiindcă în camera mare de acasă atârna pe perete un tablou primit de Tata sau de Mama drept cadou, cred că Tata l-a primit cadou când a împlinit patruzeci de ani, şi tabloul se numea Alai de nuntă în Hardanger[5], dar era ceea ce se numeşte reproducere, un cuvânt care îmi plăcea mult, mai puțin îmi plăcea, însă, că atât vopseaua în ulei, cât şi pânza lipseau, aşa că pictura era plată, fără vopsea în ulei fixată de pânză, totuşi în fața acelei picturi şi nu în fața alteia m-am aşezat să o copiez după puterile mele, le spusesem părinților că

[5] Brudeferd i Hardanger, una dintre cele mai cunoscute picturi norvegiene, realizată în 1848 de Adolph Tidemand şi Hans Gude.

vreau să fie primul tablou pe care îl pictez, la care atât Mama, cât şi Tata au răspuns că nu am cum să reuşesc, şi-i spusesem asta şi Învăţătorului, care şi el era sigur că nu voi reuşi să o fac, dar îmi propusesem asta deja, nu aveam să mă ating de pensulă până nu întindeam o pânză pe o ramă cu dimensiunile exacte ale Alaiului de nuntă în Hardanger, aşa că tatăl meu a cumpărat un cadru cu pânză pe dimensiunile tabloului şi mi-a dăruit-o, ţin minte că a fost cadou de Crăciun şi cred că aveam vreo doisprezece ani, cam aşa, şi au coborât tabloul de pe perete şi l-am pus pe podea lângă pânza albă neatinsă, în podul casei, şi aşa am început să pictez, încet şi cu grijă, căci culoarea trebuia să fie potrivită perfect şi să se afle la locul ei cuvenit, pictam încet, aproape punct după punct, şi fiecare punct era menit să devină o tuşă de pensulă, mergea încet şi zilele treceau, toată perioada dintre Crăciun şi Anul Nou mi-am petrecut-o sus, în pod, pictând la tablou şi părinţii mei erau din ce în ce mai uimiţi, fiindcă, minune! tabloul meu semăna, ba chiar era leit! ba chiar era mai frumos decât tabloul după care era făcut! trebuia să recunoască, n-ar fi crezut niciodată, ziceau, era impecabil, de necrezut, şi Tata nu s-a putut abţine şi s-a dus şi i-a povestit asta Învăţătorului şi el a venit să se uite la tablou şi m-a întrebat dacă nu vreau să i-l vând, iar Tata a intervenit zicând că mai degrabă ar cumpăra reproducerea după care l-am pictat, mai degrabă aşa, zicea Tata, dar Învăţătorul nu era interesat să-l cumpere pe acela, eu am zis că am nevoie de bani atât pentru mai multe tuburi de vopsea, cât şi pentru mai multă pânză şi am fost de acord să-l vând şi, de vreme ce eu eram cel care-l pictase, Tata a trebuit să se conformeze, iar Învăţătorul a cumpărat tabloul şi a plătit, şi bine pe deasupra, şi încă îl văd în faţa ochilor, cum coboară pe aleea din curtea casei într-o duminică după Anul Nou cu tabloul meu sub braţ şi eu stau acolo cu bancnota în mână, nu-mi

mai amintesc cât mi-a dat, dar îmi amintesc că am luat cândva după aceea autobuzul din Barmen până la Stranda, pentru că acolo erau magazinele, erau multe magazine pe acolo şi la Magazinul de Vopsele din Stranda vindeau atât vopsea pentru vopsit case, cât şi pentru pictură, acolo m-am dus şi am cumpărat tuburi de vopsea în ulei şi un sul de pânză şi lemn pentru cadre şi rame, şi fiindcă atunci am lucrat cu vopsea în ulei pe pânză, n-am mai trăit din altceva decât din vopsea în ulei pe pânză, nu mi-am câştigat niciodată traiul altcumva, de când eram copil, pentru că de când eram copil am câştigat bani din pictura mea şi asta îi place lui Åsleik cel mai mult să audă, cum pictam tablouri înfăţişând casele vecinilor şi le vindeam chiar lor şi cum cheltuiam banii obţinuţi pentru a-mi cumpăra alte tuburi de vopsea şi mai multă pânză, dar acum n-am chef să vorbesc despre asta

Da, toată viaţa ai trăit bine din pictură, zice Åsleik

Da, aşa-i, zic eu

Binişor, zic

Te-ai descurcat, în orice caz, zice el

Da, m-am descurcat, zic eu

Da, tot timpul te-ai descurcat, zice el

şi n-am chef să povestesc încă o dată despre cum eram copil şi pictam tablouri pe care apoi le vindeam, fiindcă de fapt erau nişte tablouri groaznice, înşelător de frumoase, dar de fapt urâte cum numai tablourile pot fi, doar umbrele erau pictate bine, şi cea mai urâtă dintre toate era, fireşte, copia după reproducerea Alaiului de nuntă în Hardanger, de aceea n-am chef să povestesc despre asta, nu acum, poate să

aştepte, o să-i povestesc lui Åsleik despre asta cândva mai târziu, îmi zic şi mă gândesc că mi-e atât de ruşine de tablourile pe care le-am pictat în copilărie, şi de ce? pur şi simplu pentru că degradam ceva acolo, distrugeam ceva, imaginile însorite pe care le pictam erau pură minciună, cu excepția umbrelor, a întunericului, a luminii din el, se întâmpla să mă apropii de ceva, dar încercam să pictez peste acel ceva, să îl ascund, pentru că ceea ce avea potențialul să facă din tablou unul bun era adesea considerat de cel care cumpăra tabloul o greşeală, o iluzie de percepție, aşa că pictam peste el, cel mai bun lucru din tablou eu îl acopeream! şi e trist când mă gândesc, dar tablourile păreau reale, totul semăna, pomii înfloreau şi soarele strălucea pe casele albe şi îngrijite şi fiordul era albastru cristalin şi singurul lucru de care aveam nevoie ca să pictez un asemenea tablou era o fotografie cu casa sau gospodăria pe care le doreau pictate şi cât de mare doreau să fie tabloul, şi după ce îmi spuneau totul puteam să mă şi apuc, cât de bine semăna şi cât de ruşine mi-era de tabloul gata pictat, deşi n-ar fi trebuit să fie ceva de care să-mi fie ruşine, ci mai degrabă ceva cu care să mă mândresc, nu era deloc rău ca un copilandru să poată picta atât de bine, cât de bine semăna! ziceau cu toții plătind, iar eu pictam în continuare, e adevărat, nu era rău deloc ca un copil să picteze astfel de tablouri, şi totuşi mi-era atât de ruşine de tablourile mele, era ca şi cum îmi băteam joc, ca şi cum comiteam un sacrilegiu pictându-le, cum mi-aş dori ca toate acele tablouri să dispară! să dispară pentru totdeauna! dacă aş fi putut să le ard pe toate, unul după altul, aş fi făcut-o, şi mă gândeam la asta cu mult înainte să încep Liceul şi să continui să pictez astfel de tablouri doar împotriva voinței mele, şi spre marele meu noroc omiteam să mă semnez pe lucrări, dar se întâmpla ca unii sau alții să mă roage să o fac şi atunci mă semnam cu prenumele în colțul din dreapta

jos, dar numai cu prenumele, atât, şi puteau să fie cât de nemulțumiți voiau, mai mult nu scriam, era de ajuns, dar unii scriau pe verso că eu fusesem autorul tabloului în anul cutare sau cutare, şi portretele urâte pe care le-am făcut părinților mei! ce mi-aş dori să dispară ireversibil, să nu mai existe pe fața pământului! o înşelătorie totală, chiar dacă semănau leit şi erau pictați atât de frumos, era un sacrilegiu total, o adevărată pângărire a artei, dacă e să fiu sincer, şi despre tablourile astea, dar exact despre astea îi plăcea lui Åsleik cel mai mult să audă, şi nu putea în ruptul capului să înțeleagă de ce mi-era atât de ruşine de ele, văzuse câteva, pentru că avea ceva rude în Barmen, mama lui era de acolo şi fusese acolo de câteva ori şi văzuse acolo câteva dintre tablourile mele, sunt cele mai bune tablouri ale mele, asta e părerea lui, nimic din ce am pictat mai târziu nu e la fel de bun ca picturile mele de atunci, zicea el şi mă gândeam că nu are mai mult habar decât un dos de vacă despre ce anume face un tablou să fie bun, cu el îmi petreceam eu timpul, un prost, omul ăsta cu care eram constant împreună era un prost, mă gândesc şi văd că Åsleik a făcut un foc ca lumea în sobă şi că mai pune un lemn de mesteacăn peste iar eu ies şi iau din maşină două plase de cumpărături şi intru în hol şi deschid uşa bucătăriei şi aprind lumina şi intru apoi cu cumpărăturile şi le pun pe masa din bucătărie, merg apoi în Camera Mare şi îl văd pe Åsleik în fața sobei cu uşița deschisă şi zice că acum, că a început să ardă bine, mă poate ajuta să car restul de lucruri în casă, închide uşița sobei şi mergem împreună afară şi eu îi întind două plase şi el le ia şi zice că le poate aşeza pe masă şi eu iau ultimele două plase, le las jos, prind de uşa portbagajului şi-o cobor şi ea se trânteşte şi îl văd pe Åsleik mergând spre uşa casei mele şi zic că ce bine e că trăim în aşa fel încât nici nu trebuie să încuiem uşile la casă

Da, nu-i aşa? zice Åsleik

Niciodată n-a fost vorba să încui uşa la casă aici, în Dylgja, zice el

Niciodată, zice

şi accentuează cuvântul ca şi cum a spus ceva plin de însemnătate, şi chiar e plin de însemnătate, de fapt, pentru că puține sunt locurile unde oamenii nu încuie uşile la case când nu sunt acasă

E bine că putem avea încredere unii în ceilalți aici, în Dylgja, zic eu

Toată lumea se poate încrede în toată lumea, da, zice Åsleik

şi îl văd pe Åsleik din spate, stând în uşă cu două dintre plase şi ştiu, în străfundul meu, că niciodată nu voi uita acest moment, exact această clipă, doar o străfulgerare, pentru că are o anumită lumină în sine, care vine spre ea sau emană din ea, din imaginea cu Åsleik stând în pragul uşii cu spatele spre mine, umerii lui strâmbi, capul lui aproape pleşuv, cu chelia încadrată de o coroană de păr cărunt, şi îi văd barba lungă şi încărunțită şi ea, nu cred că şi-a tăiat din barbă de când a început să-i crească, mă gândesc, şi cele două plase care îl îngreunează de fiecare parte şi îi fac umerii să pară rotunzi, e ca înrămat de cadrul uşii şi, chiar dacă e întuneric afară şi abia dacă răzbate puțină lumină pe el din hol, îl văd ca pe o siluetă desenată în lumină, ca pe o ființă cu propria-i lumină îl văd, şi lumina care-l încadrează e îngerul lui, mă gândesc, dar dacă aş fi aşa prost încât să-i spun asta ar râde cu poftă şi ar zice că

sunt ca muzicanții din vechime, care vedeau duhul apelor[6] şi învățau de la el tot felul de cântece, ca ei ar zice că sunt, doar că în felul meu creştinesc, ceva de genul ăsta ar spune, şi mereu a fost aşa, mereu aceste străfulgerări care mi se imprimă în minte şi pe care niciodată nu le mai pot şterge, niciodată, se imprimă ca imagine şi devin de neşters şi nu mai pot scăpa de ele, aşa că trebuie pictate, aşa e, aşa sunt eu, mă gândesc, dar acea lumină, acea străfulgerare îi aparține şi ea lui Åsleik, mă gândesc, dar de ce nu intră? de ce s-a oprit acolo în uşă? sau e doar ca şi cum timpul s-a oprit pentru mine? mă gândesc

Mergi până la bucătărie, zic eu

Da, zice Åsleik

Nu înțeleg de ce te-ai oprit în uşă, zic eu

Dar nu m-am oprit, zice el

Păi, atunci intră, zic eu

Da, da, intru acum, zice Åsleik

şi intră, iar eu ridic de jos cele două plase rămase şi intru şi îl văd pe Åsleik intrând pe uşa deschisă a bucătăriei şi îl urmez şi el aşază plasele pe masa din bucătărie şi vin şi le aşez tot acolo

Ai făcut cumpărături serioase, zice Åsleik

Şase plase, zice el

[6] Nøkken, ființă magică din mitologia germanică; trăieşte în apă şi îmbracă diferite forme pentru a-i ademeni pe călători.

Da, s-au tot adunat, sunt întotdeauna mai multe decât cred, zic eu

şi ies pe hol şi închid uşa casei şi intru din nou în bucătărie şi închid uşa bucătăriei în urma mea

Dar chiar ai nevoie de aşa mult, tu, care eşti singur? zice Åsleik

Nu chiar, zic eu

Ai cumpărat mult, totuşi, zice Åsleik

Şi ceva de băut? zice el

şi îmi face cu ochiul

Nu, nimic, zic eu

şi ştiam că va întreba asta, pentru că e ca şi cum vrea să-mi amintească de fiecare dată că nu mai beau, că m-am lăsat de băut în urmă cu mulți ani, nu, nici nu vreau să mă gândesc la asta

Nici bere, nici tărie, zice el

Se apropie Crăciunul deja, aşa că obiceiul cere ca oamenii să aibă ceva bere şi tărie în casă, zice Åsleik

Dar n-ai cumpărat nimic? zice el

Nu, hai să nu vorbim despre asta, zic eu

Nici de Crăciun? zice el

Nu, zic eu

Nu-ți place Crăciunul? întreabă Åsleik

Nu, sau nu ştiu cum să spun, zic eu

Nu-ți place să stai singur de Crăciun? zice el

Nu, nu pot să zic că-mi place asta, nu, zic eu

Înțeleg, zice Åsleik

şi rămânem în bucătărie fără să ne zicem nimic

Şi de Crăciun te duci la sora ta din Instefjord, ca de obicei? întreb eu

Da, zice Åsleik

apoi zice, cum obişnuieşte să zică şi cum mi-a zis de multe ori, că după ce Sora, Guro o cheamă, dar el îi spune Sora, a rămas singură, după ce bărbatul ei a plecat şi şi-a văzut de drum şi nu s-a mai întors niciodată, ticălosul, l-a rugat tot timpul să vină să-şi petreacă Crăciunul cu ea, aproape l-a implorat, de fapt, să vină, şi el nu are nimic împotrivă, nimic împotrivă să-şi petreacă Crăciunul la Sora lui, pentru că ştie să gătească cele mai bune costițe de miel pe care le-a mâncat vreodată, şi nu ştie cum reuşeşte să nimerească gustul ăla mereu, gustul specific pe care-l au costițele ei, şi Sora nu vrea să-i spună, dar el are câteva bănuieli, zice, şi numai ca să-şi râdă de el, sau poate ca să-l irite, Sora încă refuză să-i spună cum nimereşte mereu gustul, e sigur că are de-a face cu felul în care afumă carnea înainte, dar nu poate, totuşi, să fie doar asta, fiindcă ea afumă carnea în pivniță şi nu are o afumătoare separată, ca el, zice Åsleik, din cauza asta trebuie să fie ceva în felul în care afumă carnea, cam până aici a ajuns cu ghicitul, zice el

E carnea de la tine? întreb eu

Da, zice Åsleik

Tai mielul şi îl jupoi şi îl ciopârțesc cu mâna mea, doar ştii, zice el

Da, da, numai eu, zice

În fiecare an îi dau un miel curățat, zice

şi zice apoi că în fiecare an ia mielul proaspăt tăiat şi curățat în Barcă şi o ia peste Sygnefjord, spre Øygna, unde locuieşte Sora, lângă Instefjord, i-am văzut casa de atâtea ori, pentru că trec pe lângă ea de fiecare dată când merg şi când mă întorc de la Bjørgvin, zice el, o casă mică şi cenuşie, căreia i-ar trebui o nouă zugrăveală, vopseaua de pe ea s-a scorojit aproape toată, zice el, şi, cu toate că el sărează şi afumă carnea singur, după tradiția veche, nu ştie nimeni cât de veche, zice Åsleik, ceea ce ştiu oricum foarte bine, pentru că îmi dă din carnea pregătită de el în fiecare an, şi chiar şi el ştie că face nişte costițe afumate destul de bune, şi pastramă uscată la fel, sau păstrămioară, cum se zice, Sora vrea întotdeauna să-şi săreze şi să-şi afume singură carnea, ar fi putut la fel de bine s-o facă el pentru ea, dar există un motiv pentru care vrea s-o facă de una singură, fiindcă face costițele să capete un gust atât de unic şi de gustos, încât, fie că-i place sau nu, costițele ies mai bune ca ale lui, nu îi e uşor să recunoască, să accepte, dar e adevărat, şi ce-i al ei e al ei, zice Åsleik, costițele pregătite de Soră sunt absolut delicioase, nu există nimic asemănător, zice el, şi, în orice caz, acum, că bărbatul cu care obişnuia să trăiască, Scripcarul, şi-a luat tălpăşița, urcă în fiecare an de Crăciun în Barcă şi parcurge fiordul Sygne spre Soră, pentru că apa din fiord nu îngheață niciodată, curenții sunt prea puternici şi, chiar dacă Sora trăieşte adânc în interiorul fiordului, înainte de Instefjord, în Øygna, unde e un golf, şi el locuieşte cel mai aproape de mare, unde se termină fiordul Sygne şi începe Marea Sygne, există un motiv

întemeiat pentru care locul puțin mai în interiorul fiordului decât unde locuieşte Sora se numeşte Instefjord[7], pentru că e cel mai departe în țărm, ştiu asta, sigur că da, vorbeşte numai să se afle-n treabă, zice Åsleik, dar, în fine, în fiecare an ia Barca şi merge până la Sora lui pe 24 decembrie, şi vâslitul în sine îi ia câteva ore, aproape toată ziua, scurtă cum e la vremea aia, şi până acum a prins tot timpul vreme bună sau destul de bună, chiar dacă vremea poate fi aspră în perioada aceea, marea e uneori atât de agitată că numai un netot s-ar avânta pe ea, numai unul care nu-i obişnuit cu apa s-ar urca în barcă, un nepriceput, dar el nu e un nepriceput, nu, el ştie când să stea pe uscat şi când să iasă pe mare, dar, şi asta e inevitabil, vremea poate fi capricioasă şi, din experiența lui, e aproape imposibil să-i prevezi schimbările bruşte, nimeni nu poate avea atâta siguranță, dar, dacă începe vreo furtună, cel mai bine e să tragi la mal cât de repede poți, deşi asta poate fi destul de greu când eşti departe în larg, dar până acum a reuşit mereu să ajungă în siguranță înapoi la mal, dar nu e o certitudine că toată lumea ajunge, mulți pescari n-au mai ajuns înapoi la țărm, sunt multe bărci pe fundul Mării Sygne şi în Sygnefjord la fel, se ştie, mulți bărbați şi-au găsit acolo sfârşitul, marea, apa e, dacă tragi linie, cel mai mare mormânt prin părțile astea de lume, e sigur, acum lumea are bărci cu motor, dar înainte, când vâsleau sau navigau, era cu totul altceva, singurul lucru care contează acum e ca motorul să nu se oprească, şi asta nu se întâmplă câtă vreme îți aminteşti să mai schimbi filtrele din când în când, preferabil o dată pe an, şi el, personal, are tot timpul la bord un filtru în cazul în care motorul se opreşte, adevărul e că are mereu două filtre la bord, în cazul în care e ceva în neregulă cu unul dintre ele

[7] Inst, cel mai înăuntru (norv.).

sau în caz că l-ar strica pe primul când ar vrea să-l monteze, nu ştii niciodată ce se poate întâmpla, e ca un făcut, filtrul se strică întotdeauna când marea e agitată, da, adesea când e cel mai năprasnică, şi atunci nu e tot timpul aşa uşor să te pui în patru labe ca să scoţi vechiul filtru, chiar dacă are un cleşte special pentru asta, ai nevoie de aşa ceva, şi, chiar dacă a schimbat de multe ori filtrul, a trebuit să o facă o singură dată pe mare agitată, motorul i s-a oprit şi a început să bată un vânt moderat, ba chiar cam puternic, iar furtuna s-a abătut pe neaşteptate, cum se întâmplă uneori, şi motorul pac, s-a oprit pe nepusă masă şi n-a reuşit să-l repornească şi atunci şi-a dat seama că filtrul se înfundase, s-a căit că fusese trândav şi nu-l schimbase înainte, nu mai ştia de cât timp nu-l mai schimbase, dar nu-l mai schimbase de prea multă vreme, dar acum asta e, în timp barca se legăna dintr-o parte în alta şi se ridica şi cobora pe valuri şi apa se lovea de laturile ei, să mai şi deschidă trapa motorului şi s-o ţină deschisă în condiţiile astea, zice Åsleik şi dă din cap, dar a mers bine, da, faptul că stă şi povesteşte despre asta şi se plânge e o dovadă, zice el, dar a fost o adevărată bătaie de cap, nu-şi poate aminti să fi trăit ceva mai rău, dar din fericire s-a terminat cu bine, pentru că motorul a pornit şi a putut naviga pe marea agitată, se pricepea la asta, cât timp îi pornea motorul, avea să se descurce întotdeauna, aproape întotdeauna, zice, dar numai aproape, şi Åsleik rămâne tăcut o vreme, da, da, zice apoi, dar un lucru e sigur, anume că nu e tocmai plăcut să fii pe mare când e vreme rea, în vânt puternic, în furtună, nici pomeneală, cât timp poate să evite, evită aşa ceva, desigur că nu iese pe mare dacă vremea e rea, că doar nu e idiot, dar cum am zis, nu poţi şti niciodată sigur, se schimbă aşa iute marea, e schimbătoare, nu poţi şti niciodată sigur cum va fi, nu, dar măcar ceva e cât de cât sigur, dacă vremea e bună şi cerul senin, poţi să presupui că marea nu va fi

agitată, zice Åsleik şi eu zic Red sky at morning Sailor's warning Red sky at night Sailor's delight şi Åsleik zice să nu-mi bat capul, nu-şi mai aminteşte mare lucru din engleza învățată la şcoală, fiindcă nici profesorul de engleză nu ştia engleză, zice Åsleik, şi de aceea, pentru că e atât de greu să ştii dinainte cum va fi marea, deci nu e chiar aşa înțelept din partea lui să aştepte în fiecare an până în Ajunul Crăciunului înainte să urce în Barcă şi să meargă la Sora, cum face dintotdeauna, zice Åsleik, ar fi trebuit să pornească într-una din zilele cu vreme bună din timpul Adventului, când vremea nu era aşa schimbătoare, când se apropia Crăciunul şi Marea Sygne era suficient de liniştită şi fiordul era şi el liniştit sau îndeajuns de liniştit încât să nu fie nesocotit să ieşi pe apă şi nimic nu arăta că ar fi putut izbucni vremea rea pe neaşteptate, atunci ar fi trebuit să plece, chiar dacă era cu mai multe zile înainte de Crăciun, dar vrea să stea la Soră cât de puțin se poate, aşa că porneşte înapoi de îndată ce trece Ajunul, în prima zi de Crăciun, aşa a făcut mereu şi, în mod surprinzător, în prima zi de Crăciun marea a fost întotdeauna liniştită, poți să devii superstițios de-a dreptul, pentru că exact în aceste două zile, Ajunul şi prima zi de Crăciun, a fost vreme bună în fiecare an până acum, dar adevărul e că Åsleik se simte cel mai bine acasă, da, aici e locul lui, aici e cel mai fericit, zice el, dar vizitele astea la Sora lui din Øygna au devenit un obicei şi, dacă e să fie sincer, nici lui nu-i place să fie singur de Crăciun, sunt atâtea amintiri, de când era copil, de când el şi Sora trăiau acasă, despre părinți, despre Tata şi Mama, morți de mult, dar erau oameni buni amândoi, şi Tata, şi Mama, şi la înmormântarea Tatei preotul a zis că a mers într-un loc bun şi acelaşi lucru l-a spus şi la înmormântarea Mamei, a mers într-un loc bun, a zis el, la asta stă şi se gândeşte când rămâne singur de Crăciun, la înmormântarea Tatei şi înmormântarea Mamei, şi mâncarea îşi pierde orice

gust, indiferent cât de bune sunt costițele, pentru el nu mai au niciun gust dacă e singur, şi în privința asta seamănă cu Sora, pentru că nici ei nu-i place să rămână singură de Crăciun, dar când trăia cu bărbatul ăla, cu Scripcarul, nu i-a spus nicicum altfel, nu era nimic festiv în a sta la ei de Crăciun, nu voia în ruptul capului să meargă, în ciuda faptului că Sora îl invita şi atunci la ea, la ei, şi într-un an i-a făcut concesia să se ducă, dar nu a fost un Crăciun fericit atunci, nu, s-a lăsat cu scandal în seara aia, da, dar despre asta sigur nu mi-a povestit încă, dar cândva o s-o facă, cândva o să-mi povestească, dar mai durează, o să-mi povestească altădată, fiindcă nu e ceva care trebuie ținut secret, departe de asta, dar nici nu e ceva la care să te gândeşti cu plăcere, Scripcarului cu care trăia Sora îi cam plăcea să tragă la măsea, da, da, cât el şi Sora au trăit împreună, a preferat să-şi petreacă Crăciunul singur, dar cu câțiva ani în urmă Scripcarul şi-a luat tălpăşița, nu putea să-şi găsească un bărbat mai bun? da, adevărul e că Scripcarului îi plăcea să bea cam mult, bea tot ce-i cădea în mână, aşa că Sora nu şi-a găsit un bărbat mai bun, n-a înțeles niciodată de ce, pentru că nu arăta deloc rău şi nu-şi arăta vârsta, şi de când îşi poate aminti, ea îşi purtase părul blond în acelaşi fel, părul blond până la umeri, niciun fir încărunțit, în timp ce puținul lui păr rămas era încărunțit tot, să nu vorbim de barbă, care era toată căruntă, aşa că era greu să crezi că ea şi Åsleik erau frați, mai ales pentru că între ei nu era o diferență semnificativă de vârstă, chiar dacă el era puțin mai mare, dar da, cât timp Sora a trăit cu Scripcarul ăla al ei, Åsleik a rămas, cu excepția acelei singure dăți, singur de Crăciun, după moartea părinților, şi nu, mai bine să nu mă gândesc la asta, să nu vorbesc despre asta, zice, e o prostie cum vorbeşte, cum tot vorbeşte şi vorbeşte ca o moară stricată, zice Åsleik, îşi petrece prea mult timp singur, de aceea vorbeşte mereu atât de mult

când ne întâlnim, zice el, dar oricum, anul ăsta își va petrece din nou Crăciunul cu Sora, ca de obicei, adaugă, ea a moștenit casa din Øygna de la unchiul ei și soția lui, care n-aveau copii, în timp ce el, care era mai mare, a primit casa din Dylgja, zice, și ea a primit casa ieftin, aproape gratis chiar, o nimica toată, adevărul fie spus, dar nici el n-a trebuit s-o despăgubească pe Sora cu prea mult când a preluat casa din Dylgja, zice el, iar ea oricum n-ar fi avut bani să cumpere partea lui, că nu câștigă așa mult cu broderiile ei de Hardanger, ștergar după ștergar, mai mari și mai mici, preșuri după preșuri, mai lungi și mai scurte, și, sigur, pieptarele brodate în cruce ale costumelor tradiționale[8], puțini bani ieșeau și din asta, dar nu destule coroane, doar atât cât să trăiască, timp de câțiva ani, imediat ce a terminat cu școala a lucrat la un magazin din Bjørgvin, se numea Produse din Hardanger sau ceva asemănător, dar magazinul a dat faliment și ea s-a mutat înapoi acasă, iar casa din Øygna era goală, așa că s-a mutat acolo și și-a dat silința să aibă grijă de casă, o vopsea când trebuia să fie vopsită, s-a întâmplat cel puțin o dată, a vopsit-o Scripcarul, adevărul fie spus, înainte să plece în treaba lui, și sigur Sora a fost cea care s-a săturat de el și i-a spus să plece, i-a sugerat mai mult să plece și i-a spus că îi pare rău, i-a spus că ar trebui să plece și, chiar dacă era mândru, tot a plecat, și încă imediat, dar cât timp a trăit împreună cu Sora a avut grijă de casă, și ceva bani câștiga și el cu cântatul lui, dacă se întorcea acasă cu câteva coroane și nu-și bea toți banii până să ajungă, și avea aproape tot timpul mai multe sticle de tărie la el, povestea Sora, cu toate astea vopsea casa, cel puțin o dată a făcut-o, trebuie recunoscut și apreciat, zice Åsleik, și nu o vizitează

[8] Bunad, costum tradițional norvegian, purtat în continuare la ocazii speciale, precum ziua națională.

pe Soră prea des, zice el, dar în Ajun, mai ales acum, după ce a rămas singură, e mult mai bine să meargă la ea decât să rămână singur, iar costițele pe care le face sunt, cum ziceam, absolut delicioase, zice Åsleik şi se opreşte ca şi cum ar cântări ceva, apoi mă priveşte şi mă întreabă dacă nu vreau să vin cu el anul ăsta, să văd cum e, zice el, şi să petrec Crăciunul cu el şi Sora, ar fi foarte frumos, mereu s-au simțit bine împreună, el şi Sora, chiar a fost întotdeauna plăcut, dar nu ar strica să fie mai mulți la masă, aşa i se ivesc tot felul de amintiri, despre Mama şi Tata, iar Surorii, despre fostul ei bărbat, Scripcarul, care şi-a luat tălpăşița şi, după cum umblă vorba, şi-a găsit o femeie şi s-a stabilit pe coasta de est, deci de ce nu ai putea să vii şi tu? zice Åsleik, dar, zice el, dar nu-şi face prea mari speranțe invitându-mă, fiindcă m-a invitat de multe ori înainte şi ştie că ar putea la fel de bine să renunțe, zice el, pentru că niciodată, niciodată nu am vrut să-l însoțesc, zice el, şi nu obişnuieşte el de fiecare Crăciun să-i dăruiască Surorii un tablou de-al meu? unul mic, mereu unul din cele mici, şi, la fiecare Crăciun de când e singură, Sora i-a zis să mă invite să-mi petrec Crăciunul cu ei anul viitor, trebuie să recunoască, zice Åsleik, că s-a întrebat de câteva ori de ce tot insistă, pentru că n-am venit niciodată, şi îi zice Surorii că m-a întrebat de multe ori dacă vreau şi nu am venit niciodată, zice el şi da, s-a gândit că poate Sora are planurile ei cu invitația asta, fiindcă ea şi eu suntem cam de aceeaşi vârstă, şi amândoi suntem singuri, şi mulți oameni, dar mai ales muieri, nu, de fapt nu e nicio deosebire între bărbați şi femei în privința asta, nu mai vor să trăiască singuri şi, după ce Scripcarul s-a dus în plata Domnului, da, numai s-a dus şi nu s-a mai întors niciodată, ticălosul, nu şi-a luat nici măcar rămas-bun de la Soră şi s-a şi stabilit undeva prin Norvegia de Est cu vreo muiere, probabil s-a dus până hăt în Telemark şi trăieşte acolo, dar

drept e că era bun la scripcă, nu zic nu, dar, dacă-i cinstit, ar admite că de-aia a şi vrut Sora să trăiască cu el, fiindcă cânta aşa bine, era un virtuoz, nu altceva, zice Åsleik

Da, mi-ai spus, zic eu

Dar mai e ceva ce nu ți-am spus? zice el

S-ar putea, zic eu

şi se lasă liniştea şi stăm amândoi privind în jos

Aşadar, nici anul ăsta nu vrei să vii? zice Åsleik

Nu, cred că o să rămân mai degrabă acasă, zic eu

Pictezi şi de Crăciun? zice Åsleik

Da, zic eu

şi iar se face linişte

Chiar şi în seara de Crăciun? zice Åsleik

Da, zic eu

Dar măcar mănânci costițe de miel la masa de Crăciun, nu? zice Åsleik

şi eu zic că nu şi ezit puțin şi Åsleik zice ba da, sigur că da, doar îți dau coaste de miel şi lutefisk[9] şi lemn de foc şi tot felul de alte lucruri de la mine în schimbul tabloului pe care i l-am dăruit Surorii, pe lângă asta şi pastramă uscată, aşa că Sora are acum o colecție întreagă, aproape tot peretele

---

[9] Peşte sărat şi uscat la soare, tradițional pentru zonele de coastă ale Norvegiei.

din camera mare îi e acoperit cu tablourile tale, deasupra canapelei sunt trei tablouri, apoi mai sunt în hol, peste tot, cum ziceam, aşa că de fapt e bine că mi-ai dat tot timpul tablouri mici, zice Åsleik, chiar dacă ştiu că numai din zgârcenie mi-ai dat tot timpul numai tablouri mici, zice el

Anul ăsta o să primeşti unul mare, zic eu

Îți mulțumesc, zice Åsleik

apoi zice că ce frumos e că atunci când pulpa de miel pe care mi-a dat-o e aproape gata şi fac găluşte de cartofi pe care le fierb laolaltă cu osul curățat de carne şi îl invit şi pe el la cină, zice el, da, mereu abia aşteaptă să mănânce, trebuie să recunoască, da, iar pe lângă şi cârnați de Voss[10], carne friptă cu morcovi şi napi, i se face foame numai când se gândeşte, zice Åsleik şi eu îi zic că ba da, mănânc şi costițe, şi peşte în saramură de Crăciun, dar nu chiar în seara de Crăciun, doar ştii, că ți-am zis, Åsleik, zic eu, şi sigur că o să-l invit la găluşte de cartofi când o să fie timpul, când o să fie aşa puțină carne pe oase că o să trebuiască să tai osul şi să-l gătesc, zic eu şi Åsleik zice că sigur că ştie şi, pe lângă asta, vine în fiecare an la mine de Advent să mâncăm costițe de miel sau lutefisk, alternăm între noi, şi anul ăsta e rândul meu? zice Åsleik şi eu încuviințez, în fiecare an merg şi eu la el să mâncăm peşte sau costițe, anul ăsta o să pregătească costițe, şi mâncarea pe care o fac iese mereu foarte bună, pentru că, se ştie, mâncarea e mult mai gustoasă când nu mănânci singur, zice el, de aceea luăm masa împreună de nu mai puțin de trei ori în apropierea Crăciunului, de două ori în timpul Adventului şi mereu în ajunul Anului Nou, când ori merg eu la el, ori vine

---

[10] Localitatea din Norvegia.

el la mine acasă, într-un an la unul, în următorul la celălalt, şi atunci mâncăm întotdeauna costițe, zice Åsleik, dar el e cel care a preparat dintotdeauna atât costițele, cât şi peştele, evident, zice Åsleik, el a pescuit şi a curățat peştele şi l-a uscat şi l-a spălat în leşie şi l-a rehidratat şi a crescut oaia şi a tăiat-o şi a jupuit-o şi a sărat carnea şi a afumat-o, zice el şi eu zic că nu mi-a plăcut niciodată Crăciunul, e un timp urât, cea mai urâtă perioadă din an, şi Ajunul e cea mai rea dintre zile, zic eu şi merg în Sufragerie şi Åsleik mă urmează şi ne oprim în mijlocul camerei şi mă gândesc că singurul lucru pe care îl vreau de Ajun e ca ziua să se termine mai repede, să mi-o petrec pictând, şi exact asta şi fac, şi în seara de Ajun nu mănânc nimic, țin post, cum se zice, şi pictez de dimineața până mă culc, până seara pictez, cu o pauză în timpul zilei, când dorm un ceas, şi din fericire obosesc repede, astfel că obişnuiesc să mă culc încă de pe la nouă, şi da, oricât de ciudat ar părea, şi de fapt nici nu e pe deplin adevărat, dar puțin adevăr e totuşi în asta, singurul lucru care face Crăciunul suportabil, pe lângă Slujba la care asist în Biserica Sfântul Paul din Bjørgvin în prima zi de Crăciun şi pe lângă, sigur, pictat, singurul lucru, deci, care-mi face Crăciunul suportabil e gândul că un bărbat tânăr şi o femeie tânără se iubesc, da, cam cum ne iubeam cândva Ales şi cu mine, numai că noi nu am avut niciodată copii, nu s-a întâmplat, pur şi simplu, dar nu, ar trebui să nu mă mai gândesc la Ales, mă gândesc, doare prea tare, vreau mai degrabă să mă gândesc cum o femeie tânără e însărcinată şi, chiar dacă e însărcinată cu copilul altui bărbat, un alt bărbat tânăr o va iubi, ei doi sunt singuri pe lume, şi el, bărbatul cel tânăr, îşi spune că o iubeşte atât de mult pe femeie, încât, chiar dacă nu e tatăl copilului pe care ea îl poartă, trebuie să o ajute, trebuie să găsească un loc unde să nască, gândeşte bărbatul cel tânăr, aşa că pornesc amândoi, bărbatul cel tânăr şi femeia cea tânără, în

căutarea unui loc şi a cuiva care să-i ajute, dar în timp ce merg corpul femeii începe să freamăte şi să doară, iar când ajung la o gospodărie merg şi bat la uşă, dar nimeni nu le deschide, ori nu e nimeni acasă, ori nu vrea să le deschidă, dar geamurile sunt toate întunecate, deci cel mai probabil nu e nimeni acasă, aşa că merg direct în staul, unde stau câteva vaci legate, într-un ţarc sunt câteva oi şi căldura dobitoacelor face ca înăuntru să nu fie atât de frig ca afară, aşa că tânăra femeie se întinde în fânul uscat şi dă naştere unui băiat şi zice că un înger i-a spus că are să nască un băiat, aşa că naşte un băiat, zice ea şi mai zice că îngerul i-a spus să nu-i fie frică, fiindcă Dumnezeu e cu ea, şi bărbatul cel tânăr vede cum copilul emană lumină, o lumină incredibil de frumoasă, apoi femeia îşi scoate un sân şi-i dă să sugă şi el se opreşte din plâns şi suge şi suge, gândeşte bărbatul cel tânăr, şi totul e de necrezut, fiindcă copilul luminează atât de minunat şi de straniu de la pieptul femeii, care ridică privirea spre bărbat şi îi zâmbeşte şi bărbatul se gândeşte că asta, lumina asta, nu, nu poate înţelege, fiindcă o lumină iradiază din copil în întuneric, acolo, în întunericul staulului, nu, asta nu se poate explica, se gândeşte şi iese, pentru că, oricât ar fi de frig în perioada asta a anului, a transpirat tot, şi stă acolo în bătaia vântului, în răcoarea vântului, şi lasă aerul răcoros să-i treacă peste faţă şi priveşte în sus şi vede o stea luminând puternic, mult mai puternic şi mai clar decât toate celelalte stele luminează steaua, şi lumina ei cade direct pe staul şi e exact ca aceea care emană din copil, gândeşte el, şi vede cum steaua trimite o rază de lumină direct în staul, o rază atât de clară de lumină, şi lumina stelei e exact aceeaşi lumină ca aceea a copilului, nu, nu se poate aşa ceva, gândeşte bărbatul şi stă acolo privind raza de lumină, urmăreşte raza puternică de lumină coborând de la stea pe cer şi intrând direct în staul, nu se poate aşa ceva, gândeşte şi trebuie să se întoarcă s-o

ajute pe femeie, gândeşte, se aud paşi şi zăreşte trei bărbați neobişnuiți, trei bărbați pe care nu i-a mai văzut niciodată, trei bărbați care nu seamănă cu niciun alt bărbat pe care l-a văzut vreodată, au părul şi bărbile lungi şi poartă haine ponosite în multe culori şi se îndreaptă spre el şi el vede că au brațele pline cu pături şi haine şi de-ale gurii şi podoabe şi vin şi nu mai ştie ce, şi când îl văd pe bărbatul cel tânăr îi zic că stau în fiecare noapte şi privesc spre stele şi încearcă să descifreze mesajul lor, iar în noaptea asta au văzut ceva ce nu au văzut până acum şi ceva ce nu vor mai vedea vreodată, au văzut o stea strălucind atât de puternic şi mai desluşit decât toate celelalte şi au văzut un fascicul de lumină emanând dinspre stea, o lumină inexplicabilă, o lumină frumoasă şi caldă la care să te minunezi şi în care să vrei să te topeşti, cum se zice, şi raza asta de lumină arăta înspre un loc anume, şi atunci şi-au dat seama, au zis, că lumina însemna că Dumnezeu îl trimisese pe Fiul Omului pe pământ, erau încredințați de asta, se întâmpla în sfârşit, aşa că au urmat pur şi simplu raza de lumină şi au pornit în călătorie şi au ajuns miraculos în locul indicat de lumină, iar acum aşteaptă în fața staulului, peste care lumina stelei cade direct, zic ei şi acum vor să-i ofere daruri nou-născutului, zic şi mă gândesc că lumina aceasta, exact această lumină e singurul lucru care mă face să suport Ajunul şi mă ajută să nu mă gândesc la toate lucrurile la care mă doare atât de mult să mă gândesc, şi când pictez, pentru că pictez şi în Ajun, ca în orice altă zi din an, în tabloul pe care-l pictez trebuie să fie şi o lumină, o rază insesizabilă de lumină, mă gândesc, şi poate lumina pe care mă străduiesc să o pictez are vreo legătură cu lumina pe care o emană nou-născutul din staul? şi lumina stelei? mă gândesc, dar nu are cum, nu, şi, în chip ciudat, cel mai uşor mod de a face lumina să iasă în evidență e să faci totul cât mai întunecat, cât mai negru cu putință, cu cât sunt mai

negre şi mai întunecate culorile, cu atât strălucesc mai tare, şi cel mai uşor să-mi dau seama dacă tabloul emană lumină, şi cât de puternică sau de slabă e această lumină, şi de unde anume provine e să sting toate luminile din casă, când e întuneric beznă ca în cea mai neagră noapte, şi cel mai uşor se zăreşte când afară e cel mai întuneric, ca acum, în timpul Adventului, dar şi vara încerc să acopăr ferestrele şi să fac în casă cât mai întuneric cu putinţă pentru a putea observa unde şi cum luminează tabloul, ca să spun drept, nu dau niciun tablou înainte de a mă fi uitat la el în beznă totală, fiindcă ochii ajung să se obişnuiască într-o anumită măsură cu întunericul şi încep să văd tabloul ca un amestec de lumină şi întuneric, şi pot să-mi dau seama dacă tabloul luminează, şi de unde, şi cum, şi mereu, mereu întunericul din tablou luminează cel mai puternic, şi mă gândesc că asta e pentru că Dumnezeu e cel mai aproape în disperare, în întuneric, dar nu pot înţelege cum lumina pe care o văd atât de desluşit în tablou se strecoară acolo, cum se întâmplă asta nu pot înţelege, dar mă gândesc ce frumos e să crezi că poate exact aşa a ajuns în tablou, când un copil din flori, cum se zice, s-a născut într-un staul într-o zi de iarnă, da, în Ajunul Crăciunului, şi o stea şi-a trimis atunci lumina puternică pe pământ, o lumină de la Dumnezeu, da, e frumos să crezi asta, mă gândesc, fiindcă însuşi cuvântul Dumnezeu ne spune că Dumnezeu există, mă gândesc, simplul fapt că există cuvântul şi conceptul de Dumnezeu arată că Dumnezeu există, mă gândesc, sau, indiferent care e adevărul, e totuşi şi acesta un gând care poate fi gândit, chiar dacă rămâne doar un gând, dar cu siguranţă atunci când e cel mai întuneric, cel mai negru, lumina se poate zări în sfârşit, numai atunci se poate vedea lumina aceasta, astfel că întunericul devine luminos, da, toată viaţa mea, cel puţin, lumina s-a zărit când a fost cel mai întuneric, atunci a început întunericul să lumineze, şi poate aşa e şi în

tablourile pe care le pictez, cel puțin aşa sper, şi am încercat să-i explic asta şi lui Åsleik, dar nu reuşesc niciodată să-l fac să înțeleagă ceva din asta, şi de aceea nu îi mai zic nimic din toate acestea, pentru că mereu ajunge să-mi spună că el, Åsleik, e dintre cei necredincioşi, trăieşti şi apoi mori, asta-i tot, nimic mai mult, nimic mai puțin, şi despre lumini invizibile nici nu vrea să audă, exact aşa mi-a spus, şi tocmai de-asta nu vreau să-i mai spun nimic despre asta, trăieşti şi apoi mori, asta-i tot, nimic mai mult, nimic mai puțin, zice Åsleik şi are dreptate, dar poate nu e totul aşa simplu, până la urmă, pentru că viața nu e ceva ce poți înțelege pe deplin, şi nici moartea, dar, privite dintr-un alt unghi şi într-un mod bizar, atât moartea, cât şi viața devin inteligibile, chiar dacă nu gândul, măcar lumina poate pricepe lucrurile astea, cumva, mă gândesc, iar viața şi pictura capătă sens datorită legăturii lor cu această lumină, da, căci eu de fapt, când pictez, caut să intru în legătură cu această lumină, chiar dacă nimeni altcineva nu o vede, pentru că sigur că nu o vede nimeni în afara mea, nu cred că o vede cineva, mă gândesc, se gândesc la ea ca la altceva, ca, de exemplu, dacă un tablou e bun sau prost, ceva de genul ăsta, şi acesta e motivul pentru care nu pot suporta să mă gândesc la tablourile pe care le pictam în copilărie pentru bani, fiindcă erau doar tablouri, nu aveau nicio lumină în ele, erau frumoase şi atât, şi de aceea erau, de fapt, urâte, erau fidele realității până în cele mai mici detalii şi soarele strălucea şi erau pline de lumină, dar tocmai de aceea nu se găsea nicio lumină în ele, sau se găsea numai în umbre, poate, mă gândesc şi îl aud pe Åsleik zicând brusc că, chiar dacă e un biet pescar, ştie că toate alcătuiesc un întreg, oamenii au nevoie de peşte, de mâncare, şi ca să se găsească peşte trebuie să se întâmple asta şi asta, şi ca un om să ajungă pescar priceput trebuie să se întâmple asta şi asta, aşa că totul e strâns legat într-un fel bizar, totul e într-

o armonie inexplicabilă, dar tu crezi în Dumnezeu şi eu nu cred, zice el şi eu zic, cum zic întotdeauna, că nimeni nu poate să zică nimic despre Dumnezeu şi de aceea nu are niciun sens să zici că crezi sau nu crezi în Dumnezeu, pentru că Dumnezeu există pur şi simplu, dar totodată, cum îşi închipuie Åsleik, el nu există, zic eu şi mă gândesc că am discutat cu el despre asta de atât de multe ori şi unele lucruri pot fi discutate iar şi iar, în vreme ce despre altele te plictiseşti să tot discuți întruna

Da, da, zic eu

Dar nu vrei nici anul ăsta să vii la Soră de Crăciun? zice Åsleik

Nu, cred că o să rămân acasă, zic eu

Da, da, zice Åsleik

Dar tu crezi în Dumnezeu şi eu nu cred, zice el

şi eu zic, cum zic întotdeauna, că nimeni nu poate spune nimic despre Dumnezeu, dar e posibil să concepi că fără Dumnezeu n-ar fi existat nimic, pentru că Dumnezeu însuşi nu este nimic, el e separat de creația lui, ceva izolat, el este în afara timpului şi spațiului, este ceva ce nu putem gândi, el nu există, nu este niciun lucru, adică nimic, zic eu şi zic că nimic, niciun lucru nu există cu de la sine putere, pentru că Dumnezeu face ca ceva să existe în primul rând, fără Dumnezeu nu ar fi existat nimic, zic eu şi Åsleik întreabă ce rost are să te gândeşti la asta? pentru că atunci nu e nimic în care să crezi, nu-i aşa? pentru că nu prea are rost să crezi în nimic, nu? şi eu zic că are dreptate în privința asta, da, aici suntem de acord, dar e greşit şi să spui că Dumnezeu e nimic, pentru că el e în acelaşi timp totul, totul în întregime, fiindcă mă gândesc, zic, că de vreme ce nimic

nu ar fi existat fără ca Dumnezeu să-l fi creat, să-l fi adus în existență, fără să-i fi dat suflare, cum se zice, atunci el este, el e lucrul comun tuturor lucrurilor şi el decide asupra a tot, despre sine, despre cum se numeşte, Dumnezeu zice că se numeşte „Eu sunt”, zic eu

Asta nu mai înțeleg, zice Åsleik

Nu, nici eu nu înțeleg, de fapt, zic eu

E doar ceva ce gândeşti? zice Åsleik

Da, zic eu

şi apoi tăcem şi privim în jos

Tu şi credința ta, zice Åsleik

Nu te înțeleg întotdeauna, zice el

Dar nu poți să ajungi la Dumnezeu cu gândul, zic eu

Pentru că ori Îl poți simți aproape, ori nu, pur şi simplu, zic eu

Pentru că Dumnezeu e simultan o absență îndepărtată, ba chiar ființa, existența în sine, şi o prezență apropiată, zic eu

Asta e valabil doar pentru tine, zice Åsleik

Dar nu are sens, zice el

şi eu zic că nu, tocmai că nu, dar, paradoxal, cum se zice, totuşi are, şi oare nu suntem chiar şi noi doi un paradox cum stăm aşa, față în față, altfel cum îți explici cum stau laolaltă trupul şi sufletul, zic eu, şi Åsleik zice că cine ştie şi stăm fără să mai zicem nimic şi apoi zic că şi crucea e un paradox în sine, cu cele două linii care se încrucişează, cea

verticală şi cea orizontală, cum s-ar spune, şi că Cristos, adică Dumnezeu însuşi, a murit şi a înviat pentru a birui moartea care a pătruns în lume când omul a fost separat de Dumnezeu prin păcatul originar, cum se spune, când răul, adică diavolul, a căpătat putere asupra lumii acesteia, cum e scris în Biblie, nu e de înțeles, zic eu, şi zic că răul, păcatul, moartea, totul a fost creat când a fost creată lumea, universul, fiindcă, atunci când Dumnezeu a spus da, a fost rostit simultan şi un nu, dacă se poate zice aşa, zic eu, pentru că altfel n-ar fi existat timp şi spațiu, da, pentru că tot ce există în timp şi spațiu are un opus, ca binele şi răul, zic eu, şi tot ceea ce există în timp şi spațiu va dispărea la un moment dat, majoritatea lucrurilor, de fapt, pentru că mare parte din tot ce există este în afara spațiului şi a timpului, nu se găseşte, ci doar este, la fel cum Dumnezeu nu se găseşte, ci doar este, aşa că nu e deloc ciudat că cineva şi-ar putea dori să dispară de pe lume, din mijlocul lucrurilor palpabile, şi să-şi găsească refugiul în lucrurile care pur şi simplu sunt, în Dumnezeu, cum scria Sfântul Pavel, ceva de genul ăsta, zic eu şi Åsleik zice că am discutat foarte mult despre asta şi că vom mai discuta despre asta multă vreme de acum înainte şi eu zic că aşa e şi îl văd pe Åsleik îndreptându-se spre tabloul care mă aşteaptă pe şevaletul din mijlocul Sufrageriei, e o pânză destul de mare chiar şi pentru mine, şi prelungă, prima oară am desenat o linie tăind oblic aproape toată suprafața pânzei, o linie maro, cu vopsea în ulei destul de groasă, care s-a prelins în jos, apoi am tras o linie ca prima, dar violet, care se încrucişează cu cea maro cumva la mijloc, alcătuind un soi de cruce, Crucea Sfântului Andrei, cum i se spune, şi îl văd pe Åsleik oprindu-se şi uitându-se la tablou şi merg şi eu şi privesc tabloul şi îl văd pe Asle zăcând pe canapea şi tremurând încontinuu, i se pare că nici măcar nu poate ridica mâna şi i se pare prea greu chiar şi să rostească un

singur cuvânt, gândeşte şi singurul gând care-i ocupă mintea e acela că va dispărea, că se va aneantiza, că se va ridica şi va ieşi din casă şi va ieşi apoi pe mare, şi iar se gândeşte că n-a mai scos câinele de mult să-şi facă nevoile şi eu văd că vopseaua groasă în ulei a curs şi mai mult, şi că unde se întâlnesc cele două linii s-a creat o culoare nouă, distinctă, mai luminoasă acum decât părea mai devreme astăzi, îmi zic şi mă opresc să mă uit la tablou şi mă gândesc că datorită lui Asle am decis astăzi atât de brusc să merg până în Bjørgvin, doar că nu conştientizasem asta mai devreme, mi-am dat seama numai când am trecut de blocul unde îşi are apartamentul, în Skutevika, şi tot nu m-am oprit să-i fac o vizită, să-l ajut, nici când am intrat în Bjørgvin şi nici când am ieşit din oraş, îmi zic şi mă gândesc că aşa sunt toate tablourile mele şi nu înțeleg ce vreau să spun prin asta, că aşa sunt toate tablourile mele, ce vreau să spun prin asta? fiindcă ăsta nu e un tablou, ci doar o imagine simplă de la care am început, dar în toate tablourile pictate de mine se află ceva la care trimite tocmai imaginea asta, indiferent cât de diferite între ele sunt toate tablourile pe care le-am pictat, şi poate e pentru că seamănă cu imaginea care se află adânc în interiorul meu, imaginea din mine, fiindcă pe ea tot încerc mereu să o pictez, şi ca să adaug întotdeauna lumină în tablourile mele, ca să fac ca lumina să emane din ele, asta trebuie să fac, trebuie să intru în mine însumi adânc, cât de adânc pot, şi astfel să intru şi să ies din imaginea aceea, mă gândesc şi îl aud pe Åsleik zicând că aduce a ceva real, în sfârşit am pictat un tablou care seamănă cu ceva din realitate, seamănă cu un soi de cruce, zice el şi eu îi zic că e un tablou pe care l-am început azi mai devreme, înainte să pornesc spre Bjørgvin, şi el mă întreabă de ce am început un tablou din care am tras doar două linii înainte să curăț pensulele şi să le pun la loc şi să pornesc spre Bjørgvin cu maşina în loc să pictez mai

departe şi eu zic că mi s-a părut lucrul potrivit de făcut şi Åsleik nu zice nimic şi apoi zice că, dacă părea lucrul potrivit de făcut, o fi fost cu adevărat lucrul potrivit de făcut, zice el, şi mă gândesc că sigur Åsleik se gândeşte că vorbesc aiurea, mă gândesc, dar probabil are părerea asta despre mine dintotdeauna, mă gândesc şi Åsleik zice din nou că nu înțelege de ce am pictat doar două linii şi nimic altceva, sau de ce am pictat tocmai linii şi nu altceva? zice el şi eu zic că nu poți să-ți explici chiar totul şi Åsleik zice că nu, sigur că nu, el, de exemplu, nu a putut niciodată să mă înțeleagă pe mine sau tablourile mele, zice el şi mă gândesc că a zis asta atât de des şi da, unele lucruri le poți discuta fără probleme iar şi iar, altele te obosesc când tot vorbeşti despre ele, ca despre cum Dumnezeu sau, în orice caz, o putere dumnezeiască a venit în ajutorul oamenilor să-i ajute în suferința şi în disperarea lor când Isus Cristos s-a născut pe pământ şi a murit şi a înviat, toată povestea asta incredibilă, prostia asta în care e atât de greu să şi crezi, şi că există forță în toată prostia asta, dacă gândeşti aşa, în care eu cred şi în care Åsleik nu crede, dar ce diferență e dacă crezi sau nu în asta? niciuna, strict vorbind, mă gândesc, şi de fapt nu întotdeauna cred în Isus ca Mântuitor, ci în Dumnezeu însuşi, în prezența lui, şi chiar în absența lui, de asta nu pot să mă îndoiesc vreodată, fiindcă asta e realitate, nu credință

Dar nu vrei să vii cu mine la Soră de Crăciun nici anul ăsta? întreabă Åsleik

Nu, o să rămân acasă, zic eu

şi mă gândesc de ce tot întreabă iar şi iar, nu poate să renunțe odată, mă gândesc

Da, da, zice el

şi Åsleik se opreşte pe loc, ca şi cum n-ar vrea să se îndepărteze, priveşte tabloul cu cele două linii care se încrucişează.

Nu te saturi niciodată de pictat? întreabă

Dar tu tot pescuieşti şi pescuieşti, nu te saturi niciodată să faci asta? întreb

Dar e altceva, totuşi, zice el

Da, pictatul şi pescuitul nu sunt acelaşi lucru, zic eu

Evident că nu, cât de prost mă crezi? întreabă Åsleik

şi ne uităm unul la altul

Nu, prost sigur nu eşti, zic eu

Sigur că nu, zice el

Nu trebuie să fii prost ca să stai toată ziua la pescuit, zic eu

Mai degrabă e invers, zice el

Mai degrabă ajungi să te prosteşti dacă pictezi prea mult, zice el

şi nu pot decât să-i dau dreptate, pescuitul îți dă mai multă şi mai bună înțelegere şi capacitate de judecată decât pictatul, da, pescuitul poartă în sine un adevăr, zic eu, pentru că nu ştii niciodată ce se va întâmpla, dacă peştele va trage sau nu, zic eu, e vorba de noroc chior, ca în viață, zic eu şi Åsleik zice că s-ar putea să am ceva dreptate în ce zic, dar ca să prinzi peşte trebuie să şi pescuieşti, în orice caz, şi asta nu mai e o chestiune de noroc chior, ci de voință, să pescuieşti sau nu e ceva ce faci intenționat, ceva ce faci activ, o activitate premeditată, da, uite că poate folosi

şi cuvinte mari, zice el, şi când te apuci de această activitate, adică pescuitul, o faci pentru prima dată, pentru că toate lucrurile au un început, există mereu un început, o primă dată, şi mai târziu o faci din nou şi din nou şi, iar asta trebuie spus, într-un final ajungi să dobândeşti cunoştinţe vaste despre pescuit, despre unde stă peştele, despre când muşcă, înveţi să recunoşti locurile bune de pescuit şi caracteristicile fiecăruia, sunt locuri bune la maree înaltă şi locuri bune la reflux, când nivelul apei e scăzut, să nu mai vorbim de curenţi! sau de cât de mult depinde de anotimp, de lună, de fazele lunii, da, chiar şi de săptămână! dacă o să fie sau nu peşte nici nu merită să discutăm, e de la sine înţeles, e evident, zice Åsleik întărind cuvântul evident şi repetându-l, evident, da, evident, zice el, iar eu zic că da, aşa e

Aşa că n-are cum să fie noroc chior, zice el

Da, dar în viaţă nu-i numai noroc chior, clar, zic eu

Evident, zice Åsleik

apoi priveşte, cum face el uneori, în jos spre podea, şi când Åsleik se uită în jos în felul acesta e ca şi cum nu s-ar uita în jos, ci ca şi cum s-ar uita în sus, ca şi cum ar privi totul deodată, ca şi cum ar dobândi o perspectivă largă fără să-şi dea seama de asta, şi atunci ceva i se aşterne pe faţă, ca şi cum ar dispărea, brusc, din mijlocul lumii ăsteia rele şi ar nimeri într-un nimb de linişte, de calm, de lumină, da, de întuneric luminos, pentru că e ca şi cum dispare din sine însuşi, din ceea ce reprezintă în mod obişnuit, ca şi cum nu mai ştie de sine, ca şi cum e separat de propria-i persoană şi stă aşa privind în jos cu o lumină pe care cerul, brusc, când lumina cooperează cu norii, o poate produce, o astfel de lumină emană şi el, dar o poate emana şi un câine, şi ochii

unui câine, se întâmplă chiar des, dacă mă gândesc bine, am văzut des o astfel de lumină strălucind din ochii vreunui câine

De asta ai mers azi până la Bjørgvin? întreabă el

Să-l saluți pe prietenul ăla, Tizul tău? zice

Aşa ți-a venit ție, deodată? zice

şi Åsleik priveşte din nou în jos şi îmi dau seama că de fapt nu i-am spus nimic despre Asle şi că nu m-am dus la Bjørgvin să-l vizitez pe el, e doar un gând care mi-a venit, fiindcă nu m-am gândit la Asle decât când am trecut pe lângă blocul unde locuieşte, dar poate la el m-am gândit de la bun început, doar că nu eram conştient de asta? mă gândesc şi zic că poate că aşa a fost, da, dar nu mi-am dat seama? şi apoi zic că uneori se întâmplă ca o imagine să mă determine brusc să fac ceva, dar se întâmplă rar, foarte rar, cu toate că imaginile deseori, de fapt întotdeauna, au legătură cu ceva ce am văzut şi care într-un anume fel mi s-a ancorat în memorie, un lucru pe care îl revăd din senin, aproape ca într-o viziune, ca şi cum aş avea o colecție imensă de imagini salvate în minte, imagini pe care nu reuşesc să le uit, dar de care încerc să scap pictându-le, zic, şi Åsleik zice că da, într-adevăr, aşa e, şi rămâne nemişcat continuând să privească în podea, iar eu îmi cobor la rândul meu privirea şi mă uit în jos şi stăm îndelung amândoi fără să ne spunem nimic

Nu, nu s-a ales niciodată nimic de mine, zice Åsleik

şi o zice privind drept în față, ca pentru sine

Nimic, zice el

M-am născut în Dylgja şi am trăit în Dylgja toată viața şi o să mor în Dylgja şi-o să fiu îngropat în pământ şi-o să devin pământ la rândul meu, zice el

Nimic nu s-a ales de mine, zice el

Am fost botezat şi confirmat în biserica din Vik, şi de acolo o să fiu dus la groapă şi acolo o să mă pună-n pământ şi o să putrezesc până nu mai rămâne nimic din mine, zice Åsleik

şi mă gândesc că acum va începe cu povestea lui veche despre cum a rămas holtei şi va zice cum nu se găseşte muiere pe lumea asta care l-ar vrea pe unul ca el, şi e uşor de înțeles, cine şi-ar dori un bărbat aşa sărac cu duhul ca el? aşa că a renunțat încă din tinerețe la gândul de a se căsători ca oamenii respectabili, nici nu era foarte bătrân când a înțeles că-şi va trăi restul vieții singur, în solitudine, fiindcă pentru nunta lui nu vor bate clopotele bisericii din Vik, şi nici nu-şi va boteza acolo copiii, zice el, şi mai e gospodăria, sigur, sau mai degrabă curtea, sau mai bine zis un dâmb cu câteva pietre mari ca nişte adăposturi pentru bărci răsfirate de-a lungul hotarelor, dacă pot fi numite hotare, înconjurate de peretele abrupt de stâncă, şi nu trece niciodată foarte mult până când din perete se mai desprinde câte o piatră şi se prăvăleşte oprindu-se pe câmp, şi aproape în fiecare noapte zace în pat speriat, gândindu-se că acum e-acum, acum o să se desprindă piatra cea mare sau o să pornească o alunecare imensă de teren care o să radă casa şi hotarul şi-o să le zvârlă pe toate deodată în Sygnefjord, îşi şi închipuia cum o să fie, atât de des şi-a închipuit asta şi-a văzut-o aievea, cum o piatră mare cât casa se desprinde din peretele de stâncă sau cum tot peretele muntelui se desface şi se transformă într-o avalanşă de pietre năpustindu-se din ce în ce mai repede şi antrenând în tăvălugul ei iarbă şi pământ şi loveşte casa cu putere, transformând-o instant

într-o grămadă de scânduri, luând cu sine toată chiverniseala lui şi oile, iar în mijlocul a toate astea el însuşi, luat pe sus, dispărând în mare, da, el şi toată gospodăria lui, el şi tot ce-i al lui dispar în mare, stătea în pat şi-şi imagina asta înainte să adoarmă, era ca un gând de care nu se mai putea descotorosi, se trezea adesea din cauza micilor alunecări de pietriş din timpul nopţii, şi frica asta că o să urmeze o alunecare de teren i-a fost inoculată de părinţi, mai ales de Mama, dar şi Tatăl povestea necontenit despre alunecarea iminentă de pământ, care nu numai că putea să vină, ci era inevitabilă, era doar o chestiune de timp, astăzi, mâine, peste un an, peste douăzeci de ani, peste un veac sau mai mult, dar cândva tot avea să vină, era o certitudine fermă, necunoscut era doar momentul fatal, asta îşi repetau Mama şi Tatăl unul altuia, încă de pe când el şi Sora erau copii mici şi le ascultau poveştile îşi spuneau lucruri de genul ăsta, se gândesc adulţii vreodată ce impresie lasă asemenea discuţii într-un copil? sigur că nu, nici nu le-a trecut prin cap aşa ceva, şi el, şi Sora, care erau cam de-o vârstă, el cu doi ani mai mare, şi succesor, cuvântul era mereu rostit ca un lucru extraordinar de nobil, succesor era mereu accentuat, i se conferea o anumită valoare, succesor, el era succesorul, cândva el urma să moştenească întreaga gospodărie, cu tot ce era în ea, precum Tatăl moştenise totul pe vremuri de la tatăl lui, care şi el îl moştenise pe tatăl lui, nu se ştie de cât timp trăia neamul lui în locul acela, dar în orice caz de multă vreme, era o certitudine, de foarte multă vreme, da, gospodăria fusese trecută din tată-n fiu, şi toţi bărbaţii care s-au perindat înainte de el au reuşit să-şi găsească muieri, fiindcă gospodăria fusese lăsată din tată-n fiu până la el, aşa că el era singurul care rămăsese burlac, da, holtei, cu toate că încercase de câteva ori, fusese cât pe-aci de câteva ori, dar să se însoare nu avusese norocul niciodată, nici

măcar o fată bătrână nu l-a vrut, aşa că nu reuşise nicicum să-şi găsească o soție şi rămăsese să vadă singur de acareturi, avea oile, din carne mai aduna câteva coroane, câteva din lână, nu mult, dar era de ajuns, pentru că oricum nu avea nevoie de foarte mult, şi dacă reuşea să prindă ceva mai mult peşte, îşi lega barca la Cheiul din Vik, la Cheiul de lângă Magazinul din Vik, şi vindea peşte acolo, lângă Magazin, erau mulți care nu pescuiau, dar care cumpărau peşte proaspăt de la el, şi mai cumpărau şi peşte uscat tot de la el, fiindcă aproape tot codul pe care-l prindea îl atârna la uscat iarna în podul casei, iar vara, sub cornişă, peştele uscat era mereu uşor de vândut, apoi mai vindea crabi şi homari, şi ei se vindeau uşor, nu-i vorbă, a câştigat ceva gologani cu pescuitul, cu anii s-a adunat o sumă frumuşică, sigur că da, apoi mai avea lemnul de foc, pregătise destui metri cubi[11] de lemn pe care îi vânduse, la început oamenilor din sat, dar apoi, după ce a fost construit şi drumul principal, au început să se înghesuie cei din Bjørgvin să cumpere lemn de la el, atât de des îi băteau la uşă la sfârşit de săptămână, că el, sincer, a început să o încuie, ceea ce n-a făcut niciodată înainte, dar acum a început pur şi simplu să-şi încuie uşa la casă şi să nu mai deschidă când bate cineva, aşa că se poate spune că tot timpul a reuşit cumva să se descurce, şi altceva? păi, da, mereu i-a plăcut să citească, şi mergea la Biblioteca din Vik aproape de fiecare dată când avea drum pe acolo, nu era foarte departe de Chei, în Primărie, dar asta ştiam şi eu, doar am fost acolo de atâtea ori eu însumi, de ce mi-o zice acum aşa? astfel că aproape de fiecare dată când mergea la cumpărături la Magazin trecea şi pe la Bibliotecă, şi citea aproape orice, fie că era o carte pe vreun subiect sau altul,

---

[11] În original, famn, unitate de măsură arhaică corespunzând unui volum de 2,4 metri cubi.

fie că era poezie, ba chiar poezie citea cu plăcere, şi îl distra grozav, mai ales poezia tânără, oare ce mai puteau să inventeze? nu prea aveau coerență sau sens poeziile alea, dar erau ici şi colo guri de aer proaspăt, întorsături neaşteptate de frază, o expresie nouă, o imagine nouă, adesea în moduri imposibil de anticipat, şi majoritatea îi plăceau, dar când una din ele seamănă prea mult cu alta sau când o poezie nu se diferențiază deloc de cealaltă, atunci se plictiseşte repede, trebuie ca fiecare poet să aibă o voce proprie ca să fie valoros, dar asta e aşa, părerea lui, aşa se gândeşte el, nimic mai mult, da, zice Åsleik şi apoi se lasă liniştea

Şi sunt multe de făcut în gospodărie, e mult de muncă la o casă, zice Åsleik

şi zice că şi-a dat toată silința să îngrijească de acareturi şi-a făcut-o după cum a ştiut mai bine, de casă, de hambar, de latrină, de afumătoare, de adăpostul pentru bărci, dar în ultimii ani nu s-a mai ocupat cu aceeaşi dedicare, casa bătrânească ar avea nevoie de un strat nou de vopsea, de fapt, toate clădirile, ba chiar de multă vreme, dar în curând avea să se prăvălească stânca peste el, era sigur că se apropie momentul, că e din ce în ce mai aproape, de aceea n-a mai făcut mare lucru, fiindcă nu prea mai avea rost să dea cu vopsea casa sau celelalte clădiri, sau să le mai întrețină ca înainte, dacă tot avea să năvălească avalanşa de pietre peste ele, chiar aşa se gândise, dar gândul ăsta nu era nici foarte logic, nici foarte rațional, sigur că nu, era doar o scuză ca să nu facă nimic, un pretext pentru lenevie, era chiar fără căpătâi, de vreme ce toți bărbații de dinaintea lui îşi dăduseră toată silința să îngrijească de gospodărie, şi clădirile fuseseră ridicate acum multă vreme şi încă stăteau în picioare, cum o făcuseră dintotdeauna, casa, hambarul, latrina, afumătoarea, adăpostul pentru bărci, şi în fiecare

din ele fusese investită multă muncă, atât din partea părinților lui, cât şi a bunicilor, străbunicilor, stră-străbunicilor şi, oricât de mult ai vrea să mergi înapoi în timp, mai departe de străbunici nu prea are rost să te gândeşti, părerea lui, restul fac parte din marea linişte, zicea el, aşa se gândea el la tot ce era înainte, şi de lucrurile care aparțin marii linişti nu are rost să te preocupi, la ele nu are rost să te gândeşti, atâta tot, înainte e doar o mare linişte, atât, zice el

Da, zic eu

O linişte mare, zice el

şi mă gândesc că aş putea să-i zic că liniştea asta mare e Dumnezeu şi că abia în linişte se aude vocea Lui, dar mă răzgândesc şi-mi spun că e totuna dacă o zic sau nu, aşa că nu ne zicem nimic şi mă gândesc că şi acest lucru, ca toate lucrurile de dinainte, e ceva ce Åsleik mi-a mai spus de atâtea ori deja, fiindcă dacă începe poate vorbi neîntrerupt, şi e sigur din cauza faptului că stă atât de mult singur, îmi zic şi mă gândesc şi la felul în care, deşi mi-a mai spus lucrurile astea de atâtea ori înainte, e ca şi cum mi le-ar spune de fiecare dată pentru întâia oară, fiindcă întotdeauna e ceva nou, mă gândesc, ceva e întotdeauna diferit în modul în care povesteşte, în modul în care retrăieşte lucrurile, mă gândesc, şi Åsleik zice că singurul, dar chiar singurul lucru care-l deranjează e, nu, nu că nu s-a însurat niciodată, absolut deloc, o muiere n-ar fi fost decât o pacoste şi-o povară, în sensul ăsta e un burlac înnăscut, un schimnic, cum se zice, totuşi, zice el şi tace îndelung

Ce vrei să spui? zic eu

Păi, că, zice el

Păi, că ce? zic eu

Păi, ce mă deranjează e că nu am cui să las casa, ferma, zice Åsleik

şi apoi îşi lasă privirea în podea şi o ridică şi se uită spre sobă şi zice că ar fi timpul să mai punem un lemn pe foc, o buturugă uscată de mesteacăn, zice el şi îl văd mergând la sobă, deschizându-i uşiţa şi băgând înăuntru o bucată de lemn înainte să o închidă la loc şi mă gândesc că tot ar fi trebuie să mă opresc să beau un pahar cu Asle la Crâşma din Bjørgvin, chiar dacă ar fi trebuit mai degrabă dus la Urgenţe, n-ar fi acceptat niciodată să meargă, nu se simţea deloc bine, chiar deloc, fiindcă, atunci când nu bea, nu se gândeşte decât la cum să-şi pună capăt zilelor, simte că nu mai suportă, aşa că da, chiar ar fi trebuit să văd ce mai face, de ce am condus mai departe? mă întreb, e pentru că mi-era groază să-l vizitez? fiindcă nu aveam chef să merg la Crâşmă? mă gândesc în timp ce Asle zace acolo pe canapea, cu părul lui încărunţit dat după urechi şi prins cu un elastic negru la ceafă, cu barba lui, căruntă şi ea, şi tremură, tremură încontinuu, mă gândesc şi îl văd pe Åsleik mergând spre şevalet şi oprindu-se în faţa lui şi privind în linişte tabloul pe care l-am început, iar eu merg la sobă şi deschid uşiţa şi, chiar dacă Åsleik tocmai a mai pus un buştean pe foc, mai îndes unul înăuntru şi rămân acolo cu uşiţa deschisă privind flăcările şi îl văd în ele pe Asle şezând pe canapeaua lui şi gândindu-se cum mâncarea şi-a pierdut orice gust, ştie că trebuie să mănânce, dar nu mai are poftă de mâncare, ba dimpotrivă, îi face greaţă, pur şi simplu, încearcă să mănânce, dar se forţează să vomite şi dă toată mâncarea afară şi îşi caută apoi iar ceva de băut, dar nu poate să bea fără să fi mâncat, e o regulă pe care a respectat-o mereu, şi e deja miezul zilei şi ar fi timpul să se urnească, indiferent cât îi e de greu să se ridice, indiferent

cât de greu ar fi să pună un picior în fața celuilalt şi să meargă, tot trebuie s-o facă, deşi tremură carnea pe el, şi în special îi tremură mâinile, în orice caz, trebuie să facă rost de ceva de băut, să bea puțină tărie, îşi zice Asle şi se ridică şi-şi pune un picior jos şi se împinge în față, îl pune apoi pe celălalt şi păşeşte şi simte cum tremură din toate încheieturile şi se gândeşte că trebuie să ajungă la bucătărie să bea nişte tărie, se duce în bucătărie şi desface dopul unei sticle care stă pe masa bucătăriei alături de un pahar, prinde de sticlă cu ambele mâini şi-i bagă gâtul adânc în pahar şi reuşeşte să-şi toarne un pahar fără să verse, apoi ridică paharul cu mâini tremurânde şi îl duce la gură şi îl goleşte dintr-o înghițitură, apoi împinge paharul pe masă cu mişcări convulsive şi se sprijină în brațe de marginea mesei, închide ochii şi trage aer adânc în piept şi dă aerul încet afară, o face de mai multe ori, apoi cuprinde sticla încă o dată cu ambele mâini tremurânde şi, tremurând în continuare din toate încheieturile, îşi mai toarnă un pahar şi simte cum o căldură blândă i se răspândeşte prin corp, simte cum mâinile încep să-i tremure mai puțin, imediat îl va învălui de tot blândețea asta caldă şi se gândeşte să-şi ruleze în sfârşit o țigară, motiv pentru care îşi scoate punga cu tutun din buzunarul de la spate al pantalonilor, şi acum reuşeşte fără probleme să-şi ruleze o țigară şi o aprinde şi, Doamne, cât de bine e să simți fumul împrăştiindu-se prin corp, se gândeşte, e cu totul altceva când îți rulezi singur decât când fumezi țigări cumpărate, se gândeşte, şi se gândeşte să dea o tură pe la Crâşmă şi se vede deja stând singur la masă şi citindu-şi ziarul, fiindcă e puțină lume la Crâşmă acum, şi se deschide uşa exterioară şi o femeie cam de vârsta lui, pe la patruzeci, cincizeci de ani, cam aşa, intră în Crâşmă, şi are păr blond până la umeri şi Asle vede cum se înviorează toată când dă cu ochii de el şi se îndreaptă

spre masa lui, el ridică privirea şi se înviorează şi el, ochii i se înseninează

Hei, chiar tu eşti? zice Asle

Da, zice ea

şi pare puțin timidă

Aştepți pe cineva? întreabă ea

Nu, nu, zice el

şi se face linişte un moment şi apoi Asle o invită să ia loc dacă vrea, dacă nu trebuie să ajungă undeva, el stă, vezi bine, singur, mă rog, cu paharul în față, zice şi ridică păhărelul de tărie şi ea zice că nu s-au mai văzut de mult şi că e o plăcere, da, e foarte bine să-l revadă, zice

Dar aşază-te dacă vrei, zice el

Că doar noi doi ne ştim foarte bine, zice

Ne ştim foarte bine eu şi cu tine, Guro, zice

şi ea nu zice nimic şi se lasă liniştea şi el se gândeşte că părul lui Guro e la fel de blond şi are aceeaşi lungime dintotdeauna, stă în picioare în fața lui şi ezită şi se fâstâceşte şi Asle o priveşte şi îşi dă seama că se află în acelaşi loc ca odinioară, sunt exact aceiaşi care au fost pe vremuri, sunt în acelaşi loc, locul lor, fiecare dintre ei e în continuare secretul celuilalt, sunt în continuare micuța lume a celuilalt

Ce bine e să te revăd, zice ea

Şi eu pe tine, zice el

Toate ca înainte? întreabă ea

Da, nu s-a schimbat mare lucru la mine, zice el

Mă bucur tare mult să te văd, zice ea

Da, e tare bine să ne reîntâlnim, zice el

şi o văd aşezându-se la masa lui şi îl văd pe Asle stând în dreptul mesei de la bucătărie şi turnându-şi încă un pahar de tărie şi mă gândesc că îi ajunge, tremurul îi va dispărea imediat, mă gândesc şi atunci văd câinele venind încet spre el

Aici erai, zice Asle

Bun băiat, Brage, zice el

şi zice cu voce tare că ce foame şi ce sete trebuie să-i fie, aşa că umple un bol cu apă şi ia un pumn de mâncare pentru câini dintr-o pungă de pe blat şi lasă boabele să cadă în castronul de mâncare de pe podea şi Brage ţâşneşte imediat spre castron şi începe să mănânce, apoi cineva bate la uşa de la intrare şi el rămâne nemişcat, rămâne în mijlocul bucătăriei cu paharul în mână, mai bate o dată, aşază paharul pe masă şi pune ţigara aprinsă în scrumiera de pe blat şi se îndreaptă spre uşă urmat de Brage şi deschide uşa şi două fetiţe stau în prag privindu-l cu ochi mari şi una dintre ele îl întreabă dacă nu vrea să dea bani pentru una sau alta şi el zice că va merge să vadă ce bani are, intră în casă, în camera mare, şi merge spre jacheta de catifea de pe spătarul scaunului din faţa măsuţei de cafea şi îşi scoate portofelul din buzunarul interior şi găseşte înăuntru câteva monezi şi se întoarce, cu monezile într-o mână şi portofelul în cealaltă, spre fetiţele din prag, una dintre ele întinde spre el o cutie cu o fantă în capac şi el introduce monezile una

câte una în fantă, iar fetele mulțumesc aproape simultan şi el le urmăreşte întorcându-se şi mergând spre uşa opusă, uşa vecinului, şi închide uşa la loc, încuie, verifică dacă e încuiată şi se gândeşte la Bård, băiatul vecinilor, care s-a înecat, erau de aceeaşi vârstă, nici nu începuseră şcoala, se gândeşte şi se întoarce apoi la bucătărie şi se gândeşte să dea o tură până la Crâşmă, sau să meargă să vadă dacă Guro e acasă? poate e deja la Crâşmă şi ea? se gândeşte şi se aşază la masă şi priveşte în gol şi ridică paharul şi bea şi se uită la, la ce se uită, de fapt? se uită la una sau alta, nu contează la ce, fiindcă deja nu mai vede nimic, dar simte beția caldă răspândindu-se prin el şi-şi mai toarnă un pahar şi îl goleşte, dar nu dintr-o înghițitură, ci de data asta mai încet, cu sorbituri mici şi cu intervale din ce în ce mai lungi între sorbituri, apoi îşi mai toarnă un pahar şi observă că în sticlă tăria se împuținează vizibil, trebuie să-i rămână şi pe mâine puțin, se gândeşte, cum altfel o să oprească tremuratul? se gândeşte, aşa că mai degrabă ar trebui să iasă din casă, să dea o tură pe la Crâşmă şi să bea ceva acolo, de vreme ce trebuie să-i mai rămână ceva în sticlă şi pe mâine, şi poate în drum spre Crâşmă să bată la uşă la Guro pe Smalgangen[12]? sau mai bine după? se gândeşte, nu s-au mai văzut de mult, se gândeşte, şi poate va înnopta la Guro, în casa ei de pe Smalgangen, ca de atâtea ori înainte? a făcut-o prima oară acum mulți ani, pe când încă trăia cu Liv, dar apoi s-a mutat la ea un scripcar, fiindcă doar aşa l-a numit întotdeauna Guro, Scripcarul, şi atunci evident că a trebuit să se țină deoparte, şi aşa Guro şi Scripcarul au trăit împreună mulți ani, dar apoi el pur şi simplu a dispărut, a plecat, s-a mutat undeva pe Coasta de Est, pesemne departe, în Telemark, se gândeşte Asle, şi după asta s-a

---

[12] În original, smalgang, desemnând o alee îngustă din cartierul Skutevika.

gândit adesea că ar trebui să-i facă lui Guro o vizită, dar nu s-a nimerit niciodată, se gândeşte, apoi se gândeşte că mâine va trebui să meargă să-şi ia nişte tărie, sfertul de sticlă pe care-l mai are îi va ajunge până mâine dimineață, se gândeşte, aşa că trebuie să se îmbrace bine, fiindcă e frig afară, şi ninge, şi trebuie să treacă pe la Crâşmă, sau poate va merge la Guro pe Smalgangen mai întâi? ca de atâtea ori înainte, nu, poate că ei nu-i va plăcea că a venit, mai bine merge la Crâşmă, apoi să-şi mai cumpere nişte tărie mâine înainte de prânz, să stea la bucătărie şi să toarne bere în el până tremuratul îi dispare e exclus, nu rezistă, tremură atât de tare încât abia reuşeşte să ridice păhărelul la gură, dar după ce bea câteva pahare de tărie începe să se liniştească treptat şi tremurul dispare, durează ceva timp, dar încetează să mai tremure, şi atunci nu-i mai trebuie să bea timp de câteva ore, doar puțină bere, dar des, înainte să-i trebuiască iar tărie pentru a ține tremuratul la distanță, se gândeşte Asle şi se gândeşte că e singur şi că e bine să fii singur, măcar de-ar fi fost sănătos, dacă n-ar fi trebuit să bea tot timpul, se gândeşte, tremurul ăsta oribil, se gândeşte, şi în afară de cele două fetițe n-a mai vorbit cu nimeni de cel puțin o săptămână, numai când merge să cumpere tărie sau să-şi ia ceva de mâncare se mai întâmplă să schimbe câte un cuvânt cu cineva, şi când nu e totul ca astăzi, când nu îi e aşa de rău, ca acum, când stă nemişcat, incapabil să se ridice şi tremurând toată ziua, când ziua îşi pierde din greutatea ei şi devine uşoară şi o zi dispare în următoarea şi nu mai există zi sau noapte, când totul era bine şi plutea, atunci era plăcut să fii singur, totul se topea cumva într-o imagine evanescentă, îşi zice Asle, şi în zilele astea picta, dacă reuşea să înceapă bine un tablou, putea să dispară cu totul în tablou, dar asta se întâmpla înainte, acum nu mai e în stare să picteze, nu mai e în stare de nimic, totul e greu pentru el şi tremură mereu, a încercat să-l sune pe Băiețel,

cel care trăieşte acum în Oslo, dar nu-i răspunde, Fiul şi Fiica locuiesc undeva în Trøndelag, pe Liv n-a mai văzut-o de foarte mulți ani, şi nici pe Siv, şi mai e şi greutatea asta a lui, piatra pe care o poartă în el, şi tremurul, pentru că dacă nu reuşeşte să bea nişte tărie începe să tremure şi nu se opreşte până nu bea destulă, se gândeşte, singurul lucru care-l ajută e să dea pe gât nişte tărie imediat ce se trezeşte şi apoi de câteva ori de-a lungul zilei, dar adesea tot nu reuşeşte să scape de tremurat sau are nevoie de multă tărie să se liniştească, aşa că trebuie să păstreze restul din sticlă pentru mâine dimineață, se gândeşte, apoi o să meargă să mai cumpere înainte de prânz şi poate spre seară o să fie îndeajuns de uşor încât să aibă putere să iasă, ca astăzi, şi să dea o tură până la Crâşmă, ca acum, fiindcă e ca şi cum şi-a recăpătat puțin forțele, chiar dacă nu mai are putere pentru altceva, are încă destulă putere să bea nişte tărie, măcar pentru asta, se gândeşte, şi nu e puțin lucru, se gândeşte, dar dacă priveşte în urmă, da, tăria l-a ajutat mult, se gândeşte, dar acum băutura a luat frâiele, după ce totul a devenit atât de greu încât totul era prea dificil, chiar şi să scoată un singur cuvânt, numai băutura mai era în stare să facă lucrurile uşoare din nou, să-i dea putere să mai ridice mâna, să se scoale din pat, să spună ceva, şi mai ia o înghițitură sănătoasă din pahar şi simte din nou căldura răspândindu-i-se prin corp, pentru că zilele astea nimic nu reuşeşte să-l mai mişte şi e pur şi simplu greu, dintotdeauna a fost greoi, o fire tenebroasă, cum ar veni, neguros, cum se zice, dar niciodată înainte nu s-a simțit atât de greu încât să nu fie în stare să scoată un cuvânt şi singurul lucru pe care şi-l doreşte e să iasă din casă şi să coboare până la apă şi să iasă pe mare şi să dispară pentru totdeauna în ea, şi s-o facă înconjurat de acea lumină pe care o emană din când în când întunericul cel mai negru, se gândeşte, dar acum nu vrea să fie singur, vrea să iasă, vrea

să meargă la Crâşmă, poate se va întâlni cu o cunoştinţă sau alta cu care va putea sta la poveşti? poate e şi Guro acolo? n-a mai văzut-o de mult acolo, dar poate va intra în vorbă cu cineva cu care n-a mai vorbit înainte? şi mâine trebuie să meargă să-şi mai ia de băut, şi ca să îi rămână şi pentru mâine dimineaţă în sticlă trebuie să iasă, să dea o tură pe la Crâşmă, pe la Ultima Barcă, cum i se mai zice, se gândeşte Asle, văd cum îşi pune portofelul la loc în buzunarul interior al jachetei de catifea neagră care atârnă pe spătarul unui scaun din faţa măsuţei, pe care o îmbracă şi se duce pe hol, unde îşi trage paltonul lung şi negru peste jachetă şi apoi un fular din cuier, apoi pipăie să vadă dacă portofelul e în buzunarul interior al jachetei, da, e acolo, şi bani încă mai are în el destui, ştie sigur, de mulţi ani are în portofel şi o reproducere în miniatură a Alaiului de nuntă în Hardanger, dintre toate lucrurile pe care le-ar putea avea acolo, văzuse tabloul într-una din cărţile de la şcoală când era mic, într-un manual, şi i se păruse atât, atât de frumos, e perfect conştient că mulţi dispreţuiesc tabloul, că e atât de comun, dar el personal crede în continuare că e un tablou extraordinar, n-au decât să spună ce vor, e pictat foarte bine, nu că el însuşi ar picta aşa, dimpotrivă, ce pictează el n-ar putea să semene mai puţin, dar de când era copil păstrează în portofel micuţa reproducere pe care a decupat-o din manual, a decupat-o din cartea pe care o foloseau la şcoală şi a scos-o şi a pus-o în portofelul pe care îl avea atunci, pentru că avea portofel încă de pe atunci, chiar dacă nu avea aproape niciodată bani în el, dar în orice caz avea reproducerea asta în miniatură a Alaiului de nuntă în Hardanger în portofel, şi de atunci a avut tot timpul poza asta acolo, chiar dacă şi-a schimbat portofelul de mai multe ori, dar reproducerea Alaiului de nuntă în Hardanger o punea mereu în portofelul cel nou, devenise atât de uzată, încât abia puteai să-ţi mai dai seama ce era, dar, într-un fel,

tocmai asta făcea imaginea mai frumoasă, nu că ar fi privit-o foarte des, dar se mai întâmpla uneori s-o scoată şi s-o admire, o împăturise în patru ca să-i încapă în portofel, o dată pe înălțime şi o dată pe lățime, aşa încât s-a împărțit cu timpul în patru sferturi pătrate, egale, care s-au desprins treptat unul de cealalt, dar le-a lipit cu bandă adezivă pe spate cu multă vreme în urmă, iar banda a ținut, aşa că poza era încă întreagă, într-un fel, şi el o păstra încă în portofel, ca înainte, chiar dacă era aproape imposibil să-ți mai dai seama ce e în ea, tot se mai întâmpla uneori să o scoată din portofel şi să se uite la ea, niciodată când era singur acasă, nu, dar poate când şedea la vreo masă la Crâşmă sau în vreun alt loc şi nu avea nimic altceva de făcut, nu se uita la ea atât de des, dar se întâmpla, totuşi, să privească fotografia asta veche cu Alaiul de nuntă în Hardanger, ruptă dintr-o carte de la şcoală, decupată dintr-o pagină ruptă din cartea de la şcoală, se gândeşte Asle şi apoi îşi dă seama că trebuie să-şi ia cheia din cabinetul din hol şi să iasă pe uşă, măcar de nu s-ar întâlni cu nimeni, cu niciunul din vecini, să nu dea de nimeni pe scări, se gândeşte Asle şi îl vede pe Brage şezând şi privind spre el şi îşi dă seama că ar fi trebuit să-l scoată la plimbare, dar nu, nu are energie acum, aşa că mai degrabă îl scoate când se întoarce acasă, n-o să lipsească decât câteva ore, aşa că-i zice lui Brage să fie cuminte şi să păzească casa, iar câinele doar se uită la el, Asle descuie uşa şi ascultă, dar nu aude nimic, aşa că închide uşa în urma lui şi o încuie şi coboară scările şi trece pe lângă bicicletele şi cărucioarele din holul de la intrarea în bloc şi se gândeşte că măcar de nu s-ar întâlni cu vreun vecin sau cu oricine altcineva, se îndreaptă spre ieşirea din bloc şi o deschide şi în acel moment vede pe cineva venind spre el

Bună seara, zice cel care vine

şi Asle stă acolo şi ține uşa deschisă pentru cel care intră în bloc şi dă bună seara la rândul lui, iar cel pentru care Asle ține uşa deschisă îl întreabă dacă iese la o plimbare

Da, mai trebuie din când în când

E bine să iei puțin aer curat, zice cel care a venit

Da, zice Asle

şi cel care tocmai a sosit zice că e foarte frumos afară acum, că tocmai a nins, iar Asle zice că da, da, e atât de alb totul, mai luminos, cumva, zice, şi îl vede pe cel care a sosit intrând în scară şi dispărând în scară şi el dă drumul uşii şi ea se trânteşte închizându-se şi eu stau uitându-mă la foc şi îl aud pe Åsleik întrebând dacă arde bine, să nu închidă uşița de la sobă? zice şi eu răspund că nu, că o s-o închid eu, şi mă gândesc că ar fi trebuit să-i fac o vizită lui Asle, n-ar fi trebuit să conduc pur şi simplu mai departe, să mă grăbesc mai departe spre casă, fiindcă băutura îi poate aduce în curând sfârşitul, aşa că trebuie făcut ceva, cineva trebuie să-l ajute, mă gândesc, dar eu, eu am privit doar înspre blocul cu apartamentul lui din Skutevika în timp ce conduceam mai departe şi mă gândesc că trebuie să mă întorc la Bjørgvin, trebuie să văd de Asle, trebuie neapărat să fac asta, mă gândesc, o voce din interiorul meu îmi spune că trebuie să mă întorc în Bjørgvin şi să-i fac o vizită, e vocea căreia unii îi spun conştiință, mă gândesc, chiar dacă mi-ar lua câteva ore să conduc până la Bjørgvin, tot o să merg, nu mai sunt aşa obosit ca înainte, mă gândesc, şi oricum o să înnoptez la Heimen, ca de obicei, în camera 407, cea mai mică pe care o au, fiindcă stau acolo de fiecare dată când prind camera liberă, şi asta nu numai pentru că e una din cele mai ieftine camere, ci pentru că mă simt cel mai bine acolo, fiindcă ferestrele dau spre grădina din spate

şi ceea ce mi se pare că e puțul liftului acoperă jumătate din priveliştea camerei unde stau când o prind liberă, şi rezerv de obicei cu mult timp înainte, dar, chiar şi când nu fac rezervare, mi-am dat seama că niciodată nu s-a întâmplat să nu găsesc o cameră liberă la Heimen, cu toate că, trebuie să recunosc, am fost nevoit o dată, când toate camerele erau ocupate, să dorm într-o chichineață la mansardă, unde au pus un pat în plus pentru mine, mă gândesc, dar acum m-am hotărât, o să merg la Bjørgvin să-l vizitez pe Asle, mă gândesc, şi-l aud pe Åsleik zicând că ar cam trebui să plece acasă şi eu îl privesc şi zic că, Doamne, ce prost sunt, am uitat de cel mai important lucru pe care-l aveam de rezolvat în Bjørgvin, aşa că trebuie să mă întorc imediat, zic

Acum, în seara asta? zice Åsleik

şi pare uimit şi speriat deopotrivă, ca şi cum ar fi ceva în neregulă cu mine, ca şi cum s-ar nelinişti puțin pentru mine, mă gândesc

Da, acum, imediat, zic

Dar ai condus ceva azi, nu glumă, zice Åsleik

şi apoi întreabă dacă vorbesc serios când zic că vreau să plec, acum, aşa târziu? şi poate o să şi ningă, zice, au început să cadă ceva fulgi acum, după-amiază, şi vremea e aşa, că pare că o să înceapă să ningă oricând, iar eu zic că deja mi-am pus cauciucurile de iarnă şi Åsleik zice că foarte bine am făcut, dacă există un lucru pe care-l regretă în viață e că nu şi-a luat niciodată carnetul, zice, ce frumos ar fi fost să aibă şi el maşină, mai ales cum trăieşte aici, izolat, aşa, trebuie ori să meargă pe jos, ori să ia tractorul, e bine să ai şi tractor, da, are acelaşi tractor de vreo treizeci de ani, da, cel puțin atât trebuie să fie, zice, dacă are nevoie să ajungă undeva, trebuie ori să meargă cu tractorul, ori să stea la

ocazie, sau, sigur, să meargă cu Barca, era să uite de ea, e bine să ai şi Barcă atunci când vrei să ajungi undeva, zice, iar eu zic că trebuie să pornesc spre Bjørgvin, o să-i povestesc mai încolo, când mă întorc, de ce am plecat aşa brusc, zic şi zic că, dacă vrea, poate să urce-n maşină şi-l duc şi pe el acasă şi el mulţumeşte, dar zice că mai bine merge mai jos, e mai plăcut, şi nici nu e atât de departe, abia un kilometru, chiar dacă n-are nimic împotrivă să-l duc cu maşina, zice, apoi întreabă din nou dacă chiar e nevoie să merg înapoi la Bjørgvin, că doar abia am ajuns acasă, nici n-am intrat bine în casă după ce-am fost la Bjørgvin şi trebuie să pornesc iar într-acolo, şi e şi întuneric, se face noapte, poate începe şi să ningă, cum zicea, iar eu zic că trebuie neapărat să mă duc, o să-i povestesc altădată de ce, zic şi Åsleik zice că dacă trebuie, trebuie, ce să-i faci, fac cum vreau, zice, apoi zice că va pleca, atunci, şi pleacă şi eu văd cum încă arde focul în sobă şi sting lumina în Sufragerie şi ies în bucătărie şi sting lumina şi acolo şi ies apoi pe hol şi sting lumina şi apoi ies şi las uşa casei să se închidă în urma mea şi îl văd pe Åsleik stând în faţă şi îi zic că pot să-l iau, dacă tot merg cu maşina, măcar nu mai trebuie să meargă pe jos acasă, dar l-aş fi dus oricum, în seara asta ca de atâtea ori înainte, zic şi Åsleik zice că-mi mulţumeşte şi că, de vreme ce mă pornesc în aceeaşi direcţie, ar putea la fel de bine să vină cu mine, dar s-a obişnuit, de altfel, să meargă pe jos, asta alege să facă de cele mai multe ori, şi nu-l costă nimic, chiar deloc, dar acum ar putea să mă lase la fel de bine să-l duc, de vreme ce merg în aceeaşi direcţie, zice, fiindcă s-a făcut deja frig, e toamnă târziu, mai mult chiar, suntem deja în Advent, nu mai e mult până la Crăciun şi la iarnă, cum să nu, zice Åsleik, în seara asta sigur începe să ningă, zice Åsleik aşezându-se în maşină, mă aşez şi eu în maşină şi pornesc motorul

Sigur începe să ningă, zic eu

Prima zăpadă pe anul ăsta, zice Åsleik

Dar n-o să ţină, zic eu

Nu, dar tot se poate depune un strat gros, zice Åsleik

Da, zic eu

O să-ţi curăţ aleea cât eşti în Bjørgvin, dacă o să fie nevoie, zice Åsleik

Şi când vii acasă o să-ţi fie aleea curăţată, zice el

Mulţumesc, mulţumesc mult, zic eu

Fiindcă eu pot să mă plimb cu tractorul, chiar dacă nu am maşină

Şi e şi foarte util, zic eu

Şi tractorul e vechi şi bun, şi porneşte întotdeauna, nu mereu din prima, dar sigur după un timp, zice el

Ai avut tractorul ăsta dintotdeauna, zic eu

E cumpărat de tata, atâta e de vechi, zice Åsleik

Dar încă merge bine, zic eu

şi cobor pe aleea din faţa casei şi virez la dreapta pe drumul principal, fiindcă gospodăria lui Åsleik se află la aproximativ un kilometru mai în interiorul fiordului Sygne şi Åsleik zice că ce ciudat, ce tablou bizar am început să pictez, cele două linii, o linie violet şi o alta maro, zice, iar eu îmi dau seama că n-am chef să discut despre asta, niciodată nu mi-a venit să vorbesc despre un tablou la care lucrez, dar de fapt nici

despre cele pe care deja le-am pictat, dacă pictura e gata, trebuie să zică totul de la sine, nici mai mult, nici mai puțin, pictura transmite în felul ei mut tot ceea ce trebuie să transmită, şi dacă nu e gata nu se poate spune cum va deveni până la urmă, ce va ajunge să spună, mă gândesc, şi după toți aceşti ani chiar şi Åsleik trebuie să-şi fi dat seama că nu-mi face plăcere să vorbesc despre tablourile mele, despre ce reprezintă, despre ce înseamnă, nu suport discuțiile de genul ăsta, absolut deloc, iar acum Åsleik începe să bată din gură despre cele două linii ca şi cum ar reprezenta, într-adevăr, doar două linii care se intersectează, şi îi zic că e Crucea Sfântului Andrei, iar el repetă aceste trei cuvinte cu asemenea emfază că tresar şi observ cât de mândru e că ştie ce înseamnă, Crucea Sfântului Andrei, repetă cu mândrie, Crucea Sfântului Andrei, da, e pur şi simplu mândru că ştie ce semnifică, iar când Åsleik repetă cuvinte şi expresii în felul ăsta, cumva mândru de sine că le cunoaşte, în momente de genul ăsta îmi dau seama că nu pot să-mi explic cum de-l suport, an după an, dacă nu chiar zi după zi, atât de netot cum e el, şi singurul motiv pentru care îl suport e probabil acela că nu am pe nimeni altcineva cu care să-mi petrec timpul, cu care să vorbesc, de fapt, nu, nu e chiar imbecil, nu e prost Åsleik, ba chiar e foarte isteț în felul lui, mă gândesc, a fost urât din partea mea să zic asta despre el, ruşinos de-a dreptul, îmi zic, am ajuns la casa lui Åsleik şi opresc şi Åsleik mă întreabă când mă întorc şi eu zic că mă întorc mâine şi că poate să dea pe la mine mâine seară, îi zic, şi Åsleik zice că aşa o să facă, poate o să-şi şi aleagă un tablou pe care să i-l dea cadou de Crăciun Surorii, zice, iar eu zic că da, aşa facem, apoi îmi mulțumeşte că l-am adus şi coboară din maşină şi eu ridic mâna dreaptă şi îi fac semn şi Åsleik o ridică pe a lui şi-mi face semn şi apoi conduc mai departe spre interiorul fiordului Sygne gândindu-mă că e

pură nebunie, mă gândesc, să mă întorc acum la Bjørgvin, după ce am mers deja azi acolo şi m-am întors, şi îmi dau seama că sunt deja extenuat, oare să mă întorc în casă, să renunț? mă gândesc, nu, clar că nu, fiindcă trebuie să văd ce-i cu Asle, mă gândesc, n-ar fi trebuit pur şi simplu să trec pe lângă blocul lui, a fost o laşitate, aproape, mă gândesc, şi de ce i-a trebuit lui Åsleik să vorbească despre tabloul pe care l-am început de dimineață, doar i-am spus de atâtea ori că nu-mi place să vorbesc despre tablourile la care încă lucrez, că de fapt nu-mi place să vorbesc nici despre tablourile pe care le-am terminat deja, ce-i făcut e făcut, ce-i pictat e pictat, gata, aşa va fi până la urmă, în pictură ca şi în viață, mă gândesc, şi toată povestea aia cu Crucea Sfântului Andrei, mă gândesc, şi mă gândesc la Asle, care aproape tot timpul stă pe canapea în apartamentului lui, sub geamurile cu vedere spre mare, şi de aceea am pictat liniile alea două care se intersectează la mijloc, într-un fel ciudat, cele două linii pe care le-am pictat îl arată pe Asle stând pe canapeaua lui, mă gândesc, şi pe de altă parte nu e el, totuşi, evident că n-ar fi trebuit să mă întorc acasă fără să-i fac o vizită, fiindcă e atât de jigărit şi amărât, dar mai e mult până la Bjørgvin, sunt obosit de cât am condus toată ziua înainte şi înapoi, iar acum mă duc la Bjørgvin pentru a doua oară astăzi, de vreme ce m-a cuprins o asemenea nelinişte că pur şi simplu a trebuit să pornesc înapoi, mă gândesc şi conduc şi cad într-o picoteală lipsită de gânduri şi remarc câțiva fulgi plutind încet şi lăsându-se pe parbriz şi conduc mai departe în inima fiordului şi văd din ce în ce mai mulți fulgi lăsându-se pe geam şi dau drumul ştergătoarelor, care conturează semicercuri curate prin care pot urmări drumul, iar în jurul lor parbrizul se albeşte de zăpadă, îmi dau seama că Asle poate nu e acasă, poate a ieşit în oraş, s-a dus poate la Crâşmă, mă gândesc, aşa că poate n-are rost să-i sun la uşă, ci ar trebui mai

degrabă să intru în Bjørgvin şi să-mi parchez maşina în fața Galeriei Beyer şi să merg la Hotel Heimen şi să-mi iau o cameră peste noapte şi să merg apoi la Crâşmă, unde Asle probabil stă singur la o masă, mă gândesc, şi dacă nu e acolo mă duc la el acasă şi sun la uşă, dar nu mai bine încerc prima oară să văd dacă e acasă, totuşi? poate că e acasă? dar, dacă-i acasă, o să-mi deschidă dacă sun? mă gândesc şi ninge, dar la un moment dat se opreşte şi eu conduc în continuare spre sud şi mă apropii de refugiul unde m-am oprit mai devreme astăzi, cel de lângă locul de joacă, şi mă gândesc că voi trece pe lângă refugiu şi nu pot încă să-mi dau seama dacă ceea ce am văzut astăzi la locul de joacă a fost real sau a fost doar o închipuire, da, ca în vis, cumva, mă gândesc, dar ştiu că s-a întâmplat cu adevărat, aş minți dacă aş spune altceva, mă gândesc şi îmi zic şi că poate n-ar strica să fac o pauză de la condus, fiindcă am condus chiar mult astăzi şi sigur sunt mult mai obosit decât îmi dau seama, aşa că poate mă voi opri la refugiul de care sunt din ce în ce mai aproape şi voi face o pauză din nou, tot acolo, să ies, să-mi dezmorțesc puțin picioarele, să iau puțin aer curat, da, aşa o să fac, mă gândesc şi merg mai departe spre sud şi după curbă o să fiu deja în dreptul refugiului şi iau curba şi văd refugiul şi virez şi parchez maşina şi e deja atât de întuneric şi ninge atât de des încât îmi dau seama că nu mai pot distinge locul de joacă, şi oricum nu mai e nimeni acolo, îmi zic, şi mă gândesc că sigur o să-mi vin puțin în fire dacă ies din maşină şi respir puțin aer curat şi îmi întind puțin picioarele, sigur că da, şi opresc motorul şi cobor pe zăpadă, care s-a depus deja într-un strat consistent, totul e alb, pe jos şi pe copaci e zăpadă şi eu stau şi mă uit la zăpada care cade din ce în ce mai încet şi apoi cade doar câte un fulg ici şi colo şi apoi ninsoarea se opreşte, şi, Doamne, cum se luminează totul când e alb, zăpada dă serii lumină, şi acolo,

pe cărarea acoperită de zăpadă care ocolește locul de joacă, văd o pereche mergând mână în mână, sunt aceiași doi pe care i-am văzut mai devreme astăzi, cu siguranță, asta înseamnă că nu a fost doar o închipuire, totuși, îmi zic, pentru că văd un bărbat tânăr cu părul șaten până la umeri, aproape în totalitate acoperit de zăpadă, și în dreptul lui o femeie tânără cu părul lung, negru și bogat, acoperit și el aproape complet de zăpadă, și o aud spunând cât de frumos e afară acum, că a nins

Da, e frumos, zice el

Alb și frumos, zice

Totul a albit, copacii, pământul, tot, zice el

Și noi am albit, zice ea

Am albit și noi, zice el

își dau drumul mâinilor și el își trece brațul peste umerii ei și ea își trece brațul peste mijlocul lui

E trist numai că toată zăpada asta o să se facă zloată în curând, zice el

Atunci hai să ne bucurăm de ea cât putem, zice ea

Da, cât timp e albă și ușoară și frumoasă, zice

Pentru că mâine sigur o să plouă, ca de obicei, zice el

se privesc apoi și se sărută

Dar să nu ne gândim la asta, zice el

Să nu ne gândim la ce? zice ea

Că zăpada o să fie spălată de ploaie, zice el

Că o să se facă zloată, zice ea

Aşa se întâmplă, da, zice el

Da, zice ea

şi intră în locul de joacă şi el ia o mână de zăpadă şi face un bulgăre moale şi îl aruncă spre ea, dar nu nimereşte, apoi ea, la rândul ei, ia o mână de zăpadă şi face un bulgăre şi îl strânge tare şi îl face dens cu mănuşile ei cu un deget şi îl aruncă spre el cu toată forța şi el se fereşte şi bulgărele îi trece razant peste cap şi eu stau pe drumul înzăpezit şi îi privesc, dar ei nu mă văd şi îmi dau seama ce bine-mi face să respir aer curat, stau şi le privesc urmele paşilor în zăpadă, cât de clar definite sunt în zăpadă, cum merg de-a lungul drumului şi apoi coboară şi urmează cărarea care ocoleşte locul de joacă şi încep şi eu să merg pe urmele lor, pe urmele care coboară pe cărare, aceeaşi cărare pe care am mers şi eu mai devreme, şi privesc spre locul de joacă şi văd că ei stau şi se țin în brațe şi sunt cumva lipiți unul de altul şi merg cu atenție în urma paşilor lor în zăpadă şi văd cum se desprind din îmbrățişare şi cum ea se lasă în zăpadă cu brațele şi picioarele întinse în lături şi apoi îşi trage brațele spre corp şi apoi îşi lipeşte picioarele, apoi îşi întinde din nou brațele şi picioarele, şi face mişcarea asta de mai multe ori, apoi rămâne nemişcată cu picioarele lipite şi brațele strânse lângă corp, ca şi cum ar fi înțepenit de tot acolo în zăpadă, cu gura şi ochii închişi, apoi îl aud pe el spunându-i cu teamă în voce să nu stea aşa, arată ca şi cum ar zăcea acolo moartă, trebuie să se ridice, zice el, iar ea se ridică şi zice că nu voia să arate ca o moartă, iar el zice că nu-i nimic şi ea zice bine, apoi merge către el şi-l ia de mână

Uite ce înger frumos am făcut în zăpadă, zice ea

Da, zice el

Nu vrei şi tu să faci un înger? întreabă ea

Ba sigur că da, zice el

şi eu trec de locul de joacă şi încep încet, pas cu pas, să urc panta de pe cealaltă parte a locului de joacă, în sus, pe deal, şi nu e nicio urmă de paşi în zăpadă, aşa că las urme noi în zăpada proaspătă, mă opresc, mă întorc şi văd că ei continuă să stea acolo ținându-se de mână şi mi se pare atât de ciudat că sunt aşa absorbiți unul de celălalt încât nici nu mă observă, nu se observă decât unul pe celălalt, dar dacă m-ar fi văzut, dacă m-ar fi observat, s-ar fi speriat oare de prezența mea? sau poate s-ar fi sfiit? sau poate pur şi simplu nu le-ar fi păsat deloc de mine? mă gândesc şi văd cum el îi dă drumul la mână şi se întinde în zăpadă şi face exact cum a făcut ea, doar că mai repede, cu mişcări mai apucate, aproape ca şi cum ar avea o limită de timp, şi ea zice că nu, nu aşa, la care el se opreşte şi ea zice că e rândul ei, vrea să facă ea al treilea înger de zăpadă, fiindcă e mai bine să fie trei îngeri decât doi, zicea ea, iar el încremeneşte în interiorul îngerului pe care l-a desenat, întocmai ca ea mai înainte, cu picioarele adunate şi brațele lipite de corp, cu gura şi ochii închişi, şi ea îi zice să nu stea aşa, nu-i place, arată ca mort, zice, şi, la fel cum lui nu i-a plăcut ca ea să stea întinsă aşa, nu-i place nici ei ca el s-o facă, aşa că trebuie să se ridice, iar el se ridică şi ea repetă că vrea să mai facă un înger de zăpadă, iar el se apropie de ea şi rămân unul lângă altul privind spre îngerii de zăpadă, atât de frumoşi unul lângă altul, unul din ei aproape îl atinge pe celălalt cu o aripă, e aproape de tot, sau poate nu, aripile îngerilor de fapt se ating şi ea zice că sunt aşa frumoşi încât ar fi mai bine să-i lase în pace, nu mai vrea să facă un al treilea înger lângă cei doi, zice, iar el zice că şi el crede la fel,

că cei doi îngeri sunt aşa frumoşi încât sunt de ajuns, simte cumva că aşa trebuie să fie, zice el

Ori o să fie acoperiți de zăpadă, zice el

Ori o să-i spele ploaia, zice ea

Da, sau ambele, zice el

şi se iau din nou de mână şi ies din locul de joacă şi urcă pe cărare spre drum şi eu stau acolo şi mă uit după ei şi el zice că, iată, e o maşină acolo, o maşină mică de marfă, e parcată în refugiu, nu era acolo când au trecut, zice el şi ea zice că nu-şi aminteşte dacă se afla vreo maşină acolo când au trecut, ea nu a băgat de seamă să fi fost vreo maşină, zice, iar eu stau complet liniştit, stau nemişcat acolo un timp, pentru că nu vreau să mă zărească, dintr-un motiv sau altul pur şi simplu nu vreau asta, mă gândesc şi încep să cobor pe cărare, încet, cu paşi mici, pentru că e alunecos, poate, cobor călcând în urmele paşilor mei în zăpadă, în urmele pe care le-am lăsat când am urcat cărarea, privesc în jos şi mă opresc şi privesc apoi în sus şi îi văd pe amândoi, trec pe partea cealaltă a drumului şi îi văd trecând de refugiul unde stă parcată maşina mea şi mă uit la cei doi îngeri frumoşi de zăpadă din locul de joacă şi intru în locul de joacă şi mă opresc lângă cei doi îngeri de zăpadă şi admir cât sunt de frumoşi, atât de frumoşi încât, dacă aş încerca să-i pictez, tabloul care ar ieşi ar fi urât în comparație cu imaginea celor doi îngeri, mă gândesc, fiindcă aşa e, aşa e aproape tot timpul, ceea ce este frumos în viață devine odios în pictură, tocmai pentru că, într-un fel, e prea frumos în realitate, o pictură bună trebuie să conțină şi ceva urât ca să poată lumina, trebuie să conțină şi întunecimi, dar poate, poate aş reuşi să pictez cei doi îngeri de zăpadă care vor dispărea, care se vor topi? poate voi face o asemenea

imagine să strălucească? mă gândesc şi îmi dau seama că în acest moment, exact în clipa asta, o altă imagine mi s-a fixat irevocabil în minte şi nu va mai dispărea niciodată, încă o imagine care a intrat în mine şi pe care trebuie s-o pictez ca să mă descotorosesc de ea, mă gândesc şi-mi dau seama brusc că s-a făcut destul de frig, ar fi timpul să mă întorc la maşină, ar trebui să pornesc din loc dacă vreau să ajung la Bjørgvin înainte să fie prea târziu, mă gândesc şi văd urmele paşilor în zăpadă, patru urme înghesuite coborând pe cărare, două mai mari şi două mai mici, şi patru urme înghesuite urcând înapoi, două mai mari şi două mai mici, apoi urmele mele coborând după cele patru, şi ale mele arată atât de solitare, cumva, şi sunt atât de inegal răspândite, ca şi cum n-aş păşi chiar drept, ca şi cum aş fi beat şi m-aş clătina, gândesc, dar de beat nu sunt beat, mi-am băut ultimul pahar cu mulți ani în urmă, dar poate mersul mi-a devenit puțin mai nesigur cu timpul, totuşi, mă gândesc, dar, în orice caz, îmi pare că merg drept şi regulat, acum la fel ca pe vremuri, chiar dacă poate nu e aşa, mă gândesc şi mă îndrept spre maşină, mă scutur de zăpadă, îmi scutur cu mâna zăpada de pe pantaloni şi mă aşez în maşină, pornesc maşina şi ies în drum şi ca în vis încep să conduc spre Bjørgvin, dar trebuie să fiu precaut, drumul n-a fost curățat şi nici circulat de când a început să ningă, totul e alb şi trebuie să mă țin pe asfalt ca să nu cad în prăpastii, gândesc şi îi văd în lumina farurilor pe cei doi care tocmai au făcut îngeri în zăpadă mergând şi ținându-se de mână şi el zice cât de bine va fi să ajungă înapoi acasă şi ea zice că da, are dreptate, va fi tare bine

Ales şi Asle, zice el

Asle şi Ales, zice ea

şi eu trec încet pe lângă ei cu maşina şi conduc mai departe spre sud şi mă gândesc cât de frumos a fost să văd cei doi îngeri în zăpada de pe locul de joacă, acum sunt sută la sută sigur că am văzut ce am văzut, nu mai e doar ceva ce mi s-a năzărit în vis sau o închipuire, nici ce am văzut mai devreme, nici cum stăteau întinşi în groapa cu nisip sub paltonul lung şi negru pe care el îl poartă acum, îmi zic, şi un astfel de palton am şi eu pe mine chiar acum, mă gândesc şi recad într-o picoteală fără gânduri, doar conduc mai departe spre sud şi puțin mai în față pe drum a trecut deja o maşină lăsând urme în zăpadă, devine mai uşor să conduc, pot să urmăresc urmele lăsate de roțile maşinii, mă gândesc, e totuşi ceva, să merg din Dylgja până la Bjørgvin şi înapoi acasă şi apoi să pornesc spre Bjørgvin în aceeaşi zi, seara târziu, pe ninsoare, dar se simte cumva că e ceva ce trebuie să fac, mă gândesc şi recad în picoteală şi mă gândesc cât de mult îmi place să conduc, tocmai pentru că gândurile îmi dau pace, pot să mă concentrez exclusiv la condus, niciun gând nu mă mai deranjează, nicio durere nu mă mai atinge, doar conduc, nimic mai mult sau mai puțin, timpul trece, iar eu conduc tot mai departe spre sud şi mă apropii încet de Bjørgvin şi, când aproape am ajuns, fac la dreapta şi cobor pe un drum şi ajung direct la blocul cu apartamentul lui Asle, acolo în Skutevika, şi mă gândesc că nu a mai nins după ce ninsoarea s-a oprit, pe când eram la locul de joacă, dar sigur a nins şi în Bjørgvin, totul e alb şi frumos şi în Bjørgvin, chiar dacă sunt multe urme pe drum, lăsate de maşini sau de paşi, şi mă gândesc că ar trebui să sun pentru orice eventualitate la uşa lui Asle, chiar dacă nu e acasă sau dacă nu deschide nimănui, şi virez de pe drumul principal şi cobor spre blocul lui Asle şi parchez lângă bloc şi mă îndrept spre uşa de la intrare şi apăs butonul soneriei din dreptul numelui lui şi stau şi aştept, dar evident că nu vine nimeni să deschidă, sun din nou şi

țin de data asta soneria apăsată mai multă vreme, apoi îi dau drumul, stau şi aştept, dar nu vine nimeni, şi evident că Asle nu e acasă, mi-am închipuit că n-o să fie, fiindcă sigur e la Crâşmă, la Ultima Barcă, cum i se zice, stă singur la o masă, mă gândesc, pentru că merge tot timpul la Crâşma aia unde nu-şi fac veacul decât marinari bătrâni care-au andocat pentru totdeauna, totul e ieftin acolo, se întâmplă să ia şi cina acolo, mâncarea e ieftină şi berea e ieftină, chiar şi un păhărel de tărie poți să-ți cumperi la un preț decent, mă gândesc, ba chiar cred că nu merge la niciun alt restaurant sau bar, cel puțin nu acum, tot timpul merge la aceeaşi Crâşmă, la Ultima Barcă, aşa că acolo o să mă duc să-l caut, îmi zic, locul meu obişnuit de parcare nu e foarte departe, chiar în fața Galeriei Beyer, aşa că urc în maşină şi pornesc şi mă gândesc că mă duc direct la Galeria Beyer şi e aproape incredibil cât de mult m-a ajutat Beyer, mă gândesc, nu numai pentru că mi-a găzduit prima expoziție în Galerie pe când încă eram la Şcoala de Artă, chiar dacă se întâmpla rar sau deloc să debutezi încă din şcoală, adevărul fie spus, am fost primul pe care l-a lăsat să expună înainte să termine Şcoala de Artă, asta mi-a zis Beyer, şi la fel de incredibil a fost că toate tablourile de la prima mea expoziție s-au vândut, şi de atunci încoace numai Beyer mi-a vândut tablourile, nu ştiu, zău, ce s-ar fi ales de mine dacă nu era Beyer, şi țin minte prima noastră întâlnire, era şi prima oară când puneam piciorul în Galeria Beyer, Ales m-a dus acolo, fusese de multe ori la Galeria Beyer, încă de când era fetiță, fiindcă o luau părinții de mică la expoziții, şi prima expoziție pe care am văzut-o în Galeria Beyer a fost cu tablouri de Eiliv Pedersen, cel care avea să-mi fie mai târziu profesor la Şcoala de Artă, mă gândesc, şi, încă de la prima mea expoziție la Galerie, Beyer a fost cel care mi-a vândut picturile, mă gândesc, şi reuşeşte întotdeauna să le vândă aproape pe toate, dar s-a întâmplat

în primii ani, trebuie să recunosc, ca uneori să le vândă pe un preț de nimic, ca să fiu sincer, dar tot timpul se întâmplă să rămână câteva picturi nevândute, şi adesea e vorba despre cele mai bune, dar Beyer nu le mai vinde la un preț de nimic acum, a încetat de mult să o facă, mai degrabă le pune la păstrare în ceea ce el numeşte Banca, în încăperea alăturată galeriei propriu-zise, unde depozitează picturile care nu mai sunt expuse, aşa a ajuns la ideea că tablourile pe care nu le poate vinde în Bjørgvin se vor vinde, poate, în Oslo, fiindcă bunul lui prieten Kleinheinrich, cel care deține Galeria Kleinheinrich din Oslo, voia să expună tablourile mele imediat ce se adunau destule pentru o expoziție, aşa că, de vreme ce Beyer ținea în Bancă picturile mele nevândute, le-am expus şi la Galeria Kleinheinrich din Oslo şi am ajuns treptat să expun o dată la patru ani în Oslo şi aşa am ajuns să vând aproape toate tablourile, iar acum Beyer adună toate tablourile care nu s-au vândut nici în Oslo, cu intenția de a organiza, mai devreme sau mai târziu, o expoziție şi în Nidaros, la Galeria Huysmann, pentru că Beyer îl cunoaşte pe bătrânul Huysmann, zicea, are cea mai bună galerie din Nidaros, zicea Beyer, aşa s-a gândit, zicea, o să facem o expoziție şi la Nidaros cândva, mă gândesc, Beyer are o colecție vastă de picturi de-ale mele, şi-a cumpărat un tablou pentru colecția lui cu ocazia fiecărei expoziții şi, când, cu câțiva ani în urmă, era dificil să vândă din tablourile mele la prețuri bune, a cumpărat el însuşi câteva şi alții i-au urmat exemplul şi au cumpărat, zicea Beyer, da, nu ştiu ce m-aş fi făcut fără Beyer, zău, mă gândesc, şi nu peste multă vreme voi avea o nouă expoziție la Galeria Beyer, în fiecare an organizăm o expoziție înainte de Crăciun, un soi de expoziție de sărbătoare, chiar dacă sună nepotrivit, expoziția mea anuală se organizează înainte de Crăciun, în timpul Adventului, fiindcă e cea mai bună perioadă să vinzi tablouri, în orice caz pe ale mele, zicea

Beyer, şi la Dylgja am rezervate o serie de tablouri pentru expoziția de anul ăsta, fiindcă pictez întruna, zi şi noapte, aşa că acum nu-mi rămâne decât să aduc toate tablourile la Bjørgvin, dacă mă gândeam mai din timp, aş fi putut să le iau cu mine azi când am pornit, dar ar fi fost mult prea mult de cărat, mă gândesc şi mă îndrept spre Galeria Beyer, fiindcă pot parca întotdeauna în față când mă aflu în Bjørgvin

Poți să parchezi maşina în fața galeriei oricând vrei, îmi zicea Beyer

şi eu mulțumeam, iar Beyer m-a învățat cum să ies din Bjørgvin din fața galeriei şi cum să intru în Bjørgvin astfel încât să ajung direct în fața galeriei ca să parchez, fiindcă Galeria se află în inima oraşului, aşa că în toți anii ăştia mi-am parcat maşina în fața galeriei, de altfel, nu conduc niciodată prin Bjørgvin sau prin orice alt oraş, îmi place să conduc, doar că nu-mi place să conduc în oraş, că mă rătăcesc şi mă neliniştesc şi nu mă simt niciodată în largul meu şi nu reuşesc niciodată să mă orientez cum trebuie şi intru pe străzi cu sens unic şi fac totul greşit, dar am învățat să vin până la Galeria Beyer şi să plec de acolo, m-am întâlnit odată cu Beyer în Skutevika şi a urcat lângă mine în maşină şi mi-a indicat pe unde să intru şi aşa am intrat până în centrul oraşului, până în fața Galeriei Beyer, apoi ne-am întors şi am ieşit din Bjørgvin, iar când am ajuns în Skutevika ne-am întors din nou şi am mers din nou spre Galerie, apoi am ieşit din nou din oraş, am ajuns în Skutevika, apoi înapoi la Galeria Beyer, de mai multe ori am făcut drumul ăsta înainte şi înapoi, ca într-un final Beyer să spună că de-acum ar trebui să țin minte drumul, şi cred că l-am ținut minte, l-am învățat pe de rost, mă gândesc, faptul că am învățat să vin şi să plec de la Galeria Beyer m-a ajutat mult după aceea, cu siguranță, şi fără

ajutorul lui Beyer n-aş fi îndrăznit niciodată să conduc până în centrul oraşului, chiar că nu, dar acum era o nimica toată să ajung până în fața Galeriei Beyer, pe Høggata, la numărul 1, şi să-mi las maşina în parcarea din fața Galeriei, atâta timp cât erau locuri libere, adică aproape tot timpul, şi, dacă stau şi aştept în maşină, tot timpul se eliberează câte un loc, mă gândesc, şi dacă durează prea mult să se elibereze mă duc până în Skutevika şi întorc, iar când vin înapoi niciodată nu s-a întâmplat să nu găsesc un loc în fața Galeriei Beyer, mă gândesc, cunosc drumul cel mai scurt de la Galerie până la Crâşmă, trebuie doar să merg puțin pe Høggata şi apoi să cobor pe o alee îngustă, Smalgangen, care pe porțiunea ei cea mai îngustă nu e mai lată de un metru, şi după ce treci de Smalgangen şi mai mergi puțin, vezi ceva mai la stânga Piața de Peşte, şi dacă o parcurgi şi o iei pe strada care face la dreapta paralel cu Golful ajungi la Crâşmă, lângă Piața de Peşte se află şi Închisoarea, dar dacă o iei la dreapta după ce cobori pe Smalgangen şi continui până la prima intersecție şi cobori apoi mai departe pe strada aceea, ajungi la Heimen, e chiar la Bryggen[13], aproape de apă, şi cu Cafeneaua la parter, de atâtea ori m-am plimbat pe străzile astea că nu am nicio problemă să mă orientez chiar şi pe întuneric, dar acum, în seara asta, toată zăpada depusă luminează totul mai tare şi drumul e luminat şi de la luminile aprinse în toate ferestrele caselor, mă gândesc şi îmi parchez maşina în fața Galeriei Beyer şi parcurg Høggata şi începe din nou să ningă şi nu doar puțin, zăpada cade brusc şi abundent, în fulgi mari şi umezi, iar eu mă opresc, strâng din ochi, îmi trec mâinile

[13] Serie de clădiri construite la sfârşitul secolului al VIII-lea de negustori germani din Liga Hanseatică, în totalitate din lemn, folosite multă vreme ca magazine, depozite şi hanuri. Au intrat în patrimoniul cultural UNESCO în 1979.

prin păr şi îmi dau la o parte puțină zăpadă din ochi cu dosul palmei, cât de brusc a început pur şi simplu să viscolească puternic, trebuie să ajung la adăpost, nu mai e mult până la Crâşmă, la Ultima Barcă, cum i se zice, acolo trebuie să se afle şi Asle, mă gândesc şi-mi dau seama cât sunt de obosit, atât de obosit, aşa că, dacă Asle nu e acolo, mă duc direct la Heimen şi întreb dacă au o cameră pentru mine, mă gândesc şi îmi dau din nou zăpada la o parte din păr şi din ochi şi mă grăbesc şi-mi dau seama că sunt foarte obosit, extenuat de-a dreptul, poate mai bine merg întâi la Heimen să-mi rezerv camera imediat şi apoi mă duc să-l caut pe Asle la Crâşmă, şi dacă nu e acolo mă duc direct la Heimen şi mă culc într-o cameră bine încălzită şi în aşternuturi proaspăt spălate, mă gândesc şi mă grăbesc şi încep să cobor pe Smalgangen, nu e ceva acolo, în față, sub zăpadă? ba da, sigur e un om întins acolo, aşa pare, mă gândesc, sigur că da, e un om întins acolo, în zăpadă, acoperit de stratul de zăpadă, cu capul odihnindu-i-se pe o treaptă scundă, întors spre o uşă, un om stă întins sub zăpada care continuă să cadă abundent şi se depune peste omul care zace acolo, la care mă reped şi e el! e Asle! el zace întins în zăpadă! dar ce s-a întâmplat? zace pur şi simplu în zăpadă şi nu pare să mai fie în viață, zace acolo ca şi cum ar dormi, ca şi cum ar fi picat din picioare, ca şi cum s-ar fi prăbuşit dintr-odată, aşa zace acolo întins în timp ce zăpada cade şi îl acoperă şi eu mă reped spre el şi-l apuc de umeri şi-l răsucesc într-o parte şi el zice salut, deci da, din fericire încă trăieşte, dar nu era treaz când m-am apropiat de el şi mă gândesc ce-i asta? ce-i lucrul ăsta care tocmai s-a întâmplat?

Ai căzut? întreb

Chiar că am căzut, zice Asle

şi Asle se gândeşte că sigur a căzut, dintr-un motiv sau altul pur şi simplu s-a prăbuşit la pământ, se gândeşte

Dar nu țin minte cum am căzut, zice el

Nu, zic eu

şi stau acolo privindu-l şi ținându-l de umeri

Nu simt nimic, zice Asle

şi îmi țin mâna pe umerii lui şi apoi îl apuc de subsuori şi încerc să-l ridic şi îl ridic în genunchi şi simt cum tremură din tot corpul şi zic că trebuie să fi înghețat şi el zice că nu, nu de asta tremură, apoi se întrerupe, ai cumva tărie la tine? zice el, din cauza asta tremur, am nevoie de tărie, zice el, trebuie să-mi faci rost, zice el şi eu zic că trebuie mai degrabă să chemăm un taxi şi să mergem la Urgențe

Nu, zice Asle

şi se gândeşte că nici să n-audă de mers la Urgențe, singurul lucru de care are acum nevoie e puțină tărie şi totul o să fie bine, o să se înzdrăvenească la loc, se gândeşte

Nu vreau la nicio Urgență, zice Asle

N-am nevoie să merg, zice el

şi zice din nou că tot ce-i trebuie e puțină tărie, zice el stând în genunchi, mă duc în spatele lui şi-l apuc de subsuori cu ambele mâini şi-l ridic şi el se împinge cât poate de tare în picioare să se ridice, acum e în picioare şi ninsoarea s-a oprit şi Asle se scutură de frig şi zăpada i se desprinde de pe haine

Al naibii de tot că am căzut, zice el

şi zice că trebuie să ne pornim spre Crâşmă, spre Ultima Barcă, nu mai e mult de mers până acolo, e chiar după colț, zice el, trebuie doar să parcurgem restul din Smalgangen, zice, şi văd că suntem în dreptul numărului 5, şi zice că apoi trebuie să o luăm la stânga şi ajungem la Piața de Peşte şi acolo, dincolo de Golf, acolo e Crâşma, cu privelişte spre Golf, zice Asle, ce mă bucur să te văd, nu ne-am mai văzut de mult, zice el şi mă gândesc că ar trebui să pornim spre Crâşmă să-i cumpăr nişte tărie, astfel încât să înceteze cu tremuratul, apoi să-l conduc acasă, mă gândesc

Ne vedem mult prea rar, zic eu

Da, zice Asle

Dar acum avem ocazia să stăm la un pahar şi să povestim, zice el

Da, zic eu

şi îmi dau seama că a fost mâna lui Dumnezeu în toate astea, că m-am pornit înapoi spre Bjørgvin în aceeaşi seară, nu vreau să mă gândesc la ce s-ar fi întâmplat dacă nu o făceam, nu vreau să mă gândesc cum Asle ar fi rămas întins acolo, pe Smalgangen, în dreptul numărului 5, ar fi înghețat de tot, dacă nu l-ar fi găsit cineva la timp ar fi murit de frig acolo, în zăpadă, mă gândesc, aşa că am făcut foarte bine că m-am întors la Bjørgvin, dar de ce am făcut-o, totuşi, de vreme ce eram aşa obosit? ce m-a convins să o fac, de ce am simțit că e ceva ce trebuie să fac? mă întreb în timp ce îl țin pe Asle de braț şi coborâm pe Smalgangen, şi acum merge drept şi fără probleme, mă gândesc

Nu sunt beat, zice Asle

Nu trebuie să mă ții de braț, zice el

şi îi dau drumul la braţ şi Asle se gândeşte că e perfect în regulă acum, nu mai tremură aproape deloc, dar foarte ciudat cum s-a prăvălit acolo, probabil că voia să sune la uşa lui Guro, dar oare de ce voia să facă asta? ce fel de idee era asta? se gândeşte, apoi a căzut când a ajuns în dreptul uşii şi de aceea zăcea întins pe treptele de la intrarea clădirii unde locuieşte Guro, se gândeşte

Nu mă mai pot îmbăta, zice Asle

Ce bine ar fi dac-aş putea, zice el

şi îl întreb de ce mai bea, atunci, şi el zice că bea pentru a deveni normal, pentru a se opri din tremurat, pentru a deveni ca toţi ceilalţi oameni normali, zice şi eu zic că da, dacă zice el, aşa trebuie să fie, şi am parcurs deja Smalgangen şi o luăm la stânga şi mergem pe trotuar şi văd cum Asle începe din nou să tremure şi mă gândesc că, la halul în care tremură, trebuie să bea ceva repede, pentru a se linişti şi a reveni la normal, mă gândesc

Îmi trebuie doar un păhărel sau două şi sunt un om nou, zice Asle

şi mă gândesc că nu ar trebui să bea aşa de mult, trebuie să o lase mai moale cu băutura, să scape de tremuratul ăsta oribil, mă gândesc, dar ar putea? ar vrea? mă gândesc şi zic că acum mergem la Crâşmă, la Ultima Barcă, o să bea acolo un păhărel şi o să se-ncălzească, zic eu, şi apoi zic că după aceea o să-l conduc acasă

O să-ţi iau un păhărel sau două şi un pahar de bere pe lângă, zic eu

Fac cinste, zic

Nu, lasă, că fac eu cinste, zice Asle

Sunt sigur că era rândul meu acum, zic eu

Mersi, atunci, zice

Pentru nimic, zic

şi Asle zice mersi, mersi, e drăguţ din partea ta, zice şi deja am ajuns la Piaţa de Peşte şi văd cum Asle se împleticeşte puţin şi îl apuc de braţ şi îmi mulţumeşte şi îl ţin în continuare de braţ şi zic că imediat ajungem, nu mai avem mult, nu, deloc, zic

Da, da, imediat, zice el

şi pare că tremură mai puţin ca înainte, dar din când în când simt cum îl cuprind valuri de frisoane, apoi se linişteşte la loc

Uite, deja se vede firma de deasupra intrării în Crâşmă, zice el

apoi, brusc, total neaşteptat, se prăbuşeşte la pământ lângă mine şi îl prind şi încerc să-l ţin în picioare, dar nu reuşesc, fiindcă Asle se prăbuşeşte la pământ într-o parte şi mă aplec spre el şi-l scutur de umeri şi nu se trezeşte, îmi pun mâna în dreptul gurii lui şi văd că încă respiră, nu, nu merge aşa, nu pot să-l duc la Crâşmă în halul ăsta, trebuie să ajungem la Urgenţe, trebuie să sun la ambulanţă şi să-l trimit la Urgenţe, mă gândesc, iar Asle se trezeşte şi se gândeşte că ce ciudat, iar a picat dintr-odată, se gândeşte şi se uită de jos la mine

Iar am căzut, zice

şi mă gândesc că e un noroc că sunt aici, că nu e singur, dar ce-i cu el? e sleit de puteri? sănătos sigur nu e, mă gândesc, şi nu mai poate fi lăsat singur, mă gândesc şi zic din nou că trebuie să mergem la Urgențe şi Asle zice că nu, aproape am ajuns la Crâşmă, sigur o să-şi vină în fire după ce bea puțin, zice

Sigur e pentru că am mâncat prea puțin, zice

Abia am mâncat în ultimele zile, de-aia sunt aşa slăbit, zice

şi zice că, dacă apucă să bea ceva, după aceea o să-şi ia şi ceva de mâncare, au mâncare bună la Crâşmă, întâi ceva de băut, apoi ceva de mâncare

Da, zic eu

Dar ai picat pur şi simplu dintr-odată, zic

Eşti bolnav, ceva nu e în regulă cu tine, zic

şi Asle se gândeşte că e sănătos tun, cu excepția tremuratului ăstuia, şi ar trebui să mai renunțe la băut, sigur, s-o lase mai moale, să-şi deprindă corpul şi fără tărie, se gândeşte

Am nevoie doar de puțină tărie, zice

Trebuie neapărat să mergem la Urgențe, zic

Nu, mergem la Ultima Barcă, zice Asle

şi se chinuie să se ridice în picioare, îl apuc pe sub brațe şi îl ajut să se ridice în genunchi

Nu, eşti bolnav, zic

şi Asle zice că nici nu vrea să audă de Urgențe, o să-şi vină în fire dacă dă pe gât puțină tărie, zice, iar eu îi întind mâna şi el face o sforțare şi îl trag spre mine şi el îşi propteşte cealaltă mână în zăpadă şi se împinge şi reuşeşte să se ridice şi ajunge să stea drept în picioare, îl iau de braț şi mă gândesc că asta e, până la urmă o să mergem la Crâşmă, deşi Asle e în mod evident bolnav şi ar trebui să-l duc la Urgențe, mă gândesc, dar nu am dreptul să-i interzic nimic, poate să facă după cum socoteşte că e mai bine pentru sine, mă gândesc, aşa că ne continuăm încet drumul spre Crâşmă, pas cu pas, acum merge drept, îmi dau seama, şi a încetat şi ninsoarea, mă gândesc că o să fie bine, aproape am ajuns, imediat o să capete ceva de băut şi-o să fie bine, apoi o să mănânce, mă gândesc în timp ce deschid uşa Crâşmei şi-l las pe Asle să intre şi el îmi mulțumeşte, merge perfect drept acum, numai că încă tremură, tot corpul îi tremură, dar mai ales mâinile, se opreşte după prag şi se scutură de zăpada de pe haine cu mâini tremurătoare şi eu îi zic să se aşeze, o să mă duc să-i iau un păhărel, îi zic, şi Asle se duce spre cea mai apropiată masă şi se aşază, îmbrăcat în paltonul lui negru şi lung, şi-şi pune geanta de piele maro pe scaunul de lângă el

Ce bine-i să stai jos, nu-i aşa? zic eu

Da, zice Asle

şi se gândeşte ce cald şi bine e la Crâşmă şi abia aşteaptă să bea nişte tărie ca să-i treacă tremuratul, se aşază mai confortabil pe scaun şi văd cum tremură din tot corpul, trebuie să mănânce ceva, îmi zic, dar nu poate să mănânce nimic, mă gândesc

Am ceva probleme cu mâncarea, zice Asle

Imediat ce bag ceva în gură, am senzația că o să vomit, zice el

Ai mâncat ceva azi? zic eu

Nu, zice

Dar ieri, ieri ai mâncat? zic

Nu, nu cred, zice

şi se uită la mine şi eu zic că bine, atunci mă duc să cumpăr nişte bere şi un păhărel de ceva pentru el, iar mie îmi iau o cană de cafea cu lapte, nimic altceva, zic şi Asle dă din cap, iar eu mă îndrept spre bar şi comand şi Barmanul mă serveşte şi plătesc şi mă întorc la masa la care stă Asle şi îi aşez în față o halbă de jumătate de litru de bere şi un pahar de tărie, apoi mă întorc după cana de cafea în care îmi torn puțin lapte şi după cel de-al doilea pahar cu tărie, le iau şi mă întorc la masă şi pun paharul în fața lui Asle şi cana de cafea în dreptul scaunului opus, iar Asle apucă paharul cu tărie şi se chinuie să-l ridice la gură, dar mâinile îi tremură atât de tare, încât curge pe lângă, aşa că apuc şi eu de pahar

Stai să te ajut, zic eu

Mulțumesc, zice el

şi îi ridic paharul la gură şi Asle îl goleşte dintr-o înghițitură şi apoi respiră adânc o dată şi zice că în curând, în curând o să fie mai bine, zice şi se gândeşte că numai de-ar reuşi să bea şi al doilea pahar, dacă-l bea o să-şi vină în sfârşit în fire, se gândeşte

O să-l beau şi pe ăsta, zice Asle

şi arată cu degetul spre al doilea pahar, cel plin, şi îl întreb dacă are nevoie de ajutor şi el zice că nu, vrea să-l dovedească singur

Faci cum vrei, zic eu

şi Asle ridică paharul cu ambele mâini spre gură şi goleşte jumătate de pahar dintr-odată şi se simte din ce în ce mai bine, simte cum începe să se liniştească şi să tremure mai puţin

E bine, zic eu

Da, da, zice el

apoi se face linişte

Tu nu mai bei, nu? zice el

şi îi răspund că m-am lăsat de băut acum mulţi ani, fiindcă beam mult prea mult, ca să fiu sincer, nu eram niciodată treaz, şi trebuia să fiu treaz ca să pot picta, zic, şi lui Ales, soţia mea, evident că nu-i plăcea că obişnuiam să beau aşa mult, aşa că mi-am propus să mă opresc, la început a fost greu şi a trebuit să-mi schimb o parte din obiceiuri, dar am reuşit, într-un final am reuşit să mă las de băut, dar am avut nevoie de ajutor, zic eu, mă gândesc că i-am povestit asta lui Asle de atâtea ori, dar mereu mă întreabă dacă m-am lăsat de băut, mă gândesc

Foarte bine ai făcut, zice Asle

Că te-ai lăsat, zice el

Aşa e, zic eu

Dar n-a fost aşa greu, zic

şi mă gândesc că n-ar trebui să-i spun că lucrul care m-a ajutat să reuşesc să mă las a fost că m-am rugat şi m-am rugat la Dumnezeu de fiecare dată când mă cuprindea acea sete irezistibilă, şi că n-aş fi reuşit niciodată dacă nu era Ales şi dacă nu aveam credința, mă gândesc, dar, de vreme ce Asle e singur şi nu are nici credință, nu pot să-i spun asta

Trebuie să mă las şi eu, zice Asle

Dar nu reuşesc, zice

Mi-e imposibil, zice

Trebuie să ceri ajutor, zic eu

Da, zice el

apoi apucă halba de bere şi încearcă s-o ridice la gură şi tremură, dar nu la fel de tare ca acum un moment, acum reuşeşte să ridice halba cu ambele mâini până la gură şi ia o înghițitură zdravănă de bere

Ce bine alunecă, zice el

Sunt sănătos tun, trebuie doar să beau puțină tărie şi-mi revin, zice

şi se gândeşte că, dacă vrea să trăiască, trebuie să se lase de băut, dar deseori, cel mai adesea, de fapt, nu mai vrea să trăiască, fiindcă nu se gândeşte la nimic altceva decât la cum o să iasă pe mare, cum o să dispară în valuri, gândeşte Asle şi zice că nu trebuie decât să bea puțină tărie şi gata, tremurul îi dispare, cum să nu, e ca şi cum şi-ar recăpăta forțele, zice, apoi se lasă o linişte lungă

Dar te-am găsit zăcând în zăpadă, totuşi, zic eu

Da, zice Asle

Ţii minte că ai căzut? întreb

Nu, zice el

Ţin minte doar că erai acolo, că m-ai trezit, zice el

şi mă aşez pe scaunul din faţa lui şi văd că sunt puţini clienţi la Ultima Barcă în seara asta, sunt doar câţiva bărbaţi împrăştiaţi prin tot localul, fiecare dintre ei stă singur, fiecare la masa lui, stau toţi cu halba de bere în faţă şi punga cu tutun lângă ea, unul ici şi unul colo, îşi rulează o ţigară, şi-o aprind, trag fumul adânc în piept, îl suflă afară, ridică apoi halba şi iau o înghiţitură de bere, fiecare stă singur, unul ici şi unul colo, singuri-singurei, fiecare la masa lui, şi pare că nici măcar nu bagă de seamă că ar mai fi şi alţii acolo cu ei sau că am intrat în Crâşmă, stau acolo, fiecare în lumea lui, stau închişi în ei înşişi, mă gândesc, iar Asle îşi scoate punga cu tutun şi cutia de chibrituri şi îşi rulează o ţigară şi zice că tremurul îl afectează atât de rău, încât a început să-şi cumpere ţigări, dar că nimic nu are un gust la fel de bun ca ţigările rulate lângă bere, ţigările le-a lăsat acasă, zice Asle şi-şi aprinde ţigara

Şi de fumat te-ai lăsat de mult? întreabă el

Da, zic eu

şi se lasă liniştea

De mulţi ani, zic

M-am apucat de prizat, până în ziua de astăzi prizez, zic eu

şi îmi scot tabachera şi iau două degete sănătoase de tutun

Oare mi-ar fi plăcut şi mie să prizez? întreabă Asle

şi se lasă liniştea din nou

Dar cel mai important e să încep să beau mai puțin, zice el

Da, zic eu

şi mă gândesc că e bine, totuşi, că vrea să bea mai puțin, dar că nu va reuşi fără ajutor, mă gândesc

E greu să te dezobişnuieşti de băutură, setea e încă acolo, dar după ce dispare nevoia aia urgentă e mult mai uşor să renunți, zic eu

şi apoi zic că de fapt nu voiam să renunț la fumat, dar ajunsesem să fumez atât de mult, încât mă trezeam în mijlocul nopții să trag o țigară sau două şi eram atât de obosit din cauza asta, încât am început să prizez un deget sau două de tutun şi reuşeam să dorm până dimineață, înainte de asta mă sculam întotdeauna din pat ca să fumez imediat ce mă trezeam, dar după aceea am început să iau o doză zdravănă de tutun şi asta îmi satisfăcea instantaneu setea de tutun şi reuşeam să stau liniştit în pat după ce mă trezeam, fără să trebuiască să mă scol să fumez, zic şi se face linişte, îmi dau şi eu geanta jos şi o pun pe scaunul de lângă mine şi mă uit în jur la ceilalți clienți din Crâşmă, cum stau cu berea în față şi fumează ca şi cum ar alcătui o linie de apărare împotriva lumii, cum stau acolo şi se țin de țigările lor, de halbele lor, şi marea din interiorul fiecăruia dintre ei e adâncă, în furtună ca şi pe vreme bună, cum şed pe scaunele lor şi aşteaptă următoarea ieşire în larg, care le va fi şi ultima, care nu va lua sfârşit niciodată, cea din care nu se vor întoarce niciodată acasă, frica le e străină, totul se va petrece cum e scris să se petreacă şi cum trebuie să se petreacă, fiindcă se petrece cu un motiv, sigur că da,

Domnul Nostru are un motiv pentru asta, se gândesc ei, pentru că El scrie drept pe linii strâmbe, îşi zic, sau, în orice caz, Dumnezeul cel bun se află acolo, undeva, iar Diavolul e cel care strâmbă şi încovoaie liniile, gândesc ei şi se țin de țigările lor şi de halbele lor şi spun o rugăciune în tăcere, o rugăciune asemeni unei priviri aruncate asupra mării din ei, o rugăciune fără cuvinte, dar cât se întinde privirea lor peste apă, atâta se întinde şi rugăciunea lor mută, căci cuvintele vor fi rămas în urmă, dar există undeva un port şi pentru cei ca ei, se gândesc ei şi încep să simtă o înțepătură ca de spaimă şi atunci halba se ridică parcă de la sine şi gustul de bere le umple gurile, gustul puternic şi bun le dă încredere, mă gândesc şi îl văd pe Asle ridicându-şi halba la gură şi luând o înghițitură

Grozav, zice el

şi eu ridic cana mea de cafea cu lapte şi o apropii de halba lui

Noroc, zic eu

Noroc, zice el

Şi cu cafea merge să ciocneşti, zic eu

Acum stăm şi bem ceva şi apoi luăm un taxi şi mergem la Urgențe, zic eu

Nu, zice Asle

şi se face linişte

Mai bine mă duci acasă cu maşina, zice

şi mă gândesc că nu pot pleca de lângă el, fiindcă e bolnav, ce s-ar fi întâmplat dacă nu mă întorceam în seara asta la

Bjørgvin, ci rămâneam la ideea că sunt prea obosit să conduc şi că un şofer obosit e un şofer periculos, dacă nu aş fi îndrăznit sau n-aş fi izbutit să conduc înapoi până la Bjørgvin, mă gândesc, şi încă nu-mi dau seama de ce s-a simțit ca ceva ce trebuie cu orice preț să fac, mă gândesc

E cel mai bine aşa, zice Asle

Da, zic eu

şi mă gândesc că dacă Asle ar fi zăcut acolo în continuare, în dreptul numărului 5 de pe Smalgangen, acoperit de zăpadă, dacă ar fi fost acoperit de zăpadă, cine ştie cum s-ar fi terminat? fiindcă pe acolo nu prea trec oameni, în niciun caz pe o asemenea vreme, aşa c-ar fi putut să moară de frig, sigur ar fi murit de frig întins pe jos şi acoperit de zăpadă, mă gândesc în timp ce ridic din nou cana de cafea cu lapte şi Asle îşi ridică halba şi bem amândoi

Noi doi ne cunoaştem de mult, zic eu

De-o viață, aproape, zice el

Aşa se simte, în orice caz, zice el

şi ia o înghițitură de bere şi aşază halba la loc pe masă şi zice că trebuie să se pişe, s-a liniştit atât de mult că de-acum încolo o să fie în regulă, zice Asle şi se ridică şi eu stau şi mă uit drept în față, spre halba lui, spre berea galbenă aurie şi aud dintr-odată un bufnet şi întorc privirea şi-l văd pe Asle întins pe podea în paltonul lui negru şi mă ridic şi mă duc spre el şi Barmanul vine la noi şi stă nemişcat cu brațele coborâte şi eu mă uit la Asle şi toți bărbații care stau singuri fiecare la masa lui se ridică şi vin la noi şi unul din ei se apleacă şi ia mâna lui Asle într-a lui şi o strânge o vreme, apoi priveşte drept în sus

Are pulsul slab, zice el

şi se uită la mine şi eu dau doar din cap şi îl aud pe Asle zicând cu voce slabă ajută-mă să mă ridic, zice el, şi cei care au venit de la mese stau doar şi se uită şi eu zic că nu mai merge aşa, eşti bolnav, Asle, e a treia oară când cazi din picioare, zic, şi unul din bărbații care stau în jurul nostru zice că da, aşa e uneori, şi el a fost în situația asta, sigur am auzit de delirium tremens, nu? zice el, manie tremurătoare, cum i se zice pe aici, zice, scrânteală, zice el şi continuă că el de două ori a fost pe vapoare unde oamenii au murit din cauza asta, dar asta a fost demult, nu mai e nici el în floarea vârstei, nu, zice, şi zice că ambii bărbați care-au murit de țicneală au fost împachetați bine şi li s-au legat greutăți de picioare şi au fost apoi ridicați cu grijă peste bord şi, când căpitanul a zis odihneşte-te-n pace, matrozii au dat drumul trupului în apă, în timp ce unul mai credincios, fiindcă mereu erau câte unul sau doi mai bisericoşi la bord, zicea cu voce tare Tatăl Nostru şi apoi încerca, împreună cu puținii care ştiau versurile, să cânte din psalmul Mai aproape de Tine, Doamne, apoi totul se sfârşea şi toată lumea răsufla uşurată şi apoi, uneori, tare bine aluneca un păhărel sau chiar trei, şi un altul zice da, ce bine aluneca, iar un al treilea zice că era un lucru obişnuit pe vremuri, dacă murea cineva pe mare, departe de țărm, zice, era înmormântat în mare, zice, ce altceva să faci cu cadavrul? departe în larg? în căldura aia? în zăpuşeala aia? singurul lucru pe care-l puteai face era să înfăşori cadavrul bine de tot şi să-i legi o greutate de picioare şi să-l arunci peste bord cât mai repede cu putință, zice, iar marea îl lua în primire, zice, şi un altul zice că da, aşa e, fiindcă marea îl are în ea pe Dumnezeu, zice, iar un al treilea zice că marea e cel mai mare cimitir din lume, şi poate şi cel mai bun cimitir, zice,

da, Dumnezeu e mai prezent pe mare decât pe uscat, zice unul, apoi se lasă liniştea şi cineva zice

Mare şi cer, zice el

Mare şi cer, da, zice altul

şi alți doi zic că şi ei au văzut cum bărbați în toată firea s-au țicnit şi au murit din cauza asta şi au fost înmormântați pe mare, dar asta a fost demult, acum nu se mai întâmplă aşa, numai pe vremuri se obişnuia, demult, fiindcă acum vasele au cameră frigorifică, sigur că da, şi au de multă vreme, zice unul, şi al treilea zice slavă cerului că au, şi unul zice că şi el s-a țicnit la un moment dat, zice, dar cine nu s-a țicnit la un moment dat? zice altul, dar Asle tremură îngrozitor, zic eu, cel mai bine ar fi să-l duci la Urgențe, zice Barmanul şi altul zice că da, aşa e, să sperăm doar că-l primesc şi că-i pot da ceva medicamente împotriva tremuratului, zice, iar Asle zice că trebuie să-l ajute să se ridice în picioare şi se gândeşte că ce dracu' e asta? ce-i cu el? pentru că iar a căzut, ce-i cu el, se crede pe barcă? da, chiar e pe barcă şi, de vreme ce e aşa slab pe picioare, trebuie că e şi o furtună în toi, se gândeşte, şi băutura, unde e băutura? se gândeşte, trebuie să mai dea peste cap puțină tărie, şi puțină bere pe lângă, dacă reuşeşte, îşi vine sigur în fire, se gândeşte Asle şi eu îl iau de sub un braț şi Barmanul îl apucă de sub celălalt braț şi ne proptim şi Asle încearcă şi el cât poate să se ridice şi aşa îl ridicăm din nou în picioare şi Asle stă în picioare şi eu îl țin de braț

Încă puțină tărie şi sunt ca nou, zice Asle

Nu, nu cred, zice Barmanul

Trebuie să mergem la Urgențe, zic eu

şi Asle se gândeşte că pe dracu', n-are nevoie să meargă la nicio Urgență, nu e bolnav, are doar nevoie de tărie, de multă tărie, zice, şi eu zic că e timpul să mergem la Urgențe şi cei care stau în jurul nostru încuviințează şi sunt de acord, unul din ei zice că ştie mult prea mulți care au murit tremurând şi Barmanul zice că ne poate chema un taxi şi eu zic că da şi Asle zice la dracu', dar ce poate să facă? pe barca asta nu e loc şi pentru el, zice Asle, văd cum Barmanul s-a dus la bar şi ridică telefonul şi zice ceva în receptor şi vine înapoi şi ne zice că taxiul e pe drum şi că va ajunge în câteva minute şi zice că poate am nevoie de un pahar să-mi dea puteri pentru ce urmează şi sunt pe cale să spun că nu beau, a trebuit să renunț la băut, dar Barmanul s-a dus deja şi se întoarce cu un pahar umplut generos cu tărie şi mi-l întinde şi eu zic că nu mai beau, am băut destul la viața mea, mi-am băut porția, zic şi Barmanul zice că înțelege şi îşi pune buza paharului la gură şi îl goleşte dintr-o înghițitură şi zice că putem să ieşim deja, taxiul trebuie să ajungă imediat, zice şi îl văd pe Asle stând acolo în paltonul lui negru şi merg şi îmi iau geanta pe umăr şi o iau şi pe a lui şi i-o pun pe umăr şi apoi îl iau de braț şi îl târăsc după mine de-a lungul barului şi unul din ceilalți îl ia de celălalt braț şi un al treilea merge şi ne deschide uşa şi ieşim şi unul din cei care a ieşit cu noi până afară îl bate pe Asle pe umăr şi îi spune că totul va fi bine, o să treacă şi peste asta, şi el a fost în situația lui, chiar dacă acum mult timp, şi el a trecut peste asta, chiar dacă greu şi la limită, zice, dar el era pe vas, departe în larg, şi Asle e pe uscat, şi acum sunt medicamente care te ajută, medicamente care ameliorează tremurul şi te ajută să te relaxezi, zice, şi între timp a sosit şi taxiul şi Şoferul de Taxi iese şi deschide portiera din spate şi Asle se aşază pe banchetă şi eu merg pe cealaltă parte, deschid portiera şi mă aşez lângă Asle şi anunț că vom merge la Urgențe şi Şoferul de Taxi demarează fără să zică

nimic şi nici eu nu zic nimic şi când ajungem la Urgențe plătesc cursa şi zic că nu când Şoferul de Taxi mă întreabă dacă vreau bonul fiscal, apoi deschid portiera şi cobor şi Şoferul de Taxi coboară şi el şi deschide portiera de pe partea lui Asle şi îl apuc pe Asle de braț şi îl ajut să iasă din taxi şi Şoferul de Taxi mă întreabă dacă mă descurc singur de aici şi eu zic că va fi bine de-acum, zic şi Asle zice că unde dracu' a ajuns? nu era pe o barcă acum un moment? ba chiar în mijlocul unei furtuni, şi ce furtună! zice şi eu îl țin ferm de braț

Pot să merg şi singur, zice el

Dar ai căzut din picioare de mai multe ori, zic eu

Sigur că am căzut, zice

Dar numai pentru că vântul e turbat azi, zice

apoi zice că tot ce-i trebuie e puțină tărie să-şi revină, doar tăria lipseşte, zice el şi eu zic da, da, şi cu o mână deschid uşa de la Urgențe şi intrăm şi observ că nimeni nu mai e acolo în afară de noi şi Asle zice că trebuie să bea nişte tărie, zice asta de mai multe ori, apoi întreabă unde se află, iar eu îi zic că suntem la Urgențe, fiindcă e bolnav, zic eu şi, în timp ce continui să-l țin de braț, mergem împreună spre recepție şi femeia care se află acolo la ghişeu deschide ferestruica şi eu zic că nu e tocmai sănătos şi fac un semn din cap către Asle şi ea mă întreabă de nume şi data naşterii şi eu nu reuşesc să-mi amintesc data naşterii şi-l întreb pe Asle când e născut şi el răspunde că ce cred despre el, cred cu adevărat că-şi aminteşte lucruri de genul ăsta, zice el şi ea cere datele de contact ale familiei, cum să nu, iar eu zic că sunt doar un prieten, dar că ştiu că părinții lui au murit şi că mai are o soră, dar şi ea a murit, Alida cred că o chema, dar de ce zic asta tocmai acum? mă gândesc, apoi îi

zic femeii de la ghişeu că e divorțat de două ori şi că are trei copii, un băiat care-i mare şi încă doi copii mai mici, un băiat şi o fată, şi ea mă întreabă dacă le ştiu numele şi adresele şi eu zic că nici măcar numele nu le ştiu, pentru că nu vorbeşte decât despre Băiețel, care e mare acum şi trăieşte în Oslo, apoi despre Fiu şi Fiică, care trăiesc acum cu mama lor pe undeva prin Trøndelag, singurul lucru pe care-l ştiu cu siguranță e că prima lui soție se numea Liv şi cea de-a doua se numea Siv, numele de familie, adresele şi alte lucruri de genul ăsta nu le ştiu, zic eu şi apoi zic unde locuieşte fiecare din ele şi apoi îmi zic numele şi îmi dau adresa şi numărul de telefon şi ea zice că infirmiera va veni imediat să ne preia şi apoi Asle va fi examinat de un doctor şi eu îi mulțumesc şi eu şi Asle ne aşezăm pe o canapea în sala de aşteptare şi îi zic că trebuie să aşteptăm puțin, dar apoi o să vină un doctor să-l examineze şi el zice că nu vrea să-l examineze nimeni, nici doctor, nici altcineva, pentru că el n-are nevoie de doctor, în primul rând, zice, şi, în al doilea rând, nici nu este vreun doctor pe barca asta, aşa că singurul lucru care-i trebuie e băutura, şi ce-i cu barca asta, totuşi, de ce la bord? şi unde se află? şi cum se numeşte barca asta pe care stă? suntem cumva în Ultima Barcă? întreabă Asle şi zice că el avea impresia că e în Bjørgvin, dar ăsta pare a fi alt oraş, aşa că unde suntem acum? întreabă şi eu zic că suntem încă în Bjørgvin şi Asle zice că nu, ce dracu', stă de atât de multă vreme în Bjørgvin că ştie foarte bine cum e acolo, aşa că unde suntem acum, că nu suntem pe o barcă, dar suntem cumva pe Sartor? zice el, în Flora? sau unde suntem? zice, iar acum, da, acum ştie, s-a prins, suntem pe Sartor, nicio îndoială, zice, da, da, cum să nu, acolo suntem, zice Asle şi văd cum o infirmieră deschide o uşă şi îl conduc pe Asle la uşă şi Infirmiera ne urează bun venit şi intrăm pe uşă şi Infirmiera ne ghidează de-a lungul unui coridor şi deschide apoi uşa unui birou şi

intrăm, la o masă stă un bărbat care trebuie să fie doctor, Doctorul zice da şi eu zic că Asle tremură îngrozitor de tare şi a căzut de mai multe ori în ultimul timp şi a fost inconştient o vreme, ba chiar a început să vorbească fără sens, nu mai ştie unde se află şi alte chestii de genul ăsta, zic eu şi Asle mă întreabă dacă nu pot să-i fac rost de ceva de băut, are nevoie de tărie, dacă reuşeşte să bea nişte tărie îşi va reveni, zice el, şi de ce suntem pe Sartor? ce căutăm aici? zice, şi cine e ăsta? zice şi priveşte spre Doctor şi eu mă uit la el şi Doctorul zice că Asle are nevoie de odihnă şi Infirmiera zice că pot să plec, se vor ocupa ei de el, Asle are nevoie de odihnă acum, doar odihnă, trebuie neapărat să doarmă şi să se odihnească, zice ea, dar pot să dau mâine un telefon şi poate chiar să vin să-l salut, sau poate cel mai bine e să-l lăsăm să se odihnească şi mâine şi să nu vin, zice ea şi eu zic că Asle poate are nevoie sau poate îşi doreşte ceva, pot să-i aduc dacă e cazul, zic eu, şi ea zice că pot să sun mai bine mâine, atunci vor şti mai multe, zice, şi eu zic mulțumesc pentru ajutor şi apoi îl salut pe Asle

Dar pleci? zice el

Nu trebuie să pleci, zice

Ba da, trebuie, zic eu

Dar nu poți să pleci aşa, suntem în larg, zice

Trebuie să plec, zic

Şi tu trebuie să ai grijă, zic

şi ies şi parcurg coridorul şi ajung înapoi la recepție şi văd că au venit şi alții la Urgențe, stau şi îşi aşteaptă rândul, ies de la Urgențe şi mă opresc în fața uşii şi trag adânc aer în piept şi expir încet şi observ că a început din nou să ningă,

fulgi mari şi albi cad şi cad întruna şi mă gândesc că nu-mi rămâne decât să merg la Heimen şi să-mi iau o cameră şi poate o să-l vizitez pe Asle mâine dimineață, apoi o să plec înapoi către Dylgja cât pot de devreme, mă gândesc şi ninge, nu mult, dar nici puțin, ci constant, şi liniştit, ninsoarea cade constant şi liniştit în fulgi mari peste Bjørgvin şi mă gândesc că acum mi-ar prinde bine să beau ceva cald, da, o cană de cafea, o cană de cafea cu lapte mi-ar prinde bine, mă gândesc şi plec din fața Urgențelor şi mă gândesc că de-abia ce-am apucat să iau două guri de cafea la Crâşmă înainte să trebuiască să mergem la Urgențe, şi mi-ar prinde bine şi ceva de mâncare, nu mult, mă gândesc, aşa că o să mă duc la primul loc unde servesc mâncare şi băutură şi-o să-mi iau o cană de cafea cu lapte, sigur că da, mă gândesc, dacă aş fi ştiut măcar numărul de telefon al unuia dintre copiii lui Asle, cel mai bine al Băiețelului, cel mai mare dintre ei, care locuieşte acum în Oslo, aş fi putut să-l sun, dar nu ştiu nici măcar cum îl cheamă, dar mai ştiu şi despre Fiu şi Fiică şi că pe prima lui soție o cheamă Liv şi pe a doua, Siv, dar unde locuiesc şi alte lucruri de genul ăsta nu ştiu, mă gândesc şi zăresc lumina unei reclame deasupra unei uşi, şi reclama luminoasă desenează cuvintele Mâncare şi Băutură cu litere albastre, curbate, gata, aici o să intru, îmi zic, şi apoi mă duc la Heimen, şi sigur vor avea o cameră pentru mine, chiar dacă n-am făcut rezervare, dar s-a întâmplat de atâtea ori să vin pur şi simplu şi să întreb dacă au vreo cameră liberă şi mereu s-a putut, chiar dacă a trebuit odată să dorm pe un pat pliabil instalat într-o cămăruță de la mansardă, aşa că sigur va fi în regulă, sunt foarte amabili şi drăguți cei care lucrează la Heimen, mă gândesc şi deschid uşa deasupra căreia se află firma luminoasă cu Mâncare şi Băutură şi intru şi chiar după ce trec de uşă mă opresc şi privesc în jur şi văd cum în mijlocul localului, care nu e aşa spațios, se află un bar, un

soi de pătrat în mijlocul încăperii, iar de-a lungul pereților sunt lipite şi câteva mese, dar nu e niciun client înăuntru, ba da, la una dintre mese se află o femeie singură, o femeie cu părul blond până la umeri, care îşi rulează o țigară, în fața ei pe masă se află un pahar de vin roşu, îmi pare doar că o cunosc de undeva? nu, n-am văzut-o niciodată în viața mea, doar mi se pare, fiindcă oamenii seamănă unii cu alții, mă gândesc şi mă întreb cum ar fi să merg şi să mă aşez la masă sau dacă să merg să comand la bar, dar Barmanul îmi face semn din cap şi mă duc la bar şi Barmanul se uită la mine şi îşi deschide palmele întrebându-mă

O halbă de bere pentru domnul? zice

Nu, mulțumesc, zic eu

Atunci ce doreşte domnul? zice el

O ceaşcă de cafea, zic eu

Se rezolvă, zice el

şi apoi Barmanul se apucă să toarne cafea într-o cană albă şi pe cană se află printate cuvintele Mâncare şi Băutură, apoi mă întreabă dacă doresc şi ceva de mâncare şi eu zic că da, poate că da, ar merge şi ceva de mâncare, zic eu, iar Barmanul îmi întinde un meniu de mâncare şi eu îl parcurg rapid şi văd că au sandviş cu carne de vită şi ceapă şi îi zic c-o să vreau un sandviş cu carne de vită, fiindcă întotdeauna îmi comand asta, mă gândesc, şi Barmanul zice că se rezolvă, pot să-mi iau liniştit cafeaua şi să mă aşez undeva şi el îmi va aduce sandvişul la masă, zice el, iar eu zic mulțumesc, mulțumesc frumos, şi întreb dacă îmi poate da nişte lapte la cafea şi el se scuză şi zice că da, sigur, a uitat să mă întrebe dacă vreau lapte, zice, sigur că are lapte, zice şi pune pe bar un ulcior mic cu lapte lângă cană şi îmi

dă şi o linguriță şi eu iau lingurița şi-mi pun puțin lapte în cafea şi amestec şi mă uit după o masă liberă unde să mă aşez şi o zăresc pe femeia cu părul blond până la umeri stând singură, iar în spatele ei se află o masă liberă, spre care mă şi îndrept şi pe care îmi las cana de cafea şi instantaneu îmi amintesc, câinele lui Asle! da, Brage, câinele e singur în casă! ar putea să dureze până ce Asle se întoarce acasă de la Urgențe, ar putea să dureze chiar foarte multă vreme până să se întoarcă la casa lui şi la câinele lui, aşa că va trebui să intru cumva în apartament şi să iau de acolo câinele, să-l iau pe Brage, să ies cu el la plimbare, cel mai bine ar fi, de fapt, să-l iau cu mine acasă la Dylgja, mă gândesc, şi să am grijă de el până se însănătoşeşte Asle, până se întoarce acasă, mă gândesc şi iau o gură de cafea, e fierbinte încă, dar bună, cafeaua chiar te încălzeşte, mai iau o înghițitură, da, chiar e bună, n-am mâncat şi nici n-am băut mare lucru azi, mă gândesc, aproape nimic, abia aştept să mănânc, în acelaşi timp mă cuprinde un sentiment de bucurie, bucuria de-a putea să stau laolaltă cu alți oameni, cumva, chiar dacă nu e nimeni aici decât femeia asta blondă care fumează şi bea vin roşu la masa din față, oamenii să bea cât vrea, să le fie de bine, atâta timp cât reuşesc să renunțe la timp, nu, nu mai vreau să mă gândesc la asta, îmi zic şi mă întreb de unde aş putea s-o cunosc pe femeia asta care stă în fața mea, cu spatele spre mine, unde aş fi putut s-o întâlnesc înainte, şi când? oare am vorbit vreodată unul cu celălalt, poate? sau ne-am întâlnit în vreun fel? s-ar putea, dar e bine că mai e şi altcineva aici în local şi că nu sunt chiar singur de tot, întotdeauna e puțin trist să stai singur-singurel într-o cafenea, simți că lipseşte ceva, spre deosebire de momentele când sunt acasă, când e aproape bizar să nu fiu singur, dar nu şi când e Åsleik acolo, fiindcă oricum e singurul care mă vizitează, mă gândesc, aşa că de ce mă gândesc la asta? la cât de ciudat mă simt când cineva

vine în vizită, mă gândesc şi îmi dau seama că nu pot să las câinele lui Asle singur, trebuie să fac rost de cheile de la apartamentul lui şi să iau câinele, aşadar trebuie să mă întorc la Urgențe şi să iau de la Asle cheile de la apartament şi să merg cu maşina să iau câinele, pe Brage, da, şi să am grijă de el până când Asle se pune pe picioare, mă gândesc, şi-l zăresc pe Barman venind la masa mea cu o farfurie albă cu un sandviş cu carne de vită într-o mână şi cu un şervețel în care stau înfăşurate tacâmuri în cealaltă mână, aşază farfuria în fața mea pe masă şi aşază apoi cuțitul şi furculița pe şervețel lângă farfurie şi-mi urează poftă bună, arată foarte bine, sunt lihnit şi încep să mănânc imediat şi în timp ce mănânc mai iau o gură de cafea şi totul are un gust incredibil, chiar mi-era foame, mă gândesc şi o văd pe femeia de la masa din fața mea, cea cu părul blond până la umeri, cum striveşte mucul țigării în scrumieră şi se ridică şi-mi dau seama că e pilită bine şi mă gândesc că sigur va intra în vorbă cu mine, aşa că privesc în farfurie şi iau o muşcătură zdravănă de carne de vită, ceapă şi pâine

Chiar tu eşti? zice ea

ridic privirea şi o văd pe femeia blondă în fața mea, ținându-se de marginea mesei, şi ştiu sigur că am mai văzut-o undeva înainte, dar pur şi simplu nu reuşesc să-mi amintesc când şi unde a fost asta

Nu-ți aminteşti de mine? zice

şi mă chinui din răsputeri să-mi amintesc cine este

Silje, zice ea

şi râde

Chiar nu-ți aminteşti de mine? zice

Nu-ți aminteşti nici cum mă cheamă? zice

şi femeia care pretinde că se numeşte Silje mă priveşte aproape surprinsă şi zice că s-a gândit mult la mine, că şi-a dorit adesea să ne reîntâlnim, nu ne-am mai văzut de mult, dar nu am fost oare şi căsătorit? şi nici nu ştia unde locuiesc, singurul lucru pe care-l ştia despre mine e că mă cheamă Asle, zice ea

Şi iată-te din nou, fix în fața mea, zice ea

În sfârşit, zice

Aproape nu-mi vine să cred, zice

Fiindcă nu te-am mai văzut de mult, zice

Îți aduci aminte de mine? zice

Doar nu erai atât de beat? zice

Şi ai fost la mine de mai multe ori, zice

şi încep să-mi amintesc un apartament minuscul, o canapea, un raft cu cărți, câteva fotografii pe pereți, şi nu, nu vreau să mă gândesc la asta

Sigur îți aduci aminte de mine, nu? zice ea

Nu-ți aminteşti? Acolo, în Smalgangen? zice

La parter, zice

iar eu nu zic nimic şi îmi dau seama că am mâncat deja tot sandvişul, chiar mi-era foame, eram lihnit, l-am rezolvat fulgerător de repede, mă gândesc şi aşez furculița şi cuțitul una lângă cealaltă pe farfurie

Mă bucur mult să te revăd, zice ea

şi eu dau din cap, beau din cafea, golesc cana şi zic că sunt nevoit să plec, din păcate, mai am nişte treabă de făcut, zic şi îi fac semn Barmanului şi fac în aer un gest ca şi cum aş scrie ceva, adică să-mi facă nota, şi el încuviințează spre mine şi ea zice că trebuie să-i fac o vizită, locuieşte unde locuia şi pe vremuri, pe Smalgangen la numărul 5, la parter, zice, apoi întreabă dacă chiar nu-mi aduc aminte de ea? chiar eram atât de beat când ne-am întâlnit? sigur îmi aduc aminte că a venit cu mine la Heimen odată? ea, Silje sau cum o fi chemând-o, sigur era Silje şi nu altcumva? poate Guro? şi-a şi petrecut noaptea cu mine la Heimen, zice ea, şi-şi aduce încă aminte, cum să nu, chiar dacă a trecut ceva timp, chiar dacă pe atunci aveam păr şaten până la umeri, pe care-l lăsam liber şi nu era cărunt şi legat la ceafă cu un elastic negru de păr, zice ea şi râde şi zice că îşi aminteşte până şi când m-am născut, fiindcă i-am spus, ca ea să-mi calculeze numărul norocos, zice şi mă întreabă dacă-mi amintesc care era şi eu zic că trebuie să plec şi ea zice că era opt, adică patru ori doi, apoi zice că i-ar face plăcere dacă i-aş face o vizită şi Barmanul vine şi îmi întinde nota de plată şi îmi scot portofelul şi scot din el o bancnotă şi i-o întind şi zic că e în regulă, să păstreze restul, iar el îmi mulțumeşte, mă ridic şi împing scaunul înapoi la masă şi ea dă drumul marginii mesei şi văd că nu stă foarte drept pe picioare şi îi zic că trebuie să plec, chiar mă grăbesc, zic eu şi ea zice că ştie despre mine că mă numesc Asle şi că sunt artist, ştie mai multe, de fapt, fiindcă în fiecare an în perioada Adventului mi-a vizitat expoziția de la Galeria Beyer, zice, apoi tace şi o cuprinde un soi de visare, zice că totul s-a petrecut cu atât de mult timp în urmă, dar că după ce ne-am întâlnit prima dată a fost la toate expozițiile mele din Bjørgvin şi şi-a dorit de multe ori să cumpere un tablou,

dar nu şi-a permis niciodată, chiar îi plac picturile mele, zice, iar eu îi zic la revedere şi pe curând şi ea zice că s-ar bucura dacă i-aş face o vizită în Smalgangen, la numărul 5, sigur îmi amintesc unde e strada, nu? n-am fost atât de beat, totuşi, zice ea

Silje, zice

şi râde şi îmi pune o mână pe spate

Sau poate era Guro? zice

Dar ții minte, nu, Smalgangen, la numărul 5, zice

Şi că mă cheamă Guro, zice

şi eu zic că trebuie să plec acum, dar că mă bucur că ne-am revăzut şi o mai aud zicând ceva, dar nu pot să-mi dau seama ce anume, apoi îşi ia rămas-bun şi zice să am grijă de mine şi eu zic mulțumesc, la fel şi tu, şi ies din local şi mă gândesc că trebuie să mă întorc la Urgențe ca să iau cheile apartamentului lui Asle, că doar câinele lui nu poate rămâne singur în apartament, pot să am grijă de câine cât timp el este bolnav, trebuie să-i zic şi asta, mă gândesc, trebuie să găsesc drumul înapoi spre Urgențe, nu va fi greu de găsit, nu am venit foarte mult de acolo până la Mâncare şi Băutură, acum nu trebuie decât să parcurg drumul în direcția opusă, mă gândesc în timp ce zăbovesc pe trotuar, în zăpadă, în față la Mâncare şi Băutură, mă gândesc s-o iau drept înainte, într-o direcție sau alta, acum nu trebuie decât să aleg direcția cea bună, mă gândesc, am venit încoace pe cealaltă parte a străzii, când am văzut firma luminoasă cu Mâncare şi Băutură am traversat, da, aşa e, mă gândesc, aşa că logic ar fi să trec strada şi să merg drept înainte, nu-i aşa? îmi zic, e totuşi bine că a încetat ninsoarea, drumul e mai uşor de găsit aşa, când vezi pe

unde mergi, sigur că da, mă gândesc şi merg pe stradă, drept înainte, şi nu mai ninge acum, dar dintr-un motiv sau altul mă rătăcesc aproape întotdeauna, mă gândesc, şi nu înțeleg de ce, fiindcă, indiferent cât de bine-l ştiu, tot reuşesc să greşesc drumul, e la fel ca şi cu numerele, indiferent ce trebuie să fac cu ele, îmi iese greşit, e de neînțeles, întotdeauna calculez greşit şi întotdeauna merg în direcția greşită pe stradă, aşa încât cel mai bine ar fi să iau un taxi dacă văd vreunul trecând prin dreptul meu pe stradă, mă gândesc, fiindcă trebuie să ajung la Urgențe şi să iau cheile apartamentului lui Asle, câinele lui e închis în casă şi el, adică Brage, câinele, nu poate rămâne singur acolo, trebuie, deci, să-l iau cu mine, mă gândesc, după ce iau cheile de la Asle trebuie să-mi iau maşina din fața Galeriei Beyer şi să conduc până la blocul unde locuieşte Asle în Skutevika şi să iau câinele, să-l iau pe Brage şi să mă întorc în centru, să-mi las maşina parcată în fața Galeriei Beyer şi să merg apoi la Heimen, unde să-mi iau o cameră peste noapte, mă gândesc, aşa că primul lucru e să ajung înapoi la Urgențe şi, înainte să duc gândul ăsta până la capăt, zăresc un taxi şi îi fac semn să oprească şi maşina opreşte şi deschid uşa şi mă aşez şi zic că vreau la Urgențe şi Şoferul de Taxi zice că da, cum să nu, nu e departe, ştie drumul, nicio problemă, zice el şi eu zic că nu ştiu atât de bine oraşul şi Şoferul zice că, dacă eu nu ştiu, el sigur ştie, zice, şi apoi nu mai zice niciunul din noi nimic şi el conduce, şi nici nu începe bine să conducă, că deja văd semnul luminos pe care scrie Urgențe şi Şoferul de Taxi opreşte la intrare şi eu plătesc şi zic că nu era departe şi el zice că o cursă e o cursă, indiferent cât de lungă, zice el, şi eu cobor din taxi şi mă ruşinez puțin, nu ştiam că drumul la până la Urgențe e atât de scurt, poate doar câteva sute de metri de unde am luat taxiul, e aproape penibil, mă gândesc şi intru la Urgențe şi din nou nu se află nimeni acolo şi mă

duc la recepție, şi cea care stă acolo la recepție este aceeaşi ca data trecută şi mă duc direct la ferestruica ei, şi cea care stă acolo mă recunoaşte şi dă la o parte ferestruica şi eu întreb de el, adică de Asle, şi îmi zice că a fost transferat la Spital aproape imediat, zice ea, aşa că dacă vreau să-l văd trebuie să merg la Spital, zice ea, şi atunci o întreb, nu înțeleg pe deplin de ce, dacă e de mult timp în tură şi ea se uită la mine şi zâmbeşte puțin obosită şi zice că a fost o tură lungă, chiar a fost, deoarece colega care trebuia să o înlocuiască nu a putut să ajungă, unul dintre copiii ei era bolnav, şi, pentru că nu au găsit nici un înlocuitor, s-a oferit să rămână la lucru până reuşesc să facă rost de altcineva, şi cea care urmează să îi ia acum locul e pe drum, zice ea, abia aşteaptă să doarmă, o să doarmă bine când ajunge în sfârşit acasă, o să doarmă, doar să doarmă, zice ea, şi eu mă uit afară şi văd că taxiul stă în continuare parcat lângă intrarea la Urgențe şi zic că, dacă mă grăbesc, aş putea să iau taxiul de la intrare şi să merg cu el la Spital şi ea zice da, poate-l prinzi, şi îi urez noapte bună şi ea spune mulțumesc, asemenea, apoi mă grăbesc afară şi deschid portiera din spate a taxiului şi întreb dacă mai e liber

Da, cum să nu, zice Şoferul de Taxi

Scurtă vizita, zice el

Totul merge repede cu tine, ei? zice el

şi eu întreb dacă mă poate duce la Spital, fiindcă omul pe care trebuia să-l văd a fost transferat acolo, zic eu

Atunci e serioasă treaba, zice Şoferul de Taxi

Serioasă? întreb eu

Da, numai când oamenii sunt cu adevărat bolnavi sunt transferați la Spital, zice el

mă aşez pe bancheta din spate a taxiului şi mă gândesc că da, chiar că era bolnav Asle, doar a căzut de trei ori din picioare, l-am şi găsit zăcând în zăpadă, acoperit de zăpadă, acolo, în Smalgangen, în dreptul numărului 5, nu acolo zicea Silje sau Guro sau cum zicea că o cheamă că locuieşte? sau la numărul 3? ba da, acolo zicea că stă, ce coincidență ciudată, mă gândesc, şi cum tremura Asle, se zguduia din tot corpul, mă gândesc şi, din fericire, din fericire, am venit înapoi în Bjørgvin cu maşina, şi e de neînțeles de ce am făcut asta, îmi zic, fiindcă deja făcusem drumul până la Bjørgvin şi înapoi în aceeaşi zi, dar apoi m-a cuprins neliniştea asta sau ce naiba era, şi, dacă nu l-aş fi găsit, poate că Asle ar fi rămas acolo în continuare, zăcând sub zăpadă şi tremurând încontinuu, nu, probabil că nu, sigur l-ar fi găsit altcineva, sunt mulți oameni în Bjørgvin, tot timpul e cineva pe străzi, mă gândesc, şi îl aud pe Şoferul de Taxi zicând că speră că n-o să mai ningă, dar că măcar de data asta cei care trebuie să deszăpezească şi-au făcut treaba ca lumea, străzile şi drumurile sunt toate curățate, zice el, nu se întâmplă prea des să le curețe atât de repede, zice, iar eu nu zic nimic şi Şoferul de Taxi tace şi el şi pornim, e puțin trafic şi taxiul virează în fața Spitalului şi opreşte în dreptul intrării şi eu plătesc şi mulțumesc pentru cursă şi intru pe uşa Spitalului şi văd recepția şi merg spre recepție şi cea care se află acolo ridică spre mine o privire somnoroasă, îmi spun numele şi zic că vreau să-l vizitez pe Asle şi ea observă că avem acelaşi nume şi zice că da, verifică imediat, răsfoieşte în nişte fişe şi se uită apoi la mine, mă priveşte lung, mă întreabă cum ziceam că îl cheamă şi zice apoi da, da, Asle, sigur că da, şi caută din nou în teancul de hârtii pe care îl are în față

Asle, da, zic eu

Da, da, Asle era, da, zice ea

şi caută mai departe

Da, Tizul tău a fost internat, da, chiar în seara asta a fost internat, zice ea

Pot să-l vizitez? zic eu

Nu, nu acum, zice ea

şi priveşte în jos şi ceva se mişcă în interiorul meu, fiindcă Brage, câinele lui, Brage nu poate rămâne singur în apartament, trebuie să am grijă de câinele lui

E grav bolnav? întreb

Se poate spune şi aşa, zice ea

şi apoi zice că a fost internat în această seară, nu cu mult timp în urmă, e în stare gravă, da, zice, şi zice că sunt trecut pe foaie ca persoană de contact şi eu zic că suntem prieteni vechi, dar că sunt doar un prieten, eu l-am dus la Urgențe, zic eu

Familie are? întreabă ea

Da, dar trăieşte singur, răspund

şi îi zic că e divorțat de două ori şi că niciuna dintre soții şi niciunul dintre copii nu mai trăiesc în Bjørgvin, dar că are un câine şi câinele lui a rămas singur în apartament, nu-l pot lăsa singur acolo şi ea încuviințează din cap şi repetă că e divorțat de două ori şi că are trei copii, aşa e?

Divorțat de două ori, da, zic eu

Trei copii, zic

şi zic apoi că, din câte ştiu, nu prea ținea legătura nici cu fostele soții, nici cu copiii, dar mă gândesc la câinele lui, la el, la câine, pe care-l cheamă Brage şi care nu poate fi lăsat singur acasă, trebuie să-l ia cineva şi să aibă grijă de el

Cineva trebuie să ia câinele, zic eu

Da, zice ea

Dacă primesc cheile, pot să iau câinele din apartament, să-l scot la plimbare şi să am grijă de el până îşi revine Asle şi poate să aibă singur grijă de el? zic eu

Nu pot să-ți dau cheile de la apartamentul lui, totuşi, zice ea

apoi repetă că Asle are copii şi că eu sunt doar un prieten, ca să confirme

Dar copiii nu locuiesc în Bjørgvin, zic eu

Cel mai mare locuieşte în Oslo şi ceilalți doi pe undeva prin Trøndelag, zic eu

apoi zic că nu mai ține legătura cu femeile cu care a fost căsătorit şi nici cu copiii cărora le este tată, doar cu fiul cel mare, cu Băiețelul, cum îi spune, dar el trăieşte în Oslo, zic şi mă gândesc că sigur nu va vrea să-mi dea cheile de la apartament, mă gândesc, ce Dumnezeu o să fac? va trebui să sparg uşa apartamentului, să intru prin efracție? fiindcă Brage, câinele, nu poate să rămână singur acolo, mă gândesc, şi ea tot nu vrea să-mi dea cheile, mă gândesc şi o văd ridicând receptorul unui telefon şi formând un număr, apoi zice ceva despre grav bolnav şi că e cineva care întreabă de el şi care zice că e un câine singur în apartamentul celui care tocmai a fost internat în seara asta şi apoi priveşte spre

mine şi întreabă dacă nu e cumva vreun portar acolo la bloc şi eu zic că nu, nu, din câte ştiu eu, zic eu şi ea dă din cap şi zice în receptor că nu, nu e niciun portar la bloc şi că aş vrea să iau câinele şi să am grijă de el şi că niciun membru al familiei restrânse nu se află în Bjørgvin, zice

Câinele nu poate rămâne singur, zic eu

şi ea ascultă în continuare ceea ce îi comunică interlocutorul şi zice mulțumesc, bine, în regulă, zice şi apoi îmi zice că i-au adunat hainele, portofelul, cheile, tot ce avea asupra sa, şi că totul se află într-un dulap în salonul unde e internat, dar că va merge cineva să ia cheile şi va veni cu mine până la apartamentul lui şi va intra cu mine în apartament ca să iau câinele, de vreme ce nu-mi poate da cheile direct mie, fiindcă regula spune că ar fi putut să-mi dea cheile numai dacă eram un membru al familiei, nu numai prieteni

Da, sunt doar un prieten, zic eu

Da, zice ea

şi oftează şi mă invită să mă aşez şi să aştept, n-ar trebui să dureze aşa mult, fiindcă o să meargă cineva să ia cheile din dulap şi apoi o să mă ducă până la apartamentul lui Asle ca să iau câinele, sigur că nu e prima oară când se întâmplă aşa ceva, zice, au o procedură standard pentru astfel de situații, zice ea şi da, iată-l, deja a venit, zice ea, şi văd un bărbat mai în vârstă venind spre mine, zice că mă va conduce până la apartament ca să iau câinele, zice

Mulțumesc, zic eu

apoi îi mulțumesc femeii de la recepție pentru ajutor şi îl urmez pe bărbatul mai în vârstă şi el nu scoate niciun

cuvânt şi ieşim şi urcăm într-o maşină şi bărbatul mai în vârstă zice că a nins bine de tot, dar că el deja a curățat maşina de zăpadă, zice şi îmi dau seama din accentul lui că e din Bjørgvin şi eu zic că da, aşa e, chiar s-a depus, şi el zice că se mai întâmplă uneori să fie internat cineva care are animale acasă care nu pot fi lăsate singure, dar adesea cei care sunt internați nu mai sunt în stare să le spună asta, atunci se întâmplă ca vreun vecin să sune şi să se plângă că latră un câine şi că tot latră deja de câteva zile bune, se întâmplă des, zice el, şi atunci merge să-l ia de acolo, e o parte din munca lui, iar animalul îl lasă la Adăpostul de Animale, de unde îl ia vreo rudă sau vreun vecin sau vreun prieten să aibă grijă de el, cum fac eu acum, zice bărbatul în vârstă şi zice apoi că el e un soi de om bun la toate acolo la Spital, zice, şi eu îi indic Omului Bun la Toate drumul către apartamentul lui Asle şi el zice că ştie unde e, nu e foarte departe, zice el, stăm în linişte şi imediat ajungem la bloc şi Omul Bun la Toate opreşte maşina şi o parchează în fața blocului cu apartamentul lui Asle, aproximativ în acelaşi loc unde am parcat şi eu nu cu mult timp în urmă, coborâm apoi din maşină şi el deschide uşa principală a blocului şi eu zic că apartamentul lui Asle e pe stânga, la etajul întâi, urcăm până acolo şi auzim câinele lătrând şi eu zic că deja câinele e la uşă şi latră şi Omul Bun la Toate zice că face ceva zarvă câinele ăsta şi eu zic că ăştia mici, fiindcă e un câine de talie mică, totuşi, fac adesea mult mai mult zgomot

Da, şi sunt şi mult mai predispuşi să muşte, zice Omul Bun la Toate

Ți-e frică de câini? întreb eu

Nu, zice el

apoi ezită puțin şi zice că ba da, îi e frică puțin de câini

Frica asta probabil e pentru că am fost muşcat de un câine pe care am fost trimis să-l iau, zice Omul Bun la Toate

Şi adesea sunt şi foarte agresivi, câinii, adică, atunci când vin să-i iau, zice el

Şi, când sunt singur, folosesc mănuşi groase de lucru când vin, zice

şi îmi arată mâinile

O să intru primul, zic eu

Da, sigur, dacă vrei tu, zice el

Eu o să descui şi tu deschizi uşa şi intri, zice

şi Omul Bun la Toate se opreşte în fața uşii şi bâjbâie cu cheile încercând să descuie şi reuşeşte să descuie şi eu o deschid şi intru în casă şi, înainte să intru cu totul în hol, câinele începe să se zbenguie şi să sară pe picioarele mele şi să latre încontinuu şi eu orbecăi pe perete cu mâna după un întrerupător şi aprind lumina pe hol şi mă uit în jos spre câinele care sare şi tot sare pe picioarele mele şi latră şi latră întruna şi mă aplec şi-l ridic şi îl țin în brațe şi îl mângâi pe spate din nou şi din nou şi zic bun băiat, Brage, bun băiat, zic eu şi câinele se linişteşte puțin şi Omul Bun la Toate intră şi el în hol în spatele meu şi zic că cred că ştiu unde îi ține Asle lesa şi Omul Bun la Toate zice că nu putem să zăbovim în apartament, nu avem voie să stăm, nici nu e legal, trebuie doar să luăm câinele şi să plecăm, zice el şi eu zic că o să iau doar lesa, ştiu că se află de obicei pe comoda de aici, din holul de la intrare, văd că lesa e acolo şi văd şi că toate uşile au fost lăsate închise, atât cea de la bucătărie, cât şi cea de la camera mare sau atelier sau cum s-o fi numit camera aia, la fel şi uşa toaletei, şi zic că trebuie să

merg la baie şi Omul Bun la Toate zice că sigur, nicio problemă, să merg, n-are cum să fie o problemă, zice el şi eu intru în baie şi găsesc întrerupătorul şi aprind lumina şi văd că totul e curat, miroase a curat şi a proaspăt, Asle trebuie să fi spălat atât pardoseala, cât şi toaleta şi chiuveta, îmi zic, apoi mă gândesc că, de vreme ce e atât de lună, mai bine mă țin până ajung la Heimen, în cameră, dar cu câinele ce fac? nu pot să-l iau cu mine în cameră la Heimen? oare e voie cu câini în cameră la Heimen? mă gândesc, asta chiar mi-a scăpat, dar da, cel mai bine ar fi ca Brage să doarmă în maşină, e foarte simplu, apoi mâine dimineață pornesc spre Dylgja şi iau, fireşte, câinele cu mine acasă, mă gândesc, va fi foarte plăcut să am câine, mereu mi-am dorit un câine, dar, când eram mic, Mama n-a vrut niciodată să-mi ia câine, şi nici Ales nu a vrut vreodată să ne luăm câine, iar după ce Ales n-a mai fost am încetat definitiv să mă gândesc la cât de plăcut ar fi să am un câine, dar iată că voi avea un câine, cel puțin pentru o vreme, mă gândesc, imediat ce-o să mă trezesc mâine dimineață, o să mă scol din pat şi-o să iau micul dejun, mă gândesc şi-mi dau seama că mi-e foame şi văd bufetul plin de la micul dejun de la Heimen, pâinici proaspăt coapte, tava cu omletă, tava cu felii de şuncă, câteva prăjite, câteva prăjite doar pe jumătate, trebuie să recunosc că abia aştept micul dejun, fiindcă sandvişul cu carne de vită, deşi foarte bun, nu prea ține de foame, nu

Hai înapoi, zice Omul Bun la Toate

Da, acum, zic eu

Regula e că intrăm doar ca să luăm animalul de casă şi că nu rămânem mai mult decât e necesar, zice el

şi eu repet că vin acum, sting lumina la toaletă şi ies din nou pe hol şi îl văd pe Omul Bun la Toate stând în pragul

uşii cu mâna pe clanță şi mă gândesc că mi-aş dori să intru şi în camera mare, aşa că deschid uşa de la camera mare

Haide, să mergem, zice Omul Bun la Toate

Mă gândeam numai să verific că totul e în ordine, zic eu

Da, da, zice el

şi aprind lumina şi văd că totul e în regulă, totul e la locul lui, iar tablourile se sprijină unul de celălalt, fiecare cu cadrul lucrat acasă dispus spre exterior, astfel că nu se vede niciunul, pensulele şi tuburile de vopsea şi toate celelalte instrumente de pictat stau toate frumos ordonate pe masă, într-un colț se află un sul de pânză şi în altul se află şipci subțiri pentru cadrele tablourilor, îl aud pe Omul Bun la Toate întrebând dacă totul e în regulă şi eu zic că da, totul e în regulă şi în bună ordine şi el zice că acum chiar trebuie să vin şi eu zic da, da, şi sting lumina şi închid la loc uşa de la camera mare sau atelier sau cum s-o numi şi Omul Bun la Toate zice să vin şi eu mă gândesc ce enervant e cu insistența asta a lui şi eu zic că trebuie să verific şi în bucătărie, el zice da, sigur, aşa e normal, dacă se gândeşte mai bine, şi asta e scris în regulament, anume că trebuie să verifice că totul e în regulă în casele pe care le vizitează, dacă sunt stinse luminile, dacă nu e pornit aragazul, lucruri de genul ăsta, dar el niciodată nu verifică, cel mai important e să intri, să faci lucrul pe care ai venit să-l faci şi să pleci imediat după ce l-ai făcut, de exemplu, să iei un câine sau o pisică, dacă e nevoie, şi mai e familia, sigur, persoanele de contact, care au dreptul să facă şi altceva în casă, zice el şi eu zic da, da

Dar grăbeşte-te, atunci, zice Omul Bun la Toate

Da, da, zic eu

şi deschid uşa bucătăriei şi bâjbâi pe perete cu mâna după întrerupător şi aprind lumina şi evident, îmi zic, evident, bineînțeles că totul e unde trebuie, totul e la locul lui, în chiuvetă se află numai un pahar şi pe masă e o sticlă în care mai e puțină tărie, în rest e lună şi bec, e aproape sinistru că Asle ține atât de curat în casă, îmi zic, deşi nu înțeleg ce e atât de sinistru la asta

Haide, vino, să plecăm, zice Omul Bun la Toate

Da, da, zic eu

şi sting lumina la bucătărie şi închid uşa în urma mea şi apuc lesa de pe comodă în timp ce țin câinele în cealaltă mână şi merg încet spre uşa în care stă Omul Bun la Toate şi aşteaptă şi el se dă la o parte şi eu sting lumina pe hol şi el închide uşa apartamentului, aştept cu câinele în brațe ca Omul Bun la Toate să încuie uşa şi cobor scările şi îl aud pe Omul Bun la Toate asigurându-se că uşa e încuiată de două ori şi merg spre ieşire şi ies, aşez câinele jos şi, înainte chiar să-i dau drumul în zăpadă, se dă puțin la o parte, ridică o labă şi văd numai cum în zăpada albă se adânceşte o gaură galbenă de pişat, e o privelişte urâtă, apoi câinele începe să sară şi să danseze pe zăpada pufoasă şi eu arunc cu piciorul zăpadă peste pişatul galben şi totul se face iar alb şi frumos şi câinele țopăie în jur în zăpadă, îşi îngropă botul în zăpadă, se aruncă pe spate, parcă face baie cu totul în zăpadă, îl aud apoi din spate pe Omul Bun la Toate zicând că bine că s-a rezolvat şi asta, zice el şi mă întreabă unde să mă ducă şi eu îi zic că locuiesc la Heimen şi el mă întreabă dacă e voie cu câini în cameră şi eu zic că nu ştiu şi el mă întreabă ce am de gând să fac cu câinele dacă nu mi se dă voie să îl țin cu mine în cameră şi eu zic că va putea să doarmă în maşină

Da, ar putea, în orice caz, zice Omul Bun la Toate

şi stăm unul lângă altul uitându-ne la câinele care țopăie şi saltă în jurul nostru prin zăpadă

Îl cunoşteai bine? întreabă Omul Bun la Toate

Cunoşteam? cum adică? întreb eu

Îl cunoşti? scuze, zice el

Da, zic eu

Ți-e prieten? zice

Da, zic eu

Doar prieten? zice

Da, doar un prieten, zic eu

Doar un prieten, repetă el

apoi Omul Bun la Toate zice că ar trebui să ne mişcăm şi eu zic că sigur câinele va vrea să facă şi treaba mare şi atunci văd cum câinele se chirceşte, lăsându-şi fundul uşor deasupra zăpezii şi ridicându-şi coada, şi se cacă mult şi bine

Ce mult face, zice Omul Bun la Toate

Avea nevoie, zic eu

şi Omul Bun la Toate dă din cap şi câinele termină să-şi facă nevoile şi Omul Bun la Toate mă întreabă dacă am de gând să adun după el şi eu îl întreb dacă are vreo pungă în care să-l adun şi el zice că nu şi eu zic că nici eu, aşa că

arunc cu piciorul zăpadă, zăpadă albă şi uşoară, peste căcatul de câine

Da, a nins chiar bine, zice Omul Bun la Toate

Nu ninge aşa des în Bjørgvin, zice

Nu, zic eu

E chiar rar, zice el

Dar e bine că a nins acum, e frumos, zice

Alb şi frumos, zice

Da, zic eu

şi privim în jur la întinderea albă şi niciunul din noi nu zice nimic

Chiar dacă e întuneric beznă, zăpada proaspătă face totul să lumineze, zice Omul Bun la Toate

E ca şi cum ar fi zi, chiar dacă e seară, zice el

Da, e chiar frumos, zic eu

Dar în Bjørgvin zăpada nu rezistă niciodată prea mult, zice

Nu, că plouă şi se topeşte, zic eu

şi Omul Bun la Toate mă întreabă unde locuiesc şi eu zic că locuiesc la Dylgja

Şi acolo e aşa? zice el

Da, ninge azi şi plouă mâine şi se topeşte, zic eu

Zăpada murdară şi zloata sunt oribile, zic

Da, zice el

Ca să nu mai zic de polei, zice

Da, drumul cu polei e oribil, zic eu

şi ne îndreptăm spre maşina lui şi eu îl chem pe Brage, care vine spre mine țopăind

Deci îl cheamă Brage pe câine, zice Omul Bun la Toate

Da, zic eu

Brage, zice el

Da, Brage îl cheamă, zic eu

Mâine iar vezi că plouă, zice Omul Bun la Toate

Da, probabil că da, zic eu

Aşa e mereu, zice el

În Bjørgvin nu se instalează niciodată o iarnă zdravănă, e iarnă două zile pe an, poate, şi asta-i tot, zice el

Da, aşa e, zice

Ai locuit aici vreodată? zice

Da, de fapt, zic eu

Timp de mulți ani, zic

Ai lucrat în Bjørgvin? zice el

Am fost la şcoală, zic eu

şi mă gândesc că, la cât de curios e, Omul Bun la Toate o să ajungă să mă întrebe şi la ce şcoală am fost, dar dacă mă întreabă o să-i spun numai că era o şcoală ca oricare alta, mă gândesc, dar nu mă mai întreabă nimic şi deja am ajuns la maşină şi el o descuie şi câinele începe să se scuture, să se scuture de zăpadă, şi tropăi şi eu din picioare, îmi lovesc ghetele între ele, să scutur de pe ele zăpada, apoi ridic câinele şi îi scutur şi lui zăpada din blană

Îți plac câinii? zice Omul Bun la Toate

Da, ție nu? zic eu

Nu, zice el

Pentru că ai fost muşcat atunci? zic eu

Da, clar, zice el

Sau nu mi-au plăcut niciodată, zice

Dar îmi plac pisicile, zice

Şi mie, zic eu

Îmi plac şi pisicile, şi câinii, zic

Dar câinii mai mult? zice el

Cel mai mult mi-am dorit un câine, zic eu

Ți-ai dorit un câine? zice Omul Bun la Toate

Da, zic eu

apoi se lasă tăcerea

Dar şi asta e o responsabilitate, câinele, adică, zic eu

şi se lasă iar tăcerea şi ne aşezăm în maşină, eu iau câinele în brațe şi Omul Bun la Toate mă întreabă unde să mă ducă, la Heimen? întreabă şi eu zic că mă poate lăsa undeva pe lângă Smalgangen şi el întreabă dacă e aproape şi dacă acolo mi-am parcat maşina şi eu zic că da, aşa e, aşa că mă poate lăsa acolo, dar unde mi-am lăsat cu adevărat maşina nu vreau să-i spun, fiindcă atunci aproape sigur mă va întreba dacă îl cunosc pe Beyer, dacă-i cunosc pe bogătanii din Bjørgvin, pe oamenii de vază, sau poate dacă sunt pictor sau colecționar de artă, ceva de genul ăsta, mă va întreba, şi el zice că e în regulă şi eu nu zic nimic, dar unde mi-am lăsat maşina n-o să-i spun, în niciun caz, dar sunt norocos să am locul ăsta de parcare din fața Galeriei, fiindcă poate fi destul de greu să găseşti un loc de parcare în Bjørgvin, adesea e atât de îngust şi de strâmt că e efectiv imposibil, n-ai loc să arunci un ac, cum se zice, orice ar însemna asta, n-ai loc să arunci un ac, da

Ştiu bine unde e asta, zice Omul Bun la Toate

Ce anume? întreb eu

Ştiu să te las chiar lângă Smalgangen, zice el

Perfect, zic eu

apoi porneşte maşina şi conduce şi stăm în tăcere şi începe din nou să ningă încet, fulgii cad răzleți prin aer şi Omul Bun la Toate porneşte ştergătoarele şi apoi le opreşte la loc, apoi alți câțiva fulgi se lipesc de parbriz şi el le porneşte iar

E frumoasă prima zăpadă, zice Omul Bun la Toate

şi stăm în tăcere, eu cu câinele în poală, Brage stă liniştit şi emană o căldură plăcută, mă gândesc şi îl mângâi încontinuu pe spate şi căldura lui îmi face bine, blana lui se

simte plăcut la atingere, mă gândesc, ninge şi ninge întruna şi ştergătoarele se mişcă încontinuu de la dreapta la stânga şi zăresc pe geam Galeria Beyer şi Omul Bun la Toate zice că poate să oprească şi aici şi eu zic că e în regulă şi el opreşte şi întreabă puțin ezitant dacă nu cumva aici voiam să ajung şi eu zic ba da, mulțumesc, şi îl întreb dacă trebuie să-i plătesc ceva pentru că m-a adus şi Omul Bun la Toate spune că nu trebuie, e în regulă, apoi îmi urează o seară bună şi eu îi spun mulțumesc, la fel şi apoi cobor şi închid portiera în urma mea şi rămân acolo cu câinele în brațe şi ninge şi ninge întruna şi văd cum Omul Bun la Toate întoarce şi demarează în direcția din care a venit, iar eu mă gândesc că acum nu-mi rămâne decât să merg la maşină şi să las câinele în maşină şi să mă îndrept direct spre Heimen, fiindcă evident că ştiu drumul de la Galerie la Heimen, e un drum pe care l-am învățat pe de rost, atâta pot şi eu, atât mai lipsea, doar pe drumul ăsta am luat-o când l-am găsit pe Asle zăcând pe Smalgangen, acoperit de zăpadă, mă gândesc, dacă n-aş fi în stare să memorez atâta drum, n-aş fi în stare nici să locuiesc singur, îmi zic şi observ că maşina mea aşteaptă înzăpezită în fața Galeriei Beyer, merg spre ea în timp ce zăpada cade abundent şi mă gândesc că nu-i deloc o idee bună să las câinele în maşină peste noapte, s-a abătut deja iarna şi poate n-a dormit niciodată singur într-o maşină? poate i se face frică stând acolo toată noaptea şi lătrând sau urlând, poate vecinii vor face plângere la Beyer şi el nu va mai vrea să aibă de-a face cu mine din cauza asta? şi atunci ce mă fac? unde îmi voi mai expune tablourile? cum o să-mi mai câştig pâinea? îmi zic, şi e şi frig, câinele o să înghețe tot, aşa că nu-i deloc o idee bună să-l las să doarmă singur în maşină, dar atunci ce mă fac cu el? sigur că pot oricând să mă întorc la Dylgja, dar sunt atât, atât de obosit, nu e deloc precaut să pornesc înapoi în seara asta, dar poate mă lasă să iau câinele cu

mine în cameră la Heimen? poate i se va da voie să doarmă cu mine în cameră? n-am adus niciodată un câine în cameră şi n-am văzut pe nimeni să se cazeze cu animale de companie, aşa că poate nu sunt permise, poate că nu, sau poate e voie, totuşi? pot în orice caz să întreb, îmi zic şi îi prind lesa de cârligul curelei de la gât şi îl aşez pe jos şi pornim împreună pe Høggata, s-a depus atâta zăpadă încât capul câinelui abia se mai vede de sub stratul alb de pe trotuar, e un câine de talie mică, totuşi, dar înaintează cu uşurință prin zăpada pufoasă şi uşoară, cu botul în aer, iar eu avansez cu paşi mari, începem să coborâm pe Smalgangen în jos şi mă bucur că nu mai e mult până la Heimen, la cât de tare ninge, îmi zic, şi o să merg direct la Heimen, fiindcă sunt obosit, atât de obosit că m-aş putea prăbuşi la rândul meu, şi ninge întruna, acum nu mai sunt fulgi răzleți, ci ninsoare în toată regula, mai bate şi vântul, se poate aproape spune că e viscol, îmi zic şi mă gândesc că, în toată zăpada asta pe care vântul mi-o aruncă în ochi, e dificil să-mi dau seama unde mă aflu, dar am mers atât de des din Smalgangen până la Heimen, încât aş putea să găsesc drumul chiar şi în cea mai neagră beznă, în care n-aş vedea absolut nimic, mă gândesc, aşa că, chiar dacă ninge atât de tare încât nu mai văd nici la un pas în fața mea, nu contează, fiindcă nu mai e mult de mers, îndată am şi ajuns, mă gândesc şi înaintez şi îmi cobor privirea spre câinele care-şi face drum prin zăpadă cu botul în sus şi pare că a obosit puțin, respiră greu, fiindcă e un câine mic, nici nu mai e foarte tânăr, aşa că mă opresc şi îl ridic în brațe şi pornesc mai departe cu câinele în brațe fără să mă gândesc la nimic şi ninge întruna, dar nu mai e mult până la Heimen, după ce cobor pe Smalgangen trebuie s-o iau la dreapta, o iau la dreapta, apoi să merg până la intersecție, merg până la intersecție, apoi pe strada aia în jos spre Heimen, dar nu văd Heimen nicăieri, cu Cafeneaua la

parter, poate am mers prea departe şi-am depăşit? poate am trecut de prima stradă pe care trebuia să cobor? îmi zic, mi se pare că am mers prea mult, de vreme ce drumul dintre Smalgangen şi Heimen nu e aşa lung, dar cum se poate să fi rătăcit drumul? de necrezut, imposibil! pentru că de fiecare dată, nici nu mai ştiu de câte ori, am parcurs drumul de pe Smalgangen la Heimen, trebuie doar să cobori străduța în pantă, să cobori pe Smalgangen şi apoi la dreapta, şi la prima intersecție o iei pe strada care coboară şi ar trebui să vezi direct Heimen, acolo jos, la apă, pe Chei, şi eu am luat-o la stânga şi am tot mers înainte şi am luat-o pe strada care coboară, dar nu văd Heimen nicăieri, şi niciodată n-am mers aşa mult ca acum, deci trebuie să o fi luat-o cumva greşit, de vreme ce n-am putut să disting prea bine drumul din cauza ninsorii, îmi zic şi mă opresc încercând să-mi dau seama unde mă aflu, dar să fiu al naibii dacă ştiu, nu-mi amintesc să mă fi aflat vreodată pe strada asta înainte, nu e nimic familiar la ea, cel puțin nu din ce reuşesc să desluşesc din pricina viscolului, dar nu-mi vine să cred că nu am reuşit să găsesc drumul din Smalgangen până la Heimen, doar am mers pe acelaşi drum ca întotdeauna, la fel de repede ca întotdeauna, sau nu? poate nu am văzut Heimen din cauza perdelei dese de ninsoare? nu, trebuie să o fi luat greşit pe undeva, nu trebuie decât să mă întorc şi să parcurg în sens invers drumul pe care l-am făcut, mă gândesc şi pornesc înapoi în direcția din care am venit, imediat ar trebui să văd reclama de la Heimen, îmi zic şi înaintez cu Brage în brațe şi ninge întruna şi viscoleşte pe deasupra, e viscol deja, îmi zic şi mă gândesc că va trebui să găsesc pe cineva să-l întreb care-i drumul spre Heimen, îmi zic, sau dacă trece vreun taxi pe stradă pot să-i fac semn şi să merg la Heimen cu taxiul, indiferent cât de scurtă o fi cursa, îmi zic şi merg mai departe şi mă gândesc că trebuie neapărat să întreb pe cineva, îmi zic, sau că imediat o să

treacă vreun taxi, dar nu se văd nici oameni, nici maşini în jur, fiindcă ninge atât de abundent încât oamenii sigur s-au adăpostit în case, de aceea nu sunt nici taxiuri, îmi zic, dar va trebui să întreb pe cineva sau să opresc vreun taxi, trebuie să ajung la Heimen pe jos sau cu maşina, şi să ocup o cameră, sigur e vreo cameră liberă, şi mai mulți dintre recepționeri lucrează acolo dintotdeauna şi mă recunosc, dar asta şi datorită faptului că mereu poposesc la Heimen, e ca şi cum aş veni acasă[14], cumva, îmi zic, ar fi trebuit să merg țintă la Heimen, fără probleme, dar iată că am greşit drumul, nu-mi dau seama cum, mă gândesc şi mă simt obosit, sunt în tot cazul prea obosit ca să mă întorc azi la Dylgja cu maşina, fiindcă, chiar dacă îmi place să conduc, ar fi de-a dreptul iresponsabil din partea mea, cu toate că sunt un şofer precaut sau măcar încerc să fiu cât mai precaut cu putință, şi nu e deloc bine să conduci obosit, fiindcă ştiu, după atâția ani de condus, că trebuie să fii atent la drum, să fii prevăzător, asta e cel mai important, trebuie să ştii că mereu se poate întâmpla ceva neprevăzut şi să fii pregătit pentru asta, să fii circumspect, cum se zice, fiindcă nu de puține ori m-am trezit cu cerbi în mijlocul drumului, da, de nicăieri a sărit cerbul pe drum, şi cel mai adesea noaptea sau pe înserate, sau dimineața devreme, tot timpul se poate întâmpla ceva neprevăzut, adesea se şi întâmplă, îmi zic, trebuie să ştii dacă vine o maşină din sens opus după următoarea curbă şi să ştii dacă rămâne pe banda ei de mers şi, dacă nu rămâne, să fii pregătit pentru asta, ba chiar să conduci atât de încet încât aproape te opreşti de tot şi aştepți maşina din sens opus înainte de curbă, şi în special drumul care duce dinspre Instefjord spre Dylgja, din capătul cel mai adânc al fiordului Sygne spre

[14] Heim înseamnă cămin, casă în nynorsk.

mare, trebuie să fie unul din cele mai înguste şi sinuoase drumuri din toată Norvegia, şi ştiu asta fiindcă am condus mult prin Norvegia, cum să nu, pe când trăia Ales, ne-am plimbat cu maşina prin toată Scandinavia, atât prin Suedia, cât şi prin Danemarca, dar şi prin Islanda şi pe Insulele Feroe, şi prin Finlanda, dar pe un drum ca ăsta nu cred că am condus vreodată, atât de îngust şi de şerpuit, şi pe vreme rea, cum e adesea, după o vreme rea cu multă ploaie, cu ploaie torențială care curge în spume şi se revarsă pe drum de pe versanții muntelui şi de pe stâncile ascuțite care-l mărginesc, sunt atâtea gropi pe drum încât devine o povară să conduci, dar altfel îmi face plăcere, adevărul e că n-au mai rămas multe lucruri care să-mi facă plăcere, îmi zic şi înaintez cu paşi mari prin zăpada de pe trotuar, cu câinele lui Asle, cu Brage, în brațe, lipit la piept, şi mă gândesc cum, adesea, când am condus din interiorul fiordului spre Dylgja, m-am întrebat, mai mult ca să mă amuz, dacă vine sau nu vreo maşină din sens opus la următoarea curbă, am făcut un joc din a ghici, şi de fiecare dată aveam dreptate, dacă îmi ziceam că vine o maşină, chiar venea din sens opus o maşină, iar dacă îmi ziceam că nu vine, nu lua curba nicio maşină în direcția mea, am făcut asta de atâtea ori că a devenit plictisitor, de vreme ce aveam dreptate de fiecare dată, sau poate au fost, totuşi, una sau două ocazii când am greşit, dar aveam dreptate atât de des, încât într-un final nu mai avea rost să încerc să prevăd, aşa că am încetat s-o fac, dar sigur că ştiu că e foarte important să fii prevăzător la volan, şi chiar sunt foarte prevăzător, nu-i vorbă, dar să găsesc drumul, de exemplu în oraşe sau chiar în general, să găsesc drumul cel bun când trebuie să ajung undeva într-un loc pe care nu-l cunosc aşa bine, la asta sunt oribil, tot timpul greşesc drumul, indiferent dacă merg pe jos sau cu maşina, nu contează, e aceeaşi certitudine ca aceea că pot ghici dacă

vine sau nu o maşină din sens opus după curbă, nu-i ciudat? inexplicabil? îmi zic şi mă gândesc că după mai mulți ani de locuit în Bjørgvin tot n-am reuşit să învăț oraşul cât de cât şi tot nu sunt în stare să găsesc drumul cel bun, e foarte aiurea, dar n-am greşit cu nimic, totuşi, îmi zic, tocmai pentru că mereu am urmat acelaşi traseu şi am parcurs mereu aceleaşi străzi şi străduțe şi alei, iar şi iar, mi-am găsit, cum s-ar zice, propriile cărări prin oraş, de exemplu, din locul unde obişnuiesc să-mi parchez maşina în fața Galeriei Beyer, pe Høggata, cobor pe Smalgangen şi de acolo direct la Crâşmă, sau la Heimen, îmi zic, deci nu se poate să fi greşit tot drumul, ci sigur am luat-o greşit pe undeva, măcar dacă ar apărea cineva pe stradă căruia să-i cer indicații, sigur mai e cineva plimbându-se pe străzi pe care l-aş putea opri să-l întreb? dar nu se vede nimeni, bine măcar că sunt în oraş şi nu pe undeva pe munte, să nu zic pe mare, îmi zic, da, da, asta este, trebuie să mă descurc singur de vreme ce nu e niciun om şi nici vreun taxi pe stradă, fiindcă în mod normal s-ar rezolva dacă aş zări pe cineva şi i-aş cere indicații sau dacă aş face semn unui taxi să mă ducă unde am nevoie, asta se întâmplă de obicei, merg în direcția greşită, ba chiar în direcția opusă celei în care ar trebui să mă duc, opresc oameni pe stradă şi îi rog să-mi explice pe unde trebuie s-o iau, iar oamenii sunt amabili şi se opresc şi mă ajută şi-mi zic s-o iau aşa şi pe dincolo, dar chiar şi aşa, greşesc drumul încă o dată, aşa că nu-mi rămâne decât să-l întreb pe următorul om pe care-l întâlnesc în cale, e ca pe vremea când mergeam la şcoală şi aveam de-a face cu numere, nu-mi ieşeau socotelile indiferent ce făceam, indiferent cum calculam, rezultatul era mereu greşit, aşa mi se întâmplă în continuare cu numerele, e aproape ca şi cum cele două, greşitul calculelor şi greşitul drumului, sunt într-un fel legate, dar e foarte improbabil să aibă ceva în comun, nu? mă întreb, fiindcă simțul orientării

şi inteligența matematică sunt două însuşiri complet diferite, nu-i aşa? sigur e însă că nu am nici simțul orientării, nici inteligență matematică da, vreau să spun că ăsta era cuvântul pe care îl folosea şi Învățătorul, nu ai inteligență matematică, zicea el, ceva de genul ăsta, inteligență matematică, era o expresie pe care o inventase singur, Învățătorul adică, inteligență matematică, dar simț al orientării e o expresie banală, şi tocmai simțul ăsta îmi lipseşte, absolut grozav, fiindcă deja am mers destul de mult înapoi, am mers mult mai mult decât din locul unde e parcată maşina în fața Galeriei Beyer şi până la Heimen, asta e sigur, se poate la fel de bine să fi mers în cerc şi imediat ajung din nou în fața Galeriei Beyer, ar fi cel mai bine aşa, de fapt, şi e doar pentru că ninge atât de des, da, e viscol de-a dreptul, şi e greu să văd dacă m-am rătăcit cu adevărat sau nu, altfel nu-mi pot explica, de vreme ce am parcurs drumul ăsta de atâtea ori în trecut, dar azi cu siguranță am reuşit să mă rătăcesc, fiindcă deja am mers mult mai mult decât îmi ia de obicei să ajung de la Galeria Beyer la Heimen, dar dacă las câinele pe jos şi mă iau după el poate se va întoarce la Galeria Beyer? tot ce-i posibil, oare îşi va adulmeca drumul înapoi? îmi zic şi îl pun pe Brage jos şi el doar stă nemişcat pe trotuar şi aşteaptă şi ridică ochii de cățel spre mine şi atunci trag puțin de lesă şi îi zic hai, Brage, du-te, iar el o porneşte în direcția opusă celei din care am venit, începe să urce strada şi eu îl urmez, pentru că nu pot să mă gândesc la niciun alt mod de a-mi da seama pe unde trebuie s-o luăm, mă gândesc, aşa că sper că Brage o va lua înapoi spre Galeria Beyer, îmi zic, fiindcă e clar că nu suntem în apropiere de Heimen, îmi zic, dar nici nu văd vreun lucru care să mă facă să cred că ne apropiem de Galeria Beyer, niciuna dintre clădirile pe care le pot distinge prin perdeaua groasă de zăpadă care cade şi cade întruna nu are ceva familiar, dar vântul s-a mai domolit

puțin, măcar atât, aşa că acum e numai ninsoare abundentă fără viscol, îmi zic, şi, în ciuda faptului că merg deja de-o bună bucată de vreme, cel puțin asta cred, nu am întâlnit nici măcar o persoană pe drum şi abia câteva maşini au trecut pe stradă, dar niciun taxi, măcar dacă ar fi trecut un taxi căruia să-i fac semn să oprească, îmi zic, ce prost am fost să nu-l rog pe Omul Bun la Toate să mă ducă direct la Heimen, de ce l-am rugat să mă lase lângă Smalgangen? ce fel de idee a fost asta? oare pentru că nu voiam să afle că urma să stau la Heimen? mă întreb, dar i-am spus, totuşi, asta, îmi zic, da, i-am spus că o să stau la Heimen, dar dintr-un motiv sau altul l-am rugat pe Omul Bun la Toate să mă lase lângă Smalgangen, îmi zic în timp ce merg în urma câinelui, iar dacă el merge undeva, trebuie să meargă înapoi la Galeria Beyer? îmi zic, fiindcă nu văd ce altă destinație ar putea adulmeca în drumul său, îmi zic, dar aproape mă simt prost să mă uit cum câinele îşi face drum prin zăpada de pe trotuar, cu botul în sus, cum respiră şi gâfâie, şi eu îl urmez în sus pe drum cu paşi mari, deja urcăm pieptiş şi mă gândesc că va trebui să apară la un moment dat cineva căruia să-i cer indicații, nu? sau un taxi căruia i-aş putea face semn? fiindcă sunt în Bjørgvin, totuşi, în al doilea cel mai mare oraş al Norvegiei, îmi zic, dar, cu toate astea, nu e un oraş în care te poți orienta uşor, adevărul fie spus, şi unde mă aflu acum? nu am absolut nicio idee unde ne aflăm, dar, în orice caz, nu cred că ne îndreptăm spre Galeria Beyer, îmi zic şi mă gândesc că dacă ajungem cumva jos, la apă, atunci o să găsesc fără probleme drumul spre Heimen, fiindcă se află tocmai lângă mare, acolo, la Golf, mă gândesc, da, Heimen se află tocmai pe Chei, dar în ce direcție trebuie s-o iau ca să ajung la mare? mă întreb, acum urc în urma lui Brage, dar sigur mergem în direcția greşită, îmi zic, dacă vrem să ajungem la apă ar trebui să o luăm în jos, trebuie să mă întorc şi s-o iau în jos,

trebuie să fie în orice caz mai bine decât să mă iau după câine în speranța deşartă că vom ajunge înapoi la Galeria Beyer, îmi zic, fiindcă într-o direcție sau alta tot trebuie să mergem, iar coborând, tot vom ajunge la apă cândva, mă gândesc şi trag de lesă şi câinele se opreşte, iar eu încep să merg în direcția opusă, în jos, după urmele pe care eu şi câinele le-am lăsat în zăpadă, el vine în spatele meu, dar ninge în continuare şi trebuie să fie foarte obositor pentru câine să meargă cu botul ridicat deasupra zăpezii, şi mă uit la câine şi văd cum mă depăşeşte şi ia viteză, îl las să fugă, nu mai ninge atât de abundent ca înainte, şi iată, iată cum vine cineva din direcția opusă, în sfârşit apare cineva pe drum, din fericire, merg spre persoana care urcă puțin mai la marginea trotuarului şi zic scuze, scuză-mă, m-am pripăşit prin oraş de la țară şi cred că am reuşit să mă rătăcesc şi o femeie ridică privirea spre mine de sub o căciulă acoperită de zăpadă şi mă întreabă unde vreau să ajung şi e ceva cunoscut în vocea ei şi zic că trebuie să ajung la Heimen, la hotel, la Heimen, da, zic eu, iar ea îmi zice că am greşit total direcția şi râde, şi-mi dau seama că e aceeaşi femeie care stătea singură la masa din fața mea la Mâncare şi Băutură, acolo, în local, cea care m-a recunoscut şi pe care şi eu am recunoscut-o, într-un fel, da, cu siguranță e aceeaşi, cea pe care o cheamă Guro, sau era cumva Silje? a stat acolo să bea vin până acum, trebuie să fie criță, mă gândesc şi îi răspund că m-am gândit să o iau în jos, fiindcă Heimen se află jos, lângă apă, şi dacă ajungeam cumva la fiord mi-aş fi găsit mai apoi drumul spre Heimen fără probleme, zic şi ea zice că da, probabil că da, e posibil şi asta, dar nu sută la sută sigur, aş fi putut la fel de bine să ajung în Danmarksplass, zice, şi să mergi de-a lungul apei nu e uşor, ba chiar e imposibil, sunt prea multe locuri pe unde nu poți urma linia apei, zice, da, nici pentru ea n-a fost o nimica toată să-şi găsească drumul prin

Bjørgvin la început, când abia se mutase aici, a durat destul de mult timp până s-a simțit destul de sigură pe unde trebuie s-o ia, dar acum, după atâția ani de stat în Bjørgvin, acum se descurcă fără probleme, deşi nici acum nu cunoaşte pe de rost fiecare colțişor, fiecare colț de stradă, n-ar putea zice asta, nu, dar ştie măcar în ce direcție trebuie s-o ia dacă vrea să ajungă acolo sau dincolo, şi ar trebui să ştiu şi eu asta, fiindcă şi eu am locuit în Bjørgvin timp de mai mulți ani, chiar dacă a trecut ceva timp de atunci, zice ea, dar drumul ăsta nu duce spre Heimen, care se află pe Chei, ci duce de-a dreptul în direcția opusă, aşa că s-o urmez dacă vreau să ajung unde trebuie, merge în aceeaşi direcție, zice, merge acasă, precum ştiu prea bine, locuieşte pe Smalgangen la numărul 5, chiar lângă Heimen, zice, şi mi se pare atât de ciudat gândul că aş fi putut să merg la ea acasă, la Guro sau cum o fi chemând-o, cea care stătea la Mâncare şi Băutură când am trecut pe acolo, şi îi mulțumesc, îi mulțumesc frumos şi încep din nou să cobor alături de ea

Îți aminteşti că mă numesc Guro? zice ea

şi râde puțin şi eu zic că da şi coborâm împreună strada şi cea care se numeşte Guro zice că a nins, totuşi, serios, nu-i de joacă, abia ne facem drum prin zăpadă, fiindcă n-a dat-o încă nimeni de pe trotuar şi nici n-a făcut încă nimeni vreo cărare, iar câinelui nu-i este oare greu să meargă? întreabă ea şi în acelaşi timp îl ridic pe Brage de pe jos şi îi mătur zăpada de pe blană cu mâna şi ea zice că nu aveam câinele după mine când am intrat în local la Mâncare şi Băutură, l-am lăsat cumva afară, legat la intrare? dar aşa ceva nu se întreabă, nu? îmi zic, n-o să răspund nimic la asta, de ce mă întreabă aşa ceva? îmi zic şi apoi ea mă întreabă cu ce treabă am venit prin Bjørgvin, iar eu îi răspund că mi s-a îmbolnăvit un cunoscut şi am vrut să trec să-l salut, şi că

bine am făcut, de fapt, fiindcă l-am găsit într-o stare foarte gravă, aşa că l-am dus la Urgenţe şi ei l-au internat, l-au dus la Spital, îi zic, şi ea zice că atunci chiar am făcut un lucru bun, zice şi eu nu am nimic de răspuns la asta, mă întreabă apoi dacă încă stau la Dylgja şi eu dau din cap că da şi ea zice că ştie prea bine, fiindcă mă cunoaşte, zice şi adaugă că îşi poate da seama după accentul meu că vin din Hardanger, dacă nu ar fi ştiut deja că vin din Hardanger, precis şi-ar fi dat seama după accentul meu, zice şi eu zic că da, are perfectă dreptate, acolo am crescut, în Hardanger, zic, în Barmen, la o fermă de acolo, o livadă, zic şi ea zice că ştie, ştie prea bine, doar i-am povestit tot, chiar nu ţin minte nimic? zice ea, dar sigur eram prea beat ca să-mi mai aduc aminte ceva, odată, demult, i-am povestit că de acolo mă trag, că am copilărit lângă o livadă din Hardanger, zice ea şi eu zic că da, chiar acolo am copilărit, dar că după ce-am mai crescut am locuit atât în Bjørgvin, cât şi la Dylgja de mai mulţi ani, zic eu şi ea zice că un om care a locuit atât de mult în Bjørgvin ca mine ar trebui să ştie oraşul bine, şi eu zic că da, are perfectă dreptate, dar că nu mai locuiesc în Bjørgvin de mulţi ani şi pe vremea aia nu mă plimbam atât de mult prin oraş, eram înscris la Şcoala de Artă, la o specializare numită Pictură, dar nu mi-am terminat niciodată studiile, îi zic, şi ea zice că nu, nu mi-am pierdut vremea pe acolo prea mult, zice, şi zice că ea deja ştie lucrurile astea despre mine, fiindcă i le-am povestit, am ajuns un mare artist de atunci, da, zice ea şi eu zic că da, într-un fel chiar sunt un artist, ea, chiar dacă nu se poate socoti artistă, zice ea, e iscusită cu mâinile, totuşi, îi place să lucreze cu ele, din asta îşi câştigă şi pâinea, a croşetat nenumărate ştergare, mai mari şi mai mici, şi nenumărate preşuri, mai lungi şi mai scurte, după modelul din Hardanger, zice ea, şi modelul împletiturilor de Hardanger l-a învăţat de la Buna ei, aşa că n-are cum să nu respecte

tradiția, şi mai croşetează şi pieptare pentru costume tradiționale, cu model în cruce, da, şi asta a învățat tot de la Buna ei, nu-şi mai poate aminti câte pieptare a croşetat, dar cu siguranță foarte multe, fiindcă mai nou parcă toată lumea vrea să poarte bunad, şi sigur nu mai e multă lume care să le şi croşeteze cu model tradițional în cruce, zice, şi apoi, zice, le duce la Magazinul Meşteşugarilor şi aşa îşi câştigă pâinea, şi zice că a ajuns în Bjørgvin doar prin forța împrejurărilor, dar că atunci când a terminat şcoala a primit de lucru într-un magazin care se numea Fructe de Hardanger şi a lucrat acolo până magazinul a dat faliment şi atunci pur şi simplu a continuat să locuiască în Bjørgvin, a locuit în mai multe locuri de-a lungul vremii, dar acum, de mulți ani, nici nu mai ştie de câți, a închiriat un apartament nu foarte departe de Heimen, pe Smalgangen, la numărul 5, la parter, zice, cum ştiu prea bine, adaugă, şi astăzi a trecut pe la Mâncare şi Băutură să bea un pahar de vin şi apoi a trecut pe la o prietenă, dar, dacă ar fi avut vreo idee că iarna va da buzna aşa, pe nepregătite, că zăpada va începe să cadă din senin, atunci ar fi rămas mai degrabă acasă azi, zice ea în timp ce eu mă gândesc că vorbeşte şi tot vorbeşte întruna şi că de o vreme nici nu mai urmăresc ce-mi spune, îmi zic şi mă gândesc că sigur n-a fost în vizită pe la vreo prietenă, ci a stat şi a băut vin roşu la Mâncare şi Băutură, fiindcă e beată criță, îmi zic, sau poate a băut vin roşu la prietena ei? mă întreb şi ea îmi repetă că a trecut pe la o prietenă şi s-a gândit că ar putea să bea un pahar de vin înainte să meargă în vizită la prietena ei, zice, aşa că a trecut pe la Mâncare şi Băutură şi acolo m-am trezit în scurt timp şi eu şi ne-am intersectat, zice, şi mă gândesc că da, s-ar putea să fi fost întâi la Mâncare şi Băutură şi apoi să fi mers la prietena ei, unde să fi continuat să bea vin roşu împreună, îmi zic, da, fie ce-o fi, măcar mă poate conduce până la Heimen, mă gândesc şi sper să fie camere libere la

Heimen, iar ea mă întreabă dacă nu mi-am făcut rezervare înainte şi eu zic că nu, obişnuiesc să o fac, doar că drumul ăsta până la Bjørgvin a venit pe neaşteptate şi zic că stau adesea la Heimen şi că unii dintre angajați lucrează la recepție de ani buni şi îi ştiu, pe unii, dar nu pe toți, sigur, fiindcă în ultimii ani recepționerii s-au schimbat constant, de parcă s-ar angaja şi imediat şi-ar da demisia, zic şi ea zice că da, da, sunt multe hoteluri şi alte cazări în Bjørgvin, şi constant apar altele noi, aşa că oricând pot găsi cazare, zice, şi în cel mai rău caz, dacă toate camerele sunt ocupate, sigur că pot să înnoptez la ea, zice, doar n-o să refuze pe cineva pripăşit prin Bjørgvin care are nevoie de un acoperiş deasupra capului pentru o noapte, mai ales când e vorba despre cineva care a dormit acasă la ea de mai multe ori, ba chiar în patul ei, zice ea şi nu înțeleg pe de-a-ntregul ce vrea să spună, dar o las în pace să vorbească, să fi dormit, oare, în patul ei? mă întreb şi zic mulțumesc, mulțumesc frumos, mulțumesc mult, dar nu-mi place să apelez la alții, sunt mai degrabă timid de fel, îi zic, şi aş vrea mai degrabă să stau la Heimen câtă vreme găsesc vreo cameră liberă, zic şi ea zice că fac cum vreau, dar, dacă toate camerele sunt ocupate la Heimen, pot oricând să înnoptez la ea, pentru că şi ea a dormit în patul meu la Heimen, zice, da, acum îşi aminteşte, chiar dacă s-a întâmplat demult şi părul mi-era şaten şi până la umeri şi îmi atârna liber şi nu era încărunțit tot şi strâns cu un elastic negru de păr la ceafă, zice şi eu nu înțeleg despre ce vorbeşte şi zice că pe vremea asta trebuie să fie o povară să te plimbi din hotel în hotel întrebând de camere libere, chiar dacă sunt mai multe hoteluri uşă în uşă acolo, pe Chei, pe malul apei, zice şi eu repet că mereu se găseşte o cameră liberă pentru mine la Heimen şi ea zice că da, adesea sunt camere libere acolo, dar că se întâmplă şi să aibă loc diferite evenimente, seminare, conferințe, ba chiar şi întâlniri ale muzicienilor, mai ştii? dar ştie că se poate

întâmpla ca şi la Heimen să se ocupe toate camerele, zice şi povesteşte despre o confirmație, sau oare era o nuntă? sau să fi fost o înmormântare când a trebuit să facă rezervări la Heimen unora care urmau să vină la Bjørgvin şi nu mai erau camere libere la Heimen, iar eu nu răspund şi începem să urcăm panta şi imediat ajungem pe Colină, unde se află Universitatea din Bjørgvin, îmi zic, şi universitatea, adică, mă rog, numele ei, tot timpul nu m-a speriat, nu, nu ăsta e cuvântul, ci mi-a inspirat întotdeauna respect, da, un soi de considerație, şi nu-mi explic de ce, dar o universitate, un loc unde zi şi noapte se cugetă şi se scrie şi se discută, şi unde toată lumea posedă cunoştințe din cele mai variate domenii, trebuie să recunosc că nu pot decât să admir un astfel de loc şi pe cei care lucrează acolo, îmi zic, Ales a mea a studiat şi ea acolo, a studiat istoria artei şi iconografie ca specializare secundară, îmi amintesc, şi pe când eram înscris la Şcoala de Artă a venit cineva de la Universitatea din Bjørgvin, se numea Christie şi era profesor, să țină nişte prelegeri de a istorie a artei, şi probabil prelegerile astea mi-au fost cele mai utile pe când eram la Şcoala de Artă, da, să ascult istoria picturii din cele mai vechi timpuri şi până în zilele noastre, profesorul Christie vorbea şi povestea şi ne arăta poze, avea poze cu desene şi tablouri şi sculpturi din toate colțurile lumii, şi povestea şi explica neîncetat, era copleşitor tot ce ne arăta şi tot ce putea să povestească, o operă mai frumoasă ca alta, să fiu sincer, şi, dacă nu înțelesesem până atunci, înțelegeam în acel moment cât de insignifiantă este contribuția mea, aproape nimic, dar aveam, totuşi, ceva de spus, ceva cu totul al meu, exista în picturile mele ceva ce nu văzusem în nicio altă pictură pe care ne-o arăta profesorul Christie, ceva diferit, dar care poseda o lumină proprie, dar oare era asta de ajuns? puteai să fii sau să te consideri pictor doar pentru că picturile aveau ceva care era în totalitate al tău? ceva propriu? nu era

nevoie de mai mult, totuşi? aşa gândeam şi am început să mă îndoiesc că aş putea vreodată să pictez ceva de valoare şi să mă gândesc dacă n-ar fi mai bine să renunț cu totul, fiindcă abia dacă mă puteam numi pictor, ceea ce puteam şi ceea ce aveam în mine şi mi-era propriu doar mie nu era de ajuns, poate nici eu nu eram îndeajuns de bun, dar ce altceva să fac? exista vreun alt lucru la care să mă pricep? eram talentat şi la altceva? aveam chemare spre altceva, cum se zice? spre ce anume? şi, mai ales, mi-aş fi dorit să fac altceva? mă gândesc în timp ce o însoțesc pe cea pe care o cheamă Guro şi în patul căreia am dormit, ba chiar aceeaşi cu care m-am culcat la Heimen, incredibil ce mai afli uneori, îmi zic şi mângâi blana câinelui şi simt pe piept căldura plăcută a corpului lui şi cea care cel mai probabil se numeşte Guro zice că nu mai e mult, ne apropiem, chiar dacă destul de încet, fiindcă înaintăm destul de greu, înotăm în toată zăpada asta, zice şi eu mă gândesc cum mi-a devenit cu timpul din ce în ce mai limpede că picturile pe care le apreciam cel mai mult şi pictorii de care mă simțeam cel mai apropiat erau aceia care reuşeau să creeze o pictură proprie sau, cum să zic, o pictură pe care o pictau din nou şi din nou, dar niciodată la fel, nu, niciodată aceeaşi pictură, erau mereu picturi diferite, dar toate semănau între ele şi semănau cu o pictură care n-a fost creată nicicând, care nu putea fi creată vreodată, dar care se putea mereu ghici şi se afla mereu, invizibilă, sub orice imagine redată pe pânză, de aceea imaginea pictată semăna mereu cu imaginea asta invizibilă, toate imaginile trimiteau, cumva, spre o imagine ascunsă în spatele fiecăreia dintre ele, o imagine nevăzută care se află în toate picturile până la una, indiferent cât de diferite, îmi zic, şi pentru mine nu era loc de îndoială că picturile pe pânză erau cele care contează, vopsea în ulei pe pânză, nimic mai mult, nimic mai puțin, nu altceva, sculpturile şi desenele şi gravurile de orice fel şi

cu orice tehnici puteau să fie oricât de frumoase, dar pentru mine cea mai importantă rămânea, cu toate astea, pictura în ulei pe pânză, picturile acrilice nu le puteam suporta în niciun fel, iar de desenat sigur că puteam desena, obişnuiam să desenez mult în anii la Şcoala de Artă, era considerat important să poți desena, dar, după ce am scăpat de Şcoala de Artă, trebuie să recunosc că nu am mai fost de aceeaşi părere, după ce am plecat n-am mai desenat decât rar, ba chiar deloc, vreau să spun, dar din când în când mai mâzgălesc câte o schiță, mai fac schița în creion pentru vreun tablou şi cel mai adesea nici nu seamănă cu ceea ce ajung să pictez până la urmă, ci mai degrabă se apropie de ce pictez sau oferă doar o vagă idee, numai o sugestie, şi de aceea port mereu un caiet de schițe şi un creion în geanta pe care o iau cu mine peste tot, îmi zic şi o aud pe cea care cel mai probabil se numeşte Guro întrebând, cum m-au întrebat atâția alții, dacă pot trăi din arta mea, din picturile mele, din tablourile mele, şi e o întrebare care mi se pune atât de des încât m-am săturat să răspund, nu înțeleg cum ea, dintre toți oamenii, ea, care la rândul ei trăieşte din croşetat ştergare şi preşuri după modelul din Hardanger, şi pieptare pentru costume tradiționale pe deasupra, mă poate întreba despre asta, aşa că zic doar că da

Aşa, deci, zice ea

E binişor, zic eu

Înseamnă că eşti un pictor priceput, zice ea

Dar ştiu deja că eşti un pictor bun, zice

şi râde puțin şi dă să mai spună ceva, dar eu zic că, priceput sau nu, asta e ce ştiu să fac în viață, altceva nu, în orice caz, zic

Dar chiar şi aşa, zice ea

Mai sunt oameni care vor să-ți cumpere tablourile? zice

Da, da, zic eu

şi ea adaugă că ştia şi asta, ştia că lumea încă îmi cumpără tablourile, fiindcă ea, poate eu nu ştiu asta, vine tot timpul la expozițiile mele, şi chiar şi ea şi-a dorit uneori să cumpere un tablou, îi plac mult tablourile mele, dar că unele din ele îi spun mai multe decât altele, zice

Fiindcă chiar şi picturile îți pot vorbi, zice ea

Da, o pictură bună vorbeşte cu tine într-o limbă mută, zice

E de neînțeles, dar o pictură cu adevărat bună transmite ea însăşi ceva, independent, ceva care se lasă înțeles, dar care nu se poate niciodată formula în cuvinte, zice ea

şi eu zic că are absolută dreptate, şi eu gândesc aşa, zic eu şi ea zice că niciodată nu şi-a permis să cumpere o pictură de-a mea şi, de altfel, dacă se gândeşte mai bine, felul în care mă întrețin eu nu e atât de diferit de felul în care se întreține şi ea, de fapt, chiar deloc diferit, ea stă şi face broderiile ei de Hardanger şi pieptarele şi aşa îşi câştigă traiul, un fel de trai, cel puțin, o face de când era fetiță, de când stătea în poala Bunei ei, zice, de când stătea la Buna în poală a urmărit-o cum croşetează, o urmărea pe Buna în tot ce făcea şi, când a mai crescut puțin, Buna a învățat-o tot ce ştia despre broderiile de Hardanger şi cum să croşeteze pieptare, aşa a început şi ea s-o facă, de când era încă o fetiță, şi de atunci s-a tot ocupat cu asta până în ziua de azi şi în toți anii ăştia a vândut tot ce a croşetat la Magazinul Meşteşugarilor, când i se părea că a croşetat destule lucruri, se ducea cu ele la Magazinul Meşteşugarilor

şi era plătită destul de bine pentru asta, primea banii în mână când aducea marfă nouă, din punctul ăsta de vedere era bine, dar mai ales după ce bărbatul ei a dispărut, îi spune bărbatul ei, deşi nu erau căsătoriți, şi zice că a dispărut, că pur şi simplu şi-a luat tălpăşița, deşi ea a fost cea care l-a dat afară, de fapt, cum s-ar zice, şi ce rău i-a părut c-a făcut-o

Cât de prost să fii, zice ea

şi adaugă cum că o doare să vorbească despre asta, fiindcă era un om bun, nu-i plac cuvintele mari, nu ştie când şi cum să le folosească, dar poate să spună că se iubeau, dar că, zice şi se întrerupe şi devine tăcută şi mergem mai departe prin zăpadă, ne croim cu greu drum prin zăpadă, fiindcă ninge în continuare, dar mai încet acum, cu fulgi împrăştiați, şi eu mângâi întruna câinele pe spate şi îl țin strâns la pieptul meu şi ea zice că nu a auzit pe nimeni cântând mai bine decât el la vioară, pe nimeni, şi că pe când trăiau împreună îi spunea numai Scripcarul, vine Scripcarul să mănânce, am pus masa să mâncăm, ți-e foame, Scripcarule? era un muzicant foarte priceput, a câştigat chiar şi câteva concursuri naționale la categoria de profesionişti, sigur că putea să cânte, doar că mai era şi băutura, zice şi devine tăcută şi apoi zice că într-un final n-a mai rezistat, n-a mai vrut să aibă de-a face cu bețiile lui, cu nebunia lui, l-a dat afară, pentru că era casa ei, ea era cea care închiriase apartamentul din Smalgangen în toți aceşti ani, şi i-a spus că l-a întreținut destul, chiar dacă băutura şi-o cumpăra singur, chiar şi aşa, i-a spus că l-a întreținut destul, cu băutură cu tot, i-a spus tot felul de lucruri groaznice, dar se săturase, i-a zis să plece şi el a plecat, Scripcarul a plecat, nu era greu de înduplecat, şi-a luat vioara cu el şi a luat-o apoi peste munți, spre est, şi acolo, nu-i vorbă, el era de loc de pe coasta de est, aşa că,

da, se înțelege de ce a pornit-o tocmai spre est, vioara a dispărut repede, şi restul de lucruri, dormea mult sub cerul liber, asta auzise, nu de la el, sigur, ci de la alții, înțeleg perfect de ce, zice ea, şi sigur s-a găsit vreo muiere sau alta pe undeva prin Telemark, pe undeva pe coasta de est, să se îndure de el şi să-l ia acasă, să-l primească în casa ei, sigur avea o casă în vreun sat de pe-acolo, şi a trăit acolo cu ea timp de câțiva ani şi apoi a murit, şi sigur a băut până în ultima zi, dar era un om bun, sigur că da, şi îi era dor de el, chiar îi era, în fiecare zi îi ducea dorul, nu trecea zi fără să-i simtă lipsa, zice, de multe ori s-a gândit cât de proastă a fost să-l alunge, cât de des a regretat c-a făcut-o, cât de des a plâns gândindu-se la propria-i nerozie, zice, abia şi-a luat vioara şi-a plecat, că ea a început să-i ducă dorul, şi i-a dus dorul în fiecare zi încă din nefericitul moment din care s-a dus în drumul lui, zice ea, fiindcă n-a vrut să-i spună toate lucrurile alea, chiar dacă erau toate adevărate, dar îi spusese să plece şi în momentul ăla s-a uitat numai la ea şi, chiar dacă era beat, nu i-a spus nimic, într-un anume fel nu era beat niciodată, nu în sensul obişnuit al cuvântului, ci în felul lui, cânta la vioară cum numai el putea să cânte şi era bețiv într-un fel al lui, în orice caz, nu se îmbăta ca alți oameni, băutul îl trezea, într-un fel, era ceva aparte, nu ştia cum reuşea să facă rost de băutură sau de bani de băutură, nu, nu avea habar, dar într-un fel sau altul reuşea întotdeauna, aşa e cu cei care beau, cu bețivii, zice ea

O să fii cu mine după ce mor? zice ea

şi mă priveşte şi ceva se mişcă în mine

Asta m-a întrebat, zice ea

O să fii cu mine după ce mor? zice

Cum să spui aşa ceva? zice

şi zice apoi că obişnuia să-i spună asta des, mai ales după ce bea, în orice caz, în ultimii ani o spunea des, pe atunci nu mai era aproape niciodată treaz, zice şi râde şi zice că obişnuia să cânte cel mai bine când era puțin abțiguit, dar nu beat de-a dreptul, dacă bea prea mult, muzica lui devenea stridentă şi ininteligibilă, odată era atât de beat încât a plecat de pe scenă în mijlocul reprezentației şi a zis că nu, nu mai e în stare să cânte, nu, şi a plecat pur şi simplu, s-a împleticit jos de pe scenă, mai bine zis, era acolo, l-a văzut cu ochii ei, zice ea

În mijlocul piesei s-a ridicat şi a ieşit de pe scenă, zice ea

Nu mai pot, a zis, şi a plecat pur şi simplu, zice

şi zice că, măcar parțial, în orice caz înainte să devină alcoolic, căci era alcoolic, trebuie să recunoască, bea pentru că era timid, bea din timiditate şi din melancolie, dar le-a mers bine, totuşi, timp de câțiva ani, de fapt, dacă poți să crezi, erau într-un soi de armonie, el câştiga ceva bani din cântatul la vioară, din ce în ce mai mult cu timpul, cânta la nunți, cum fac adesea muzicanții, şi cu timpul a ajuns să cânte o dată pe săptămână la Gimle, unde se dansa, în rest mai apărea din când în când câte o cântare sau alta, dar de băut, bea tot timpul, şi nu conta aşa mult, nu înainte ca băutura să pună stăpânire pe el cu totul şi să nu mai fie în stare să cânte cum trebuie, şi piesele se transformau într-o hărmălaie incoerentă şi aduceau a scârțâituri fără noimă, ştii cum se zice, că viorile din Hardanger sună ca pisicile în călduri, încă le mai auzi pe cucoanele din Bjørgvin zicând asta, dar cât de puțin ştiau, cât de puțin înțelegeau cucoanele astea îngrijite, zice ea, dacă e să fie sinceră, regretă din toată inima că i-a spus să plece, cât de proastă a putut să fie, repetă, fiindcă, chiar dacă bea, nu făcea niciodată scandal, era mereu drăguț şi adesea dădeau pe gât

un păhărel împreună, fiindcă şi ei îi plăcea să mai bea uneori, nu-i vorbă, nu era nici ea chiar abstinentă, nici pomeneală, chiar şi eu o văzusem azi cu paharul de vin roşu în faţă, zice ea, cele mai bune momente pe care şi le poate aminti, din toată viaţa ei chiar, erau când stătea şi bea vin roşu şi el cânta la vioară, sunt printre cele mai frumoase lucruri pe care le-a trăit vreodată, aproape că începe să plângă când se gândeşte, când îşi aminteşte cum cânta în faţa ei, nu trebuie să se mai gândească la asta, zice, într-un sfârşit, băutura i-a luat minţile cu totul, dar era un om bun, cu toate astea, cu siguranţă un om bun, şi de morţi numai de bine, zice ea, apropo, prima oară când s-au văzut era la o competiţie de muzicanţi, era prima competiţie la care asista, el era primul şi a cântat ca un violonist obişnuit, dar apoi a început să se lase pătruns din ce în mai tare de muzică şi să dispară atât pentru sine, cât şi pentru ceilalţi, era de parcă şi el, şi muzica şi toţi cei care stăteau în jur şi îl ascultau s-ar fi înălţat de la pământ, şi apoi, brusc, s-a întors pe scaun şi a continuat să cânte aşa, cu spatele spre sală, cu spatele îndreptat spre toţi cei care îl ascultau, şi totul continua să plutească în aer, până când muzica lui a aşezat totul înapoi la locul potrivit şi a dispărut apoi în aer pur şi simplu şi n-a mai rămas nimic, iar el s-a oprit din cântat şi s-a ridicat şi a ieşit din sală fără să se întoarcă spre public şi oamenii aplaudau frenetic şi încontinuu, aplauzele nu se mai opreau, era ca şi cum fuseseră martori la un miracol, niciodată înainte şi niciodată după aceea n-a mai auzit pe cineva cântând aşa de bine la vioară, nici pe el, nici pe altcineva, şi din seara aia, a spus asta de atât de multe ori încât o mai poate spune o dată, din seara aia au fost uniţi, au fost o pereche, zice ea şi continuăm să mergem în tăcere, pas cu pas înaintăm prin zăpada pe care nimeni înaintea noastră n-a atins-o

E şi bună, şi rea băutura asta, zic eu

Da, aşa e, zice ea

şi apoi mă întreabă dacă şi eu beau şi eu zic că da, obişnuiam să trag şi eu la măsea, ba chiar serios, dar, şi asta e o poveste lungă şi întortocheată, zic, care s-a terminat cu mine fiind nevoit să aleg între băutură şi artă, între băutură şi viață, se poate spune, şi da, da, am reuşit într-un final să scap de puterea pe care băutura o avea asupra mea, dar n-a fost uşor deloc, zic eu, şi evident că soției mele, lui Ales, nu-i plăcea deloc că beam şi, dacă nu era ea, nu ştiu, zău, ce s-ar fi ales de mine, zic eu

Nu mai bei? întreabă ea

Nu, zic eu

şi se face linişte

Şi Ales, soția ta? zice ea

A murit, zic eu

şi se lasă o tăcere lungă şi apoi eu zic că după ce m-am lăsat de băut n-am mai băut deloc şi ea zice că sunt foarte puternic dacă am reuşit asta şi eu zic că nu, nu puternic, am făcut doar ceea ce trebuia făcut, şi am primit ajutor ca să pot să mă las, de la forțe lumeşti şi dumnezeieşti, de ce să nu recunosc, am primit ajutor şi din partea lui Dumnezeu, şi fără ajutorul acesta n-aş fi reuşit niciodată, dar mai ales datorită lui Ales am reuşit să mă las şi, odată ce m-am lăsat, n-a fost deloc greu să mă abțin de la băutură, dar să mă las, să mă dezobişnuiesc prima oară de băutură, asta a fost chiar greu, a fost o perioadă groaznică, sigur că da, zic şi ea îmi zice cum bărbatul ei, cel pe care

încă îl numeşte bărbatul ei, cum ziceam, Scripcarul, el n-a reuşit niciodată să se lase de băut, şi nici n-a încercat să se lase după aceea, după ce muierea aia din Telemark l-a primit la ea acasă, dar şi ea obişnuia să bea, trebuie să fi băut şi ea, altfel n-ar fi rezistat cu el, şi ce-a fost a fost, nu i-a fost scris să îmbătrânească, nu, nu mai vrea să se gândească la toate lucrurile astea triste şi apăsătoare, zice ea, ninsoarea s-a oprit, dar ea nici n-a băgat de seamă că s-a oprit, zice ea şi îşi ridică faţa spre cer şi zice priveşte acolo, zice, şi ridică braţul, priveşte acolo, pe partea cealaltă a fiordului, dincolo de Golf, acolo e Heimen, deja se vede, aproape ai ajuns, zice ea şi râde uşor şi eu îi mulţumesc frumos pentru ajutor, ea zice că nu-i mare lucru pentru cineva care cunoaşte drumul, zice, dar, dacă nu-l cunoşti, atunci e altceva, zice şi zice că nu râde cu răutate, dacă există vreun motiv pentru care râde e pentru că şi-a revenit din tristeţe, se amuză de cum am zis, pripăşit prin Bjørgvin, zice ea, dar da, cum zicea, dacă nu se găseşte o cameră liberă la Heimen, pot oricând să înnoptez la ea, zice, are mai mult decât suficient loc în apartament şi pentru mine, mult prea mult loc, zice, şi mă gândesc cum nu mi-a plăcut niciodată aşa mult să merg la oameni acasă, tot timpul mă simt stânjenit, e ca şi cum aş face ceva nepermis, ca şi cum m-aş infiltra, ca şi cum m-aş insinua în vieţile altora, ca şi cum aş afla mai multe despre viaţa lor decât îmi este permis, ca şi cum le-aş tulbura viaţa sau chiar vieţile lor m-ar tulbura pe mine, ca şi cum vieţile lor s-ar insinua într-a mea, ca şi cum s-ar infiltra într-a mea, îmi zic, să vină cineva la mine acasă e unul din cele mai groaznice lucruri pe care le cunosc, devin atât de neliniştit încât nu ştiu ce să mai fac, nu când mă vizitează acasă oameni pe care îi ştiu bine, ca Åsleik, de exemplu, cu el n-am treabă, mă simt în largul meu, pare deja un lucru firesc, aşa e între cunoscuţi, ţin într-un fel de casă, şi nu mi se pare dificil nici să fac

vizite la cunoscuți acasă, dar nu am foarte mulți cunoscuți, îmi zic, strict vorbind, îl am doar pe Åsleik, îmi zic, pe Åsleik şi pe nimeni altcineva şi aproape nu se simte ca şi cum mă vizitează un străin când vine Åsleik pe la mine, şi nici eu nu am impresia că vizitez un străin când merg pe la Åsleik, fiindcă eu şi Åsleik ne cunoaştem de atâta timp, încât nu mai avem multe lucruri ascunse unul față de celălalt, sigur că avem, de fapt, dar e ca şi cum amândoi am şti ce ascunde celălalt sau am şti, dar că n-am vrea să fi aflat, sau nu vrem să ne gândim la asta, să zăbovim asupra acestor lucruri, ca şi cum am vrea să le lăsăm acolo neatinse, să plutească între noi, fără să le atingem vreodată, fără să le tulburăm, însă nu poți să faci asta cu necunoscuți, dar, în rest, alți vizitatori? înainte de Åsleik? strict vorbind, numai când locuiam cu Ales în Bjørgvin mai primeam oaspeți, de când ne-am mutat în Dylgja am rămas numai eu şi cu Ales, singuri, şi atunci, pe când ea încă trăia, singura persoană care a venit să ne viziteze la Dylgja, pe lângă mama ei, Judit, şi Åsleik, a fost Beyer, dar nici el nu a venit decât o dată, dar nu, nu pot să mă gândesc la asta, la Ales, dorul devine prea mare, mă apasă mai jos şi tot mai jos până dispar cu totul, îmi zic, dar în ziua în care Beyer urma să vină în vizită Ales nu voia să rămână acasă, voia mai degrabă să stea cu mama ei, Judit, în Bjørgvin, aşa că am dus-o cu maşina în Bjørgvin cu o zi înaintea vizitei, am lăsat-o în fața Galeriei Beyer şi a doua zi după vizita lui Beyer am luat-o înapoi din fața Galeriei Beyer, fiindcă, dacă mie îmi displăcea să am vizitatori, lui Ales îi displăcea cu atât mai mult, îmi zic

Te cunosc poate mai bine decât crezi, zice Guro

şi eu nu înțeleg ce vrea să însemne asta, că mă cunoaşte mai bine decât cred, ce vrea să spună? ce-i drept, am dat mai multe interviuri pentru Gazeta de Bjørgvin, mai e şi asta, dar sigur nu la asta se referă

Mă cheamă Guro, zice dintr-odată

şi o spune accentuând numele de parcă ar vrea să-mi amintească de ceva şi apoi zice că măcar acum ştiu cum o cheamă, în cazul în care am uitat, zice, deci dacă memoria mea e slabă şi nu pot să-mi aduc aminte de ea, sigur trebuie să-mi pot aminti numele ei, zice, şi zice că a venit timpul să facem în sfârşit cunoştinţă, zice şi îmi întinde mâna

Mă numesc Guro, zice

şi îi întind mâna şi îl ţin pe Brage într-o singură mână

Şi eu mă numesc Asle, zic eu

Măcar atât să ştim unul despre celălalt, zice

şi e cumva o urmă de batjocură în vocea ei

Cum ne numim, zice ea

Da, zic eu

şi pentru un moment se lasă tăcere şi ea zice că se va interesa de următoarea mea expoziţie de la Galeria Beyer, trebuie că şi anul acesta va avea loc, ca în toţi anii, în perioada Adventului, zice ea şi zice că a fost la toate expoziţiile mele de aici, zice, am ajuns deja la Heimen şi eu zic că o să intru să întreb dacă e vreo cameră liberă pentru mine şi ea zice că poate să aştepte afară, în cazul în care toate camerele sunt ocupate, nu poţi să ştii niciodată, în cazul ăsta pot, cum zicea, să vin să dorm la ea, zice şi eu îi mulţumesc şi ea zice că poate veni cu mine înăuntru, deschid uşa de la intrare şi cea pe care o cheamă Guro intră înaintea mea şi eu o urmez cu câinele în braţe şi văd că la recepţie se află acelaşi recepţioner dintotdeauna, din Bjørgvin de loc, a stat la recepţie în toţi aceşti ani, e unul

dintre cei pe care-i ştiu, unul dintre cei la care de multe ori mi-am făcut cazarea şi decazarea, un bătrân politicos din Bjørgvin, şi văd că pe peretele recepției, în spatele Bărbatului din Bjørgvin, atârnă mai multe chei, ceea ce înseamnă că sunt destule camere de închiriat, îmi zic

Bună ziua, sau mai bine zis bună seara, zice Bărbatul din Bjørgvin

Iată cine e pe-afară şi se plimbă, zice el

şi mă priveşte şi apoi o priveşte pe femeia din spatele meu

Sau cei doi care sunt pe-afară şi se plimbă, zice

şi pare că abia acum o observă pe însoțitoarea mea şi se ridică şi se înclină

Da, da, zic eu

Oare aveți o cameră pentru mine? întreb eu

De două persoane? zice el

Nu, numai pentru mine, zic eu

şi în acelaşi moment îmi trece prin cap că poate nu se referea la mine şi la femeia pe care cel mai probabil o cheamă Guro, ci la mine şi la câine

Aşa, deci, zice Bărbatul din Bjørgvin

Pentru mine şi câine, vreau să spun, zic eu

Ți-ai luat câine? zice el

Da, zic eu

şi îmi dau seama că nu are rost să încep să explic felul în care m-am pricopsit cu câinele

De fapt, nu prea e voie cu câini în cameră, zice Bărbatul din Bjørgvin

Şi niciodată nu ai mai avut un câine cu tine, zice el

Nu, zic eu

Nu ştiu ce să zic, zice Bărbatul din Bjørgvin

şi Guro zice că poate lua câinele la ea şi că-l pot lua înapoi mâine dimineață, întotdeauna i-au plăcut câinii, ea însăşi a avut câine odată, pe când era fetiță, zice

Găsim o soluție, zice Bărbatul din Bjørgvin

Pentru că, începe el

şi, brusc, se lasă o tăcere lungă

Pentru că e vorba de tine, de oaspetele nostru fidel, îndrăznesc să fac o excepție, n-am cum să-mi pierd slujba din atâta lucru, zice el

şi eu rămân siderat în fața recepției şi nu ştiu ce să zic, fiindcă n-am pomenit niciodată până acum cățel la Heimen

Doar să nu înceapă să latre, zice Bărbatul din Bjørgvin

Nu, nu cât timp sunt cu el, zic eu

E bine de ştiut, zice el

Chiar dacă nu sunt mulți oaspeți cazați la hotel în noaptea asta, nu cred că le-ar plăcea să fie treziți de lătrat de câine, zice el

Pot să înțeleg, zic eu

Dar pot să iau câinele la mine, dacă e nevoie, zice Guro

şi în momentul ăla îmi amintesc că mi-a spus că se numeşte altfel când am stat de vorbă la Mâncare şi Băutură mai devreme în cursul zilei, Silje sau ceva de genul, îmi zic, dar acum a zis că se numeşte Guro, ba chiar de mai multe ori, nu-mi vine s-o numesc altcumva decât Guro, îmi zic

Camera în care stai de obicei e liberă, zice Bărbatul din Bjørgvin

Camera 407, zic eu

şi continui zicând că drumul ăsta până la Bjørgvin a nimerit pe nepusă masă, în mod normal fac rezervare din timp, Bărbatul din Bjørgvin răspunde că ştie foarte bine

Da, sigur, e bună camera, ca de obicei, sigur, zic eu

Camera ta e liberă şi, pentru că e vorba de tine, sunt sigur că va fi în regulă cu câinele în cameră, zice el

şi eu zic mulțumesc, mulțumesc frumos, şi îi zic că atâta timp cât e cu mine câinele nu va lătra

Totul e în regulă, atunci, camera ta e liberă şi te aşteaptă, zice Bărbatul din Bjørgvin

şi ia o cheie de pe peretele din spatele lui şi mi-o întinde şi îmi urează bun venit şi îmi spune că sigur găsesc şi singur drumul până la cameră şi că ştiu la fel de bine ca el când se serveşte micul dejun şi toate celelalte lucruri, zice, iar eu îi mulțumesc şi îi zic că totul e în regulă, zic, şi mă întorc spre Guro, care se află încă în spatele meu, şi îi mulțumesc, multe mulțumiri pentru ajutor, şi ea zice că n-am pentru ce

şi că speră să ne reîntâlnim, iar eu zic că sigur, sigur că da, ne vom reîntâlni cândva, apoi ne strângem mâinile şi ne luăm rămas-bun şi eu mă îndrept spre lift şi ea spre ieşire când ea se opreşte şi zice

Dar la micul dejun? zice

la care eu mă întorc şi o privesc

Câinele rămâne singur? întreabă ea

Aici cam ai dreptate, zice Bărbatul din Bjørgvin

Iei câinele cu tine la micul dejun? întreabă ea

şi eu zic că nu m-am gândit la asta şi Bărbatul din Bjørgvin zice că nu mă sfătuieşte s-o fac, de ce a apucat-o tocmai acum să vorbească despre micul dejun? nu sunt destul de obosit şi fără asta? nu pot să mă bucur de puțină linişte şi odihnă, în sfârşit? am nevoie de somn, îmi dau seama brusc cât de îngrozitor de obosit sunt, atât de obosit c-aş putea pica din picioare

Îți dau dreptate aici, zice Bărbatul din Bjørgvin

şi eu nu ştiu ce să zic şi Guro zice că poate lua ea câinele acasă cu ea şi că-l pot lua mâine dimineață înapoi, zice, iar eu îmi dau seama că nu mai am energie să vorbesc despre asta, câinele o să doarmă unde se poate, îmi zic şi o privesc

La ora zece îl aduc înapoi, zice ea

Sau poți să treci pe la mine pe la ora aia, ba chiar înainte, dacă vrei, zice

şi eu dau din cap şi Guro zice că dacă vreau să trec pe la ea să iau câinele pe la ora aia, ba chiar înainte, ba chiar mai

târziu, ştiu prea bine unde locuieşte, acolo, pe Smalgangen, la numărul 5, zice, da, mi-a mai spus, zice, stă chiar aproape de Heimen, trebuie doar s-o iau la dreapta şi apoi încă o dată la dreapta la prima intersecție şi apoi prima alee care-ți iese în cale e Smalgangen, chiar la stânga, zice ea şi zâmbeşte şi Bărbatul din Bjørgvin se uită la mine şi Guro vine încet către mine şi îi dau câinele şi zic că îl cheamă Brage şi ea mi-l ia din brațe şi ia şi lesa şi Bărbatul din Bjørgvin zice că iată, totul s-a rezolvat cum e mai bine pentru toți, inclusiv pentru câine, zice, iar eu mă întorc îndreptându-mă spre lift şi apăs pe butonul pe care se află desenată o săgeată în sus, liftul începe să se mişte şi eu mă întorc şi zic

Noapte bună, zic

şi atât cea care cel mai probabil se numeşte Guro, cât şi Bărbatul din Bjørgvin zic şi ei noapte bună şi eu deschid uşa liftului şi aud uşa de la ieşire închizându-se şi intru în lift şi apăs pe butonul pe care scrie 4 şi stau în lift nemişcat şi el o porneşte în sus şi îmi dau seama că sunt atât de obosit, atât de obosit, atât de infinit de obosit, îmi zic şi mă gândesc ce bine a fost că am venit înapoi la Bjørgvin, altfel ce s-ar fi ales de Asle? cum stătea acolo pe jos, acoperit de zăpadă, era bolnav, tremura întruna şi a căzut de mai multe ori pur şi simplu din picioare, a picat dintr-odată, a rămas lat, ce s-ar fi întâmplat dacă nu aş fi venit înapoi la Bjørgvin? îmi zic şi liftul urcă încet, e un lift vechi care urcă încet, cu smucituri mărunte, îmi zic că n-ar mai trebui să mă gândesc la Asle sau la orice altceva, sunt obosit, infinit de obosit, aşa că ar trebui să merg direct la culcare, îmi zic, liftul a ajuns în dreptul etajului patru şi se opreşte cu o altă smucitură, apoi se mişcă puțin în sus şi în jos, privesc uşa liftului şi parcă durează o eternitate înainte să o pot deschide şi ies, în sfârşit, fără să ştiu dacă trebuie să o iau

la dreapta pe coridor sau s-o iau la stânga pe coridor, chiar dacă am stat de atâtea ori în camera 407, încă nu ştiu, aşa că dă-o dracului, o s-o iau ori la dreapta, ori la stânga şi văd apoi unde ajung, îmi zic şi mă enervez, mă enervez pe mine însumi, sunt de-a dreptul furios pe mine, o iau la dreapta şi văd o primă uşă pe care scrie 400 şi continui tot în față şi numerele de pe uşi tot cresc şi cresc, aşa că merg mai departe şi într-un final găsesc uşa pe care scrie 407, îmi scot cheia şi descui din prima încercare şi intru în cameră, aprind lumina, îmi dau jos geanta de piele maro de pe umăr şi o pun pe un scaun, îmi dezbrac apoi paltonul negru şi îl împăturesc şi îl aşez peste scaun şi mă întind pe pat fără să-mi mai dau jos nicio altă haină de pe mine, nici măcar jacheta de catifea neagră n-o dezbrac, nici măcar pantofii nu mi-i scot, trag apoi adânc aer în piept şi expir încet de mai multe ori şi îmi unesc palmele să spun o rugăciune şi îmi fac semnul crucii şi zic în gând Pater noster Qui es in cælis Sanctificetur nomen tuum Adveniat regnum tuum, şi stând aşa întins încep să spun Tatăl Nostru care eşti în ceruri, sfințească-se numele Tău, vie împărăția Ta, vie odată Împărăția Ta, dar deja a venit, simt asta, întotdeauna pot să simt cât de aproape e Dumnezeu, e ca un fel de câmp în jurul meu, sau poate ce simt e doar prezența îngerului trimis de el, îngerul meu păzitor? îmi zic, Dumnezeu să-l aibă în pază, să-l aibă în pază pe Asle, fie ca Asle să se însănătoşească, îmi zic şi mă gândesc că nu mai durează mult până ce eu însumi voi merge la Domnul, în Împărăția Lui, îmi zic şi trag adânc aer în piept şi zic în gând Kyrie şi expir încet şi zic eleison şi trag adânc aer în piept şi zic Christe şi expir încet şi zic eleison şi o zic din nou şi din nou în timp ce stau întins pe pat şi privesc fix în față, la început nu văd nimic, ci doar simt cât de obosit sunt, apoi încep să disting o pânză pe un şevalet şi pe pânză disting cele două linii care se intersectează şi îl aud pe Åsleik zicând Crucea

Sfântului Andrei, o zice cu fudulia lui de țăran, simt cum creşte în mine o repulsie față de tabloul ăsta, nu mai e nimic de făcut la el, trebuie doar să scap de el, să-l îndepărtez din minte, fiindcă e gata, e terminat, indiferent cât de neterminat e, de fapt, dar e gata, terminat, pur şi simplu e gata şi aşa o să şi rămână, fiindcă nu e nevoie de mai mult, pânza albă imaculată pe care se încrucişează cele două linii, iar cele două linii compun o cruce, şi e tocmai el, evident că pe el l-am pictat, pe Asle, dar nu vreau să mă gândesc la asta, nu acum, fiindcă acum vreau să am linişte şi pace, îmi zic în gând Pacem relinquo vobis Pacem meam do vobis şi zic Vă las pacea, vă dau pacea Mea şi nu mai ştiu apoi ce să fac mai departe cu tabloul, e țeapăn, e mort, sunt doar două linii, două dungi care se încrucişează, nu au lumina pe care ar trebui s-o vezi într-un tablou bun, nici măcar nu e un tablou, de fapt, e Crucea Sfântului Andrei, zice Åsleik, şi are dreptate, apoi mai spune asta o dată, Crucea Sfântului Andrei, zice şi accentuează cuvântul ca şi cum ar fi mândru că ştie despre ce e vorba, că ştie cum arată Crucea Sfântului Andrei, asta transmite prin felul în care pronunță fiecare cuvânt, şi în felul acesta se miceşte puțin, se umileşte puțin în fudulia lui de țăran în fața vorbelor Crucea Sfântului Andrei, îmi zic în timp ce stau întins pe pat şi îmi zic c-ar trebui să uit tabloul pur şi simplu, sau măcar să încerc să uit de el, dar imaginea lui mi-e întipărită în mine, câteva dintre picturi sunt ancorate adânc în memorie, dar majoritatea celor care s-au ancorat sunt imagini din viața mea, nu tablouri proprii, frânturile astea a tot felul de lucruri pe care le-am văzut s-au ancorat în mintea mea şi nu fac decât să mă chinuie, de fapt, fiindcă nu voi reuşi niciodată să scap de ele, şi tot timpul încerc să le îndepărtez pictându-le, şi într-o anume măsură chiar reuşesc să le pictez până la dispariție sau, în orice caz, reuşesc să le transform în ceva care nu se mai regăseşte în memorie, în

ceva care nu iese în evidență, cumva, îmi zic şi mă gândesc că toate tablourile pe care le-am pregătit pentru expoziția care va avea loc curând la Galeria Beyer sunt deja finalizate, dacă mi-aş fi amintit, le-aş fi putut lua cu mine astăzi şi le-aş fi adus la Beyer, sau mâine dimineață, îmi zic, dar nu întotdeauna eşti în stare să gândeşti la fel de limpede sau să plănuieşti totul în avans, în dimineața asta, de exemplu, nu m-am gândit decât că trebuie să vin la Bjørgvin ca să fac cumpărături, aşa că doar asta am făcut, acum mă gândesc că mâine, după ce mă întorc acasă, voi scoate pictura cu cele două linii de pe şevalet, Crucea Sfântului Andrei, cum zice Åsleik, ba chiar aş putea să numesc tabloul Crucea Sfântului Andrei, voi picta acest nume, acest titlu, de fapt, cu vopsea neagră în partea de sus a ramei, cum fac de obicei, iar în colțul din dreapta jos voi desena un A mare, cum fac de obicei, dacă nu cumva am făcut asta deja, oare m-am semnat deja? nu cumva am trecut deja titlul tabloului şi m-am semnat cu un A mare jos şi l-am dat deja jos de pe şevalet şi l-am aşezat lângă celelalte tablouri care nu sunt încă finalizate şi care stau stivuite în picioare cu spatele între uşa camerei şi uşa holului? nu cumva am făcut asta deja? îmi zic, dar, dacă nu am făcut-o încă, o să o fac imediat ce ajung acasă mâine, îmi zic, şi o să iau apoi o altă pânză din stiva tablourile nefinalizate, pe care aproape am reuşit să le perfecționez, dar nu întru totul, tablouri cărora le lipseşte ceva, cu care încă nu mi-am dat seama ce ar trebui să fac şi pe care le-am lăsat pur şi simplu în pace o vreme, când mă întorc acasă la Dylgja, când o să mă întorc la Dylgja în sfârşit, o să iau una dintre pânzele care se află cel mai aproape de perete, una dintre pânzele pe care le-am început cu mult timp în urmă şi pe care le-am abandonat şi de care nu sunt pe deplin mulțumit, indiferent ce pânză o fi, îmi zic, şi mă gândesc că trebuie să fac două stive din picturile care stau cu rama spre exterior în dreptul uşii

bucătăriei, şi să le duc la Beyer, fiindcă acelea sunt tablourile pe care le-am terminat, e o stivă cu tablouri mai mari şi una cu tablouri mai mici, acelea sunt tablourile pe care le-am coborât de pe şevalet, de vreme ce am văzut că nu mai am ce să lucrez la ele, am lucrat la ele cât am putut de mult, nu pot să-mi dau seama cât sunt de bune, de fapt, dar ştiu că nu le pot face mai bune, aşa că următoarea expoziție e deja gata, mi se pare că sunt cam prea multe, îmi zic, dar, dacă Beyer e de părere că sunt prea multe, o să le pună deoparte pe cele pe care nu vrea să le includă în expoziție, o să le pună în depozitul de lângă sala de expoziții, în Bancă, cum zice el, ar fi timpul să duc deja tablourile la Galerie, ar trebui să mă grăbesc puțin, aşa că trebuie să rezolv cât de curând, Beyer însuşi aşază tablourile la locul lor pe perete şi investeşte multă atenție în asta, îmi zic, numai datorită lui am reuşit să supraviețuiesc ca artist, dacă vrei să trăieşti din pictură trebuie să munceşti fără oprire, îmi zic, din punctul ăsta de vedere e ca în orice altă meserie, cu toate că e ceva special să nu fii ceva atât de banal ca un zugrav, un simplu decorator, ci ceva atât de neobişnuit, atât de nobil ca un artist, e şi multă afectare în asta, trebuie să recunosc, mi-e ruşine, de fapt, să fiu artist, pictor de artă, dar la ce altceva aş fi fost bun? mai ales acum, la vârsta mea? din nefericire, nu prea sunt alte lucruri pe care le pot face decât să pictez, pentru că dintotdeauna am fost stângaci, în toate aspectele, în afară de desenat şi pictat, e de neînțeles, faptul că nu reuşesc să fac nimic altceva nu poate fi din cauza inaptitudinii mele fizice, ci alta trebuie să fie piedica, dar nu ştiu care ar putea fi, aşa că aş fi fost un salahor tare nepriceput, aşa a fost încă de pe când eram flăcău, iar de socotit, nici vorbă, nici la scris nu-s foarte priceput, sau, în fine, de fapt sunt destul de priceput, dacă stau să mă gândesc, compunerile mele de la şcoală nu erau catastrofale şi eram destul de bun şi la

engleză, vorbeam chiar fluent, şi chiar şi la germană, şi acum mai citesc cărți în germană şi în engleză, chiar dacă sunt multe cuvinte şi expresii pe care nu le înțeleg, dar reuşesc cumva să-mi dau seama despre ce-i vorba, mai citesc şi cărți în suedeză şi daneză, bineînțeles, am început să citesc cărți în original pe când urmam cursurile Şcolii de Artă, pentru că multe dintre cărțile pe care profesorul Christie ni le recomanda erau scrise în germană sau engleză, dar mai ales în germană, şi uneori şi în suedeză sau daneză, foarte rar era ceva în norvegiană, şi atunci mereu în bokmål, niciodată în nynorsk, şi multe dintre ele le-aş fi citit dacă aş fi avut curaj să intru pe uşa prestigioasei Biblioteci Universitare şi să întreb dacă pot împrumuta, aveam voie să împrumut, de vreme ce eram la Şcoala de Artă, şi puține dintre cărțile recomandate de profesorul Christie se aflau la Biblioteca Publică, aşa încât citeam şi tot citeam fără să înțeleg nici măcar jumătate din ce citeam, poate mult mai puțin de atât, dar nu conta atât de mult, fiindcă înțelegeam măcar anumite lucruri, iar ce înțelegeam se cristaliza în gânduri şi idei care m-au ajutat să înțeleg din ce în ce mai mult din limba în care citeam, chiar dacă aveam dicționare la îndemână, nu-mi plăcea să mă întrerup ca să caut cuvinte în ele, aşa că preferam să ghicesc sensul unui cuvânt, care cel mai adesea reieşea din context, cuvintele căpătau un sens propriu în raport cu alte cuvinte, aşa că pot să spun că m-am descurcat destul de bine la limbi străine, numai socotitul a fost dintotdeauna un lucru pentru care mi-a lipsit orice talent, la fel cum îmi lipseşte simțul spațiului, simțul orientării, şi sunt neîndemânatic, în sfârşit, singurul lucru pe care ştiu să-l fac e să pictez, trăiesc din pictură, iar asta e bine şi e rău în acelaşi timp, dar măcar te obligă să fii perseverent, să pictezi tablou după tablou, măcar atât, când nu pictez, adesea mă surprind stând ceas după ceas şi privind în gol,

total nemişcat, pot să stau mult timp nemişcat, privind în gol, fiindcă e ca şi cum ideile cele mai bune de acolo vin, ca şi cum din acel nimic poate răsări ceva adevărat şi palpabil, poate răsări ceva care transmite foarte multe, iar acest ceva se poate transforma într-o imagine, sau pot să stau acolo nemişcat şi privind în gol şi să mă golesc la rândul meu de orice gând, să rămân gol de tot, şi liniştit, iar liniştea asta îmi place să cred că e cea mai sinceră rugăciune a mea, în liniştea asta e Dumnezeu cel mai prezent, fiindcă Dumnezeu poate fi auzit numai în tăcere şi linişte, şi poate fi văzut numai în ceea ce nu se vede, sigur că ştiu Tatăl Nostru şi-o spun în fiecare zi, ca să fiu sincer, cel puțin de trei ori pe zi, de fapt, şi adesea de mai multe ori de atât, şi am învățat-o pe de rost în latină, şi eu când învăț ceva pe de rost învăț astfel încât să pot vedea aievea în fața mea, niciodată nu tocesc, pentru că-mi pot aminti lucrurile scrise, dar mai degrabă ca o imagine, dar încerc să-mi aduc aminte numai lucrurile scrise pe care consider că are rost să mi le amintesc, şi reuşesc, spre deosebire de imaginile din viață, să le împiedic să mi se întipărească atât de adânc în minte, mi-am făcut propria traducere în nynorsk din Tatăl Nostru, pe care bineînțeles că o ştiu pe de rost, pe care o văd aievea în fața ochilor când vreau, totuşi momentele astea în care stau nemişcat şi privesc în gol, în care mă golesc de tot şi mă umplu de linişte, ele sunt cele mai adevărate rugăciuni pe care le spun, şi după ce mă afund în liniştea asta, în starea asta, pot să rămân acolo multă vreme, pot să stau multă vreme aşa, pierzând noțiunea timpului, stând nemişcat şi privind pur şi simplu în gol, şi devin, într-un fel, tocmai nimicul în care mă holbez atât de insistent, nu ştiu cât de mult pot sta aşa, dar pot să rămân aşa mult, mult de tot, iar aceste ore de linişte totală se metamorfozează şi devin lumina din tablourile mele, lumina care se iveşte în întuneric, care devine întuneric luminos, nu ştiu, dar se

întâmplă să mă gândesc sau să sper că poate fi aşa, îmi zic în timp ce stau întins pe pat şi mă gândesc că trebuie să mă culc, acum voi spune rozariul cu câteva dintre rugăciunile obişnuite, cum m-am obişnuit să-l spun, nu se întâmplă atât de des să-l spun cu cuvintele mele şi, când o fac, mă rog pentru alții, am o reținere, o jenă dacă mă rog pentru ceva pentru mine, tot timpul e ceva ce m-ar putea face mai bun pentru ceilalți, iar dacă are de-a face direct cu mine mă rog să se îndeplinească voia Domnului, Facă-se voia Ta, Fiat voluntas tua precum în cer aşa şi pe pământ, Sicut in cælo et in terra, şi sunt atât de obosit, atât de obosit şi trebuie să dorm, dar sunt atât de epuizat încât nu pot dormi, mă gândesc şi mă ridic în capul oaselor pe marginea patului şi mă ridic din pat şi îmi dezbrac jacheta neagră de catifea şi o agăț de spătarul scaunului pe care se află geanta, peste care se află paltonul, apoi îmi zvârl ghetele din picioare lovind cu călcâiele de podea şi îmi dau jos pantalonii şi îi las să cadă pe podea şi îmi dezbrac apoi pulovărul negru şi îl pun peste pantaloni şi îmi dau seama cât e de frig în cameră, sting apoi lumina şi mă întind iar pe pat şi mă înfăşor strâns în plapumă şi îmi adun gândurile şi mă rog la Dumnezeu să-l ajute pe prietenul meu Asle, să-l pună pe picioare, e prea tânăr să moară, pictează prea bine ca să moară deja, nu vreau să zic că ştiu mai bine decât Dumnezeu ce e mai bine pentru el, dar vreau şi pot, cu toată modestia şi cu toată seninătatea de care sunt în stare, să mă rog la Dumnezeu să-l țină pe Asle în viață, să-l facă iar sănătos, da, mă rog la Tine, Doamne, să-i redai lui Asle sănătatea, îmi zic şi zac uitându-mă în gol, uitându-mă la nimic, şi sunt obosit, obosit, atât, atât de obosit, sunt oare prea agitat ca să pot adormi? îmi zic şi mă gândesc că poate pictez mai bine sub presiunea timpului, când trebuie să termin câteva tablouri pentru expoziție? fiindcă, chiar dacă-mi place să pictez, adesea e multă suferință în ce pictez, şi într-un anume sens

şi în mine însumi, pentru că aceste imagini pe care le țin în mine se leagă aproape toate de ceva a cărui amintire mă doare, lumina aminteşte mereu de întuneric, aşa e, şi există şi pictori care nu vor să renunțe la tablourile lor, vor mai degrabă să le păstreze pentru ei, nu vor să le vândă nicicum, dar eu mă bucur de fiecare dată când reuşesc să vând vreo pictură, când reuşesc să scap de ea, aproape, şi poate e un rest din sentimentul pe care-l aveam când eram băiat şi reuşeam să mai câştig câteva coroane din tablourile mele cu casele şi fermele vecinilor, nu era puțin lucru pentru un băietan, dar mă bucura să o fac, să pictez tablouri şi să le vând mai departe şi să fac bani din asta, în acelaşi fel mă bucură astăzi când vând vreo pictură, a vinde un tablou e o bucurie în sine, trebuie să recunosc că şi pentru mine e la fel, când vând un tablou, dau de la mine, aproape ca un cadou, şi lumina care se ascunde în tablou, e ca şi cum aş da mai departe un cadou pe care l-am primit la rândul meu, sunt plătit pentru tablou şi atât, dar nu şi pentru lumina care se ascunde în el, fiindcă pe aceea am primit-o şi eu la rândul meu şi trebuie să o dau mai departe, şi această lumină cel mai adesea e strâns legată de ceva dureros, de durere, de suferință, pot să zic aşa, dacă nu e prea mult spus, şi sunt plătit pentru tabloul în sine, pentru imagine, nu pentru lumina din ea, şi cine cumpără tabloul ajunge să se împărtăşească din lumină, din disperare, din durerea care sălăşluieşte în lumină, îmi zic, şi dacă în tablou nu se găseşte lumină, atunci refuz să-l dau, un tablou nu e gata până nu are lumină în el, chiar dacă lumina asta e invizibilă, îmi zic, chiar dacă nimeni altcineva n-o poate vedea, ci numai eu, aşa că trebuie să se afle acolo, priveşte Lumina, cum se zice, el a văzut Lumina, se spune, şi câtă dreptate au oamenii când spun asta, chiar dacă încă se zice asta despre cineva care mai mult sau mai puțin şi-a pierdut de tot mințile, cineva care nu mai aparține pe de-a-

ntregul lumii ăsteia, cum zice lumea uneori cu răutate, dar ce contează? de vreme ce eu văd ce văd, am văzut ce era de văzut, am trăit ce era de trăit şi pictez ce am de pictat, spună ce-o vrea, îmi zic, din astfel de motive mă bucur când mai vând câte un tablou, fiindcă reuşesc, astfel, să dau lumina mai departe, îmi zic, apoi mai e şi faptul că trăiesc din pictură, niciodată nu am trăit din altceva, bineînțeles că trebuie să şi vând! din ce altceva aş fi trăit dacă nu îmi vindeam tablourile? n-aş fi agonisit mare brânză, ba chiar aş fi trăit în sărăcie lucie, sunt mulți pictori care trăiesc în sărăcie cruntă, chiar dacă majoritatea încearcă să ascundă asta cât de bine pot şi trăiesc pe picior mare şi fac cinste în stânga şi-n dreapta de fiecare dată când pun mâna pe câteva coroane, dar eu niciodată n-am fost aşa, n-am cheltuit niciodată mai mulți bani decât mi-a fost necesar, îmi zic, ci mai degrabă mai puțini, ca să zic aşa, am fost chibzuit, cum se spune, şi m-am descurcat tot timpul cu banii, mă gândesc, tocmai pentru că am fost aşa chibzuit, pesemne, ba chiar frugal până la zgârcenie, până la avariție, cum se spune, nu-mi place nicicum să cheltuiesc bani, nu mi-a plăcut niciodată, dar şi eu, ca toată lumea, trebuie să dau bani pe ceva, totuşi îmi place să cumpăr pânză şi tuburi de vopsea în ulei, tot felul de obiecte de pictură, îmi place atât de mult, de fapt, încât am atâta pânză şi atâtea tuburi cu vopsea şi terebentină şi şipci pentru rame şi pensule şi cârpe şi tot felul de alte lucruri că aproape nu mai trebuie să cumpăr altele tot restul vieții, aproape deloc, şi majoritatea lucrurilor sunt deja într-una din camerele din pod, totul e acolo, ordonat frumos şi la locul lui, îmi zic, şi, cu toate acestea, mai degrabă mă duc şi cumpăr lucruri noi în loc să intru în rezerva din pod, cum am făcut şi astăzi, de exemplu, când am cumpărat o rolă de pânză de la Magazinul de Artă şi o grămadă de şipci pentru rame de la Magazinul de Bricolaj, dar mi se pare că s-a întâmplat cu

foarte multă vreme în urmă, de parcă ar fi trecut un an de când am fost la Magazinul de Artă şi la Magazinul de Bricolaj, chiar dacă a fost azi-dimineață, dar da, când cumpăr ceva ce-mi trebuie la pictat nu fac nicio economie, şi asta se leagă de copilărie, când vindeam tablouri şi cumpăram pânză şi tuburi de vopsea şi terebentină de banii pe care îi primeam pe tablouri, mă gândesc în timp ce stau întins pe patul de la Heimen, în camera 407, pe patul în care am stat întins de atâtea ori, şi sunt obosit, atât de obosit încât nu reuşesc să adorm, oare cum se simte Asle? Cum îi merge lui la Spital? trebuie să se odihnească, asta au spus, că trebuie lăsat să se odihnească şi că de aceea nu pot să-l văd, iar eu bineînțeles că n-am ridicat nicio obiecție, ci am plecat pur şi simplu, şi tocmai ca să nu mă mai gândesc la Asle îmi ocup mintea cu toate aceste lucruri, cu toate lucrurile la care m-aş gândi în mod normal, fiindcă Asle trebuie să se odihnească, asta e cel mai bine pentru el, a zis Infirmiera şi de aceea e cel mai bine să mă întorc mâine dimineață şi să întreb când l-aş putea vizita, mi-a zis, iar eu i-am zis că da, aş putea face asta, dar dacă doarme trebuie să-l lăsăm să doarmă, fiindcă trebuie lăsat să se odihnească acum, cel mai important lucru acum e ca el să doarmă cât de mult posibil, a zis ea, iar eu am zis că voi veni mâine să-l vizitez dacă se poate, dacă nu doarme, şi dacă doarme e perfect în regulă, nu intru să-l deranjez, mai degrabă mă întorc în altă zi, locuiesc puțin mai departe, la nord de Bjørgvin, în Dylgja, dacă ştie unde e, am zis, şi Infirmiera a zis că nu, nu ştie, iar eu am zis că da, n-are cum să ştie, e o localitate aşa de mică încât aproape nimeni n-a auzit de ea, i-am zis, iar ea a zis că aşa rămâne, sigur, urmează să vin mâine sau în altă zi, aş putea să sun înainte ca să întreb dacă pot veni, şi vedem dacă e în regulă, a zis ea, aşa a fost convorbirea, sau doar îmi închipui că a fost aşa? că am vorbit toate astea cu Infirmiera? îmi zic, în orice caz, acum

sunt la Heimen, stau în camera 407 şi nu reuşesc să dorm nicicum, şi mă gândesc că multora dintre cei care ştiu ce e bun şi ce e rău, care pot face diferența dintre arta bună şi arta proastă nu le plac tablourile mele, timp de mulți ani, să faci pictură, să pictezi tablouri, adică, nu era în sine ceva care te făcea artist, şi mai erau, bineînțeles, şi cei care pictau tablouri considerate mai puțin valoroase, ei nu erau considerați artişti, de fapt, ci numai un soi de decoratori, şi cei mai răi dintre toți erau cei care pictau tablouri şi le vindeau, care reuşeau să-şi vândă tablourile, cei mai răi erau cei care pictau tablouri pe care cineva şi-ar fi dorit să le cumpere, fiindcă atunci ce devenea arta? nu devenea pictura doar o formă de divertisment? un produs? nimic mai mult decât o podoabă pe perete? ceva ce agăți deasupra canapelei fiindcă trebuie să ocupi spațiul acela gol de pe perete cu ceva? poate că da, dar cu siguranță nu e artă, zic sau gândesc ei, dar eu ştiu foarte bine ce fac, ştiu foarte bine care este un tablou bun şi care un tablou prost şi ştiu, de asemenea, că pot picta lucruri pe care numai eu le-aş putea picta, fiindcă am în interiorul meu acea imagine intimă şi proprie din care provin toate celelalte imagini, ca să zic aşa, sau pe care încearcă să o exprime, sau la care încearcă să ajungă, dar imaginea aceea unică şi intimă nu poate fi pictată, nu poate fi exprimată, pot să pictez ceva care se află mai aproape sau mai departe de această imagine, şi cu cât sunt mai aproape de această imagine când pictez, cu atât pictez mai bine şi cu atât mai multă lumină se află în pictură, chiar aşa e, îmi zic, am văzut şi am trăit asta pe pielea mea, şi ceea ce ştiu în interiorul meu, în această imagine din adâncul meu, e ceva ce vreau să dau mai departe, e ceva despre care vreau să afle şi alții, ba chiar nu m-ar deranja să o agațe deasupra canapelei, fiindcă ştiu că vreau să o împart cu lumea, vreau s-o arăt lumii, nu se lasă exprimată în cuvinte, dar poate reuşesc să

o arăt? sau măcar o parte din ea? şi, câtă vreme se lasă arătată, vreau s-o expun, s-o arăt, pentru că e adevărată, pentru că sunt sigur de ea şi pentru că ştiu că este o imagine bună, că este bună pentru mine şi e bună şi pentru alții, şi ceea ce vreau să arăt se leagă de lumină, şi de întuneric, se leagă de întunericul rotund şi strălucitor şi plin de nimic, da, aşa trebuie imaginată, în cuvintele astea, şi ceva din imaginea asta pe care o port în mine se reflectă şi în lucrurile pe care le văd şi se fixează în mine şi de care nu mai scap niciodată, această serie întreagă de imagini, de instantanee clare pe care le port în memorie şi care mă chinuie pur şi simplu, şi aşa a fost dintotdeauna, de când eram copil, sunt atât de multe imagini, nenumărate astfel de imagini, cizmele Bunului pe drum, în ploaie, într-o seară întunecată, sau mâinile lui, luminoase, emanând lumină ca de la sine, o imagine de o clipă, o izbucnire, şi astfel de imagini tot revin şi revin, în timp ce altele se aştern ca într-o galerie şi nu reapar decât rar, dar una care revine mereu şi mereu este cea cu fața lui Ales în ploaie, în întuneric, ploaia care îi curge peste fața suferindă, dar în toată durerea, în toată suferința se găseşte lumina ei, lumina cea neagră, ar trebui să-mi fie ruşine, dar ochii mi se umplu imediat de lacrimi, lumina, lumina cea neagră căzându-i pe fața chinuită, lumina nevăzută, ochii dezorientați, întorşi, gura semideschisă şi ploaia care îi curgea pe față în seara întunecată, sau opusul ei, scânteia expresiei liniştite şi îngândurate trecând peste fața ei când se retrăgea în sine şi, retrăgându-se, devenea parte a unei lumini de neînțeles pe care o emana fața ei, sunt atât de multe chipuri în memorie, unele îndurerare, altele senine, şi adesea e doar unul singur, care e prezent acolo pur şi simplu, fără conştiință, cumva, şi care se umple de un soi de ceva, nu ştiu anume de ce, sunt atât de multe chipuri în galeria asta încât se topesc toate într-un singur, unic chip, mă gândesc, scânteia

chipului lui Ales îşi împrăştie lumina plină de tandreţe şi grijă peste toate lucrurile la care se uită, îmi zic şi gata, trebuie să dorm, sunt atât de obosit, de obosit şi nu fac decât să zac gândind lucruri pe care le-am gândit de atâtea ori înainte, îmi zic, dar nu reuşesc nicicum să dorm în patul ăsta din Heimen, în camera 407, camera în care dorm mereu dacă e liberă, şi dacă nu e liberă dorm într-una din camerele alăturate, la 409 sau la 405, toate camerele sunt mici şi geamurile lor dau spre grădină, îmi zic şi zac în pat şi nu reuşesc nicicum să adorm, mâine dimineaţă o să iau un taxi până la Spital şi o să-l vizitez pe Asle şi o să-l anunţ că am grijă de câinele lui, şi-o să-l întreb dacă are nevoie de ceva, dacă trebuie să-i cumpăr ceva, îmi zic, apoi o să iau alt taxi spre Smalgangen şi o să iau câinele înapoi şi o să merg apoi până la maşină, pe care am parcat-o în faţa Galeriei Beyer, şi probabil acum e complet înzăpezită, dar bineînţeles că am la mine atât o perie zdravănă, cât şi o racletă pentru parbriz, aşa că mă descurc să curăţ maşina încât să pot conduce înapoi la Dylgja, să mă întorc acasă, mi-aş dori tare mult să fiu acasă, întins pe patul meu, şi nu la Heimen, deşi am dormit de atâtea ori în patul ăsta, tot nu e patul meu, e un pat în care au dormit atâţia alţi oameni înaintea mea şi în care vor dormi atâţia alţii de aici încolo, aşa e, şi e atât de banal încât de ce mă mai gândesc la asta? de ce îmi vine tocmai gândul ăsta? îmi place la Heimen, chiar îmi place, de aceea am poposit aici de atâtea ori, de aceea poposesc tot timpul aici când trebuie să rămân peste noapte în Bjørgvin, nici n-aş putea să număr de câte ori am înnoptat la Heimen, aşa că-i de la sine înţeles că mă simt bine aici, dar astăzi mi-e imposibil să adorm, nu ştiu de ce, dar sunt atât de neliniştit, nu pot să dorm, totul pare că se dizolvă şi curge laolaltă, îl văd pe Asle întins pe patul de spital, şi lângă el pe Infirmieră şi pe Doctor zicând ceva despre cum trebuie să-i pună o perfuzie, ceva de genul ăsta,

apoi Doctorul îi ia pulsul, şi văd cum Asle doarme, părul lung şi cărunt îi atârnă peste umeri şi întreg corpul îi tremură, tremură din tot corpul în somn şi Doctorul zice că trebuie să-i dea mai mult dintr-un medicament sau altul, căruia îi spune apoi numele, iar Infirmiera zice că deja i-au dat cât de mult au putut, la care Doctorul răspunde că atunci nu le rămâne decât să aştepte puțin şi apoi să-i dea încă o doză mai târziu, zice, şi părul lung şi cenuşiu al lui Asle, tremurul, scuturatul, îi văd apoi pe Infirmieră şi pe Doctor ieşind şi pe Asle doar stând acolo întins pe pat şi corpul lui zguduindu-se întruna, şi mă doare să mă uit, nu îndrăznesc să mă uit la asta, e bine că l-am găsit, totuşi, zăcând acolo, în fața numărului 5 de pe Smalgangen, acoperit de zăpadă, îmi zic şi nu reuşesc să adorm şi mă gândesc că ce bine că m-am întors la Bjørgvin, oare de ce am făcut asta? una e să te gândeşti la asta, dar chiar s-o faci? nu pot să înțeleg, e ca şi cum ceva m-a pus s-o fac, îmi zic şi îl văd pe Asle în brațele Tatălui, plângând şi plângând întruna, plânsul curge de la sine şi el se zbate pe umărul Tatălui, fiindcă îl doare, îl doare burta şi Tatăl se plimbă cu el în brațe înainte şi înapoi şi îl leagănă dintr-o parte în alta, Tatăl a coborât din dormitorul de la mansardă cu Asle zicând că iese în hol şi-l leagănă acolo, astfel încât Mama şi Sora să poată dormi în continuare, a zis, şi Tatăl l-a luat apoi pe Asle în brațe, sprijinindu-l cu capul de umărul lui, mângâindu-l pe spate, şi Asle plânge şi plânge întruna, plânsul lui se întețeşte şi se intensifică, sughiță, plânge în hohote, plânge atât de tare încât plânsul lui pare mai degrabă un lung urlet, iar Tatăl îl mângâie pe spate întruna şi corpul lui Asle se relaxează din ce în ce mai tare şi plânsul se estompează, se transformă într-o respirație regulată, iar Tatăl continuă să-l legene dintr-o parte în alta, Tatăl şi Asle şi respirația regulată a lui Asle şi Tatăl mângâindu-l pe spate se contopesc într-o singură mişcare,

iar Asle dispare, se îndepărtează de durere, de împunsăturile colicilor, iar Tatăl se plimbă cu el în brațe dintr-o parte în alta pe podeaua coridorului de la mansardă, Tatăl deschide apoi precaut şi cât de fără zgomot posibil uşa de la camera dormitorului cu mâna rămasă liberă şi intră cu Asle în întunericul camerei şi îl aude pe Tată şoptind că doarme acum, a adormit în sfârşit, şi o aude pe Mamă zicând ce bine, a plâns aşa mult, zice ea, îl vede pe Tată culcându-l în pat şi întinzând plapuma peste el şi mângâindu-l încet peste păr şi Asle dispare astfel încet în propria-i respirație, în propriu-i somn liniştit, cu fața într-o parte stă culcat şi respiră regulat şi Tatăl se ridică şi se aşază lângă Mamă şi ea zice încet că trebuie să fie foarte obosit, mai întâi o zi lungă la muncă, de dimineața devreme până seara târziu a stat şi a cules întruna pere şi după, seara, până acum, până noaptea târziu, Asle a urlat întruna şi Tatăl s-a ridicat să-l legene, zice şi Tatăl zice că da, e obosit, va încerca să doarmă şi îl văd pe Asle zăcând şi tremurând, scuturându-se, în sus şi în jos, zgâlțâindu-se, apoi îl văd pe Asle ținut strâns la un piept, e nou-născut, iar pieptul la care stă nu e pieptul Mamei, e pieptul altcuiva, dar simte căldura unui sân în dreptul gurii şi îşi apasă maxilarul de sân, toată greutatea căpşorului lui se apasă acum de sân şi văd cum sânul e acoperit aproape în totalitate de o rochie, o rochie cu model floral, rochia e verde cu flori albe, iar la gât e decoltată, formează un V, în spatele căruia se află doi sâni mari ca doi O presați laolaltă, Asle îşi lasă mânuța pe unul dintre sâni, iar cea care îl ține în brațe râde şi zâmbeşte şi îl leagănă dintr-o parte în alta ținându-l la sânul ei, o priveşte, îi priveşte sânii, linia care îi separă, şi i se pare că seamănă cu un fund, îl ține cumva la fund, nu la piept? îşi zice, doar nu e posibil aşa ceva? doar fundul nu e acolo sus, nu poate înțelege, aşa că trebuie să întrebe, îşi zice Asle şi o întreabă dacă poponesul ei e acolo sus, fiindcă

nu poate pronunța ț încă, şi aude un râs puternic umplându-i urechile şi râsul umple camera şi cea care îl ține în brațe se apleacă şi râde aşa de tare că îl scutură pe Asle de sus în jos, îl ține strâns la piept şi el se mişcă odată cu ea, pare că pluteşte, dar e ținut bine de mâinile ei, îl strânge şi mai tare, îl îndeasă şi mai tare în pieptul ei în timp ce râde şi râde şi Asle priveşte către Mama lui, care se frânge de râs, şi o vede pe Buna, care râde şi ea în hohote, şi îşi dă astfel seama că a zis ceva neobişnuit, dar nu poate să-şi dea seama ce e atât de neobişnuit la ce a zis, cea care îl ține la piept începe să se plimbe prin cameră şi o aude zicând da' cum le mai zice ăsta micu', zice ea, şi are abia doi ani, zice Buna, ce chestie i s-a năzărit, zice Mama şi cele trei femei izbucnesc din nou în râs, dar mai încet acum, nu la fel de puternic şi de spontan, ci mai lent şi mai aşezat, Mama zice că e timpul să se pună la masă, e gata şi cafeaua, zice ea şi Asle se întoarce, cea care îl ține în brațe îl aşază pe podea şi Asle o vede pe Buna lui aşezându-se pe un scaun la masă, se ridică şi păşeşte încet către Buna şi o aude pe cea care l-a ținut până acum puțină vreme în brațe şi care l-a aşezat pe podea zicând că uite ce bine ştie să meargă, cât e de mic, şi Mama zice că da, a început să umple deja, şontâc-şontâc, zice, iar el merge la Buna şi ea îi zice hai la Buni, hai, zice şi întinde brațele spre el şi el ajunge şi se lasă în mâinile ei şi ea îl ia de subțiori şi şi-l aşază pe un picior şi îl ține în brațe, dintr-odată se simte cuprins de căldura ei bună, învăluitoare şi începe să-l legene pe picior ținându-l, îl văd pe Asle întins cu brațele pe lângă corp şi scuturându-se, mai multe perfuzii îi ies din corp şi urcă spre un stativ, văd Infirmiera în picioare lângă patul lui, punându-i palma pe frunte când uşa se deschide şi intră Doctorul, Infirmiera zice că e rău, spasmele trebuie să înceteze, zice şi Doctorul încuviințează din cap şi zice că i-au dat ce i-au putut da, nu-i pot da mai mult, zice şi

rămân tăcuți şi apoi Doctorul zice că nu ştie cum se va sfârşi, dacă va ieşi din asta cu bine, iar Infirmiera zice că da, e grav de tot, zice şi continuă zicând că poate ar fi mai bine să fie ținut sub supraveghere permanentă, n-ar trebui oare transferat într-un salon unde să fie supravegheat permanent? zice, iar Doctorul zice că da, aşa ar fi cel mai bine, iar eu stau întins pe patul meu de la Heimen, în camera 407, nu pot să adorm şi-l văd pe Asle întins pe patul lui de spital, tremurul, scuturatul, convulsiile, părul lung şi negru care îi urcă şi îi coboară, şi îl aud pe Doctor zicând că nu arată bine deloc şi pe Infirmieră zicând că nu se ştie dacă va rezista, zice, şi Doctorul zice că da, nu arată prea bine, măcar dacă s-ar potoli spasmele astea măcar puțin, zice, şi va trebui ținut sub supraveghere permanentă, zice Doctorul, poate e destul de puternic să treacă peste asta, zice, da, zice Infirmiera, văd apoi pe cineva intrând şi scoțând patul lui Asle şi stativul şi toate perfuziile care îi intră în corp afară, pe coridor, şi împingându-le într-un lift şi urcând un etaj, apoi Asle este condus de-a lungul unui alt coridor şi dus într-un salon unde deja se află un bărbat întins într-un pat, lângă care stă aşezat un bărbat într-un halat alb pe un scaun, văd că Asle e cenuşiu la față şi cel care şade se ridică şi merge spre patul lui şi ajută să-l împingă şi patul e împins la peretele opus al camerei față de celălalt pat şi Asle zace acolo tremurând, zgâlțâindu-se, convulsiile îi scutură corpul încontinuu, deschide ochii şi se trezeşte şi priveşte spre bărbatul de pe scaun, care îi spune că trebuie să doarmă acum, trebuie să se odihnească, ai nevoie de odihnă şi somn, îi zice, şi ochii lui Asle se închid la loc, stă întins pe pat şi se scutură încontinuu şi eu stau întins pe pat la Heimen, în camera 407, şi-l văd pe Asle în dreptul Tatălui, privind spre o groapă săpată în pământ şi ştie că sicriul cu coroane şi flori pe el va fi coborât în groapă şi în sicriu se află Bunul lui, a fost mare, înalt, lat în umeri

şi gras, Asle simte lacrimile umplându-i ochii şi în jurul gropii se află alți oameni, mulți oameni, şi toți stau la distanță de groapă, lăsând loc celor care poartă sicriul cel alb cu Bunul înăuntru, astfel încât să poată veni pe o latură a gropii şi la picioarele ei e o grămadă de pământ şi Asle îl vede pe preotul în sutana lui neagră şi cu gulerul alb în jurul gâtului mergând în față, urmat de bărbații care poartă sicriul în care se află Bunul, Asle priveşte sicriul şi simte cum îl cuprinde o frică, vede cum preotul se dă puțin la o parte şi se opreşte în sutana lui neagră şi gulerul alb în jurul gâtului, bărbații care poartă sicriul vin din ce în ce mai aproape şi Tatăl se trage puțin în spate şi Asle îl urmează trăgându-se puțin mai în spate şi toți ceilalți se trag puțin mai în spate, şi bărbații care poartă sicriul cu toate coroanele şi buchetele de flori trec pe lângă Asle şi el vede cum merg înclinați într-o parte, fiindcă e greu să-l cari pe Bunul, la cât a fost de mare, îşi zice Asle, deasupra gropii e ca un soi de ramă de lemn de-a latul căreia a fost întinsă o chingă, bărbații aduc cu grijă sicriul deasupra gropii şi aşază cu atenție sicriul pe chinga întinsă deasupra gropii care e prinsă de rama care cuprinde groapa, preotul începe să vorbească şi aruncă o mână de pământ peste sicriu şi zice din pământ ne naştem, în pământ ne întoarcem, apoi cei din jurul sicriului încep să intoneze Apropie-te de mine, Doamne, apropie-te, şi unul din ei începe să coboare încet sicriul tot mai în jos şi mai în jos în groapă şi Asle îl ia de mână pe Tată şi rămân aşa, Asle şi Tatăl, privind sicriul în care se află Bunul coborând încet, tot mai în jos, în pământ, până dispare de tot din vedere, iar Asle nu-şi mai poate opri lacrimile, care încep să-i curgă pe obraz, îl strânge pe Tată de mână şi tot ce mai vede acum e mâna Tatălui, oamenii încep să se îndepărteze de groapa din pământ în care sicriul în care se află Bunul deja a dispărut, a fost înghițit de pământ, e mult până la sicriu, e mult până jos la Bunul,

Tatăl merge până la marginea gropii şi Asle priveşte apoi în sus către Tată şi vede că stă şi se uită prelung în direcția sicriului şi atunci se uită şi el în jos spre sicriu şi, în timp ce toți ceilalți se îndepărtează, ei doi rămân, privind în continuare sicriul în care se află Bunul, până la urmă rămân doar ei doi, Asle şi Tatăl, în spatele lor Mama şi Sora şi Buna, într-un final o aude pe Mama zicând

Mergem? zice ea

şi Tatăl dă din cap şi zice încet da şi nu se mişcă

Haide, atunci, zice Mama

şi o vede pe Mamă şi pe sora Alida mergând spre ceilalți, urmându-i de departe, în timp ce Buna rămâne pe loc, iar Tatăl dă din cap şi eu stau întins pe patul camerei 407 din Heimen, nu pot să adorm şi-l văd pe Asle întins pe patul lui de spital, dârdâind, tremurând, scuturat de convulsii, în sus şi-n jos, se scutură din tot corpul şi Doctorul zice că e grav, dar nu pot face mai mult, i-au dat câte medicamente au putut, nu-i pot da mai mult, zice Doctorul şi atât el, cât şi Infirmiera ies din salon, eu stau întins pe patul meu din Heimen şi nu pot să adorm şi îi văd pe Tată şi pe Asle urmându-le pe Mamă şi pe Soră, care s-au oprit şi îi aşteaptă, Asle se gândeşte cum pe sora lui o cheamă Alida, nu sunt mulți oameni numiți aşa, încearcă să se gândească la asta şi îşi dă seama că nu cunoaşte pe nimeni altcineva în afara surorii lui care să se numească Alida, îşi zice, sora Alida, da, se gândeşte Asle, Buna îl ia apoi pe Tată de braț şi apoi Tatăl şi Asle şi Buna şi Sora şi Mama îi urmează încet pe ceilalți, iar eu îmi zic că e timpul să dorm, nu pot să stau întins pe patul meu de la Heimen toată noaptea fără să dorm, îmi zic şi îl văd pe Asle pe acoperişul unei magazii citind o carte, într-o barcă împreună cu Tatăl, într-un

autobuz, se gândeşte la faptul că un prieten de-al lui a murit, tocmai a aflat vestea, stă şi citeşte, stă întins pe un pat şi citeşte, desenează, pictează, merge pe străzi, bea bere şi ea e goală în pat lângă el şi el nu ştie ce trebuie să facă, o atinge şi îşi dă seama că îi vine să se urce peste ea şi o face, dar nu îndrăzneşte să intre în ea, ceva îl ține şi nu îndrăzneşte, fiindcă atunci când se apropie îl cuprinde teama şi se trage înapoi şi ea stă doar întinsă, o cheamă Liv şi el e deasupra ei, apoi stă pe o bancă şi fumează rulează țigări cărțile un profesor vorbeşte pune întrebări clasă desenat pictat ceilalți elevi studenți clasa de pictură fete băieți fumat bere pictură să bei bere să vorbeşti şi apoi pur şi simplu să mergi în față şi să aştepți şi apoi, în sfârşit, în sfârşit să te naşti, în sfârşit să ieşi în această lume, la lumină, şi Asle a devenit tată, e tânăr foarte tânăr dar a devenit tată şi părul lui lung şi şaten şi toți ceilalți care sunt cu mult mai buni decât el nu s-a ales nimic de el iar ea doar vrea să fie cu alții cu ceilalți cu oricine altcineva şi s-a terminat îşi doreşte să se întindă să se culce în zăpadă mai are atâta de mers şi e atât de obosit atât de beat vede stelele luminând o stea şi apoi el şi Tatăl într-o barcă fiul lui pescuiesc împreună cărțile desenatul pictatul cititul să picteze doar să picteze doar asta şi berea tăria plăcuta amorțeală cel mai bun lucru la început nimic special apoi din ce în ce mai bine şi bea iar ea zice că nu trebuie să bea chiar în fiecare seară o beție mică în fiecare seară dar el bea pictura banii niciun ban să vinzi tablouri să faci bani apoi să rămâi fără bani expoziție expoziții recenzii tablouri cumpărate tuburi de vopsea în ulei pânză mereu vopsea în ulei şi pânză mereu vopsea în ulei pe pânză rame şipci rame pe care se tensionează pânza şi ea care vine şi se aşază la masa lui şi încep să vorbească i-a vizitat expoziția stând lipiți unul de celălalt la ea acasă o sărută unicul lui fiu o sărută se dezbracă şi el intră în ea stau unul lângă altul şi

vorbesc se duce acasă ea stă întinsă copilul doarme se duce acasă ea stă întinsă acolo pe podea şi aproape nu mai respiră ambulanța băiatul care plânge şi plânge întruna urlă ambulanța el şi copilul ea îi scrie scrisori se întâlnesc se sărută mănâncă împreună el stă şi bea şi ea vine şi se aşază la masă expoziții vopsea în ulei pânză rame trebuie să-şi găsească o casă şipci şi niciun loc unde să pună tablourile ceilalți tăria să simți căldura ei bere încă o sticlă să vorbeşti despre ceva şi să râzi ea vine la el de Crăciun costițe de miel vara părinții ei casa cea albă să desenezi şi să pictezi fără oprire să continui să spună ce-o vrea tu să continui ochii negri un copil mai mulți copii pictatul casa el stă şi bea copiii pictatul casa lor trebuia să fie vopsită tablouri zile seri nu poate să doarmă şi stă numai întins şi se scutură în sus şi-n jos tremurul spasmele se scutură şi cel care e aşezat se ridică şi eu mă aşez şi mă uit la tablou, cele două linii care se intersectează, şi îl văd pe Åsleik în fața tabloului, privindu-l îndelung şi zicând Crucea Sfântului Andrei, o Cruce a Sfântului Andrei, zice Åsleik, şi o zice accentuând expresia, dându-i o anumită greutate cu mândria de a o cunoaşte, o mândrie țărănească, Crucea Sfântului Andrei, mândria asta de a recunoaşte figura şi de a şti să exprime ce vede, nu mai e nimic de adăugat la tablou, nu-mi rămâne decât să-l pun deoparte, dar nu încă, poate voi picta peste cele două linii, poate pictura va deveni mai bună dacă crucea dispare în fundal, dacă se topeşte şi devine invizibilă, sau aproape invizibilă, dacă o transform în ceva, orice, în spate, în fundal, şi mă ridic şi merg la tablou şi îl iau de pe şevalet şi îl aşez apoi la loc pe şevalet şi mă gândesc că totuşi nu vreau să-l sprijin de celelalte tablouri care stau rezemate de peretele dintre uşa camerei şi uşa holului, unde obişnuiesc să stivuiesc în picioare tablourile la care lucrez şi care nu sunt încă terminate, pe ale căror margini îmi agăț geanta de piele maro, şi mă îndepărtez puțin de la tablou şi-l

privesc de departe, nu e tocmai catastrofal, dar nici nu e un tablou în toată puterea cuvântului, poate va deveni cândva unul? poate să-mi ia foarte multă vreme să termin un tablou, dacă poate fi terminat, în primul rând, cu siguranță lipseşte ceva, dar ce? şi aşa e aproape mereu, îmi zic, sau, dacă nu mereu, extrem de des, pictura iese aproape cum trebuie, aproape mi-a ieşit, dar nu pe deplin, sunt aproape, atât de aproape, îmi zic, dar e prea devreme să aşez tabloul lângă cele cu cadrul în afară, cele terminate, şi văd cum cel care stă pe scaun între cele două paturi se ridică şi merge spre patul în care stă întins celălalt pacient din salon şi îi apasă umărul cu degetul şi cel din pat nu mişcă şi îi ține palma în dreptul gurii şi îi ia pulsul, apoi iese din salon şi trebuie să adorm odată, nu vreau să ştiu cât e ceasul, dar sunt atât de agitat, nu pot să înțeleg de ce, în orice caz, a fost o idee bună să urc în maşină şi să vin înapoi la Bjørgvin, şi că l-am găsit pe Asle, nu e treaz niciodată, nu a mai fost treaz, treaz de-a binelea, de mulți ani, de toți anii ăştia, chiar dacă zice că bea doar după-amiaza şi seara, n-a mai fost treaz de multă vreme, sunt convins de asta, îmi zic şi îmi vine să mă ridic şi să iau un taxi până la Spital să-l vizitez pe Asle, să-i zic că am grijă de câinele lui, de Brage, poate o să-i şi cumpăr ceva, sau o să-i aduc ceva de-acasă, ceva de care are nevoie sau pur şi simplu vrea să aibă la el, o carte, poate, şi apoi trebuie să iau câinele de la femeia aceea, Guro parcă o chema, cea care locuieşte pe Smalgangen, mi-a zis la ce număr, dar nu țin minte acum, dar o să-mi amintesc, îmi zic, fiindcă de câinele lui, de Brage, nu, n-am voie să uit de el sub nicio formă, trebuie să-l iau cu mine, da, Brage, câinele lui, e acasă la cea pe care am întâlnit-o în seara asta, cea care face împletituri de Hardanger, a luat câinele la ea acasă şi urmează să-l iau mâine dimineață, locuia pe Smalgangen la numărul 3, sau poate era 5? dar sigur era pe Smalgangen, probabil e deja

dimineață, îmi zic, în orice caz, sunt încă treaz şi urmează să mă duc la ora zece, dar zicea că pot să vin mai devreme sau mai târziu dacă vreau, aşa e, aşa am stabilit, nu țin minte atât de limpede, dar sigur locuia pe Smalgangen, țin minte clar, mai întâi trebuie să iau un taxi până la Spital să-i fac o vizită lui Asle şi să-i spun că am grijă de câinele lui, de Brage, cât timp e internat, ca el să nu-şi facă griji, trebuie să-i spun asta, îmi zic, şi pot să-i duc ce şi-ar mai putea dori acolo la Spital, fiindcă acolo sigur că nu va putea să picteze, dar sigur ar putea să facă schițe şi să deseneze, însă nu-i place să deseneze, mereu a zis asta, niciodată nu i-a plăcut desenul, mereu a zis asta, mereu a zis că el e pictor, nu desenator, singurul lucru care contează e vopseaua în ulei pe pânză, nimic altceva, chiar nu ştiu de ce, dar trebuie să fie vopsea în ulei pe pânză, cu toate astea are mereu în geanta de piele maro pe care o poartă cu sine peste tot un bloc de schițe şi creioane, aşa că uneori mai face câte o schiță pentru câte un tablou, ştiu asta, îmi zic, dar nu înțeleg de ce sunt atât de neliniştit, nu reuşesc nicicum să adorm şi aş putea la fel de bine să mă scol, dar de ce? ca să fac ce? sau e deja dimineață? am reuşit să dorm câtuşi de puțin? sau doar am moțăit în semitrezie, visând sau pe jumătate visând? îmi zic şi, cum am plecat atât de brusc de-acasă, nu mi-am luat nimic cu mine, nici măcar periuță sau pastă de dinți şi nici măcar un schimb de haine, şi, chiar dacă am blocul de schițe şi creioane în geantă, nu am niciun chef să fac vreo schiță acum, ce aş putea să desenez tocmai acum? îmi zic, şi nici măcar nu mi-am luat vreo carte cu mine, fiindcă citesc mult, şi în special în ultima vreme am citit din Biblie, puțin dintr-un loc, apoi puțin dintr-un alt loc, înainte am citit-o în întregime, dar acum nu fac decât să citesc în mod aleatoriu câte un pasaj peste care nimeresc, dar nu am nicio tragere să citesc din Biblia de pe noptiera camerei de hotel, dacă citesc din Biblie

vreau să citesc dintr-unul din exemplarele mele, dintr-un motiv sau altul nu vreau să procedez altfel, mă consider credincios, creştin de-a dreptul, ba chiar m-am convertit la catolicism, dar nu pot să înțeleg cum e posibil ca lumea să creadă într-un Dumnezeu atât de răzbunător ca acela din Vechiul Testament, cel care a ucis copii şi a exterminat popoare întregi, dar nu tocmai de aceea a coborât Isus Cristos pe pământ, cum se zice în Noul Testament? s-a pogorât pe pământ ca să anunțe că Dumnezeu nu mai este Dumnezeul răzbunării, ci cel al iubirii, al iertării, ca să anunțe că Dumnezeu e acum pentru binecuvântare şi nu pentru răzbunare şi pedeapsă şi distrugere, că este Dumnezeul iubirii de oameni, şi nu numai Dumnezeul Israelului, aşa trebuie să fie, Dumnezeul cel vechi al răzbunării şi-a luat propria viață când Isus Cristos a murit pe cruce? mă întreb, chiar dacă e practic acelaşi Dumnezeu, doar oamenii i-au răstălmăcit pentru multă vreme voința, îmi zic, şi de aceea a trebuit ca oamenilor să le devină clară voința lui, cum arată cu adevărat împărăția lui, sunt şi multe lucruri frumoase şi înțelepte în Vechiul Testament, şi unele lucruri din Vechiul Testament contrazic ceea ce se petrece în Noul Testament, sau, în orice caz, oamenii pot interpreta astfel lucrurile, dacă vor, dar, cum se spune adesea, ceea ce e scris în Vechiul Testament trebuie înțeles în lumina lui Isus Cristos, a Dumnezeului întrupat, care s-a făcut om şi s-a lăsat răstignit şi a murit, ca să refacă legătura care existase între Dumnezeu şi oameni înainte de păcat, care a înstrăinat oamenii de Dumnezeu, i-a dus în ispită şi în moarte, înainte ca diavolul, înainte ca Satana să devină stăpân peste această lume, cum e scris, înainte de marea ruptură când Adam, ispitit de Eva, cum e scris, şi-a trădat legătura cu Dumnezeu şi s-a dedat răului care s-a răspândit din ce în ce mai mult în lume, chiar dacă Dumnezeu înțelege răutatea oamenilor, el însuşi s-a făcut

om şi şi-a luat propria viață, sau i-a lăsat pe ceilalți oameni să i-o ia, devenind astfel Dumnezeul cel bun care a fost dintotdeauna, când a părăsit această lume întrupat ca Isus Cristos şi înviind din morți ca Dumnezeu şi ca om simultan, neamestecat şi neîmpărțit, astfel încât toți oamenii să poată învia cândva, pentru că răutatea şi moartea au pătruns în această lume, care este sub stăpânirea diavolului, Dumnezeu s-a făcut om şi a murit şi a înviat pentru ca toți oamenii care mor şi toți cei care au murit în trecut să învie cândva în Domnul, fiindcă el, Fiul Omului, a făcut ca oamenii şi Dumnezeu să fie uniți din nou, în împărăția lui Dumnezeu, care există deja, în fiecare moment, în eternitatea din fiecare moment există împărăția lui Dumnezeu, dar eu cred în asta? Cred cu adevărat în asta? E posibil să crezi în aşa ceva? În nebunia pe care o propovăduim, cum a scris Sfântul Pavel, cum stă scris, nu, sigur că nu cred, nu poți să crezi cu adevărat în aşa ceva, e împotriva rațiunii şi a bunului-simț, Dumnezeu ori e atotputernic, şi atunci nu există liber arbitru, ori nu e atotputernic, şi liberul arbitru există, în cadrul anumitor limite, dar, dacă e aşa, Dumnezeu nu mai e atotputernic, aşadar, de vreme ce Dumnezeu le-a dat oamenilor liber arbitru, a renunțat la propria-i atotputernicie, aşa trebuie să fi fost, pentru că fără liber arbitru nu poate exista nici dragoste, iar Dumnezeu este dragoste, e singurul lucru care se spune despre Dumnezeu în Noul Testament, şi de aceea nu mai e Dumnezeul puterii absolute, ci Dumnezeul neputinței, al slăbiciunii, dar e foarte multă putere în această slăbiciune, poate chiar slăbiciunea e însăşi puterea? şi e posibil ca Dumnezeu să fie atotputernic în slăbiciunea lui şi ca voința oamenilor să fie liberă, chiar dacă e greu să pricepi aşa ceva, la fel cum multe alte lucruri sunt imposibil de priceput, de exemplu, că spațiul cosmic e infinit, şi e un lucru minunat, totuşi, să crezi în învățătura creştină,

învățătura sfântă, evanghelia, de-a dreptul bizar, dar chiar e posibil, fiindcă nu trebuie decât să începi să crezi şi deja crezi, credința vine de la sine, ca prezența tăcută a lui Dumnezeu, ca îngerul tău păzitor, îmi zic, sunt dintre cei care cred, sau mai degrabă mă număr printre cei care ştiu, fără să pot explica de ce, chiar nu pot zice de ce, nu pot nici măcar să încep să explic, fiindcă credința, sau intuiția, înțelegerea, cunoaşterea vreau să zic, e ceva ce recunoşti ca adevăr dintr-odată şi într-un mod de neînțeles, şi acest adevăr n-a fost niciodată până acum formulat aşa cum e el şi n-o să fie niciodată rostit, fiindcă nu e făcut din cuvinte, ci din Cuvânt, el e ceea ce stă la baza tuturor cuvintelor şi creează cuvinte, creează limbă şi poate conferă sens, şi asta e, poate, palpabil, dar nu poate fi exprimat, aşa e, şi o asemenea credință, o asemenea intuiție, o asemenea cunoaştere e o binecuvântare pe care doar câțiva o primesc, dar binecuvântarea asta, înțelegerea asta care îi face pe cei care o au să-i îmbrățişeze pe ceilalți, ba chiar şi pe cei care nu au primit o asemenea binecuvântare, sau care habar nu au, poate, că ea există, binecuvântarea asta se răsfrânge asupra tuturor oamenilor, îmi zic şi mă gândesc că toate astea sunt gânduri neclare, dacă le poți numi gânduri cu adevărat, e ca şi cum le-aş gândi în vis, îmi zic şi nu mai suport să asist la vreo slujbă, pentru că totul e o minciună, nu mai suport să citesc din Biblie, fiindcă am citit deja destul, şi categoric nu din Biblia de pe noptieră, din cea de lângă mine, prezența ei mă irită, stă acolo ca şi cum s-ar holba la mine, ca şi cum ar aştepta ceva de la mine, şi mai e şi urâtă pe deasupra, o copertă cu un soi de buchet de flori pe ea, o Biblie absolut ordinară, n-am putut înțelege niciodată de ce aproape fiecare hotel trebuie să aibă o Biblie pe noptieră, îmi zic şi vreau să dorm, numai să dorm, sunt atât, atât de obosit şi poate ațipesc puțin, poate nu ațipesc deloc şi mă gândesc că primul lucru pe care o să-l fac mâine

dimineață o să fie să mănânc un mic dejun zdravăn, mereu au mâncare foarte bună la micul dejun de la Heimen, pâine proaspătă, omletă delicioasă în tăvi imense şi felii subțiri de şuncă într-o tavă mare, cilindrică, aşezată pe un stativ şi cu un capac în față, de care ridici şi înăuntru e cea mai bună şuncă prăjită, unele dintre felii prăjite bine şi crocante, altele prăjite mai puțin, şi, indiferent cum sunt prăjite, au un gust minunat, tot timpul îmi umplu farfuria cu o porție generoasă de şuncă prăjită şi de omletă, pe lângă o felie sau două de pâine proaspătă şi moale, şi-mi găsesc un loc la o masă în dreptul ferestrei, dacă e vreuna liberă, fiindcă-mi place să stau la geam şi să mă uit la Chei şi Golf, la bărcile şi vapoarele andocate acolo, apoi îmi iau două pahare cu apă şi o cană mare cu cafea cu lapte şi încep să savurez această masă minunată, poate îmi iau şi un ziar, obişnuiesc să fac asta, dar nu tot timpul, de cele mai multe ori nu fac decât să mă enervez citind ziarul, de aceea nu sunt abonat la niciun ziar, de vreme ce nu sunt de acord cu aproape nimic din ce se scrie în ziare, aproape niciodată, şi în special cu ce scrie despre artă, de exemplu, cel care scrie despre artă în Gazeta de Bjørgvin nu înțelege nimic din artă, e greu să ai mai puțină înțelegere pentru artă decât el, dintr-un motiv sau altul, ziarul l-a delegat să vorbească despre artă, nu pot să înțeleg de ce, despre expozițiile mele n-a avut aproape nimic bun de spus, asta dacă au fost pomenite şi recenzate, cel mai adesea nu se spune niciun cuvânt despre ele, deja mi-am plănuit tot micul dejun, îmi zic şi mă uit la ceas şi văd că e aproape şase şi atunci începe să fie servit micul dejun şi eu zac în pat şi noaptea asta în care abia am pus geană pe geană, sau abia dacă am ațipit din când în când, pot la fel de bine să mă scol şi să merg la micul dejun, îmi zic, şi, dacă Asle s-a mai întremat puțin, poate reuşesc să-l iau de la Spital şi să mergem până la maşina mea parcată în fața Galeriei Beyer, fiindcă Asle ştie drumul de la

Spital până acolo, şi mergem apoi să luăm câinele, pe Brage, din Smalgangen, înainte să-i duc pe Asle şi pe câine înapoi acasă, la apartamentul lor, aproape am uitat că s-a întâmplat şi asta, că femeia care trăieşte din împletituri de Hardanger şi pieptare pentru costumele populare a luat câinele lui Asle la ea acasă, şi că locuieşte pe Smalgangen, la numărul 5, sau parcă era numărul 3? în orice caz, nu în faţă la numărul 3 l-am găsit întins pe Asle, pe scări, acoperit de zăpadă? ba da, dar oare de ce tocmai acolo? poate mergea acasă la femeia asta? parcă Guro o chema, se prea poate ca la ea să fi mers, fiindcă Asle zăcea cumva întins pe scări, dar întors către o uşă, poate era intrarea ei, poate la ea, la Guro, voia să meargă? sau nu, cel mai probabil era pe drum spre Crâşmă şi s-a prăbuşit pur şi simplu întâmplător acolo, era în orice caz în drum, îmi zic, dar cel mai bine ar fi să trec pe la ea pe Smangangen înainte să merg la Spital, îmi zic şi tot nu reuşesc să dorm, aş putea la fel de bine să mă scol, îmi zic, dar am dormit, totuşi, sau doar am picotit? am moţăit toată noaptea? sigur am aţipit puţin, m-am scufundat puţin în somn, în vis, mă gândesc şi văd cum Ales se aşază pe pat lângă mine şi se întinde şi mă ţine în braţe, apuc crucea de lemn maroniu care atârnă la capătul rozariului, crucea pe care am primit-o cândva de la Ales, o ţin între degetul mare şi arătător şi mă gândesc că poate Dumnezeu nu există, evident că nu există, el este, iar dacă nu eram eu, nu exista nici Dumnezeu, mă gândesc şi îl văd pe Meister Eckhart zicând că, dacă nu exista omul, so wäre auch „Gott” nicht, daß Gott „Gott” ist, dafür bin ich die Ursache şi wäre ich nicht, so wäre Gott nicht „Gott”[15] şi desigur că e aşa, mă gândesc şi zic în gând Pater noster Qui

[15] „...nici «Dumnezeu» n-ar fi existat, pentru că eu sunt cauza faptului că Dumnezeu este «Dumnezeu»” şi „dacă nu existam eu, Dumnezeu n-ar fi fost «Dumnezeu»„.

es in cælis Sanctificetur nomen tuum Adveniat regnum tuum Fiat voluntas tua sicut in cælo et in terra Panem nostrum cotidianum da nobis hodie et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris Et ne nos inducas in tentationem sed libera nos a malo şi mut cele două degete, arătătorul şi degetul mare, pe prima mărgea dintre cruce şi şirul de trei mărgele din rozariu şi zic în gând Tatăl Nostru care eşti în ceruri sfinţească-se numele Tău vie împărăţia Ta facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi şi ne iartă nouă greşelile noastre precum şi noi iertăm greşiţilor noştri şi nu ne duce pe noi în ispită ci ne izbăveşte de cel rău şi mut degetul mare şi arătătorul pe prima dintre cele trei mărgele din şir şi mă gândesc că de obicei adorm dacă zic ori Rugăciunea Inimii, ori Bucură-te, Marie şi văd aievea cuvintele în faţa ochilor şi zic în gând Ave Maria Gratia plena Dominus tecum Benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui Iesus Sancta Maria Mater Dei Ora pro nobis peccatoribus nunc et in hora mortis nostræ şi-mi mut degetul mare şi arătătorul pe a doua mărgea şi zic în gând Bucură-te, Marie, cea plină de har, Domnul este cu tine, binecuvântată eşti tu între femei şi binecuvântat este rodul trupului tău Isus, Sfântă Marie, Maica lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi păcătoşii, acum şi în ceasul morţii noastre şi-mi mut degetul mare şi arătătorul pe a treia mărgea şi zic în gând Ave Maria Gratia plena Dominus tecum Benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui Iesus Sancta Maria Mater Dei ora pro nobis peccatoribus nunc et in hora mortis nostræ

II

Şi mă văd stând în faţa tabloului şi uitându-mă la cele două linii care se încrucişează la mijloc, o linie maro şi o linie violet, şi văd că le-am pictat încet şi cu tuşe generoase de vopsea în ulei, care s-a scurs, iar unde se întâlnesc liniile culoarea se amestecă frumos şi curge în jos şi mă gândesc că acesta nu e încă un tablou, dar, în acelaşi timp, asta va deveni, e încheiat, mă îndepărtez puţin de şevalet şi stau şi mă uit la tablou şi mă văd pe mine însumi întins pe patul de la Heimen şi mă gândesc că astăzi e marţi, o zi obişnuită de marţi, şi că aş putea la fel de bine să mă scol, sau în orice caz să mă îmbrac, îmi zic şi mă aşez pe marginea patului şi mă gândesc că a mai trecut o noapte, îmi zic şi mă ridic şi îmi iau pantalonii de unde i-am aruncat pe podea şi îi trag pe mine, îmi trag apoi puloverul negru peste cap şi îmbrac jacheta de catifea şi, stând pe marginea patului, îmi desfac şireturile, îmi încalţ pantofii, îmi leg şireturile şi văd paltonul negru atârnând pe marginea scaunului şi mă gândesc că, oricât eram de obosit când m-am întins pe pat, n-am dormit aproape deloc, sau poate că am dormit, numai că nu mă simt ca şi cum aş fi dormit? îmi zic şi, în mod ciudat, nici nu mai sunt aşa obosit, îmi zic şi mă ridic şi intru în baie şi îmi dau cu apă rece pe faţă, o dată, de mai multe ori, şi îmi desfac părul din coadă şi pieptăn părul lung şi cărunt cu degetele şi iau apoi prinzătoarea neagră care-mi ţinea părul laolaltă şi îl adun şi îl leg din nou şi îmi clătesc gura cu apă rece, fac gargară şi o scuip, fac asta de mai multe ori şi gata, ar trebui să fie de ajuns, acum pot merge la micul dejun, îmi zic, încep să servească de la ora şase, aşa îmi amintesc, nu am devenit uituc cu timpul, chiar dacă părul mi-a încărunţit, obişnuit să mă culc devreme şi să mă scol devreme, mă bag în pat pe la ora nouă şi adorm imediat şi mă scol şi mă ridic imediat din pat şi încep să pictez înainte de ora cinci, aşa fac, îmi zic, şi abia aştept să mănânc, ce bine va aluneca micul dejun, şi îmi iau paltonul

negru şi lung peste braţ şi îmi agăţ geanta maro de piele pe umăr şi deschid uşa şi sting lumina şi închid uşa la loc în urma mea încuind-o şi îmi pun cheia în buzunarul jachetei de catifea şi mă îndrept spre lift şi îmi fac semnul crucii în timp ce cobor cu liftul, în fiecare dimineață îmi fac semnul crucii, ori fac doar semnul crucii, ori îl fac şi spun Pater Noster sau Tatăl Nostru şi îmi fac semnul crucii şi după rugăciune, îmi zic şi liftul se opreşte cu o smucitură uşoară şi eu ies şi intru în sala de mese, direct la Cafenea, pentru că dimineața Cafeneaua serveşte drept sală de mese pentru cei care locuiesc la Heimen, acolo e servit micul dejun, şi e foarte bine să ies în sfârşit din cameră, sunt obişnuit să dorm foarte bine acolo, în camera 407, dar în noaptea asta am dormit foarte neliniştit, dacă am reuşit în vreun fel să dorm, dar e ciudat, nu mă mai simt aşa obosit, îmi zic, şi nu mai e nimeni în sala de mese, e prea devreme, sigur, mă gândesc şi mă servesc din belşug şi-mi găsesc o masă la fereastră, cu privelişte spre Golf şi Chei, şi mă aşez şi mănânc, dar mâncarea nu e la fel de bună cum obişnuia să fie, fiindcă nu mă pot opri să mă gândesc la Asle, la cum îi merge, oare s-a însănătoşit? sau măcar i s-a îmbunătățit puțin starea? va fi oare externat astăzi? şi, dacă nu, ar putea Omul Bun la Toate să obțină iar cheia de la apartamentul lui şi am merge împreună să luăm lucrurile de care Asle ar putea avea nevoie, fiindcă cheia n-o să mi-o dea, sub nicio formă, dacă vreau să intru în apartamentul lui Asle trebuie ca Omul Bun la Toate să mă însoțească, să îmi descuie uşa la venire şi la plecare, aşa s-a întâmplat şi când am fost ieri seară să iau câinele, îmi zic, tot ce s-a întâmplat m-a zăpăcit aşa tare că nu-mi mai amintesc nimic, îmi zic şi mă uit în jur şi încă sunt singur în sala de mese şi mă gândesc că sunt totuşi puțini cei care înnoptează la Heimen în perioada asta din an, şi am şi coborât devreme pe deasupra, abia au început să servească

micul dejun, şi afară, pe Chei, n-am văzut un suflet, îmi zic, şi nicio ambarcațiune nu e legată jos, în Golf, totul e acoperit de zăpadă, totul e alb şi frumos, îmi zic, dar mâncare nu e la fel de bună ca de obicei şi abia reuşesc să înghit puțină omletă şi puțină şuncă prăjită şi puțină cafea şi, chiar dacă e păcat să las atâta bunătate de mâncare în farfurie, neatinsă, mă ridic şi merg la recepție şi dau bună dimineața şi recepționera din tura de noapte, o femeie pe care n-am mai văzut-o până acum, ridică o privire beată de somn spre mine şi îi zic că vreau să plătesc pentru o noapte şi ea face o factură şi plătesc şi îi întind cheia de la cameră şi ies şi nu mai e atât de întuneric, fiindcă luna, da, e lună plină, luminează şi zăpada străluceşte albă şi e frig şi senin, e frumos, nu altceva, frumos de-a dreptul, şi totuşi nu sunt vizibile stelele, şi zăpada din fața intrării la Heimen e deja măturată, tot trotuarul e măturat de zăpadă, şi acum? ce să fac acum? îmi zic, e devreme, e mult prea devreme să merg să iau câinele, femeia care l-a preluat sigur doarme încă la ora asta, cea care a trăit cu un muzicant pe vremuri, unul care a sfârşit prin a se îmbăta încontinuu şi căruia i-a spus să plece şi el a plecat, ceea ce ea a regretat mereu de-atunci, dar cum o chema, de fapt, oare? şi unde locuia? nu, îmi amintesc, o cheamă Guro şi locuieşte pe Smalgangen, la numărul 3, sigur că da, dar sigur încă doarme la ora asta, sau poate s-a sculat mai devreme? oricum ar trebui să merg întâi la maşină, care trebuie să fie complet acoperită de zăpadă, dar am perie şi racletă de parbriz, sigur că da, deci prima oară trebuie să merg la maşină s-o curăț de zăpadă, îmi zic şi da, acum sigur voi şti drumul, îmi zic şi îmi vine să râd de mine, fiindcă drumul de la Heimen la locul unde îmi parchez de obicei maşina când sunt în Bjørgvin, în fața Galeriei Beyer, pe locul de parcare pe care Beyer, cum s-ar zice, mi l-a oferit pe vremuri, drumul ăsta îl ştiu pe de rost, şi totuşi am reuşit să mă rătăcesc ieri seară, dar sigur e

pentru că n-am văzut nimic din cauza ninsorii, era aproape furtună de zăpadă, îmi zic, dar acum nu-mi rămâne decât să o iau de la Heimen în sus pe stradă şi apoi la dreapta şi apoi să merg o bucată şi apoi la stânga şi să parcurg Smalgangen în sus spre Høggata, şi apoi să merg puțin pe trotuar, unde voi da de Galeria Beyer în toată măreția ei, adresa Galeriei Beyer este Høggata numărul 1, e un loc de parcare foarte generos în fața galeriei, deci prima oară mătur zăpada de pe maşină şi răzuiesc gheața de pe geamuri şi poate după aceea dau o tură, sau, dracu' să mă ia, după ce mătur şi răzui maşina şi poate pornesc motorul şi o încălzesc, poate mă duc şi sun la femeia care locuieşte în Smalgangen şi pe care o cheamă Guro, Guro din Smalgangen, sigur că da, Smalgangen numărul 3, şi când o să-mi amintesc bine o să fiu sigur că sun la uşa potrivită, îmi zic şi parcurg trotuarul şi ajung pe Smalgangen şi e numai o deschizătură îngustă, un gang îngust de doi metri lățime îngustându-se treptat până ajunge numai de-un metru, apoi se lățeşte la loc, iar acum să mă uit după numărul 3, mă opresc şi încerc să disting în semiîntuneric, cât de întuneric ar fi fost dacă nu era lună plină, şi văd cum numărul 3 se află chiar deasupra capului meu, cea mai apropiată intrare, şi mă duc la uşă şi mă uit la numele scrise pe uşă şi văd că scrie Nilsen şi Berge şi Nikolausen, dar nicăieri nu văd Guro, dar dacă stă la numărul 3 trebuie să se numească Berge, aş crede, poate, deşi Hansen e un nume mai comun, dar nu pentru oamenii de la țară, îmi zic şi privesc în sus, toate geamurile sunt negre, apoi mă întorc şi mă uit pe partea cealaltă, pe scările de pe partea opusă l-am găsit pe Asle acoperit de zăpadă, de asta sunt aproape sigur, e un semn cu numărul 5 pe zidul din dreptul intrării şi parcurg aleea şi mă uit la nume şi văd Hansen, Olsen şi Pedersen, şi se mai află acolo, ca norocul, pur şi simplu Guro pe una dintre sonerii, dar atunci cea pe care o cheamă

Guro chiar a zis că stă pe Smalgangen, la numărul 3? mi-am amintit greşit, atunci? m-am tot plimbat repetându-mi un număr greşit, ciudat ar fi fost să se întâmple altfel, da, aşa trebuie să fie, toate ferestrele sunt negre, şi ferestrele de la numărul 5 sunt negre, dar sigur locuieşte acolo? sigur e genul de om care îşi trece pur şi simplu prenumele în dreptul soneriei, îmi zic, deci măcar ştiu unde locuieşte, şi că şi-a trecut numele mic şi nu numele de familie pe sonerie, şi că încă o dată întâmpin probleme cu numerele, îmi zic, şi a fost noroc chior că avea doar Guro trecut pe uşă, mă gândesc, de vreme ce nu-i ştiu numele de familie, dar puțin noroc n-are cum să strice, îmi zic şi zic apoi cu voce tare că sigur doarme acum, Guro, şi mă gândesc că nu pot să sun pur şi simplu s-o trezesc, nu acum, dar poate puțin mai târziu, îmi zic, aşa că mai întâi merg la maşină să o curăț de zăpadă şi de gheață, să-i pornesc puțin motorul şi să-l las să meargă nițel, să se încălzească toată maşina, mai bine n-o trezesc, îmi zic şi îmi amintesc că la scările din dreptul numărului 5 l-am găsit pe Asle, zăcea cu tot corpul întins peste scări, înspre uşa de la intrare, în fața intrării de la Smalgangen 5, poate voia să treacă pe la cea pe care o cheamă Guro? poate, fiindcă avea gagici, cum obişnuia el să zică, poate Guro era una dintre ele? şi ea e cea care are grijă de câinele lui, dacă nu cumva e o altă Guro locuind vizavi, de cealaltă parte a aleii? de atunci am avut întruna impresia că femeia care a luat câinele la ea să aibă grijă de el a zis că stă pe Smalgangen la numărul 3, nu asta mi-a spus? poate totuşi numele ei de familie e Berge şi are câinele la ea? şi nu o cheamă Guro? nu mi-a spus cumva alt nume la început? dar care? Silje sau ceva asemănător, poate nu o cheamă deloc Guro? îmi zic, dar care era celălalt nume? cum a zis că o cheamă? acolo, când ne-am văzut la Mâncare şi Băutură? îmi zic, sigur a fost Silje, sigur era Silje, merg în continuare şi ajung sus, unde începe Høggata, şi de pe trotuar văd

Galeria Beyer, în toată măreția ei albă văd clădirea care găzduieşte Galeria Beyer, la parter e galeria, şi sus, la primul etaj, acolo locuieşte Beyer, şi-mi văd maşina, parcată lângă maşina lui Beyer, complet acoperită de zăpadă, încă e întuneric, dar strălucirea lunii pline şi lumina stradală şi zăpada albă orbitoare îmi permit să văd chiar bine, deci acum măcar o să văd, îmi zic şi constat că m-a luat un tremur de fericire când mi-am revăzut maşina, chiar atât de copilăros sunt, îmi zic şi merg la maşină şi o deschid şi mă aşez pe scaun, acum să vedem dacă porneşte ca lumea, şi va porni, fiindcă e o maşină bine întreținută şi bateria e încă bună, îmi zic şi bag cheia în contact şi o întorc şi maşina porneşte la jumătate de cheie şi pornesc căldura la maxim, fiindcă e frig în maşină, apoi ies şi deschid portbagajul şi scot peria şi închid portbagajul la loc şi încep să curăț zăpada de pe ea, a nins mult, sunt aproximativ treizeci de centimetri de zăpadă pe acoperişul maşinii, ceva de genul, îmi zic în timp ce mătur zăpada şi mă gândesc cum după ce dau la o parte zăpada de pe maşină şi curăț şi geamurile o să mă duc şi-o să sun la uşă acolo unde scrie Guro, pur şi simplu, mai degrabă o trezesc, nu poate fi atât de grav s-o trezesc, poate să-mi dea pur şi simplu câinele şi să se culce la loc, dar tot timpul ăsta am avut impresia că locuieşte pe Smalgangen la numărul 3 şi nu la numărul 5, nu mai bine sun la soneria unde scrie Berge? ştiu că mi-a zis că o cheamă altcumva prima dată, când eram la Mâncare şi Băutură, Silje, parcă, sau poate Silja sau ceva de genul ăsta? şi a zis şi că ne cunoaştem bine, poate a insinuat şi că ne cunoaştem în sens biblic? oare a zis şi asta? sau ceva asemănător? se poate, nu e deloc exclus, nu, îmi zic în timp ce mătur întruna zăpada de pe maşină şi ea începe să arate din ce în ce mai bine, sigur că n-o să reuşesc să dau la o parte toată zăpada, dar măcar grosul, îmi zic şi mă gândesc că trebuie să curăț şi parbrizele, apoi deschid portbagajul şi

pun peria în portbagaj şi scot racleta şi închid portbagajul la loc şi încep să frec geamurile de zăpadă, parbrizul şi luneta s-au încălzit puţin, aşa că merge uşor să dau zăpada şi gheaţa de pe ele, răzuiesc cât se poate de bine zăpada lipită de geamurile laterale şi mă declar mulţumit cu răzuitul şi pun racleta la loc în portbagaj şi mă aşez în maşină, unde s-a încălzit puţin, mă odihnesc puţin şi mă uit în gol şi mă simt, simultan, foarte treaz şi foarte obosit, îmi dau seama, trebuie să mă duc să iau câinele, pe Brage, e primul lucru pe ziua de azi, îmi zic şi mă uit la ceas şi e deja trecut de ora şapte, trebuie să fie deja în regulă dacă sun la uşa celei care se numeşte Guro, fiindcă la ea e câinele, aşa o chema pe cea care a luat câinele cu ea acasă, sigur s-o fi încurcat când mi-a spus celălalt nume acolo, la Mâncare şi Băutură, mă gândesc, şi dacă greşesc nu se poate supăra nimeni pe mine pentru asta, îmi zic şi opresc motorul şi ies din maşină şi o încui şi gata, acum o iau direct până pe Smalgangen, la numărul 3, şi sun la soneria unde scrie Berge, îmi zic, a zis că locuieşte la Smalgangen 3, sunt sigur de asta, când mi-a zis şi cum o cheamă, sun acolo la Berge, îmi zic şi parcurg trotuarul de pe Høggata, apoi, da, o iau la stânga şi am ajuns deja pe Smalgangen şi cobor pe Smalgangen şi dau de semnul pe care scrie 3 şi văd că toate luminile sunt stinse şi merg la intrare şi apăs pe butonul soneriei din dreptul numelui Berge şi aud de afară cum sună, nu foarte tare, ci mai degrabă încet, o sonerie îndepărtată se aude şi acum nu-mi rămâne decât să aştept, îmi zic, poate nici nu se trezeşte? poate nu se întâmplă nimic? să mai sun o dată? am sunat foarte scurt prima oară, doar am apăsat scurt pe buton, fiindcă nu voiam să fac prea mult zgomot, să mai sun o dată, oare? mă gândesc şi apăs pe buton încă o dată, mai lung, şi văd cum una dintre ferestrele de lângă mine se luminează, înseamnă că locuieşte la parter, dacă nu cumva am trezit pe altcineva, dar nu zicea şi ea că locuieşte la

parter? ba da, cred că asta a zis, îmi zic şi nu-mi place ce fac, cum vin aici să o trezesc pe Guro sau cum o fi chemând-o, sau poate pe altcineva, oricine ar fi, e mult prea devreme, îmi zic, dar nici nu pot să bat pasul pe stradă sau să stau să aştept aiurea în maşină, îmi zic şi văd o faţă apărând în fereastră şi nu e o femeie de vârstă mijlocie, nu, faţa pe care o văd este faţa unei femei trecute bine de prima tinereţe, care deschide geamul

Da, ce vrei? zice ea

şi se uită la mine încruntată, într-un fel care nu trădează nici supărare, nici mânie, cumva indiferentă, nu se poate, nu-i posibil, îmi zic, iar am greşit şi-am încurcat numerele

Hai, zi odată, zice ea

şi mă gândesc că trebuie să zic ceva, dar ce să zic?

Da? zice ea

şi îi zic că trebuie să mă scuze, o rog să mă scuze, dar am greşit, am sunat la uşa greşită, asta e destul de rău în sine, zic, dar faptul că e atât de devreme înrăutăţeşte lucrurile, faptul că umblu aiurea să trezesc lumea

Nu m-ai trezit, zice bătrâna

Mă bucur să aud asta, zic eu

Nu mai dorm aproape deloc, zice ea

şi eu nu ştiu ce să zic

Nu mai dorm aproape deloc, ci numai aştept să adorm o dată pentru totdeauna, pentru totdeauna, zice

şi stau numai acolo şi mă scuz din nou şi zic că trebuia să sun la o femeie pe care cred că o cheamă Guro

Crezi? întreabă bătrâna

Da, aia de vizavi, zice ea

La ea vin bărbați zi şi noapte, zice

Deci poți suna liniştit, zice

Nu i-ar fi ruşine, zice

Nu mai are pic de obraz, zice

Avea un bărbat aşa de bun, dar l-a dat afară, zice

şi dă din cap şi zice că aşa ceva nu se face, nici măcar ea nu şi-a dat vreodată bărbatul afară, chiar dacă avea toate motivele s-o facă, fiindcă umbla cu alte muieri, n-ar fi de mirare să fi umblat şi cu Guro, chiar dacă era foarte tânără pe atunci, dar a rămas cu bărbatul ei, sigur că da, nu era vreo uşuratică, după ce a murit, i-a dus dorul cu toată ființa ei, sigur că da, era un om bun, în ciuda tuturor lucrurilor, şi a făcut tot ce-a putut, a lucrat şi s-a zbătut şi a adus bani în casă la familie, cum trebuie să facă un bărbat, nu-ncape vorbă, dar apoi, şi o văd cum îşi şterge ochii cu dosul palmelor, într-o zi s-a trezit lângă el şi era mort şi țeapăn, asta a fost cu ceva ani în urmă, dar încă o apucă plânsul când se gândeşte la asta, zice, iar eu zic că îmi pare foarte rău că am deranjat-o şi ea îmi zice să mă întorc pe partea cealaltă a aleii şi să sun la uşuratica aia, de vreme ce asta vreau, zice şi eu îmi cer scuze şi ea închide geamul la loc şi văd cum lumina se stinge şi mă gândesc cum iarăşi am greşit numerele, ca întotdeauna, fiindcă iată că nu pe Smalgangen 3 locuieşte, nu-mi rămâne decât să sper că e la

Smalgangen 5, acolo unde scrie Guro în dreptul soneriei, fiindcă altfel chiar nu ştiu cum o să iau câinele înapoi, pe Brage, şi dacă Asle nu-l primeşte înapoi pe Brage, ce-o să se aleagă de el atunci, îmi zic, dar cea care a luat câinele a zis că stă pe Smalgangen, de asta sunt sigur, fiindcă memoria mea e bună când e vorba de cuvinte, mă pricep la cuvinte, de aceea pot să şi citesc cărţi în mai multe limbi, îmi zic şi mă întorc şi traversez aleea şi ajung în dreptul semnului cu numărul 5 şi văd că şi aici e întuneric la toate ferestrele şi apăs apoi pe butonul soneriei din dreptul numelui Guro şi văd cum o fereastră din dreapta mea se deschide şi cea care se numeşte Guro, chiar e ea, din fericire chiar e ea, scoate capul şi cu o voce somnoroasă zice da, cine e?

Eu sunt, zic

Hă? zice ea

şi după voce nu pare foarte binedispusă şi aud un câine începând să latre şi mă duc sub fereastră

A, tu erai, zice ea

Credeam că e altcineva, serios, zice

Da, zic eu

Unul sau altul, zice ea

şi râde uşor şi începe să se trezească

Da, ştii cum e, zice ea

Dormeam, zice

Da, zic eu

Ştii cum e pentru o femeie singură, zice

şi eu nu zic niciun cuvânt

Dar nu vrei să intri? zice

şi eu nu zic nimic

Nu pot să te las aici în frig, e cald şi bine înăuntru, zice

şi mă invită să intru, o să iasă să-mi deschidă, zice şi-mi dau seama că n-am niciun chef să intru, niciodată nu mi-a plăcut să intru la oameni în casă, mi se pare foarte intruziv sau ceva de genul ăsta

Dar ai mai trecut pe la mine, zice ea

De multe ori, zice ea

şi râde

Dar nu-ți aduci aminte? zice

Nici măcar nu m-ai recunoscut azi, zice ea

Aproape am crezut că m-ai recunoscut, zice

şi zice că s-a gândit mult la mine, fiindcă am vizitat-o de multe ori, chiar aşa zice, că am vizitat-o de mai multe ori, dar pesemne eram prea beat ca să-mi mai aduc aminte, probabil că da, zice ea, cel mai probabil eram prea beat, zice, şi cel mai probabil deja s-a trezit pe deplin, îmi zic şi îi spun că am venit după câine

Te-ai trezit devreme? zice

Da, zic eu

N-ai putut să dormi? zice

Nu, zic eu

Ai stat treaz gândindu-te la el? zice

şi eu zic că da, chiar aşa a fost, am stat şi m-am gândit ce face Asle, iar acum aş vrea să mă întorc acasă, să merg înapoi acasă şi să iau câinele, pe care ştie şi ea, nu-i aşa, că-l cheamă Brage, cu mine, bineînțeles, cum ne-am înțeles, zic eu

Da, da, zice

Țin minte, sigur că da, locuieşti la Dylgja, zice

şi râde scurt şi eu dau din cap că da şi ea zice că a fost la fiecare expoziție a mea, mi-a mai spus, fiecare expoziție din Bjørgvin, de la Galeria Beyer, de sus, pe Høggata, zice şi face semn cu capul în sus, accentuând Galeria Beyer, ca şi cum ar fi ceva mare şi spectaculos, şi accentuând Høggata în aceeaşi manieră în care Åsleik accentuează Crucea Sfântului Andrei, leit Åsleik, cu aceeaşi mândrie țărănească, îmi zic şi ea mă invită încă o dată în casă şi eu refuz şi ea zice că măcar acum ştiu în sfârşit unde locuieşte, fiindcă, nu-i aşa? uitasem, aşa că data viitoare când sunt prin Bjørgvin trebuie neapărat să-i fac o vizită, zice, dar ar fi ideal dacă aş suna-o înainte, zice, fiindcă, zice şi se întrerupe şi râde iar scurt şi eu întreb dacă pot să iau câinele şi ea zice că da, sigur că da, dar simt iritare în vocea ei, dispare înăuntru şi aud apoi pe cineva coborând scările şi uşa exterioară se deschide şi o văd în prag într-un capot galben şi ținând câinele la piept şi îmi întinde câinele şi eu îl iau şi îl țin la piept şi îl mângâi pe spate şi îi mulțumesc pentru ajutor, mulțumesc mult, zic şi ea zice că nu-i nicio problemă, bineînțeles că va ajuta într-o situație ca asta, zice şi sunt pe cale să aşez câinele pe jos când îmi dau seama că nu mai are lesă şi o întreb unde e lesa şi ea îmi zice să

aştept, aşteaptă puțin, merge s-o caute, zice şi închide uşa şi intră în casă şi eu stau acolo şi o aştept mângâindu-l pe Brage întruna pe spate şi îmi zic ce bine că te-am recuperat, Brage, îmi zic şi aştept şi tot aştept, nu vine mai repede odată? unde a dispărut aşa? stătea în prag şi a dispărut dintr-odată, îmi zic, cât poate să-i ia să găsească o lesă? îmi zic şi se deschide fereastra din dreapta mea şi ea scoate capul şi zice că bineînțeles că nu găseşte lesa aia, aşa e mereu, sigur a rătăcit-o pe undeva, zice, dar dacă mă întorc mai târziu, mi-o dă, sigur o va găsi până atunci, va răsări de undeva, zice, ar fi drăguț să dau pe la ea mai încolo, zice şi eu îi mulțumesc şi o rog să mă scuze că am trezit-o, dar acum poate să doarmă mai departe, zic şi ea zice că mă aşteaptă, aşteaptă să mă întorc să iau lesa, şi atunci mă va invita la o ceaşcă de cafea şi să mănânc ceva, zice, mă poate invita chiar la prânz? întreabă şi eu zic mulțumesc, mulțumesc, dar chiar trebuie să mă întorc la Dylgja imediat, zic şi ea îşi ia rămas-bun şi ce se bucură că m-a revăzut şi eu zic mulțumesc, la fel, şi ea închide la loc fereastra şi stinge lumina şi eu încep să urc pe Smalgangen cu câinele strâns la piept şi căldura lui îmi încălzeşte pieptul şi-mi dă un sentiment de siguranță şi de bine, urc pe Smalgangen şi îi zic lui Brage ce bine e să-l revăd şi că acum ne îndreptăm spre maşina mea, îi zic şi deja am ajuns pe Høggata şi merg țintă la maşină şi o descui şi îl aşez pe Brage pe bancheta din spate şi mă aşez apoi comod pe scaunul şoferului, îmi aşez geanta lângă mine, pe scaunul pasagerului, pornesc motorul, deja s-a făcut din nou frig în maşină, dar încălzirea e dată la maximum, aşa că imediat se va încălzi la loc, îmi zic şi virez să intru pe Høggata şi îmi zic că n-aş fi rezolvat nimic dacă luam un taxi până la Spital, oricum n-aş fi ajuns să vorbesc cu Asle, e mult prea devreme sau el e într-o stare mult prea rea, pot să simt asta, o ştiu precis, îmi zic, ar fi mai bine ca Asle să fie lăsat să se odihnească, să doarmă,

îmi zic şi mă ia o teamă bruscă, poate Asle va dormi şi va tot dormi şi nu se va mai trezi? îmi zic şi mă gândesc că acum, acum mă voi întoarce la casa mea din Dylgja şi mă voi odihni, mă voi regăsi şi voi picta, îmi zic şi mă gândesc ca, atunci când ajung acasă, să sun la Spital ca să întreb dacă îi pot face lui Asle o vizită şi dacă-l pot vizita astăzi, mă pot întoarce oricând înapoi la Bjørgvin, în special dacă pot să-i fiu în vreun fel de ajutor, îmi zic şi urc cu precauție pe Høggata şi întorc scurt capul şi îl zăresc pe Brage dormind pe bancheta din spate şi întorc capul spre drum şi îl văd pe Åsleik privind tabloul cu cele două linii care se intersectează şi zicând Crucea Sfântului Andrei, şi parcă e mândru că ştie despre ce e vorba, şi sunt sigur că uneori îşi propune din senin să învețe câte un cuvânt nou, îl învață pe de rost, şi atunci trebuie să repete cuvântul încontinuu, de exemplu Crucea Sfântului Andrei, e ca şi cum ar încerca să arate că şi el e cineva când repetă expresia asta, să spună că şi el ştie câte ceva, modul în care repetă expresia demonstrează tocmai asta, că şi el ştie câte ceva, poate mai multe lucruri decât mine, chiar dacă eu am făcut multe şcoli, spre deosebire de el, el n-a făcut decât gimnaziul şi abia şi pe ăla, abia l-a terminat, dar asta nu însemna că e un prostovan, nici vorbă, chiar dacă zice Crucea Sfântului Andrei cu mândria asta țărănească, îmi zic, e iute la minte Åsleik ăsta, poate să spună cele mai istețe lucruri, ba chiar într-un mod care te face să înțelegi lucruri pe care nu le înțeleseseşi înainte, să vezi lucrurile într-un lumină nouă, şi exact asta te străduieşti să obții când pictezi, să vezi din nou lucruri deja văzute, dar să le vezi ca pentru prima oară, dar nu numai asta, ci să le vezi din nou şi să le înțelegi deodată altfel, îmi zic şi îmi dau seama că cele două linii care se intersectează îl arată pe Asle zăcând pe canapea şi gândindu-se la un singur lucru, singurul lucru la care se poate gândi e că trebuie să se ridice, se va ridica şi va merge

la mare şi va ieşi în larg şi se va scufunda şi valurile vor trece peste el şi va dispărea pentru totdeauna, pentru că durerea, suferința, disperarea sau cum s-o fi chemând au devenit insuportabile, durerea e atât de grea, încât nu mai poate ridica nici măcar brațul, şi pe deasupra tremuratul ăsta, îi tremură mâinile şi tot corpul, deci trebuie să se ridice, să-şi caute ceva de băut, asta în primul rând, întâi de toate să bea ceva şi apoi să meargă pe mare, să se avânte în larg, se gândea, la asta se gândea în timp ce stătea inert pe canapea şi, în acelaşi timp, eu mă aflam în camera mare sau în atelier sau cum naiba s-o fi numit şi-l pictam sub forma a două linii, o linie violet şi una maro, îmi zic şi privesc în față la drum şi mă simt atât de fericit, sunt atât de fericit, atât de fericit şi nu înțeleg de ce mă cuprinde o aşa bucurie doar pentru că plec din Bjørgvin în sfârşit, îmi zic şi mă gândesc că poate e datorită faptului că am un câine cu mine acum, îl am pe Brage, îmi zic, când ajung acasă o să sun la Spital şi-o să întreb când pot să vin să-l vizitez pe Asle şi dacă pot să-i aduc ceva, şi-o să-i rog să-i comunice că Brage, câinele lui, e la mine acum, deci nu trebuie să-şi facă griji pentru el, îmi zic şi deja am ieşit din Bjørgvin, conduc în continuare spre nord şi întorc privirea şi-l văd pe Brage dormind întins pe bancheta din spate şi simt cum mă cuprind deodată atât o mare bucurie, cât şi o mare tristețe, le simt cum mă umplu atât de puternic încât am impresia că urmează să explodeze ceva în mine, conduc liniştit mai departe spre nord şi îmi dau seama că tocmai am trecut cu maşina pe lângă Skutevika şi nici măcar n-am aruncat o privire spre blocul în care locuieşte Asle, îmi zic şi conduc mai departe spre nord şi imediat ajung acasă, îmi zic, primul lucru pe care îl voi face e să dorm, îmi dau seama că sunt atât de groaznic de obosit, cad într-un soi de picoteală în care timpul trece de la sine, mă apropii de refugiu şi de locul de joacă şi mă gândesc că, chiar dacă nu

m-am simțit în viața mea aşa obosit, nu mă voi opri în refugiu şi nu voi privi spre locul de joacă şi nu voi privi nici spre vechea casă maro unde locuiam pe vremuri cu Ales, pentru că îmi provoacă durere să mă uit spre casă, atunci mă ia dorul de Ales, trec de casa cea maro şi zăresc un bărbat cu păr şaten până la umeri îmbrăcat într-un palton lung şi negru şi o fată cu păr negru lung îndreptându-se spre casa maro, merg mână în mână spre casa maro şi eu mă uit drept în faţă şi conduc mai departe spre nord şi îl văd pe Asle ținând-o pe Soră, pe sora Alida, de mână, stau la marginea drumului, şi poate părea că plănuiesc să treacă strada, dar sunt mult prea mici să facă asta, de ce sunt singuri? unde le sunt părinţii? locuiesc cumva într-una din casele albe vizibile în spatele lor, cele două case aflate una lângă cealaltă într-o pantă nu foarte abruptă? îmi zic şi o văd pe Soră întorcându-se şi zicând uite, uită-te la casele din spate, zice

Acolo locuim noi, zice ea

Da, zice Asle

Ce-i cu ele, cu casele? întreabă el

Acolo locuim, zice Sora

Într-una dintre case locuim noi şi în cealaltă locuiesc Buna şi Bunul, zice ea

Dar ştiu asta, zice Asle

Da, mi-a venit aşa, dintr-odată, în minte, zice Sora

Că acolo, în casa mai înaltă, locuim noi, zice

Casa în care locuim noi se numeşte Casa Nouă şi casa în care locuiesc Buna şi Bunul se numeşte Casa Veche, zice Asle

Şi casele arată de parcă se țin de mână, zice Sora

Poate, zice el

La fel cum ne ținem şi noi de mână, zice Sora

Da, aşa arată, zice Asle

şi privesc amândoi spre case şi nu e niciun adult în jur, nici Mama, nici Tata, nici Buna, nici Bunul, se văd doar casele, albe amândouă, una dintre ele e veche şi prelungă şi cealaltă e mai nouă şi înaltă, dar ambele se disting clar pe fundalul verde, fundalul verde al grădinii cu toți pomii din ea, pe fundalul frunzelor verzi din pomi şi pe fundalul muntelui negru care urcă drept în sus şi e ca un zid negru în spatele grădinii, un perete de stâncă țâşnind în sus spre munte, şi în spatele caselor mai e şi hambarul roşu

Şi muntele negru, zice Sora

Da, zice Asle

Cred că se țin de mână fiindcă le e frică de muntele negru şi abrupt, zice ea

şi Asle zice că nu s-a gândit la asta până acum, dar că aşa este, acum îşi dă seama şi el de asta, cele două case albe se țin de mână fiindcă le e frică de peretele negru de stâncă, chiar aşa e, zice Asle şi Sora zice că muntele negru e cu adevărat înfricoşător, e atât de abrupt şi tot timpul ud, curg firicele de apă dintr-o mulțime de crăpături din stâncă, zice ea şi îl întreabă pe Asle dacă a auzit despre muntele albastru şi el zice că da, a auzit

Muntele albastru, zice Asle

şi Sora zice că muntele ar trebui să se numească muntele negru şi Asle zice că da, mai degrabă e muntele negru, da, şi se răsucesc pe călcâie şi privesc de-a lungul drumului şi eu conduc mai departe spre nord şi mă întreb de ce stau copiii singuri acolo la marginea drumului, de ce nu e niciun adult cu ei? de ce nu are nimeni grijă de ei? îmi zic şi îi văd stând la marginea unui drum îngust de ţară, şi mai jos de drum, mai încolo de copii, deasupra Plajei, se află o casă micuţă albastră, şi mai sus pe drum, după casa cea albastră, e o curbă care înconjoară Vechea Colină şi unde virează maşini în viteză, îmi zic şi mă gândesc că poate cei doi copii o să iasă pe drum? îmi zic şi văd că în mijlocul drumului e o baltă mâloasă şi Sora dă drumul mâinii lui Asle şi sare în drum, în baltă, şi începe să sară cu picioarele în ea şi apa murdară începe să-i stropească picioarele şi rochiţa, din fericire au cizme în picioare, se gândeşte Asle şi îi zice să nu are voie să facă asta şi Sora zice că e aşa distractiv, să vină şi el să se bălăcească, zice ea şi Asle zice că uite cum se murdăreşte, n-ar trebui să facă asta, ce-o să zică Mama? o să se enerveze, o să ţipe, zice Asle, dar Sora se face că nu-l aude şi sare în continuare în băltoacă şi rochiţa îi e aproape plină de apă murdară, e plină de pete cenuşii, observă Asle în timp ce stă acolo uitându-se şi îi zice că gata, termină, nu numai că se murdăreşte din cap până-n picioare, dar e periculos să stai în mijlocul drumului, oricând poate veni o maşină, trec maşini tot timpul, cine ştie dacă şoferul o vede şi, înainte să-şi ducă gândul până la capăt, Asle sare în drum şi o prinde pe Soră de braţ şi ea urlă şi el o trage pe partea cealaltă a drumului şi ea urlă în continuare şi zice că vrea să mai sară şi Asle zice că n-are voie, uite ce are pe rochiţă, uite cum s-a murdărit, zice şi Sora se uită în jos la rochiţă

Da, zice ea

şi pare că se va pune pe plâns

Şi era aşa frumoasă, aşa frumoasă şi albastră, zice ea

Uită-te ce-ai făcut, zice Asle

şi vede că Sora începe să plângă şi-i zice să nu plângă, nu e aşa tragic că s-a murdărit, se poate spăla, şi Mama nici nu se va supăra aşa de tare, poate să spună că a fost vina lui, că el i-a zis să iasă pe drum şi să sară în baltă, aşa că el va fi certat şi nu ea, zice, că pe el îl ceartă Mama indiferent de ce face sau spune, zice şi Sora îşi şterge lacrimile şi Asle zice că nu-l deranjează să fie certat, nu, şi se gândeşte că acum face puțin pe cocoşul, da, asta se gândeşte

Dar rochița e murdară toată, zice Sora

şi începe din nou să plângă

Păi, dacă eşti aşa proastă, zice Asle

şi, când zice asta, Sora începe de-a dreptul să urle

Îmi pare rău, n-ar fi trebuit să zic asta, zice Asle

N-am vrut, zice

Nu eşti proastă, nu, eşti drăguță şi bună şi pricepută şi deşteaptă, zice el

şi Sora se smiorcăie puțin şi Asle zice că totul se rezolvă, o să fie bine, zice, dar, zice, măcar acum a învățat că nu e voie să facă aşa ceva, nu când eşti îmbrăcat în hainele bune, zice şi Sora nu zice nimic şi stau acolo şi Sora îl ia de mână şi rămân nemişcați acolo şi Asle se gândeşte că sigur vor fi certați, el va fi certat, fiindcă Mama se va enerva foarte tare

când va vedea cum şi-a murdărit rochița, ba chiar intenționat, se gândeşte Asle, şi el care i-a promis că va spune că el a făcut-o să sară, că el a rugat-o să meargă în mijlocul drumului şi să bată cu picioarele şi să sară în băltoacă, asta i-a promis, deci trebuie să se țină de promisiune, se gândeşte Asle şi, chiar dacă nu îi pasă atât de mult că va fi certat, nici nu poate spune că abia aşteaptă, se gândeşte, deci în orice caz nu trebuie să se întoarcă acasă imediat, îşi zice, poate găsesc ceva de făcut

Ce-ar fi să mergem la Vechea Colină, poate găsim afine coapte acolo? zice el

şi Sora nu se mişcă din loc, stă numai şi se uită în jur şi nu zice nimic

N-ai chef? zice Asle

şi Sora stă acolo în continuare nemişcată fără să zică nimic şi Asle îşi dă seama că începe să-şi piardă răbdarea, aproape începe să-i piară tot cheful, îşi zice, nu pot să rămână pur şi simplu aici, pe partea de jos a drumului, ci ar putea să meargă la Vechea Colină, dar pentru asta trebuie să treacă drumul înapoi şi trebuie să se uite cu mare atenție într-o parte şi-n alta, să se asigure că nu vine nicio maşină din curba aceea de dinainte de Vechea Colină, îşi zice

N-ai chef să mergem la Vechea Colină? zice Asle

şi Sora dă doar din cap că nu şi Asle o întreabă ce vrea să facă, atunci, şi ea nu zice nimic, atunci el o întreabă dacă nu vrea să meargă la căsuța albastră de acolo, de pe partea din jos a drumului, n-au fost niciodată acolo şi el s-a gândit de mult să meargă, zice Asle şi Sora dă iar din cap că nu şi el o întreabă dacă să coboare la Plajă sau la Adăpostul pentru Bărci, să iasă pe Debarcader şi să meargă să vadă de

Barcă, cum obişnuieşte Tatăl să zică, hai că mă duc să văd de Barcă, zice Tatăl, sau trebuie să merg să golesc Barca de apă, zice el şi Mama îi spune să aibă grijă şi Tatăl zice că mereu are grijă, e mereu atent, zice, sau anunță că iese puțin la pescuit şi atunci Mama îi spune acelaşi lucru, să aibă grijă, îşi zice Asle şi atât Mama cât şi Tatăl le-au interzis, lui şi Surorii, să meargă vreodată la mare singuri, fiindcă e periculos, se pot îneca dacă cad în apă, a zis Mama şi le-a povestit despre băiatul cu care mergea la şcoală, cu care era în clasă, care a căzut în apă, era singur în barcă şi pescuia şi a căzut deodată în mare, apa era foarte rece şi e greu să urci la loc în barcă dacă ai căzut în apă, e aproape imposibil, zice Mama, iar el nu a reuşit, i-au găsit barca goală în apă, purtată în derivă, şi băiatul cu care mergea la şcoală, pe el nu l-au găsit nicăieri, numai după o săptămână, poate chiar mai mult, când nişte băieți care ieşiseră şi ei pe apă au zărit ceva ce semăna cu un om plutind şi au reuşit să-l agațe şi să-l tragă în barcă şi el era, băiatul din clasa ei, şi nu arăta deloc bine, aşa ziceau băieții care l-au pescuit, nici nu-i vine să se gândească la asta, e oribil, nu poți privi aşa ceva, zice Mama, şi l-au adus pe uscat şi au făcut înmormântare şi ea şi restul copiilor de la şcoală au venit la înmormântare şi-şi aminteşte cât de trist a fost, cum plângeau părinții, frații şi surorile înecatului, lacrimile nu se mai opreau, şi preotul a zis ceva de genul că necunoscute sunt căile Domnului, adesea chiar de neînțeles, dar că toate se petrec cu un motiv, a spus, şi a spus că Dumnezeu scrie drept pe linii strâmbe, sau poate era invers, sau poate erau linii oblice, încă-şi mai aduce aminte parțial, zice Mama, dar tot nu putea înțelege cu ce motiv s-ar putea îneca un băiețel, şi asta a zis şi preotul, că e total de neînțeles, a zis, era peste puterea de înțelegere a oamenilor, a zis, dar, chiar dacă nu putea înțelege motivul, cu atât mai puțin ceilalți, sigur exista un motiv, a zis Mama

că a zis preotul, fiindcă după ce Iisus Cristos, care era Dumnezeu întrupat, care era o parte a Sfintei Treimi, a murit şi a înviat, după ce Dumnezeu s-a întrupat şi a trăit între oameni, născându-se, trăind şi murind, moartea a fost transformată în viață pentru oameni, a zis preotul, fiindcă pentru toți oamenii, cei care au trăit înaintea lui Cristos, cei care au trăit în acelaşi timp cu el, dar şi cei care au trăit după el, moartea, chiar moartea a fost transformată în viață, în veşnicie, spusese Mama că le zisese preotul, iar acum băiatul era la Dumnezeu, se întorsese acasă, revenise în locul de unde pornise cândva, a zis preotul, era sigur că Dumnezeu era acum cu el, zisese preotul, şi era sigur că Dumnezeu era cu el când s-a înecat şi s-a îngrijit de el cât de bine a putut, şi de asta era sigur, a zis preotul şi Mama a zis că nu înțelege ce fel de alinare e în asta, de vreme ce băiatul dispăruse, nu se mai întorcea niciodată acasă, era dispărut pentru totdeauna, marea îl luase la sine, îi luase viața, iar trupul lui fusese coborât în pământ, a zis Mama, deci la mare, la Fiord, a zis apoi Mama, niciodată, dar absolut niciodată n-aveau voie să coboare, la Plajă sau la Fiord, a zis Mama, niciodată singuri, numai cu ea sau cu Tatăl sau cu orice alt adult aveau voie să coboare pe Plajă, la Fiord, iar pe Debarcader n-aveau voie să iasă deloc, sub nicio formă, pentru că la capătul lui marea era foarte adâncă, zicea, aşa că niciodată, sub nicio formă nu aveau voie să iasă pe Debarcader, a zis şi Asle o ține pe Soră de mână şi se gândeşte că, dacă ar coborî acum pe Plajă, ar putea să curețe toată murdăria de pe rochiță, s-o facă iar curată şi frumoasă, iar pentru asta, că se duc la apă să dea cu apă pe rochiță, pentru asta n-are cum să se supere Mama, dimpotrivă, ar trebui să se bucure, că atunci nu mai trebuie s-o curețe ea, de vreme ce au curățat-o ei deja, îşi zice Asle, şi, în plus, nu e niciun alt loc unde se simte la fel de bine ca la malul apei, sunt atâtea lucruri de văzut acolo,

crabi minusculi târându-se printre pietre, şi alge cu buzunare de aer pe care le poţi apăsa sau pe care poţi călca şi pocnesc, şi peştişori mici de tot care înoată mişunând aproape de mal, şi mai sunt şi toate scoicile, albastre şi albe, unele aproape galbene, şi e frumos să stai pur şi simplu pe pietre şi să te uiţi la apă, la Debarcader şi la Barca maro şi frumoasă care pluteşte acolo, alături, sunt şi o grămadă de lucruri care pot fi aduse la mal şi lăsate pe Plajă, crengi, vâsle rupte, geamanduri, uneori chiar şi mesaje în sticlă, hârtiuţe pe care lumea a scris câte ceva şi le-a sigilat într-o sticlă, dar el n-a găsit niciodată astfel de sticle, chiar dacă s-a plimbat îndelung pe Plajă, ba chiar a ajuns până la Lăptărie plimbându-se aşa de-a lungul plajei şi venind înapoi, şi a văzut multe lucruri răsfirate de-a lungul Plajei, dar niciodată un mesaj într-o sticlă, deşi a văzut multe sticle aduse la mal de apă, nu e ceva neobişnuit, deci dacă mergi pe Plajă până la Lăptărie sigur vei găsi o sticlă pe undeva, ba chiar în faţa Brutăriei e o grămadă mare de sticle, mai multe sute de sticle, sigur, dar ştie că asta e pentru că Brutarul bea, la fel şi soţia lui, Brutăreasa, şi după ce termină o sticlă merg şi o pun într-o grămăjoară pe Plajă, de fapt nu chiar pe Plajă, ci pe panta care coboară de la Brutărie spre Plajă, e incredibil câte sticle s-au adunat acolo, îşi zice Asle, adesea a găsit sticle pe Plajă, şi tot felul de lemne spălate de apă, şi de două ori a găsit mingi pe Plajă, şi încă le are pe amândouă, erau puţin dezumflate, dar după ce Tatăl le-a umflat erau încă bune, s-au jucat mult cu mingile alea el şi Sora, se gândeşte Asle, evident că s-a dus des la Plajă, chiar dacă Mama îi zice mereu că nu are voie, dar Tatăl nu a zis asta niciodată, şi sigur e pentru că el însuşi petrecea mult timp la apă când era mic, când era un băieţel ca şi Asle, fiindcă Tatăl a locuit dintotdeauna în curtea unde locuiesc acum, s-a născut în casa veche, albă şi lungă, acolo unde locuiesc acum Bunul

şi Buna, şi Buna e mama Tatălui, iar Bunul e tatăl lui, da, Tatăl s-a născut în gospodăria asta şi trăieşte aici de atunci, poate asta o să facă şi el, se gândeşte Asle, sau poate că nu, sunt atâtea locuri unde poți să trăieşti, ştie bine, pentru că Mama s-a născut în Haugaland şi a crescut pe o insulă de lângă oraş numită Hisøy, unde a fost şi el de multe ori, ba chiar a fost născut la spitalul din Haugaland, deci şi acolo se poate trăi, da, se gândeşte, acolo ca în multe alte locuri, deci nu e nevoie să trăiască toată viața unde trăiesc acum, cum a făcut Tatăl

Ce facem acum? întreabă Sora

E aşa plicticos să stăm fără să facem nimic, zice

Hai să ne gândim la ceva de făcut, zice

Ce-ar fi să mergem la casa albastră? zice Asle

Mereu am vrut să merg, dar nu m-am dus niciodată, zice el

Dar gândeşte-te dacă oamenii care locuiesc acolo ies şi ne văd, sunt atât de murdară, rochița mi-e atât de murdară, zice Sora

şi Asle zice că da, rochița nu-i tocmai curată, dar nu contează aşa mult, pentru că vor merge pur şi simplu la casă şi nimeni nu va ieşi să-i vadă, să vadă că rochița îi e murdară, zice, şi dacă e proastă să se bălăcească într-o băltoacă, evident că i se va murdări rochița, atâta lucru ştie şi ea, zice el, dar ar putea să meargă la casa albastră, în orice caz, zice Asle şi Sora zice că hai şi merg ținându-se de mână pe marginea drumului şi când ajung la casa albastră se opresc pe loc şi stau şi privesc spre casă

Ce casă frumoasă şi veche, zice Asle

Da, zice Sora

Albastrul e aşa frumos, zice el

şi Sora încuviinţează

Sigur nu era aşa frumos când era nou, dar s-a făcut frumos cu timpul, ploaia şi vântul şi zăpada l-au făcut frumos, zice Asle

şi zice că în unele locuri vopseaua se decojeşte şi că asta face albastrul şi mai frumos şi Sora zice că nu îşi dă seama, nu poate să vadă dacă albastrul a devenit mai frumos, dar că i se pare în orice caz albastră, casa adică, zice

Ştii măcar cum se numesc culorile? zice Asle

Da, zice Sora

Nu sunt foarte multe, zice el

Sunt mult mai multe culori decât există nume pentru toate, sau cel puţin mult mai multe decât câte nume ştiu eu, zice el

Evident, zice Sora

Galben, albastru, alb, zice Asle

Şi roşu, maro, negru, zice ea

Şi violet, zice el

Da, şi mult mai multe de-atât, zice Sora

şi Asle zice că aşa e, fiindcă nuanţa casei albastre e total diferită de albastrul cerului sau de albastrul mării sau de albastrul rochiţei, zice, n-are decât să se uite şi ea

Uită-te ce diferite sunt culorile între ele, albastrul casei şi albastrul rochiței, zice el

şi zice apoi că niciodată culorile nu sunt identice şi că mereu se schimbă, şi că asta ține de lumină, zice, aşa că n-are niciun rost să numeşti toate culorile care există, ar fi atâtea nume că nimeni nu le-ar mai putea ține minte, zice şi Sora zice că albastrul e, totuşi, albastru, iar galbenul rămâne galben, zice

Da, asta aşa e, zice Asle

Bineînțeles că e aşa, zice el

şi se țin în continuare de mână fără să se urnească şi Sora zice că au făcut ceva ce n-aveau voie, Mama le repetă întruna că n-au voie să coboare la drum, zice ea şi Asle zice da şi zice că, dacă ar asculta mereu de ce zice Mama că au voie şi n-au voie să facă, n-ar face aproape nimic niciodată, zice şi rămân acolo nemişcați şi văd cum uşa din față a casei albastre se deschide şi cineva iese din ea şi e un bărbat cu burtă mare şi pălărie pe cap şi se întoarce şi închide uşa la loc în urma lui şi porneşte pe cărarea de pietriş spre drum şi pietricelele îi scrâşnesc sub picioare şi Sora şopteşte că ar trebui să plece, rochița e atât de murdară, zice şi bărbatul îi vede şi se opreşte şi se înclină

Hopa, voi de unde ați răsărit? zice el

Ați plecat în excursie, zice

Ați ajuns până la Dâmb, zice

Dar nu credeam că mămica vă dă voie să mergeți aşa departe singuri, zice

şi atât Sora cât şi Asle îşi coboară privirile

Dar mă bucur să vă văd, zice bărbatul

Şi cum vă cheamă pe voi? zice

Mă cheamă Asle, zice Asle

Şi pe mine mă cheamă Alida, zice Sora

Asle şi Alida, zice bărbatul

Şi pe mine mă cheamă Gudleiv, zice

Ştiam cum vă cheamă, dar trebuia să întreb, zice

şi Gudleiv îi întinde mâna lui Asle şi zice Gudleiv şi Asle zice Asle şi apoi Gudleiv îi întinde mâna Surorii şi zice Gudleiv şi Alida zice Alida şi Gudleiv zice că acum au făcut oficial cunoştinţă, cum se face între vecini, era şi timpul, de vreme ce locuiesc atât de aproape, dar nu vor să intre pe la ei? soţia lui, care se numeşte Gunvor, sigur ar vrea să facă şi ea cunoştinţă cu ei, el de fapt a ieşit până la Cooperativă după cumpărături, dar nu e grabă, când el şi soţia au musafiri de vază, chiar şi cumpărăturile pot aştepta, că nici Cooperativa, nici produsele de pe raft nu pleacă nicăieri, deci nu vor să intre puţin? zice Gudleiv şi Sora se întoarce spre Asle şi îi şopteşte la ureche că trebuie să meargă acasă, fiindcă Mama nu ştie deloc unde sunt şi le-a spus de foarte multe ori că n-au voie să coboare la drum, zice ea şi Asle se uită la bărbat, la Gudleiv

Haideţi înăuntru să faceţi cunoştinţă cu Gunvor, o să se bucure tare mult să vă vadă, zice el

şi Gudleiv se întoarce pe călcâie şi începe să păşească în jos spre casă pe aleea cu pietriş şi pietrişul scrâşneşte sub paşii lui şi Asle o apucă ferm de mână pe Soră şi aproape o trage

cu el în jos pe alee după Gudleiv, care merge înaintea lor cu pălăria pe cap

Mă bucur să vă văd, zice el

Nu mă aşteptam, zice

Dar e mereu plăcut să ai musafiri neaşteptați, zice

şi deschide uşa casei şi zice

Fiți bineveniți, zice

Bine ați venit, zice

şi strigă înăuntru că Gunvor, haide, avem musafiri, strigă şi îi îndeamnă pe Asle şi pe Soră să intre şi Asle intră şi o ține în continuare pe Soră de mână şi aproape o trage cu el înăuntru şi o vede pe Gunvor venind spre ei, sprijinindu-se într-un baston

Ce bine, zice ea

Ce bine c-au venit Asle şi Alida în vizită, zice

N-au mai fost la Dâmb până acum, zice

Dar haideți, haideți înăuntru, zice

şi Gunvor se întoarce şi intră în sufragerie şi Gudleiv închide uşa de la intrare şi îi îndeamnă să intre şi Asle zice că rochița Surorii e murdară şi Gudleiv zice că da, asta vede şi el, chiar dacă vede prost, asta poate să observe şi el, zice şi Asle zice că Sora pe nepusă masă s-a dus şi a început să sară într-o băltoacă fix în mijlocul drumului, cu toate că el i-a zis că nu e voie, fiindcă îşi va murdări rochița, dar a făcut-o oricum

Aşa-s copiii, zice Gunvor

Dar se poate curăța, cât de cât, zice ea

şi Sora îşi coboară privirea şi îl trage pe Asle pe mână, ca şi cum ar vrea să-l roage să plece şi el o strânge de mână şi ea zice AU şi Gudleiv întreabă dacă o doare ceva şi atât Asle cât şi Sora dau din cap că nu şi ea zice că nu, n-o doare nimic

Nu-i nimic, zice Asle

şi Gudleiv îi îndeamnă să se descalțe şi să intre şi Asle dă drumul mâinii Surorii şi îşi scot cizmele şi aşază perechile una lângă cealaltă

Pe aşa vreme chiar trebuie să mergi în cizme, zice Gudleiv

şi Asle vede că Gudleiv se descalță şi îşi ia papuci de casă în picioare

Treci încoace, fetițo, zice Gunvor

şi Sora merge la Gunvor şi ea îi întinde mâna şi spune că o cheamă Gunvor şi Sora spune că o cheamă Alida

Mă bucur să te cunosc, zice Gunvor

Da, zice Sora

şi Asle vine lângă Soră şi vede cum Gunvor ține bastonul într-o mână şi mâna Surorii în cealaltă şi deschide cu bastonul o uşă, pe urmă Sora şi Gunvor intră pe uşă şi Asle vede cum Gunvor dă drumul la apă în chiuvetă şi ia o cârpă şi o udă şi începe să şteargă noroiul de pe rochia Surorii şi zice că nu va reuşi s-o facă ca nouă, sigur că nu, zice, dar ce-i mai rău, noroiul de la suprafață, va reuşi să-l şteargă, zice Gunvor şi Gudleiv îl invită pe Asle în sufragerie,

deschide apoi uşa sufrageriei şi spune poftiţi, şi Asle intră şi Gudleiv îl invită să se aşeze pe canapea şi Asle merge şi se aşază într-un capăt al canapelei şi atunci intră în sufragerie şi Gunvor cu Sora, pe care o ţine de mână şi îi zice să se aşeze şi ea pe canapea lângă Asle în timp ce ei o să vadă de ceva să le ofere, zice Gunvor şi se uită la Gudleiv

Poate vor ceva de băut? zice Gudleiv

Le place oare sucul acidulat? zice

şi atât Sora, cât şi Asle dau din cap că da

Da, mi-ar plăcea

şi Sora încuviinţează şi zice că da şi Gudleiv zice că n-ar fi crezut, n-ar fi crezut că le place sucul

Chiar vă place sucul? zice Gunvor

Da, zice Asle

Da, zice Sora

Mă duc să văd ce avem, zice Gudleiv

şi deschide o uşă şi dispare din sufragerie

Merge să vadă dacă mai avem suc la bucătărie, zice Gunvor

Cred că mai avem o sticlă, zice ea

şi Gunvor se aşază într-un fotoliu şi îşi sprijină bastonul de o latură a fotoliului şi Asle observă că în sufragerie se află un război de ţesut imens, ocupă aproape jumătate din suprafaţa sufrageriei şi pare dublu, ca şi cum ar fi două războaie de ţesut lipite unul de celălalt

Alea sunt războaiele noaste de țesut, zice Gunvor

Stăm fiecare pe câte o parte şi țesem, eu şi cu Gudleiv, zice ea

Țesem panglici cum au pe costumele populare, din cele care atârnă în față, la brâu, de şorțuri şi care se adună în poală[16], zice Gunvor

Da, zice Asle

Panglici, zice Sora

Dar n-ați văzut cum arată panglicile astea? întreabă ea

şi atât Asle, cât şi Sora scutură din cap

Costume populare, zice Sora

Da, costumele pe care le poartă femeile când vor să arate bine, zice Gunvor

apoi se lasă liniştea şi Gudleiv intră şi scutură din cap zicând că era sigur că au suc la bucătărie, cel puțin două sticle, dar nu, n-a găsit nici măcar una, zice şi Gunvor se miră şi Gudleiv zice apoi că va coborî în pivniță să vadă acolo, poate mai au suc acolo, e aproape sigur, zice

În pivniță trebuie să mai fie, zice Gunvor

şi Gudleiv deschide o uşă şi iese şi Gunvor arată spre uşă şi zice că dă spre o scară care coboară la pivniță şi zice că da, ea şi Gudleiv țes panglici pentru costume populare, zice, şi

[16] În original, fangband (fang, poală + band, panglică), panglici decorative care se leagă de curelele costumelor populare feminine şi care atârnă în fața şorțurilor, adunându-se în poală, de unde numele.

că aşa fac bani pentru ce le trebuie, zice, şi, când se întoarce Gudleiv, le poate arăta o panglică terminată, ca să vadă şi ei cum arată, zice Gunvor şi Asle zice că ar fi frumos să vadă una, da, şi Gudleiv apare în cadrul uşii ținând o sticlă de suc galben în mână şi intră în cameră şi pune sticla pe măsuța de cafea în fața lui Asle şi a Surorii, chiar între ei, şi apoi se întoarce şi închide uşa pe unde se coboară în pivniță şi merge apoi la bucătărie şi se întoarce cu două pahare, pe care le aşază în fața fiecăruia dintre ei, apoi găseşte un desfăcător de sticle şi deschide capacul şi Asle se întreabă de unde a apărut desfăcătorul de sticle, cel pe care-l cheamă Gudleiv trebuie să-l fi avut în mână? se gândeşte şi Gudleiv toarnă puțin în fiecare dintre pahare şi zice poftiți şi atât Asle cât şi Sora zic mulțumesc şi Gunvor zice că speră să le placă şi Asle şi Sora ridică simultan paharele şi beau şi Asle se gândeşte că sucul e foarte bun, trebuie să-i fi fost sete, bea tot sucul din pahar şi aşază paharul pe masă în fața lui şi Gunvor îi zice lui Gudleiv că le-a promis că le arată o panglică de brâu şi Gudleiv merge şi găseşte o panglică şi i-o întinde lui Gunvor şi ea o pune pe măsuță şi Gudleiv o întinde pe lungime pe masă şi Gunvor le zice că aşa arată o panglică de brâu pentru costum popular, zice şi Asle priveşte culorile şi modelul şi nu poate exprima ce vede, dar în mintea lui culorile şi modelul s-au fixat definitiv şi ireversibil, n-ar fi crezut niciodată că o țesătură ar putea fi aşa frumoasă, le-a văzut adesea pe Mama şi pe Buna în costum popular şi niciodată nu i s-a părut ceva deosebit de frumos, dar acum a văzut panglica asta de aproape, priveşte culorile şi priveşte modelul şi-şi dă seama că vede ceva ce n-a mai văzut nicicând până acum, ba chiar unul dintre cele mai frumoase lucruri pe care le-a văzut ieşite din mâna cuiva, se gândeşte Asle şi Gunvor îi întreabă dacă le place şi Asle zice că e unul dintre cele mai frumoase lucruri pe care le-a văzut, cum reuşesc să-l facă,

trebuie să fie foarte greu de făcut aşa ceva, zice Asle şi Sora zice şi ea că i se pare frumoasă şi Asle vede că şi ea şi-a băut tot sucul şi că îşi pune paharul înapoi pe masă şi Gudleiv îi întreabă apoi dacă mai vor puțin suc şi amândoi dau din cap că da, aşa că le pune restul de suc galben în pahare, Surorii mai întâi, apoi lui Asle

Şi s-a terminat sucul, zice Gudleiv

Dar a fost bun, zice Gunvor

A fost foarte bun, zice Asle

Da, zice Sora

şi îşi ridică în acelaşi timp paharul şi bea

Ți-a plăcut sucul, bag seamă, zice Gudleiv

şi Sora bea paharul până la fund şi zice încet da şi pune paharul înapoi pe masă

O să mai primeşti data viitoare când veniți în vizită, zice Gudleiv

şi Asle bea şi el puțin din suc şi priveşte spre Gunvor şi repetă că panglica e foarte frumoasă, serios, şi Gunvor zice că a crescut inima în ea de bucurie când i-a spus că e cel mai frumos lucru pe care l-a văzut vreodată, zice şi Gudleiv zice că tu, Asle, ai ochi bun şi înțelegi, băiete, zice şi se aude o bătaie în uşă şi Gudleiv zice că merge să deschidă

Mama voastră sigur a văzut că ați coborât până la noi şi acum vine să vă ia acasă, zice Gunvor

şi atât Asle, cât şi Sora privesc în jos

Nu ştie că sunteți aici? zice Gunvor

Nu, zice Asle

Atunci sigur îşi face griji pentru voi, zice Gunvor

şi nici Asle, nici Sora nu zic nimic

Ați plecat pur şi simplu? zice Gunvor

Fără să cereți voie? zice

şi niciunul nu-i răspunde

Atunci trebuie să mergeți acasă imediat, zice ea

Mama voastră sigur se întreabă pe unde sunteți, zice ea

Sigur îşi face griji pentru voi, zice Gunvor

Poate, zice Asle

Da, zice Gunvor

Dar mă bucur că ați venit, trebuie neapărat să mai veniți pe la noi curând, şi atunci trebuie să-i anunțați pe mama sau pe tata unde mergeți, zice ea

Da, zice Asle

şi Asle vede că Gudleiv intră înapoi în casă şi, împreună cu el, un bărbat înalt şi gras, cu burtă mare şi complet chel, şi Asle se gândeşte că poate e Spânul, cel de care copiii trebuie să se păzească, asta le-au zis şi Mama, şi Tatăl, şi au mai spus şi că Asle nu trebuie niciodată să meargă cu el, nici cu maşina, nici la el acasă, îşi aminteşte Asle şi Gunvor îi spune lui Gudleiv că mama lor nu ştie unde sunt, au plecat pur şi simplu, fără să anunțe, aşa că ar fi mai bine să plece acasă imediat, zice Gunvor şi Gudleiv zice că nici prin cap nu i-ar fi trecut aşa ceva

Atunci trebuie să plece acasă imediat, zice Gudleiv

Promiteți-mi

şi Asle şi Sora se ridică şi Spânul se aşază pe canapea în locul lor

Atunci vă mulțumesc că ați trecut pe la noi şi sper să mai veniți curând, zice Gunvor

Mulțumesc pentru suc, zice Asle

Da, mulțumesc, zice Sora

Pentru nimic, zice Gunvor

şi Gudleiv le zice să mai treacă pe la ei, se bucură să primească doi copii aşa cuminți în vizită, dar acum, acum trebuie să promită că pe viitor îi vor spune mamei unde plănuiesc să meargă, zice şi îi conduce până în hol, unde-şi trag cizmele în picioare

Mulțumesc pentru suc, zice Asle

Pentru nimic, zice Gudleiv

Mulțumesc pentru suc, zice Sora

Mai primiți când mai treceți pe aici, zice Gudleiv

şi Sora îşi pune mâna în mâna lui Asle

Trebuie să veniți mai des pe la noi, zice Gudleiv

Da, mai treceți pe la noi, vă rugăm, zice el

Dar numai dacă vă anunțați părinții mai întâi, zice, dacă le ziceți lui Mama şi lui Tata, zice

şi deschide uşa de la intrare şi Asle şi Sora ies

La revedere, zice Asle

La revedere, zice Sora

La revedere, zice Gudleiv

şi închide uşa în urma lor şi Asle şi Sora se văd din nou în fața căsuței albastre şi Asle zice că pe bărbatul înalt şi chel care tocmai a intrat îl cheamă Spânul, aşa a auzit de mai multe ori

Spânul? zice Sora

Şi Mama, şi Tata au zis că copiii trebuie să se ferească de el, zice el

Să se ferească? zice Sora

Da, zice Asle

Să nu intre în maşina lui sau la el acasă dacă îi invită, zice el

şi Sora nu zice nimic şi ea şi Asle urcă pe poteca de pietriş şi ajung la drum

Vreau acasă, zice Sora

şi pornesc înapoi, ținându-se la marginea drumului, şi aud o maşină venind şi se întorc şi văd o maşină virând pe lângă Vechea Colină şi se opresc pe loc şi maşina trece pe lângă ei

Sau să mergem, oare, pe Plajă? zice Asle

Dar nu avem voie, zice Sora

Ştiu, zice Asle

Trebuie să mergem acasă, zice Sora

Nu, hai să mergem la mare, zice Asle

Ce să facem acasă? zice el

Nu e nimic de făcut acasă, zice el

Pot să mă joc cu păpuşa mea, zice Sora

şi rămân nemişcaţi la marginea drumului

Haide, mergem jos pe Plajă, zice el

şi Asle se gândeşte că, în vreme ce el merge acolo atât de des, Sora n-a fost niciodată cu el la Plajă, şi niciodată n-a stat cu el la buza Fiordului să se uite înspre mare, şi niciodată n-a văzut Adăpostul pentru Bărci sau Barca, îşi zice, ar fi fost aşa frumos să le vadă şi ea, îşi zice, el le-a văzut de atâtea ori, fiindcă merge constant până jos la mare, chiar dacă Mama nu îi dă voie, dacă nu merge la Plajă chiar în fiecare zi, în orice caz o face destul de des, şi Mama nu observă niciodată, ci crede că se joacă pe undeva prin curte, în Hambar, poate, şi de aceea Mama nu-l ceartă, dar Sora oare chiar n-a fost niciodată cu el la mare? nu, niciodată nu s-a nimerit, şi e atât de mică Sora, sigur n-o să-i placă să stea pe Plajă, dar poate o să-i placă şi-o să i se pară frumos să stea la buza Fiordului şi să se uite la mare? poate merg pe Debarcader să se uite la Barcă? îşi zice

Dar Mama a zis că nu avem voie, zice Sora

Ştiu, zice Asle

Şi atunci nu putem să mergem jos, pe Plajă, nu? zice ea

Dar eu merg adesea jos până la mare, zice Asle

şi stau acolo nemişcaţi şi Sora zice că ea vrea acasă şi Asle zice că nu, vor merge jos la Plajă, indiferent de ce zice Mama, doar ea n-a fost niciodată până atunci acolo, nu? zice el şi Sora întreabă chiar pot să facă asta? şi Asle zice că pot face tot ce vor, apoi pornesc, mână în mână, spre cărarea în pantă care duce spre Adăpostul pentru Bărci.

E foarte fain în Adăpostul pentru bărci, zice Asle

Vrei să intrăm? zice el

Mi-e frică, zice Sora

N-are de ce să-ţi fie frică, zice Asle

şi o ţine pe Soră strâns de mână şi încep să coboare poteca spre Adăpostul pentru Bărci şi Asle chiar speră că Mama n-o să-i vadă mergând încolo, că atunci ar veni după ei şi i-ar certa de două ori mai rău, o dată pentru că Sora şi-a murdărit rochiţa şi a doua oară pentru că au făcut ceva ce le e total interzis, şi anume să meargă la mare, la Adăpost, la Plajă, la Fiord, la Debarcader, la Barcă, toate locurile unde nu au voie să meargă, îşi zice Asle şi Sora zice că nu, ea nu îndrăzneşte să facă asta şi se opreşte pe loc şi Asle o trage de mână şi ea-i zice să termine

Dă-mi drumul, dă-mi drumul la mână, zice Sora

şi Asle îi dă drumul la mână şi rămân nemişcaţi pe poteca spre Adăpost şi Asle se uită la acoperişul Adăpostului cu pietrele lui cenuşii şi ştie că se numesc plăci de ardezie, asta i-a zis Tatăl, plăci de ardezie, pe acoperiş e placă de ardezie lângă placă de ardezie, una peste cealaltă, şi acoperişul Adăpostului e un joc de griuri, se gândeşte, nici nu-ţi vine

să crezi că pot exista atâtea tonuri de gri, îşi zice, şi toate arată atât de diferit în funcție de vreme, dacă bate soarele direct pe ele arată doar ca două nuanțe de gri, dar umbra însăşi aruncă pe ele diferite nuanțe de gri, culorile sunt cumva tot timpul în mişcare şi, în acelaşi timp, pare că se odihnesc pe loc, da, culorile sunt cumva în mişcare atunci când nu se mişcă şi se mişcă atunci când stau nemişcate, îşi zice Asle, nici să nu vorbim de pereții Adăpostului, ale căror lambriuri de lemn s-au făcut pe de-a-ntregul cenuşii, îşi zice Asle şi zice că Adăpostul o fi gri, dar sunt foarte multe nuanțe de gri care nu au nume, şi Sora zice da şi el o ține strâns de mână, e aproape înfricoşător câte nuanțe de gri există, şi câte nuanțe au şi toate celelalte culori, zicem albastru, doar albastru, dar sigur există mii de nuanțe diferite de albastru, o mie, cel puțin o mie, nu, de fapt sunt aşa multe că nu le poți ține socoteala, îşi zice Asle

Şi albastru, tonurile de albastru sunt aşa multe că nu le poți număra, zice el

Da, zice Sora

Albastru, zice ea

Cerul e albastru, zice

Din când în când, zice Asle

Dar azi e şi gri, zice el

E aproape tot timpul gri, de fapt, zice

Da, gri, zice Sora

Cerul e gri şi Adăpostul e gri, plăcile de pe acoperiş sunt gri şi pereții Adăpostului sunt gri, dar vezi, nu, că sunt tonuri diferite de gri? zice el

şi Sora dă din cap că da

Vezi? zice el

Da, zice Sora

Dar nu-ți pasă, zice el

Nu, zice ea

Nu vrei să intrăm în Adăpost? zice el

Dar nu e înfricoşător? zice Sora

Nu e întuneric înăuntru? zice

şi Asle o întreabă dacă vede trapa aia din peretele lateral al Adăpostului? chiar din față? şi vede cârligul ruginit de acolo? de acolo se deschide trapa şi pe acolo pot intra în Adăpost, zice şi Sora zice că nu vrea să intre în Adăpost

Bine, zice Asle

apoi ocolesc Adăpostul şi parcurg poteca, paralel cu peretele Adăpostului, spre colțul clădirii şi Sora zice că îi e frică, nu ştie dacă are curaj să meargă mai departe şi Asle zice că, dacă mai merg puțin, Mama n-o să-i mai poată vedea de acasă, dar că vor putea vedea Plaja şi Fiordul şi Debarcaderul şi Barca, iar Sora se opreşte şi se opreşte şi Asle şi rămân nemişcați, el şi Sora, ea în rochița ei plină de noroi

Au fost drăguți Gunvor şi Gudleiv, zice Sora

Da, zice Asle

Ne-au dat suc şi aşa, zice ea

Dar Gunvor n-a reuşit să şteargă aşa mult din noroiul de pe rochie, zice Asle

Trebuie s-o curățăm, altfel Mama o să se enerveze, zice el

Da, zice Sora

O putem spăla în mare, zice el

Se poate? zice ea

Da, sigur că da, zice Asle

Şi atunci n-o să se enerveze Mama? zice Sora

Nu, nu şi dacă rochița e curată, zice el

Bine, atunci, zice ea

şi continuă spre colțul clădirii şi deja au ajuns aşa departe că Mama nu-i mai poate vedea de acasă, nici de la fereastra sufrageriei, nici din curte, îşi zice Asle, aşa că acum sunt în siguranță, îşi zice şi Sora se opreşte şi rămâne nemişcată, apoi zice că acolo, în față, pe potecă, de-a lungul peretelui, e plin de urzici, nu vede? zice ea şi Asle nu răspunde şi vede că multe dintre tufele de urzici sunt mult mai înalte chiar şi decât el, şi vede că frunzele sunt zimțate şi cu vârfurile îndreptate amenințător spre ei şi Asle zice ca Sora să-l urmeze lipită de perete, apoi merge spre urzici şi le apleacă cu mâna şi Sora zice că nu-i place, că-i e frică, zice

Nu putem să ne întoarcem? zice Sora

Trebuie doar să trecem de colț şi după aceea avem drum liber, de acolo se vede deja marea, zice Asle

Nu cred că vreau să merg mai departe, zice Sora

Şi Mama a zis de atâtea ori că n-avem voie să mergem la mare, zice

Şi totuşi mergem, zice ea

şi Asle începe să înainteze, încet, dar merge în fața ei şi Sora îl urmează ținându-l de pulovăr şi Asle priveşte în față şi vede cum şi mai multe urzici îşi întind frunzele mari şi zimțate peste cărare, frunze mari şi zimțate, unele aproape de pământ, altele sus de tot, mult deasupra capului lui se arcuiesc câteva frunze, unduindu-se uşor, frunzele se unduiesc uşor chiar dacă nu bate nicio pală de vânt şi acum observă o frunză de urzică apropiindu-se fix de fața lui şi se opreşte şi ridică piciorul şi pune cu el urzica la pământ, apoi vede una care-şi întinde frunzele, mai multe frunze, foarte multe frunze peste jumătate de cărare, şi pe asta trebuie s-o pună cu piciorul la pământ, îşi zice Asle şi ridică piciorul şi trage urzica la pământ şi Sora zice că totul e aşa înfricoşător, îi e atât de frică, zice şi ține strâns de pulovărul lui Asle şi el înaintează încet şi cât poate de aproape de perete şi Sora îi zice să nu mai meargă aşa repede şi Asle începe să meargă mai încet, ridicând piciorul şi culcând la pământ încă o urzică, iar acum nu mai e nicio urzică arcuindu-se peste cărare şi mai în față e colțul clădirii şi ei înaintează, el în față şi Sora după el, şi Asle trece de colț şi Sora îl urmează şi au trecut deja de colț şi Asle o ia pe Soră de mână, nu înțelege de ce îi place aşa de mult să vadă marea, dar îi place, îşi zice

Văd marea, zice Asle

Şi eu, zice Sora

E frumos să vezi marea, zice el

Da, zice ea

au ajuns la stâncile care ies din apă şi în fața lor se întinde Debarcaderul, frumosul Debarcader de piatră, şi Barca şi Fiordul şi totul, se gândeşte Asle şi Sora se opreşte

Dar, zice ea

Da, zice el

Mama zice că, începe ea

şi Asle o întrerupe şi zice că Mama le-a spus să nu meargă niciodată la apă, dar iată că au făcut-o deja oricum, zice el

Da, zice Sora

şi îi cuprinde mâna cu putere

Am făcut ce-am vrut noi, nu ce vrea Mama, zice ea

şi o spune cu ceva ce-ar putea trece drept mândrie în voce, se gândeşte Asle, ca şi cum au făcut ceva cu adevărat semnificativ, ca şi cum asta i-a făcut să crească mari dintr-odată, că au făcut ce au vrut ei şi nu ce vrea Mama să facă şi să nu facă, îşi zice Asle, apoi dă drumul mâinii Surorii şi păşeşte pe pietre şi se aşază în fund şi stă şi priveşte spre Debarcader şi spre Barcă, în vreme ce Sora stă în picioare în spatele lui, stă nemişcată Sora şi el şade şi-şi dă seama ce frumos e să vezi Barca plutind acolo pe suprafața apei, aproape nemişcată, la capătul Debarcaderului, şi Fiordul, aproape complet liniştit astăzi, vântul produce numai nişte vălurele şi Barca abia se unduieşte pe apă, puțin în sus, puțin în jos, puțin în lateral, puțin în față şi în spate, Barca e maro şi frumoasă şi arată atâtea nuanțe de maro încât te poate dezorienta, dar e plăcut să vezi cum Barca e maro în atât de felurite moduri, că are atâtea nuanțe de maro, cu toate că e doar maro, nimic mai mult, şi Asle vede, ca într-o

nălucire, toate tonurile astea de maro exact aşa, ca tonuri de maro, nu ca nuanțele unei bărci, ci drept culori de sine stătătoare, doar culori, şi vede cum nuanțele se topesc una în cealaltă şi cum o nuanță de maro se abandonează celei de lângă ea şi, simultan, tuturor celorlalte şi le transformă în cu totul altceva față de ce erau înainte, şi e incredibil că toate astea formează culoarea maro, doar maro, fiindcă Barca e maro, nici vorbă de altceva, şi brânza maro[17] e maro, şi poşeta Mamei e maro, se gândeşte Asle, deşi n-ar putea fi culori mai diferite

Nu ți se pare ciudat să zici că Barca e maro, pur şi simplu? zice Asle

Dar cum altcumva să zici? zice Sora

Barca e maro, totuşi, zice ea

Da, zice Asle

Dar sunt atâtea nuanțe de maro şi tot se zice numai că Barca e maro şi atât, zice el

Barca e maro, zice Sora

Da, e maro, zice Asle

Dar maro sunt şi brânza maro şi geanta Mamei, zice el

şi îşi dă seama că vocea lui trădează o uşoară enervare, dar nu înțelege de ce

De ce te enervezi din asta? zice Sora

---

[17] Brunost, specialitate norvegiană de brânză dulce, fermentată din lapte de capră.

O barcă maro e o barcă maro

Da, zice Asle

Dar, zice

şi apoi tace

Nu ştiu despre ce vorbeşti, zice Sora

Dacă am începe să zicem că Barca e maro aşa şi pe dincolo şi că brânza e maro aşa şi aşa şi orice e maro aşa şi nu altfel, nu ne-am mai opri din vorbit, zice ea

Da, zice Asle

Dar vezi că barca are mai multe nuanțe de maro, nu? zice

Da, într-un fel, zice Sora

Dar nu e important, zice ea

şi zice apoi că, chiar dacă nuanțele de maro din Barcă nu sunt toate la fel, sunt totuşi maro toate şi de aceea e Barca maro, zice ea

Da, zice Asle

Şi nu ți se pare frumos să poți distinge între toate nuanțele astea de maro? zice el

Nu în mod deosebit, nu, zice Sora

Mi-e totuna, de fapt, zice ea

Şi nici nu-mi place culoarea maro, de fapt, zice ea

şi Asle nu zice nimic şi Sora se aşază pe pietre lângă el şi stau aşa unul lângă celălalt şi Asle şade şi se uită la

viziunea asta a lui, în care nuanțele de maro plutesc afară din Barcă şi vede aievea toate nuanțele de maro adunându-se pe un plan şi vede cum totul se schimbă când schimbă ordinea oricăreia dintre nuanțe, vede cum toate celelalte tonuri se schimbă insesizabil

Nu ne apucăm să facem ceva? zice Sora

Ba da, zice Asle

Nu vrei să tragem Barca la Debarcader?

Ştiu cum se face, zice el

şi Sora zice că nu, cum să facem aşa ceva, dacă facem asta se enervează nu numai Mama, dar şi Tata, zice şi Asle zice că bine, atunci, lasă Barca în pace, dar că ar putea să iasă pe Debarcader şi Sora zice că Mama le-a spus să nu facă niciodată asta, să nu ieşiți niciodată pe Debarcader, aşa le-a zis, zice Sora şi Asle zice că nu-şi aminteşte să fi zis vreodată aşa ceva, le-a zis numai că n-au voie să meargă la mare, sau la Plajă, zice şi Sora zice că ba da, sigur le-a zis asta, ba chiar de mai multe ori, şi acum au făcut tocmai ceea ce Mama le-a interzis să facă şi Asle zice că da, tocmai, în sfârşit au făcut ceea ce au vrut să facă şi Sora zice că ea nu, ea nu a vrut să facă nimic, el a fost cu ideea, zice şi Asle zice da, da, aşa e, dar el, cel puțin, el avea chef să coboare la mare, şi nu-i frumos aici, totuşi? zice, e aşa frumos să vezi Debarcaderul şi Barca şi Fiordul şi tot restul, zice şi Sora zice că ba da, e foarte frumos totul, doar că nu i-a plăcut că au avut de trecut prin urzici, că dacă ştia că sunt urzici de-a lungul cărării n-ar fi venit niciodată cu el la mare, zice ea şi Asle zice că el nu-şi aminteşte să fi fost urzici acolo înainte, sigur că erau câteva urzici răsfirate, dar niciodată aşa de mari ca acum

Urzici, zice Sora

Chiar erau mari urzicile, zice Asle

şi îşi întinde braţele cât poate de mult ca să arate cât de mari erau şi Sora zice da, exact aşa de mari erau, zice, apoi zice că se plictiseşte stând degeaba şi Asle sugerează să coboare pe Plajă, mereu e câte ceva de văzut pe acolo, crabi şi peştişori şi mereu e ceva adus de apă la mal, resturi naufragiate[18], zice el

Resturi, zice Sora

Da, resturi naufragiate, zice Asle

Resturi, da, zice Sora

şi Asle se ridică în timp ce Sora rămâne aşezată şi merge pe Debarcader şi îi zice să îl urmeze şi desface frânghia de acostare şi Sora zice ce faci? şi Asle zice că vrea să tragă Barca aproape de tot şi să urce la bord şi să stea puţin în ea, zice, şi trage Barca aproape de Debarcader şi urcă în ea

Ai grijă! strigă Sora

Da, zice Asle

a ajuns la bord şi împinge Barca puţin mai departe în apă

Nu-i voie să faci asta! strigă Sora

E periculos! strigă ea

Nu, zice Asle

---

[18] Drivgods, literal, „obiecte aduse de apă”.

şi se gândeşte să-i arate că nu-i deloc periculos, aşa că urcă pe scândura din mijloc în picioare

Coboară! strigă Sora

şi Asle se aşază pe scândură şi începe să se balanseze dintr-o parte în alta şi Barca se leagănă cu el dintr-o parte în alta şi îi strigă să fie atentă la cât de frumos se leagănă Barca şi ce valuri face, uită-te doar, şi Sora nu răspunde, iar el se gândeşte că ar trebui să revină pe uscat, se ridică şi merge în partea din faţă a Bărcii şi trage Barca de frânghie înapoi la Debarcader, urcă înapoi pe Debarcader şi împinge Barca la loc, lăsând-o să plutească la fel ca înainte, unduindu-se în Fiord, apoi leagă frânghia şi se întoarce la Soră, care şade acolo în continuare şi care îl întreabă dacă nu se pot întoarce acasă, nu-i place să fie neascultătoare şi n-au voie să coboare la drum sau la mare, zice şi Asle sugerează să coboare până la Plajă

Haide, zice el

dar Sora şade în continuare pe pietre, fără să se urnească

Nu ştiu dacă vreau, zice ea

Hai, nu fi proastă, zice el

Nu sunt proastă, zice ea

De ce zici că sunt proastă? zice ea

Tu eşti prost, zice

Nu asta voiam să zic, zice Asle

Tu eşti ăla prost, eu nu sunt proastă, zice Sora

Nu asta voiam să zic, zice Asle

şi Sora zice că în regulă, bine, dacă nu mă crezi cu adevărat proastă e bine, zice ea şi Asle zice că nu, nu e proastă, nu crede asta, şi ea zice că nici el, nu, nici el nu e prost, a zis doar aşa, şi el îi întinde mâna şi ea o apucă şi el o trage după el în jos de-a lungul pietrelor, în jos spre Plajă, dar apa e la flux, nu se vede aproape nimic din Plajă, iar valurile lovesc marginile stâncilor cu plescăituri mici şi Asle zice că iată, nivelul e atât de mare că nu se vede aproape nimic din Plajă, dar el găseşte mereu câte ceva adus de apă la mal, ceva împins departe pe uscat, între plajă şi unde începe panta care duce, după Adăpost, la drum, zice şi ea întreabă ce şi el zice că orice, pot fi sticle, cum zicea înainte, şi în unele sticle pot fi scrisori, şi atunci se numesc mesaje în sticlă, cum zicea înainte, zice, şi Sora zice da şi el zice că el, personal, n-a găsit niciodată un mesaj într-o sticlă, o sticlă cu o scrisoare înăuntru, dar a găsit o grămadă de sticle, totuşi, şi mai în jos de Brutărie e o grămadă de sticle adunate, cum zicea înainte, zice, nici nu i-ar veni să creadă cât de mare e grămada de sticle, un morman de sticle, zice, şi ar putea, dacă vrea, să meargă, trecând pe lângă Brutărie, hăt până la Lăptărie, dar nu mai departe, zice el

Să mergem până la Lăptărie? zice Sora

Am putea, da, zice Asle

apoi se iau de mână şi pornesc pe porțiunea îngustă dintre mare şi unde începe să crească iarba şi începe panta spre drum şi o vreme nu zic nimic, apoi Asle zice uite acolo, apa a adus la mal un buştean întreg, zice şi Sora nu zice nimic şi merg mai departe, se aude apoi un sunet ascuțit, dar ei înaintează fără să zică nimic

De unde crezi că s-a auzit? zice Sora

Nu ştiu, zice Asle

şi merg mai departe

A sunat foarte ascuţit şi foarte tare, zice Sora

Da, ca şi cum cineva scrâşneşte ceva, zice Asle

Un scrâşnet, da, aşa a sunat, zice Sora

E puţin ciudat, dar sunetul trebuie să vină dinspre drum, deci sigur e vreun tractor vechi care a trecut, zice Asle

au ajuns la Colina Adăpostului de Bărci şi merg mai departe, şi după Colina Adăpostului ajung la Promontoriu, unde zăresc, legată aici, în fiordul Hardanger, frumoasa barcă a celor care locuiesc la Ferma Promontoriului, şi mai sus, în casa aceea de piatră, acolo locuieşte Bård, îşi aminteşte Asle, şi de acolo, de la Promontoriu, se vede Lăptăria în depărtare, la capătul celălalt al Fiordului, sub Brutărie, dar înainte de Cooperativă, pe care n-o pot vedea, fiindcă Lăptăria e fix în faţa ei şi o ascunde privirii, şi lângă Lăptărie se află casa mare şi galbenă unde stă Spânul, dar nici pe aia nu o pot zări de unde sunt acum, îşi zice Asle şi Sora zice că e, totuşi, mult de mers până la Lăptărie şi Asle zice că da, pare departe, dar că nu e aşa de mult de mers precum pare, zice

E mult mai puţin de mers decât pare, zice el

Ba da, e mult de mers, zice ea

şi Asle o apucă mai tare de mână şi priveşte înspre curtea Fermei Promontoriului şi îl zăreşte pe Bård în faţa casei, stând şi uitându-se după ei, dar nu are chef să stea la poveşti cu Bård, e mereu aşa ţăran, mereu zice că gospodăria lor e mai mare, că barca lor e mai frumoasă, că tatăl lui e mai puternic decât tatăl lui Asle, tot felul de

prostii din astea, își zice Asle și continuă să meargă spre Lăptărie

Sigur vine de la vreun tractor, zice Asle

Dar s-a auzit foarte tare, ca și cum ar veni de undeva de lângă noi, din apropiere de noi, zice Sora

Da, zice Asle

Și doar tractoarele nu fac așa, nu? zice ea

Nu scrâșnesc în halul ăsta, nu? zice

Ba da, cum să nu, mai ales dacă sunt vechi, zice Asle

și înaintează fără să zică nimic, dar e ca și cum o îndoială s-a așternut peste ei și își dau seama, fără să pună în cuvinte, că n-ar fi trebuit să facă asta, că fac ceva ce n-au voie să facă, ceva ce Mama le-a zis iar și iar că n-au voie să facă, ceva total interzis, poate de-asta au auzit sunetul ăla, scrâșnetul ăla? poate nu era de la niciun tractor, ci s-a auzit pur și simplu pentru că au făcut ceva rău? de acolo sunetul ăsta strident? își zice Asle, fiindcă un tractor, oricât de vechi, nu scoate asemenea sunete, nu-i place deloc sunetul ăsta, își zice și merg mai departe și la un moment dat se opresc și Asle se întoarce și zice că Bård se află acum în barca lor, aia pe lângă care au trecut, stă pe scândură, zice și Sora se întoarce și ea să se uite

E periculos, zice ea

O face numai pentru că ne-a văzut trecând pe aici, numai de-aia, zice Asle

Face pe grozavul, zice el

şi zice apoi că Bård ăsta e un papă-lapte şi că se pişă pe el de frică stând aşa pe scândură şi că o face numai ca să se dea grozav fiindcă i-a văzut trecând, nu de altceva, de aceea ar trebui să-l ignore şi să meargă mai departe, zice Asle şi atât el, cât şi Sora se întorc şi merg încet mai departe şi Asle zice că, după ce trec de curba pe care o face Plaja în faţă, Bård n-o să-i mai poată vedea deloc, şi foarte bine aşa, zice şi merg mai departe ţinându-se de mână şi trec de locul unde Plaja face o curbă şi nu mai văd Promontoriul şi continuă spre Lăptărie şi Asle îi dă drumul la mână şi arată cu degetul

Uite, e o vâslă acolo, zice el

şi Asle aleargă spre un loc între plajă şi pantă şi Sora se opreşte şi Asle ridică vâsla deasupra capului

Uite! strigă el

Ce-i aia? zice Sora

E o vâslă, zice Asle

Da? zice Sora

Am găsit o vâslă, zice Asle

E întreagă, încă se poate folosi, zice el

şi o ridică şi face vânt cu ea în aer şi zice că poate mai este una mai încolo de Plajă, mai aproape de Lăptărie, doar vâslele vin mereu în perechi, zice şi Sora zice că ea vrea acasă

Nu-mi place sunetul ăla, zice ea

Nu, zice Asle

Dar hai să mergem până la Lăptărie, zice

Nu-mi place sunetul ăla, zice Sora

Dar nu mergem decât până la Lăptărie şi după aia ne întoarcem acasă, zice Asle

Bine, atunci, hai, zice Sora

şi rămân pe loc şi Asle pune vâsla înapoi pe jos şi o îmbrăţişează pe Soră din senin şi îi propune să meargă la Lăptărie, apoi să meargă să vadă sticlele din faţa Brutăriei, şi poate apoi să meargă până la Cooperativă, sunt o mulţime de lucruri de văzut în vitrină, zice Asle şi Sora zice că nu, n-au voie să facă asta, fiindcă Mama le-a zis că n-au voie să meargă nici măcar până la drum, că-i periculos, e atât de îngust drumul, că oamenii abia au loc pe el dacă trec şi maşini, aşa că nu trebuie să meargă niciodată la drum singuri, doar împreună cu adulţi, doar împreună cu Mama sau Tata, aşa a zis, zice Sora şi Asle nu răspunde şi înaintează încet de-a lungul Plajei şi Sora zice că ea a obosit deja şi Asle zice că se pot aşeza, atunci, să se odihnească puţin, se aşază apoi fiecare pe câte o piatră mai rotundă şi şed fără să zică nimic şi Asle se gândeşte cât de plictisitor e să şadă aşa, pur şi simplu, fără să facă nimic, şi i se pare că stau acolo aşezaţi de atât de multă vreme deja

Nu mergem mai departe? zice el

Ba da, zice Sora

Nu mai eşti aşa obosită, zice el

Nu, nu mă mai dor picioarele aşa, zice Sora

şi se ridică şi Sora îl ia pe Asle de mână şi merg mai departe şi în faţă zăresc Brutăria şi mai încolo Lăptăria, îşi zice Asle,

ca să ajungi la Cooperativă trebuie să urmezi cărarea care duce spre Brutărie, pe lângă grămada de sticle, pe lângă maldăr, maldărul ăla de sticle, şi să ajungi la drum, de unde se vede Cooperativa, nici nu e atât de mult de mers de la Brutărie la Cooperativă, de fapt

Nu ne întoarcem acasă? zice Sora

Nu, zice Asle

Mi-e frică, zice ea

N-are de ce să-ți fie frică, zice Asle

Ba da, zice Sora

De ce anume? zice el

Ca să ajungem la Cooperativă, trebuie să trecem pe lângă casa mare şi galbenă, cea de lângă Lăptărie, zice Sora

Şi acolo, în casa aia galbenă, acolo stă Spânul, cel care n-are niciun fir de păr în cap, zice ea

Şi care arată înfricoşător, zice ea

Da, zice Asle

Şi de care copiii trebuie să se păzească, chiar tu ai zis, zice Sora

Da, zice Asle

şi merg mai departe încet, pas cu pas, pe cărarea care urcă spre Brutărie

Nu se mai aude sunetul ăla urât, gata, zice Asle

şi Sora dă din cap

Da, zice Sora

apoi zice că nu prea ai la ce să te uiți, o grămadă de sticle goale, zice şi Asle zice că da, poate nu e cine ştie ce, dar sunt sticle goale de tărie, zice, atât Brutarul cât şi Brutăreasa trag la măsea şi, când beau, beau întruna şi atunci iese şi pâinea strâmbă, pentru că fac pâine şi dacă au băut tărie şi-s beți, dacă bei tărie te îmbeți şi uneori nu mai poți merge drept pe picioare şi cazi, iar pâinile pe care le fac Brutarul şi Brutăreasa ies mereu anapoda, în vreme ce atunci când nu beau ies întotdeauna frumoase, rotunde şi rumene, zice şi Sora dă din cap şi zice că vrea acasă, aproape au ajuns deja la drum, unde Mama le-a zis de atât de multe ori că n-au voie să meargă singuri, şi panta e atât de abruptă, a obosit, zice şi se aşază pe iarbă şi Asle se aşază lângă ea şi stau unul lângă altul fără să zică nimic şi Sora zice că aude voci şi Asle zice că el nu aude nimic şi Sora zice că bine, atunci, şi Asle îşi zice c-ar trebui să plece mai departe, e aşa plicticos să stea fără să facă nimic, îşi zice şi se ridică şi îi întinde mâna Surorii şi ea i-o apucă şi el aproape o trage în sus cu totul şi ea se ridică şi zice că aude voci, dar departe de tot, iar Asle zice că el nu aude nimic şi aproape o trage după el pe Soră spre Brutărie şi apoi mai departe spre drum şi Sora zice că n-au voie să intre pe drum, aşa a au zis şi Mama, şi Tata, ba chiar de multe ori, zice şi Asle zice că da, aşa e, are dreptate, şi atunci cineva din spatele lor zice că iată cine a ieşit la plimbare şi ei se întorc

Voi erați, deci, zice Brutarul

V-a trimis cumva mămica să cumpărați pâine? zice

Ați crescut mari și vă poate trimite mama voastră după pâine? zice

Ce copii cuminți, zice

şi ei doar stau acolo, fără să răspundă

Sau ați plecat numai într-o plimbare? zice

şi uşa Brutăriei se deschide şi Brutăreasa iese în prag

Ia te uită cine a ieşit la plimbare, zice ea

Au ieşit pesemne la o plimbare, zice Brutarul

Şi n-au avut voie de la mămica lor, zice Brutăreasa

Nu, nu, zice Brutarul

Sigur nu, zice

şi merge la ei şi pun o mână pe umărul lui Asle şi o mână pe umărul Surorii şi zice că acum trebuie să meargă direct acasă la mama lor, sigur îşi face griji pentru ei deja, zice Brutarul

Cred şi eu, zice Brutăreasa

şi le zice apoi să aştepte puțin şi intră şi aproape imediat iese înapoi şi vine spre ei şi le întinde o chiflă în fiecare mână

Copiii cuminți merită o chiflă, zice Brutăreasa

Dar numai cu condiția să meargă direct acasă la mama lor, zice

Mulțumesc, mulțumesc frumos, zice Asle

Da, sărut mâna, zice Sora

Pentru nimic, dacă sunteți cuminți, zice Brutăreasa

Copii cuminți, da, zice Brutarul

Dar acum trebuie să vă întoarceți acasă, la mama voastră, bine? zice Brutăreasa

Sigur îşi face griji pentru voi, zice ea

Poate a plecat deja să vă caute, zice

Sunt sigură că nu v-a dat voie să ieşiți singuri pe drum, zice Brutăreasa

Am coborât până la Plajă, zice Sora

Şi sigur nu aveați voie să faceți asta, zice Brutăreasa

Să coborâți la apă, zice

Chiar deloc, zice

şi atât Asle, cât şi Sora au început să mănânce din chiflele primite şi trebuie să fi fost flămânzi, fiindcă molfăie întruna şi Brutăreasa îi întreabă dacă le place şi Asle şi Sora răspund simultan şi cu gura plină că da şi Brutarul zice că se bucură mult că le place şi Asle se gândeşte că nu pot să meargă la Cooperativă câtă vreme Brutarul şi Brutăreasa stau acolo cu ei, fiindcă atât Brutarul, cât şi Brutăreasa le-au zis să meargă înapoi acasă, la Mama, că sigur îşi face deja griji pentru ei şi sigur nu le-a dat voie să plece aşa, de capul lor, şi e adevărat, sigur, dar n-au făcut nimic rău, totuşi, numai Mama se gândeşte mereu că ar putea să se întâmple ceva rău, dar asta e doar pentru că se teme atât de mult pentru ei, se teme de absolut orice, n-au voie să facă

nimic, nici să meargă la drum, nici la Adăpostul pentru Bărci sau la Plajă, nimic, n-au voie să facă nimic şi să meargă nicăieri, doar să stea acasă, în casă sau pe lângă casă, în curte, nicăieri altundeva, îşi zice Asle, doar pentru că Mama se teme de orice lucru, îşi zice, şi o şi aude pe Mamă întrebându-l pe Tată, nu-i aşa? şi el răspunzând că ba da, aşa e, n-au voie să meargă la drum sau să coboare până la apă, zice şi Mama întreabă aţi auzit? şi Tatăl vostru zice la fel, aşa zice Mama, îşi aminteşte Asle şi acolo, de departe, nu o vede oare alergând pe Mama înspre ei, nu se poate, nu, a venit să-i ia acasă, şi când ajung acasă o să-i certe, ba chiar el o să fie cel certat, nu Sora, şi Mama se apropie alergând spre ei şi pare atât de speriată şi arată de parcă a plâns şi vine spre ei şi Asle nu mai înţelege nimic, dacă chiar s-a speriat aşa tare din cauza lor, îşi zice, n-ar fi trebuit niciodată să plece aşa de capul lor, îşi zice, iar Mama se repede şi îi ia în braţe pe amândoi, pe el şi pe Soră, şi îi strânge tare, tare şi zice apoi cu respiraţia tăiată către Brutar şi Brutăreasă, aţi, aţi a... aţi auzit? aţi auzit că s-a înecat? că băiatul celor de la Ferma Promontoriului, Bård, de-o vârstă cu Asle, a fost găsit înecat chiar acum, nici de cinci minute, a coborât pe Plajă că nu-i găsea nici pe Asle, nici pe Soră şi s-a temut c-ar fi putut coborî la apă şi a mers pe Plajă să-i caute, dar nu i-a văzut nicăieri, aşa că a mers de-a lungul Plajei, mai departe, şi când a trecut de Colina Adăpostului şi a ajuns la Promontoriu a zărit o mulţime de oameni adunaţi pe Plajă mai jos de fermă şi a văzut maşina Doctorului oprită în curte şi a mers spre mulţime şi l-a văzut pe Bård zăcând pe plajă, nu, nu vrea să-şi amintească, zice Mama lăsându-i pe Asle şi pe Soră din braţe şi punându-şi mâinile la ochi şi apoi strângându-i iarăşi în braţe, apoi zice că asta, asta i-a fost dat să vadă, o femeie, nu-şi aminteşte pe moment numele ei şi nici nu contează, o femeie i-a spus că pe când trecea pe lângă

Fermă, chiar pe drum, pe acolo, zice Mama şi arată cu degetul, şi-a aruncat privirea scurt spre Fiord şi a văzut ceva plutind în apă lângă barca oamenilor de la Ferma Promontoriului, ceva care părea să fie un corp, dar mai mic, aşa că a alergat direct la uşă şi-a bătut şi mama era acasă şi s-au grăbit amândouă jos la plajă şi, când au ajuns, mama şi-a dat seama că fiul ei, Bård, plutea nemişcat la suprafața apei

E Bård, a spus ea

aşa că mama lui Bård a sărit în apa rece şi-a început să înoate până a ajuns la Bård şi-a reuşit cumva să-l tragă până la mal şi să-l ridice şi să-l strângă la piept şi să-l tragă pe uscat, dar nu respira şi nu dădea semne de viață şi cealaltă, cea care-l văzuse plutind pe băiatul mort, s-a gândit să sune la Doctor şi a alergat direct până în sufrageria Fermei şi a format numărul Doctorului şi-a vorbit cu el, iar el a spus că vine imediat şi că trebuie să-i facă urgent respirație artificială, lipeşte-ți gura de gura lui şi suflă aer în el, şi când el expiră, tu inspiri şi sufli aerul înapoi în el, aşa îi zisese Doctorului, ceva de genul ăsta, şi ea fugise înapoi pe plajă şi trăsese aer în piept şi-l suflase în gura lui Bård iar şi iar, femeia asta, al cărei nume nu şi-l amintea, îi făcuse respirație artificială până a venit Doctorul, care i-a făcut şi el respirație artificială şi l-a apăsat cu putere atât pe burtă, cât şi pe inimă, încercând multă vreme să-l resusciteze, dar Bård zăcea acolo mort şi până la urmă Doctorul a ridicat privirea spre cer şi a spus că Bård e mort, se înecase, gata, asta îi povestise femeia aceea şi Mama l-a văzut pe Bård mort, întins pe pământ, şi nu vrea nicicum să revadă imaginea, nu suportă să-şi amintească, zice ea şi strânge tare din ochi şi zice că atunci a început să se gândească la cei doi ai ei, unde erau? dacă şi ei s-au înecat? îi avusese sub ochi nu cu mult timp înainte şi a fugit înapoi

acasă şi a ieşit pe Debarcader, dar nu era nimeni acolo, a scrutat apoi apa din jurul Bărcii, dar nimeni nu era nici în apă, a coborât în fugă înapoi pe Plajă şi după aceea a urcat alergând spre drum, nu crezuse niciodată că poate alerga aşa repede, zice Mama, şi a venit apoi alergând încoace şi iată-i, aici erau, Asle şi sora Alida, amândoi întregi, în viață, şi era incredibil, amândoi vii, vii, zice Mama şi începe iar să plângă şi-i strânge iar pe Asle şi pe Soră la piept, atât de tare că pe Asle îl doare, încearcă să se elibereze, dar Mama îl strânge şi mai tare, îi îmbrățişează aşa tare, aşa strâns că el abia mai poate respira, îşi zice Asle în timp ce o aude pe Brutăreasă zicând că nu-i vine să creadă, era atât de mic, nu avea mai mult de şase ani şi uite, s-a înecat, nici măcar nu începuse şcoala şi s-a înecat, ce întâmplare oribilă, zice Brutăreasa şi Asle vede cum Brutarul stă prosternat, privind întruna în gol, prosternat şi tăcut

Micuțul Bård de la Ferma Promontoriului s-a înecat, zice el într-un sfârşit

Nu-mi vine să cred, zice

Nu te poți gândi la aşa ceva, zice Mama

Voia să urce în barcă, probabil, zice Brutarul

şi Mama zice că trăsese barca şi urcase în ea şi împinsese barca înapoi în apă şi apoi reuşise cumva să cadă în apă, nu se ştie cum, dar căzuse în apa rece şi nu ştia să înoate, deci n-a reuşit să urce înapoi în barcă, aşa trebuie să fi fost, zice Mama şi continuă apoi că, pe când era ea mică, acelaşi lucru s-a întâmplat cu un coleg de clasă, ieşise la pescuit şi a căzut pur şi simplu în apă şi l-au găsit după aceea înecat, dar zăcuse mult în apă înainte să-l găsească, zice Mama şi Brutarul zice că e groaznic că se poate întâmpla aşa ceva

Nu-mi vine să cred, zice Brutăreasa

N-am cuvinte, zice Brutarul

Nu, zice Mama

Nu, nu, nu, zice

şi îi strânge pe Asle şi pe Soră la piept şi zice că, atunci când nu i-a putut găsi nici pe Asle, nici pe Soră, s-a temut cum nu s-a temut în viața ei, fiindcă era convinsă că fuseseră împreună cu Bård la Ferma Promontoriului în barcă şi că şi ei căzuseră în apă împreună cu el şi că zăceau acum unde e apa mai adâncă în fiord, zice Mama şi Asle şi Sora stau nemişcați în fața Brutăriei, vii amândoi, şi niciodată, dar absolut niciodată în viața ei n-a văzut ceva mai frumos decât pe cei doi copii ai ei, vii şi nevătămați, molfăind chifle, zice Mama în timp ce lacrimile i se scurg întruna pe obraji şi le dă drumul din brațe şi îşi şterge ochii şi obrajii cu dosul palmelor

Da, le-am dat la fiecare câte o chiflă, zice Brutăreasa

Şi le-am zis să meargă acasă, fiindcă sigur nu primiseră voie să plece aşa, de capul lor, zice

şi Mama zice că nu, dimpotrivă

Copii neascultători, zice ea

şi râde apoi printre lacrimi de fericire şi zice că sigur Asle a venit cu ideea asta, dar că acum, acum e atât de fericită, atât de uşurată, că nu se poate supăra pe ei, dar acum, acum nu vrea decât să se întoarcă acasă, să-i vadă acasă, zice şi Brutăreasa zice să stea să-i dea nişte chifle, să ia cu ei, şi intră în Brutărie

Să nu-ți vină să crezi aşa ceva, zice Brutarul

Da, zice Mama

E îngrozitor, zice Brutarul

Da, zice Mama

şi stau fără să zică nimic şi Brutăreasa iese cu o plasă maro

Luați câteva chifle, zice ea

şi întinde plasa spre Mama

Mulțumim frumos, zice ea

şi Mama ia plasa maro şi Asle îşi zice că iată încă o nuanță de maro şi Mama îl ia pe Asle de o mână, cu mâna în care are plasa cu chifle, şi cu cealaltă mână o ia pe Soră şi zice că acum vor merge în sfârşit acasă, în siguranță, şi rămân toți trei pe loc

Groaznic, zice Brutăreasa

E incredibil, nu-mi vine să cred că s-a întâmplat aşa ceva, zice Brutarul

Nu înțeleg, zice el

Nici eu, zice Brutăreasa

Cum poate Dumnezeu să lase aşa ceva să se petreacă? zice Brutarul

Cum poate un Dumnezeu bun să lase aşa ceva să se petreacă? zice el

Nu există niciun Dumnezeu, zice Brutăreasa

Şi sigur niciun Dumnezeu bun, zice ea

Nu un Dumnezeu atotputernic, în orice caz, zice Brutarul

Eu cred că micuțul e la Domnul acum, se odihneşte în Domnul, zice Mama

Da, sigur că da, zice Brutarul

Da, băiatul e la Domnul acum, zice el

Micuțul Bård, da, zice Brutăreasa

şi stau pe loc şi Asle simte cum Mama îl strânge atât de tare de mână, că-l doare şi o scutură puțin şi Mama îşi slăbeşte strânsoarea

Trebuie să credem că odihneşte în Domnul, zice Mama

şi se întoarce brusc şi încep să meargă toți trei pe lângă drum şi când ajung la punctul de unde drumul începe să coboare pot deja să-şi vadă casa şi Asle se gândeşte că Bård, băiatul de la Fermă, s-a înecat, a murit, a dispărut pentru totdeauna, niciodată n-o să mai vorbească cu el şi nu poate înțelege cum, doar bătrânii mor şi dispar, nu copiii, nu e posibil să moară copiii, se gândeşte Asle, nu credea că este posibil, iar moartea, adică să dispari pentru totdeauna, e ceva ce se află atât de departe în viitor încât nici nu se zăreşte, îşi zice Asle şi o aude pe Mama zicând că niciodată n-a fost atât de fericită ca acum, când i-a văzut în fața Brutăriei, niciodată n-a cunoscut o asemenea bucurie, o asemenea fericire, zice ea

M-am bucurat aşa tare c-aş fi putut țopăi de pură fericire, zice Mama

şi sare o dată, scurt, şi începe să râdă

Când ajungem acasă, o să vă fac cacao cu lapte şi-o să mâncăm chifle şi-o să bem cacao, zice

şi Asle se gândeşte că sigur că da, poate să mănânce chifle şi să bea cacao cu lapte, chiar dacă nu i se par foarte gustoase, dar nu poate zice aşa ceva, fireşte că nu, nu putea să-i spună aşa ceva Brutăresei când ea nu voia decât să fie drăguță şi să le dea fiecăruia dintre ei câte o chiflă, a trebuit să o primească şi să mănânce şi să spună că-i bună, şi la fel şi acum, când vor ajunge acasă, chiar dacă Mama ştie foarte bine că nu-i place cacao cu lapte şi nici chiflele, dar fireşte că nu-şi aminteşte asta acum, îşi zice, fiindcă ei îi plac chiflele cu cacao, îşi zice Asle şi eu stau în maşină privind în față, am intrat în Instefjord şi conduc de-a lungul fiordului Sygne şi merg încet şi mă gândesc că n-am vrut, de fapt, niciodată să-mi iau carnetul şi să-mi cumpăr maşină, dar acum îmi place să conduc, îmi zic, aşa a fost şi Tata, nu voia să aibă maşină, dar Mama i-a vorbit despre asta iar şi iar, i-a descris cât de bine ar fi să aibă o maşină şi Tata a zis într-un final că da şi Mama a zis că în curând vor face pasul şi-şi vor lua o maşină şi Tata a dat din cap

Nu vrei să-ți iei carnetul? zice Mama

şi Tata zice că ba da, ar putea, dar că nu ştie dacă va reuşi să învețe să conducă, abia se descurcă din cultivarea fructelor şi construirea de bărci în Şopron, e şi scump să-ți iei carnetul, ba chiar şi mai scump să-ți cumperi maşină, şi, oricât de bună ar fi recolta de fructe, nu ies atât de mulți bani din asta, şi, oricât de frumoase şi de bune sau oricât de multe bărci ar construi, nici din asta nu ies foarte multe coroane, a zis, sigur că se descurcă cu banii, sigur că da, dar îşi permit, oare, să facă datorii doar ca să-şi cumpere o maşină, zău că nu ştie, a zis Tata şi Mama a zis că sigur vor putea să facă şi ei un efort, ca toți ceilalți, nu sunt mai

amărâți ca alții, a zis ea şi Tata a zis că nu e sigur dacă va reuşi să învețe să conducă, chiar deloc, şi Mama a zis că sigur că va fi în stare şi Tata a zis că bine, atunci trebuie doar să-şi găsească timp pentru asta, de vreme ce e mereu aşa ocupat, are multe de făcut, ca să se descurce va trebui să construiască bărci peste iarnă, iar vara pomii trebuie îngrijiți şi tăiați, trebuie să le pună gunoi şi să-i stropească, vara e şi anotimpul când bărcile se vând cel mai bine, fiindcă toți cei care au o cabană prin locurile astea au nevoie de barcă, apoi va veni toamna, când va trebui să culeagă toate fructele, să le aleagă, să le împacheteze şi să le vândă, zice Tata şi nu-şi mai vede capul de treabă, zice el şi Mama zice că da, înțelege că munceşte întruna, dar ar fi grozav să aibă maşină, din ce în ce mai mulți din Barmen îşi iau maşină, aproape tot a doua familie din Barmen are maşină la vârsta lor, zice ea

Curând o să meargă mai mulți cu maşina la Cooperativă după cumpărături decât pe jos, zice Tata

Da, exact, zice Mama

Şi dacă am avea maşină am putea merge în excursii, zice ea

Am putea să mergem la Haugland şi pe Hisøy, la Vika, să-i vedem pe ai mei, zice ea

Şi pe frații şi surorile mele, şi pe nepoți, zice ea

Da, zice Tata

apoi tace

O maşină e scumpă, zice el într-un final

Tot munceşti şi munceşti întruna, trebuie să câştigi şi tu ceva, iar dacă toţi ceilalţi îşi permit să-şi cumpere maşină, sigur ne permitem şi noi, zice ea

Dar preţul bărcilor a început să scadă, mulţi încep să prefere bărcile de plastic în ultima vreme, e mai puţină bătaie de cap cu o barcă de plastic, aşa că e din ce în ce mai greu să vinzi bărci de lemn, în orice caz la un preţ convenabil, şi nici fructele nu mai aduc atâţia bani, în special după ce din ce în ce mai multe au început să fie importate, zice Tata

Dar munceşti atât de mult, tot timpul îţi găseşti ceva de lucru, zice Mama

şi zice apoi că mulţi oameni, mulţi din cei care lucrează mult mai puţin decât el, au atât maşină, cât şi permis de conducere, zice ea

Nici carnetul nu-i gratis, să ştii, zice Tata

şi tac amândoi

Dar, da, mai devreme sau mai târziu o să ne luăm şi noi maşină, zice Tata

Abia aştept, zice Mama

Ar fi frumos, da, zice Tata

şi deja am trecut de curtea lui Åsleik şi drumul e deja curăţat, ca întotdeauna, că nici nu dă bine zăpada şi Åsleik e deja pe drum cu tractorul, îmi zic şi ce bine e să ajungi acasă şi să intri în casă, îmi zic şi virez din drum şi urc pe aleea care duce la casă, Åsleik a curăţat şi la mine, îmi zic, nici nu dă bine zăpada, că Åsleik iese şi curăţă totul cu vechiul lui tractor, îmi zic şi opresc în curte şi rămân în

maşină şi expir prelung şi mă gândesc ce bine e să te întorci acasă, înapoi acasă la Dylgja, înapoi la buna, vechea mea casă, îmi zic şi ies din maşină şi deschid portiera din spate şi îl iau pe Brage în brațe şi îl aşez pe jos în zăpadă şi el se zbenguie prin zăpadă şi țopăie de colo-colo şi ridică apoi un picior şi trimite un jet galben care face instant în zăpada albă o gaură neagră, şi când termină începe să alerge iar de colo până colo prin zăpada afânată şi îl strig şi se opreşte uitându-se obraznic la mine şi îmi zic că, iată, în sfârşit mi-am luat câine, îmi zic şi îl chem la mine şi el vine încet, ezitând, către mine şi mă urmează înăuntru, în casă, merg apoi în camera mare şi apoi la bucătărie, cu Brage care încă mă urmează, torn apă într-un bol pe care îl aşez în colțul din spatele uşii din hol şi Brage se duce imediat şi bea însetat, iar apoi un alt bol, în care rup o felie de pâine în bucăți mici şi îl pun lângă celălalt bol şi Brage se repede la el şi mănâncă, deci îi era şi foame, şi sete, îmi zic şi mă uit la bolul cu apă şi constat că Brage a băut-o pe toată şi umplu iar bolul cu apă şi-l pun la locul lui şi văd că şi bolul cu mâncare e gol şi mai tai o felie de pâine şi-o rup şi pe asta în bucăți şi-o pun în bol, dar Brage nu face decât să miroasă puțin pâinea şi de apă nu se atinge deloc, intru în camera mare urmat de Brage şi mă postez în fața tabloului cu cele două linii care se intersectează, şi chiar şi acum, în plină zi, e abia pe jumătate lumină sau pe jumătate întuneric sau cum s-o fi zicând, îmi zic şi văd cum tabloul emană lumină, da, chiar şi în semiobscuritatea asta pare că întregul tablou emană lumină, e incredibil, şi înțeleg acum, în momentul ăsta, că am reuşit să fac ceva deosebit cu cele două linii, am reuşit să pictez un tablou bun în felul său, în felul său propriu şi specific, şi ştiu că nu voi mai modifica nimic la tablou, şi cred că voi şi reuşi să-l vând, dar la un preț mic, la un preț mult, mult prea mic, deşi s-ar putea ca acesta să fie unul dintre cele mai bune tablouri pe care le-

am făcut, îmi zic, unul dintre tablourile cu cea mai multă lumină în el, îmi zic şi mă gândesc c-ar fi mai bine să păstrez tabloul ăsta pentru mine, fiindcă dacă-l vând va ajunge cine ştie unde şi va dispărea, va fi vândut mai departe, poate, sau dăruit, şi ştiu că nu voi primi mult pentru el, un astfel de tablou nu se vinde pentru foarte mult, nu dacă e pictat de mine, în orice caz, ştiu bine, deci voi păstra tabloul ăsta pentru mine, pentru că, de fapt, chiar dacă tabloul poate fi socotit de unii nereuşit, ar putea să fie chiar un tablou prost, ce ştiu eu, e totuşi un tablou despre care pot să zic cu certitudine că a scos la suprafață ceea ce încerc să arăt în toate tablourile mele, îmi zic, acest ceva, ceva-ul ăsta care nu se poate exprima în cuvinte, care se poate vedea sau care aproape se poate vedea, acest ceva care, dacă poate fi exprimat în vreun fel, mai degrabă se poate vedea decât spune în cuvinte, dar nu numai în pictură, fiindcă se poate vedea la fel de bine în poezie, în literatură, îmi zic, şi tabloul ăsta nu seamănă cu celelalte tablouri ale mele, şi asta se vede chiar şi din pânză, fiindcă de obicei pictez toată pânza cu alb înainte să mă apuc de tablou, în loc să las pânza să se vadă, de aceea folosesc atât de multă vopsea albă, îmi zic şi îmi dau seama că sunt atât de obosit, că singurul lucru pe care ar trebui să-l fac, singurul lucru pe care vreau să-l fac e să dorm puțin, îmi zic şi agăț geanta de piele maro în cuierul dintre uşa camerei şi uşa holului şi mă duc în hol şi-mi agăț paltonul în cuier şi-mi dau jos ghetele şi mă întorc în sufragerie şi mă dezbrac de jacheta de catifea neagră şi o pun pe spătarul scaunului din stânga măsuței de cafea şi merg şi mă aşez pe băncuța pe care o am într-un colț al camerei şi tot e frig în cameră, cu toate că am lăsat caloriferul electric pornit la maximum cât timp am fost plecat, şi chiar ar trebui să fac focul în sobă, mă întind în schimb pe bancă şi trag pătura gri peste mine, aceeaşi pătură cu care se încălzea Buna când zăcea

bolnavă acasă, în Casa Veche, şi pe care mi-a dat-o mie când au venit şi-au luat-o la Azil şi pe care am luat-o cu mine când m-am mutat de acasă ca să merg la Liceu şi care m-a urmat mereu de atunci, indiferent pe unde am locuit, mereu am avut pătura asta cu mine, îmi zic şi îl văd pe Brage tropăind pe podea şi sărind pe bancă şi întinzându-se lângă mine şi trag colțul păturii şi peste el şi-l mângâi pe blană în sus şi în jos şi Brage se trage mai aproape de mine şi mă încălzeşte şi îmi zic că, iată, mi-am făcut rost de un câine, ce bine că Åsleik a curățat zăpada de pe drum, atât drumul cât şi aleea care urcă spre casă, cum m-aş fi descurcat fără el? fără el şi vechiul lui tractor? cine mi-ar fi curățat zăpada de pe drum, dacă nu el? ar fi trebuit să fac ca înainte, ca înainte de a construi aleea care urcă din drum până la casă, să-mi las maşina jos, lângă drum, şi să urc pe jos până la casă, dar e destul de abrupt şi destul de lung, mai ales când trebuie să car câte ceva, deci ar fi fost o corvoadă să trebuiască să car totul până sus, chiar era o corvoadă, îmi amintesc, dar mergea, cât de cât, mergea chiar bine şi înainte să fac aleea asta, îmi zic, dar dacă se pune un strat de zăpadă cât de subțire Åsleik e deja afară cu tractorul, şi e tot timpul acasă, cu excepția celor două zile când îşi vizitează Sora la Øygna, în Instefjord, de Crăciun, îmi zic şi strâng pătura mai tare în jurul meu şi închid ochii, cum stau întins pe bancă cu Brage lipit strâns de mine şi mă trezesc la loc din senin, pentru că încep să aud, limpede de tot, un sunet strident, subțire, acelaşi sunet, îmi zic, şi pare că ar veni dintr-un loc de lângă mine, de foarte aproape, un sunet ascuțit, un scârțâit strident, şi sunetul trebuie că-i făcut de un tractor vechi, îmi zic şi îmi dau seama că nu mă mai simt aşa obosit, probabil am ațipit o secundă, îmi zic, iar acum trebuie să mă trezesc, să-mi găsesc ceva de făcut, îmi zic, iar sunetul strident se simte din ce în ce mai aproape şi parcă se apropie, îmi zic şi mă

scol şi Brage se ridică şi el şi stă pe bancă uitându-se după mine, asta este, am un câine acum, îmi zic, de atâtea ori m-am gândit la asta, să-mi iau un câine, dar nu s-a nimerit niciodată, îmi zic şi privesc scaunul pe care stau de obicei, cel din stânga de la masă, şi merg şi mă aşez pe el şi Brage vine şi sare şi mi se aşază în poală şi îmi aranjez linia de ochire, iau în cătare vârful pinilor din fața casei, care trebuie să fie exact la mijlocul geamului din mijloc al părții din dreapta a ferestrei, şi iau în linia de ochire un punct din mijlocul Mării Sygne, la care privesc mereu, şi urmăresc valurile, mă linişteşte într-un mod ciudat să privesc mereu în acelaşi punct, să ochesc mereu acelaşi punct în mare, aceleaşi valuri, mă cuprinde încet un soi de picoteală care seamănă cu somnul, dar nu e somn, poate, îmi zic şi îmi dau seama că e frig în sufragerie, imediat trebuie să fac focul în sobă, dar e mereu o pacoste şi adesea amân să fac focul până când se face aşa frig că pur şi simplu sunt nevoit s-o fac, să nu îngheț, îmi zic, iar acum s-a făcut aşa de frig că pur şi simplu trebuie să fac focul, îmi zic în timp ce îl mângâi întruna pe Brage şi mă gândesc să mă ridic odată şi să fac foc în sobă, îmi zic, şi mai e şi sunetul ăsta, sunetul ăsta strident, scârțâitul acela, îmi zic, dar cât de puturos să fii să nu te încumeți să faci foc în sobă, deşi e atât de frig aici, îmi zic şi încerc să urmăresc sunetul ăsta ascuțit, subțire, care se tot apropie, e aproape de tot, şi n-am cum să dau greş, zgomotul ăsta strident trebuie să fie de la vechiul tractor al lui Åsleik, îmi zic, imediat o să apară şi Åsleik şi-o să bată la uşă, îmi zic, înseamnă că a mai nins, îmi zic şi privesc valurile şi îi văd pe Asle şi pe Soră cum se îndreaptă spre Lăptărie ținându-se de mână, au început să se grăbească, vor să ajungă repede până la Lăptărie şi apoi să se întoarcă, îmi zic şi acum chiar trebuie să mă ridic să fac foc în sobă, îmi zic şi se lasă liniştea, înseamnă că Åsleik e deja în curte, îmi zic şi o aud pe Soră zicând că gata, a

încetat scrâşnetul strident de dinainte şi Asle zice da şi Sora zice că era un sunet groaznic şi aud cum cineva bate la uşă şi mă ridic şi am uitat complet că îl am pe Brage în poală şi el cade direct pe podea când mă ridic şi începe să schelălăie groaznic

Linişteşte-te, zic eu

şi Brage continuă să schelălăie

Fii cuminte, zic

dar acum o zic puțin mai tare şi mai ferm şi îl ridic pe Brage şi îl țin în brațe şi Brage se opreşte şi mă gândesc că sigur o fi fost Åsleik, vecinul şi prietenul meu Åsleik, îmi zic şi ies pe hol şi deschid uşa de la intrare şi văd că a nins zdravăn de când m-am întors acasă şi îl văd pe Åsleik în curte în combinezonul lui de iarnă şi cu căciula lui rusească de piele coborându-i peste urechi şi până în barba lungă şi căruntă

Ți-ai luat câine? zice Åsleik

Nu mă aşteptam la asta, zice

E pui? zice

şi eu zic că nu e al meu, ci doar am grijă de el pentru o cunoştință din Bjørgvin, şi că nu e pui, e doar de talie mică, zic şi Åsleik întreabă dacă e câinele Tizului meu şi eu zic că da şi Åsleik zice că de multe ori i-am tot zis că vreau să-mi iau câine, aşa că a crezut că m-am dus şi mi-am luat în sfârşit

Nu, zic eu

şi îl aşez pe Brage pe jos şi el latră de câteva ori spre Åsleik, care îi întinde mâna, pe care câinele i-o miroase şi se linişteşte

Îl cheamă Brage, zic eu

Nu-i un nume rău pentru un câine, zice Åsleik

şi văd cum Brage saltă afară în zăpadă şi ridică un picior şi se pişă

Ți-am curățat aleea azi, mai înainte, zice Åsleik

Dar nu de multă vreme a început să ningă iar, zice

Rar ninge atât de mult la Dylgja, zic eu

Da, sunt mulți ani între ninsori de-astea, zice el

şi stăm în picioare şi mă simt obosit, dar îmi dau seama că Åsleik are chef de vorbă şi nu am de ales decât să-l invit în casă

Haide, intră, zic

Nu e niciun deranj? zice el

Nu, fireşte că nu, zic eu

A durat ceva până să mă chemi înăuntru, zice el

Haide, fii binevenit, zic eu

Aşa, zice el

Se face frig dacă stăm aşa, în pragul uşii, zic

Da, zice Åsleik

apoi zice că are ceva pentru mine şi merge la tractor şi scoate două plase din cabină şi se întoarce şi întinde cele două plase spre mine

Ți-am adus ceva, zice el

Dacă poți să ghiceşti ce e, zice

şi-mi întinde plasele şi deja simt mirosul puternic al celor mai bune costițe de oaie afumate din lume şi văd că prima plasă e aproape plină de costițe tăiate şi că în cealaltă sunt nişte fileuri de lutefisk uscat, bine împachetate individual în câte o pungă de plastic

Mulțumesc frumos, zic eu

Aşa se cade, da, zice Åsleik

Să fie primit, zice el

Mulțumesc mult, zic

şi stau cu cele două plase în mână, şi fiecare dintre ele atârnă greu de brațe, deci bunul Åsleik le-a umplut generos, îmi zic

Ți-am adus mai mult anul ăsta, zice Åsleik

N-ai observat? zice el

Ți-am adus mai mult ca de obicei, zice el

Da, zic eu, am observat

Şi asta cu un motiv întemeiat, zice Åsleik

Da? zic eu

și el tace

Şi asta, zice Åsleik

Da? zic eu

Şi asta pentru că anul ăsta aş vrea un tablou mai mare de la tine, să i-l fac cadou Surorii, zice el

Are destule din cele mici, zice el

Şi mereu mi-ai dat din cele mai mici tablouri ale tale, zice el

Aproape mi s-a năzărit că ai pictat o serie de tablouri mici doar ca să-mi dai din ele pentru Soră de Crăciun, zice Åsleik

şi aud ce zice şi, dacă mă gândesc mai bine, oare chiar am făcut asta? deşi în ultima vreme aproape n-am mai pictat tablouri mici deloc, deci nu mai am multe de dat, poate patru sau cinci, deci e în regulă ca Åsleik să primească unul dintre tablourile mari, dar pe cel mai nou, pe cel cu Crucea Sfântului Andrei, nu, pe ăla nu i-l dau, asta e clar, mai bine îşi ia înapoi costițele şi peştele, dar şi asta ar fi păcat, fiindcă Åsleik face nişte costițe de miel excepționale şi peştele lui în saramură iese şi el excepțional în fiecare an, fără excepție, să nu zic de pastrama pe care o face, dar tot va trebui să cădem la o înțelegere cu privire la care tablou i-l voi da, singura problemă e că Åsleik chiar are ochi exersat şi îşi dă seama imediat care tablou e bun şi care e prost şi mereu l-a ales pe cel mai bun dintre tablourile mici dintre care a avut de ales până acum, îmi zic, şi Åsleik zice că Sora are tablourile mele peste tot, în hol, în sufragerie, pe peretele de lângă scări, nici nu ştie pe unde nu sunt tablouri pictate de mine, chiar şi deasupra canapelei are trei tablouri mici de-ale mele, dar chiar i-ar plăcea un tablou mai mare, zice el, deci anul ăsta ar vrea să-şi aleagă unul dintre

tablourile mari, şi eu zic că, da, e în regulă, nicio problemă, fiindcă are dreptate, mereu a primit unul dintre cele mai mici tablouri, dar nu m-am gândit la asta până acum, chiar dacă are perfectă dreptate, aşa a fost mereu, zic eu

Da, sigur, îți poți alege unul dintre tablourile mari anul ăsta, zic eu

şi Åsleik zice că nu vrea să insiste şi să fie nepoliticos, dar mi-ar fi recunoscător dacă şi-ar putea alege tabloul chiar astăzi, fiindcă se apropie Crăciunul şi va trebui să împacheteze tabloul în hârtie decorativă, din aceea cu zâne şi îngeri şi tot felul, şi să lege pachetul cu cea mai frumoasă panglică roşie şi un bilețel legat de panglică pe care să scrie pentru draga mea soră Guro, zice, şi, da, ştie că a întrebat în fiecare an de câțiva ani încoace, dar ar fi frumos dacă ar vrea să-l însoțesc anul ăsta, să sărbătorim Crăciunul toți trei, sunt numai ei doi şi chiar s-ar bucura să mă aibă şi pe mine acolo, şi bineînțeles că mereu e mai plăcut şi mai sigur să fie doi într-o barcă decât el singur, zice, deci pentru el ar fi o mare bucurie şi un mare câştig dacă aş accepta să merg să petrec Crăciunul cu ei, acolo, adânc în interiorul fiordului, în Sygnefjord, îți ia o zi să mergi până la Øygna cu Barca, zice, dar a parcurs drumul ăsta în fiecare an, înainte şi înapoi, de mai mulți ani, zice el

Îi spui mereu doar Sora? întreb

şi mă întreb de ce întreb aşa ceva

Sigur că da, zice Åsleik

Da, o numesc mereu doar Sora, nu altcumva, zice Åsleik

Da, zic eu

Dar o cheamă Guro, de fapt, zice Åsleik

Da, zic eu

şi tăcem amândoi

Dar hai înăuntru, zic eu

şi Åsleik mulțumeşte şi intră în hol şi eu îl strig pe Brage, care vine alergând până în hol şi se aşază pe podea şi se scutură şi împrăştie zăpadă peste tot şi eu închid uşa la loc şi Åsleik zice că nu poate intra în sufragerie, sau atelier, cum îi zic eu, sau ce Dumnezeu o fi, cu cizmele pline de zăpadă, deci ar fi grozav dacă şi-ar putea da cizmele jos încă din hol şi dacă ar putea apoi să-şi aleagă un tablou chiar astăzi şi eu zic că da, să treacă înăuntru, e mereu binevenit, zic eu şi Åsleik zice că atunci şi-ar putea da jos şi combinezonul ăsta gros de iarnă, chiar dacă e puțin greu să se dezbrace, zice şi îşi dă jos cizmele şi căciula de piele şi desface apoi fermoarul combinezonului şi începe să îl scuture jos de pe el şi zice că e multă bătaie de cap cu haina asta, dar încălzeşte al naibii de bine, zice el

Pe Sora mea o cheamă Guro, da, zice Åsleik

Da, zic eu

şi mă gândesc cât e de ciudat, fiindcă şi femeia aceea din Bjørgvin la care l-am lăsat pe Brage peste noapte se numea tot Guro, nu e un nume atât de obişnuit, dar poate a fost pe vremuri un nume comun la țară, cine ştie, îmi zic

Şi pe câine îl cheamă Brage, zic eu

Tare zurbagiu, la cât e de mic, zice Åsleik

şi întinde mâna spre Brage, care se apropie de el şi îi linge palma de câteva ori şi Åsleik îl freacă puțin pe blană şi gata, s-au împrietenit, îmi zic

Bun băiat, Brage, zice Åsleik

şi zice că, dacă am nevoie de cineva să aibă grijă de câine cât sunt plecat, să vorbesc cu el, zice şi îmi dau seama cât de ciudat e că în toți anii ăştia Åsleik a vorbit mereu despre Sora, dar niciodată nu i-a spus Guro, îmi zic şi intrăm în sufragerie şi Åsleik observă ce frig s-a făcut acolo şi zice c-ar trebui să fugă înapoi să-şi tragă la loc combinezonul, zice, nu fac focul în sobă? am o grămadă de lemne în Şopron, vara trecută mi-a adus o grămadă de lemne de foc şi le-am descărcat şi le-am stivuit împreună în Şopron, lemn bun şi uscat de mesteacăn şi o grămadă de vreascuri şi surcele pentru aprins, zice, şi cu toate astea nu fac foc în sobă, şi nu numai că am o grămadă de lemne în Şopron, dar şi aici, în ladă, sunt o grămadă de lemne, bagă de seamă, şi vreascuri şi surcele, atât de rău am ajuns că mai degrabă stau şi îngheț în loc să fac un foc zdravăn în sobă, nu poate înțelege, zice Åsleik şi eu nu ştiu ce să-i răspund, trebuie să mă apar într-un fel, dar cum? şi de ce nu am făcut foc în sobă, de fapt? păi, pentru că eram prea obosit, îmi zic şi chiar asta ar trebui să-i răspund

Am fost atât de obosit când am venit, că m-am întins imediat, zic

Da, pot să înțeleg, zice Åsleik

Întruna de la Bjørgvin şi înapoi, acelaşi drum de trei ori în aceeaşi zi şi apoi drumul înapoi spre casă ziua următoare, sigur că eşti obosit, zice el

Da, zic eu

M-am întins pe bancă imediat ce am ajuns acasă şi mi-am tras pătura peste mine şi câinele s-a lipit de mine să nu îngheț de frig, zic eu

Dacă te înfofoleşti bine într-o pătură, nu mai îngheți aşa, zice Åsleik

şi continuă zicând că pătura oricum păstrează căldura corpului, aşa se ține căldura mai mult, dar, de vreme ce sunt aşa obosit, o să facă el focul în sobă pentru mine, că doar merge repede, zice şi îl urmăresc pe Åsleik cum deschide uşița de la sobă şi începe să o umple cu lemne şi ies în bucătărie şi pe masă mă întâmpină cele şase plase cu cumpărături pe care le-am făcut ieri, da, fiindcă m-am pornit înapoi spre Bjørgvin fără măcar să scot cumpărăturile, îmi zic şi mă gândesc că trebuie să le pun la locul lor, sunt aşa multe plase pe masă că trebuie imediat să pun costițele şi peştele pe care mi le-a adus Åsleik în cămara de sub scara spre pod, cum obişnuiesc, dar asta poate aştepta, fiindcă atât costițele, cât şi peştele sărat se păstrează la fel de bine şi în frigul din bucătărie, îmi zic şi aşez cele două plase aduse de Åsleik alături de celelalte plase de pe masă şi acum sunt pe masă nu mai puțin de opt plase, îmi zic şi intru din nou în sufragerie şi văd uşița de la sobă deschisă şi pe Åsleik uitându-se la lemnele dinăuntru

Imediat le ia focul, zice Åsleik

Şi începe să se încălzească, zice

şi întinde mâinile spre sobă şi zice că deja emană ceva căldură

Sigur ți-a intrat frigu-n oase, treci încoace şi încălzeşte-te, zice el

şi, ce-i drept, mi-e puțin frig şi mă apropii de Åsleik şi mă opresc în fața sobei şi îmi țin mâinile deasupra sobei şi simt cum o căldură plăcută îmi acoperă mâinile, care erau înghețate sloi, acum îmi dau seama

Imediat se dezmorțeşte aici în sufragerie, zice Åsleik

şi Brage se strecoară încet printre noi şi se întinde în fața sobei şi stă la căldură, fără să facă niciun zgomot

Deci pot să mă uit printre tablouri, să-mi aleg unul pentru Sora? zice Åsleik

Da, zic eu

şi Åsleik se întoarce şi zice că stiva de tablouri de dimensiuni mai mari şi care sunt deja gata a crescut destul de mult, zice, dar cea cu tablouri mici nu mai e aşa mare, zice, deci n-am mai pictat aşa multe tablouri de mici dimensiuni ca de obicei, zice şi eu zic că aşa e, da, nici nu ştiu de ce, pur şi simplu aşa s-a nimerit, zic eu şi Åsleik zice că da, aşa e, lucrurile se nimeresc cum se nimeresc şi asta e, zice şi stăm în fața sobei fără să vorbim şi simt căldura răspândindu-mi-se în corp şi e atât de plăcut şi Åsleik repetă că anul ăsta şi-ar dori un tablou de dimensiuni mari, dintr-un motiv sau altul mereu i-am dat tablouri mici în anii precedenți, şi pe bună dreptate că trebuie să fiu econom ca să mă descurc, de vreme de nici tuburile de vopsea, nici pânza nu sunt gratis, fireşte că nu, şi bineînțeles că cele de dimensiuni mari se vând pe mai mulți bani decât cele de dimensiuni mici, înțelege toate astea, dar de mulți ani se gândeşte că i-ar face plăcere să îi dăruiască Surorii unul dintre tablourile mari, dar întotdeauna l-am adus la stiva cu tablouri mici, arătându-i-le doar pe acelea, lăsându-l să se uite la toate şi lăsându-l să-şi aleagă unul dintre cele mici şi, dacă nu a reuşit să-şi aleagă singur unul, mereu am ales

eu câteva, pe care le-am pus pe masa din sufragerie să-şi ia de acolo, dar tot timpul din cele mici, atât cât să încapă pe masă, de fapt, despre ce fel de masă e vorba, de mulți ani nu mai poți s-o numeşti masă de sufragerie, o masă la care poți să stai şi să mănânci, de vreme ce pe masă se află tuburi cu vopsea în ulei, pensule, un ciocan şi cuie şi un fierăstrău şi lavete şi cârpe şi tot felul de alte gunoaie şi nu poate să-şi explice cum pot găsi orice în toată dezordinea aia, dar mai am şi blatul din bucătărie, lung şi bun, care e aici de ani de zile, care a fost aici cu mult înainte ca eu şi Ales să ne mutăm, era aici încă de pe vremea când bătrâna Alise trăia aici, zice Åsleik, dar şi masa din sufragerie la fel, zice, ba chiar cam toată mobila, deci nu am făcut prea multe modificări, de vreme ce măsuța rotundă cu două scaune se află în continuare în fața ferestrei, în acelaşi loc ca pe când bătrâna Alise locuia aici, şi băncuța e aceeaşi şi se află în acelaşi colț ca pe vremuri, zice Åsleik şi apoi tace

Da, tu şi Ales, zice el

Ales şi Asle, da, da, zice

Da, zic eu

Groaznic că s-a îmbolnăvit şi s-a dus aşa de tânără, aşa de devreme, mult prea devreme, şi atât de brusc, zice Åsleik

şi stăm fără să zicem nimic, doar stăm nemişcați fără să zicem nimic şi mi-o amintesc pe Ales prima oară când am intrat în bucătărie şi cum a zis că dintotdeauna i-au plăcut masa asta veche şi scaunele astea vechi ale bătrânei Alise, a zis, şi când am intrat în sufragerie a zis acelaşi lucru despre mobila de acolo, şi în special i-a plăcut măsuța rotundă cu cele două scaune îndreptate spre fereastră, astfel că dacă stai acolo ai o privelişte asupra Mării Sygne, exact asta îi plăcuse atât de mult, zicea şi se aşeza pe scaunul din

dreapta şi eu mă aşezam pe scaunul din stânga şi aşa stăteam mereu, eu pe scaunul din stânga, unde şed în continuare, şi Ales pe scaunul din dreapta, îmi zic şi întorc capul şi o văd pe Ales şezând pe scaunul din dreapta şi privind Marea Sygne pe fereastră, stă nemişcată privind pe fereastră şi părul ei negru şi lung îi cade desfăcut pe spate, şi nu vreau s-o văd şi nu vreau să mă gândesc la ea, fiindcă doare atât de tare, dorul devine prea mare, deci nu vreau, îmi zic şi Åsleik îşi cere scuze, n-ar fi trebuit s-o pomenească pe Ales şi eu nu zic nimic şi continuăm să stăm nemişcaţi în faţa sobei şi Åsleik zice că ar fi bine, totuşi, să-şi aleagă un tablou încă de astăzi sau, în orice caz, să se uite printre tablouri astăzi ca să se poată hotărî, ca să poată decide ce tablou i-ar plăcea Surorii cel mai mult, dacă nu poate să-şi dea seama imediat, zice şi eu zic că da, sigur că poate să se uite la tablouri astăzi şi, dacă stau să mă gândesc, nu e nimeni în afară de Åsleik căruia să-i pot arăta tablourile mele înainte ca ele să fie expuse la Galeria Beyer din Bjørgvin, nici nu mai e aşa mult până la următoarea mea expoziţie, dar am destule tablouri de expus, deci acum nu trebuie decât să le duc cu maşina până la Bjørgvin, şi asta cât mai repede, am treisprezece tablouri de expus, adică vor fi treisprezece după ce Åsleik îşi va lua tabloul lui, nici mai multe, nici mai puţine, dar sunt mai puţine decât de obicei, fiindcă de obicei expun treisprezece tablouri de dimensiuni mari şi şase de dimensiuni mai mici, adică nouăsprezece în total, am mare încredere în cifra nouă şi vreau să fie inclusă în număr sau să fie un număr ale cărui cifre, adunate, să dea ceva cu nouă la coadă, îmi zic, dar cea care probabil se numeşte Guro mi-a zis că numărul care o să-mi poarte noroc, numărul meu norocos e opt, sau de patru ori doi, cum a şi zis, fiindcă ăsta e numărul la care a ajuns adunând cifrele din data mea de naştere, a zis, dar eu ţin în continuare la cifra nouă, şi la trei, mă gândesc, şi încă

nu sunt sigur cu privire la treisprezece, fiindcă sunt de părere că poate fi atât o cifră norocoasă, cât şi una rea, şi acelaşi lucru se poate spune şi despre opt, îmi zic, ba nu, optul e norocos, mă gândesc, dar, în sfârşit, de obicei am nouăsprezece tablouri, majoritatea de dimensiuni mici, fiindcă Galeria Beyer nu e atât de mare şi fiindcă Beyer însuşi mi-a spus să nu aduc vreodată mai multe, deci niciodată n-au fost mai mult de nouăsprezece, dar odată am adus la expoziție doar nouă şi atunci mi-a spus că i se par prea puține totuşi sau că merge, dar la limită, şi că mai puține de atât nu merge să expunem, a zis, contează, bineînțeles, şi cât de mari sunt tablourile, dar ale mele nu sunt niciodată mari, sunt doar puțin mai mari sau puțin mai mici, şi se întâmplă uneori ca un tablou să fie îngust şi prelung, cum e cel cu cele două linii care se intersectează, cel care se va numi Crucea Sfântului Andrei, evident, nici nu s-ar potrivi altceva, voi picta titlul chiar astăzi cu vopsea groasă şi neagră, sus de tot, în spate, pe interiorul ramei, apoi mă voi semna cu un A mare în colțul din dreapta al tabloului, cum obişnuiesc, şi dacă nu aveam musafiri aş fi făcut-o deja, dar îndată ce pleacă Åsleik chiar asta voi face, voi semna tabloul, îmi zic, şi va trebui să transport tablourile la Bjørgvin cu prima ocazie, să scap şi de asta, îmi zic, dar iată că am mers deja de două ori la Bjørgvin fără să iau tablourile cu mine şi motivul pentru care nu le-am luat deja e ca Åsleik să-şi poată alege un tablou, nici nu mă gândisem la asta, îmi zic, deci, după ce Åsleik îşi va fi ales un tablou, le voi duce pe toate la Bjørgvin, fiindcă Beyer insistă să instaleze el însuşi tablourile şi să le pună pe pereții galeriei, zicând că e foarte important cum atârnă tablourile, pentru că toată expoziția trebuie privită ca tablou în sine, zice el, şi acest tablou e opera lui, el e cel care-l pictează sau compune sau cum să se exprime, zice Beyer şi eu nu am niciun cuvânt de spus despre felul cum vor fi

aşezate tablourile, în ce ordine trebuie să stea şi lucruri de genul ăsta, iar înainte ca Beyer să le vadă şi după moartea lui Ales, Åsleik e singurul care vede tablourile înainte de expoziţii şi are un ochi extraordinar pentru pictură, cel mai adesea vede lucrurile pe care le văd şi eu şi are aproape mereu aceleaşi păreri ca mine despre un tablou, aşa că aproape întotdeauna îşi alege unul dintre tablourile pe care eu însumi le-aş fi ales dacă aş fi avut de ales unul, astfel că Sora, pe care o cheamă Guro, are poate cea mai bună colecţie cu tablourile mele pe care o are cineva, chiar dacă e alcătuită din tablouri mici, dar adevărul e că în cele de dimensiuni mari exprim cu totul alte lucruri, iar ea a primit mereu numai din cele mici, aşa e

Şi îţi alegi ce tablou vrei din cele mari, bineînţeles, zic eu

Sigur că da, zic

N-ar fi trebuit să pomenesc că mereu îmi dai numai din cele mici, zice Åsleik

şi mă gândesc că are dreptate, mereu i-am oferit unul din tablourile mici, dar nu am făcut-o niciodată intenţionat şi mi-e ruşine puţin, nu că nu i-aş fi considerat, pe el sau pe Sora, demni de a primi un tablou mai mare, dar dintr-un motiv sau altul mi-am închipuit că Åsleik ar fi vrut să dăruiască un tablou mic şi că Sora, la rândul ei, şi-ar fi dorit un tablou mic, ba chiar că ar fi intruziv dacă i-aş da unul din cele mari, de vreme ce Sora a adunat cu timpul atâtea tablouri de-ale mele, câte unul în fiecare an, m-am gândit că ar fi prea mult să-i dau unul mare, doar trebuie să aibă loc pe pereţi pentru toate tablourile

Tablourile tale sunt împrăştiate prin toată casa, zice Åsleik

Şi asta e foarte bine, nu-i aşa? zice

şi Åsleik zice că Sora se bucură la fel de mult şi e la fel de recunoscătoare în fiecare an pentru tabloul pe care-l primeşte, zice şi se îndreaptă spre stiva cu tablourile mari şi văd cum începe să le încline pe fiecare în parte, privindu-le pe rând cu atenție şi eu stau în fața sobei şi mă uit la foc şi îmi amintesc că într-o cameră din pod am păstrate câteva tablouri pe care nu vreau să le vând, două dintre ele sunt printre primele pe care le-am pictat când am început să pictez cum mi-am dorit eu însumi şi nu numai să reproduc diverse case şi curți după fotografii, şi cele două tablouri sunt în continuare printre cele mai bune tablouri pe care le-am pictat vreodată, sunt tablouri în care chiar cred că am reuşit să creez ceva, mai mult decât ceea ce creez în mod normal în tablouri, şi în care cred că am surprins mai mult din ceea ce e mai mare decât viața, dacă pot zice aşa, chiar dacă sună exagerat de solemn, dar da, în unele tablouri reuşesc să creez ceea ce vreau să creez şi văd asta, ştiu asta, şi bineînțeles că ceea ce exprimă tabloul nu se poate exprima într-un alt fel decât exact în felul în care o face tabloul, şi aceste tablouri, cele mai bune tablouri ale mele, nu sunt de vânzare, fiindcă ştiu că probabil nimeni din toată lumea asta n-ar putea să vadă ceea ce e în tablourile astea, nimeni nu le-ar vedea valoarea, nu le-ar aprecia adevărata valoare, şi din cauza asta nu aş lua prea mulți bani pe ele, valoarea şi prețul nu s-ar suprapune niciodată şi de aceea nu dau tablourile astea spre vânzare, dar unul dintre aceste tablouri e aproape întotdeauna expus într-una din încăperile din pod, cea pe care nu o folosesc pentru depozitare, şi multă vreme tabloul ăsta a fost portretul pe care i l-am făcut lui Ales, îmi amintesc, sunt două camere în pod, şi două cămări, folosesc una dintre camere pentru depozitare şi țin acolo multe şipci, din care fac cadre pentru tablouri, multă pânză şi la fel de multe tuburi de vopsea şi o grămadă de terebentină, dar în cealaltă cameră, cea din

stânga, acolo nu am decât un scaun în mijloc, aşezat între două ferestruici înguste plasate sus, în creasta acoperişului, şi sprijinit de spătarul scaunului se află mereu unul dintre tablourile pe care nu vreau să le vând, pentru că dacă le vând nu vor face decât să dispară pentru totdeauna, să se piardă, cum o să dispară şi cele două stive care se sprijină acum de peretele de lângă uşa bucătăriei, căci, deşi Beyer notează cu atenție numele şi adresa cumpărătorilor pentru fiecare tablou în parte, chiar de la prima mea expoziție a fotografiat fiecare tablou şi a numerotat tablourile şi a notat numele fiecărui cumpărător, chiar şi aşa, nu poate nimeni să ştie ce se întâmplă mai departe cu tabloul, dacă cumpărătorul îl dăruieşte sau îl vinde mai departe, tabloul dispare pur şi simplu în necunoscut şi n-ai cum să-l regăseşti, există tablouri pe care le-am vândut şi apoi am regretat că le-am vândut, în special din cele pe care le pictam pe când mergeam la Şcoala de Artă, înainte să-mi dau seama că anumite tablouri pur şi simplu n-aş fi vrut să le vând, şi tablourile astea se află sus, în pod, în cămara încăperii din stânga păstrez tablourile pe care nu vreau să le vând şi din când în când schimb tabloul care stă sprijinit de spătarul scaunului, şi uneori se întâmplă, în special în momentele în care nu-mi mai vine să pictez deloc, când cheful de a picta se epuizează complet, mi se întâmplă să urc până în pod ca să mă uit la tabloul care stă sprijinit de spătarul scaunului, sau scot unul dintre celelalte tablouri din cămară şi îl sprijin de spătarul scaunului şi îmi aduc un alt scaun, pe care-l aşez la câțiva metri depărtare de scaunul pe care stă sprijinit tabloul şi mă aşez pe el şi stau şi mă uit întruna la tablou, pot să stau multă vreme aşa, nu ştiu cât, încercând să-mi dau seama de ce m-am făcut pictor, de ce pictez, şi şed multă vreme şi mă afund din ce în ce mai adânc în ceea ce văd, în ceea ce e mai mare decât viața, poate, dar poate nu e cel mai nimerit fel de-a o spune,

e de fapt un soi de lumină, un fel de întuneric luminos, o lumină invizibilă în aceste tablouri care vorbesc într-o limbă mută şi care spun numai adevărul, şi atunci, după ce am intrat cu totul în viziunea asta, în modul ăsta de-a vedea, nu mai sunt eu cel care priveşte, ci există ceva care priveşte lumea prin mine, cumva, şi atunci găsesc întotdeauna forța de a continua tabloul la care lucrez, şi acelaşi lucru se petrece şi cu tablouri pictate de alți pictori care-mi plac, e cumva ca şi cum nu pictorul e cel care vede, ci există ceva care priveşte prin intermediul pictorului, prin ochii lui, şi acest ceva ajunge şi în tablou şi vorbeşte tăcut din interiorul lui, şi se prea poate ca o singură tuşă trasă cu pensula să facă tabloul aşa expresiv, e de neînțeles, îmi zic, şi, mă gândesc, acelaşi lucru se întâmplă şi în literatura care îmi place, care nu e genul de literatură care îți zice de la început, direct şi fără ocolişuri, ce e important, ci e cu totul altceva, ceva care se transmite pe tăcute în şi printre propoziții, dar, şi aşa s-a nimerit, am reuşit să adun în pod doar câteva dintre tablourile mai mari, fiindcă pe cele cu adevărat bune dintre cele de dimensiuni mai mici şi le-a ales deja Åsleik să i le ducă Surorii, e aproape ridicol, dar trebuie că el vede exact ceea ce văd şi eu sau, în orice caz, ceva asemănător, oricum sunt mai multe tablouri pe care aş fi preferat să le păstrez în colecția mea de acolo, din pod, dar pe care Åsleik şi le-a ales şi le-a dus la Sora, n-aş fi renunțat de bunăvoie la toate tablourile pe care le-a cumpărat de la mine de-a lungul timpului, sau, în fine, luat în schimbul cărnii, peştelui, lemnului de foc, curățatului zăpezii sau ce-a mai fost, nu sunt nici multe pe care aş fi vrut să le păstrez, dar toate acele tablouri mici pe care aş fi vrut să le am în colecția mea din pod, tocmai pe alea le-a luat Åsleik să i le dea Surorii de Crăciun, nici nu-mi vine să cred, dar chiar aşa e, colecția ei din tablourile mele mici e o colecție cu cele mai bune tablouri mici pe care le-am pictat

vreodată, ba chiar cele mai bune tablouri de orice dimensiune pe care le-am pictat vreodată, cu excepția tablourilor din pod, şi acolo, pe spătarul scaunului, țin de multă vreme sprijinit, nici nu mai țin minte de când, portretul pe care i l-am făcut lui Ales, şi nu mă pot convinge să-l iau de acolo, să-l schimb cu alt tablou din cămară, îmi zic, şi uneori ar fi plăcut să revăd toate micile tablouri pe care le-am pictat, şi e bine măcar că ştiu unde sunt adunate, fiindcă nu contează aşa mult că nu le am adunate în casă dacă ştiu măcar unde le pot vedea, mă gândesc, dar niciodată nu l-am însoțit pe Åsleik la Soră acasă, şi adevărul e că n-am întâlnit-o niciodată, deşi trec pe lângă casa ei de fiecare dată când merg la Bjørgvin şi de fiecare dată când mă întorc, stă într-o casă mică, frumoasă şi veche, cu tencuiala uşor scorojită, o casă gri, uşor neglijată, ce-i drept, şi bineînțeles că m-aş putea oricând opri să îi bat la uşă femeii ăsteia pe care o cheamă Guro şi s-o rog să-mi arate tablourile, dar da, e puțin ciudat că n-am întâlnit-o niciodată pe Sora lui Åsleik, fiindcă s-a mai întâmplat să treacă pe la Åsleik, să-şi viziteze casa copilăriei, adică, cum zice el, dar niciodată nu înnoptează acolo, mi-a zis Åsleik, ci ia autobuzul înapoi în aceeaşi zi, e o cursă pe zi între Dylgja şi Bjørgvin, vine la Dylgja dimineața şi pleacă după-amiaza, e un autobuz mic, fiindcă niciodată nu călătoreşte multă lume, mă gândesc, şi cel mai adesea nimeni nu pleacă din Dylgja, dar autobuzul mai ia pe câte cineva de la Bjørgvin sau spre Bjørgvin, îmi zic şi mi-l amintesc pe Åsleik zicând că Sora nu vrea să înnopteze în casa copilăriei, zice el, şi că nu înțelege de ce refuză, dar, de vreme ce atât de multe dintre tablourile mele sunt agățate pe pereții casei ei, e poate vremea să facem cunoştință, îmi zic, deci poate n-ar fi o idee aşa rea să merg cu Åsleik la ea de Crăciun? în fiecare an mă întreabă dacă nu vreau să vin cu el să petrecem Crăciunul împreună toți trei şi mă întreabă mereu de ce nu

vreau, sigur mi-ar prinde mult mai bine decât să-mi petrec Crăciunul singur la Dylgja? întreabă şi eu îl refuz întotdeauna şi-i zic că prefer să fiu singur, îi zic, dar acum, anul ăsta, poate anul ăsta voi merge cu Åsleik să petrecem Crăciunul cu Sora lui? aşa aş reuşi să revăd şi toate tablourile reuşite de dimensiuni mici pe care le-am pictat de-a lungul timpului şi ar fi mai uşor şi pentru el, pentru Åsleik, adică, dacă l-aş însoți, fiindcă atunci n-ar mai trebui să vâslească singur cu Barca până la Øygna, mereu e mai plăcut când sunt doi într-o barcă, dar el e tot timpul singur, zice Åsleik şi văd că a scos un tablou din stivă şi stă şi îl priveşte îndelung fără să zică nimic

Poate vin cu tine la Soră anul ăsta, să sărbătorim Crăciunul împreună, zic eu

şi mă uit la Åsleik şi se lasă tăcerea o vreme

Ai vrea, deci, să-ți petreci Crăciunul cu mine la Sora? zice Åsleik

şi nu-şi poate crede urechilor

Da, poate, zic eu

Nu mă aşteptam la asta, zice Åsleik

Sora ta are multe tablouri de la mine pe care aş vrea să le revăd, zic eu

Asta aşa e, sunt multe, zice Åsleik

şi pentru un răstimp se lasă tăcerea

O să am o nouă expoziție la Galeria Beyer în curând, zic

Da, zice Åsleik

Dar am destule tablouri, mai mult decât suficiente, chiar şi din cele mari, deci ia-ți astăzi unul pe care vrei să i-l dăruieşti Surorii, zic eu

Fiindcă trebuie să transport toate tablourile la Bjørgvin cât de repede, zic eu

Din cauza asta nu le-ai luat cu tine la Bjørgvin când ai fost în oraş, ca să-mi pot eu alege unul? întreabă Åsleik

şi eu zic că da, poate, poate şi din cauza asta, dar în primul rând pentru că am pierdut noțiunea timpului şi abia acum mi-am dat seama că nu mai e mult până la deschiderea expoziției

Deci ar fi bine să-ți alegi un tablou azi, zic eu

Îți mulțumesc, zice Åsleik

Am şi uitat, zic eu

Ce vrei să spui? zice Åsleik

Că o să am expoziție în curând, zic eu

Deci că trebuie să transport tablourile la Bjørgvin chiar zilele astea, zic eu

şi mă gândesc că atunci voi putea să trec şi pe la Asle la Spital, astăzi n-am putut să-l vizitez, dar poate mă vor lăsa să-i fac o vizită mâine? sau poimâine? mă gândesc şi decid că da, ar trebui să rezolv totul mâine, sau poate poimâine, să merg la Bjørgvin cu tablourile, chiar dacă va fi mult de condus, nu cred că am mai mers la Bjørgvin cu maşina atât de des şi în aşa scurt timp vreodată, zic

Ai fi putut să transporți tablourile chiar azi, zice Åsleik

Da, zic eu

Dar nu ți-ai amintit? întreabă el

Nu, sincer să fiu, zic eu

şi tăcem amândoi

Fiindcă mi-aş fi putut alege tabloul ieri sau acum câteva zile, zice Åsleik

Da, zic eu

Niciodată nu s-a mai întâmplat să conduci hăt până în Bjørgvin de două ori în aceeaşi zi, zice el

Nu, zic eu

şi tăcem amândoi

De obicei te duci numai o dată pe lună la Bjørgvin pentru cumpărături, nu-i aşa? întreabă el

şi eu zic că aşa e, ceva de genul ăsta, nu mai des de o dată pe lună, zic

Şi, papistaş cum eşti, mergi aproape în fiecare duminică la slujbă în Biserica Sfântul Paul, zice el

şi eu încuviințez din cap şi mă întreb când se va plictisi odată să folosească cuvântul ăsta, e aproape ca Crucea Sfântului Andrei, e cumva mândru să-l folosească, e mândru că poate spune papistaş şi că înțelege ce înseamnă, mă gândesc

Toată duminica numai asta faci, zice el

Da, chiar fac asta, da, zic eu

Da, nu te prea înțeleg, zice Åsleik

Şi mai eşti şi comunist, aşa, zice el

Da, chiar nu te pot înțelege, zice

Catolic şi comunist, zice

şi Åsleik dă din cap şi stăm fără să zicem nimic şi apoi eu remarc că se apropie Crăciunul şi că anul acesta, ca în fiecare an, trebuie să transport tablourile la Bjørgvin, fiindcă în fiecare an înainte de Crăciun îmi expun tablourile în Galeria Beyer, doar ştie şi el deja, zic eu

Da, în timpul Adventului, zice el

Dar mai întâi să-ți alegi un tablou, zic eu

şi adaug că e în regulă dacă îşi alege azi

Îmi aleg un tablou azi şi-l iau cu mine, zice Åsleik

şi-mi dau seama că mi-e puțin foame, n-am mai mâncat nimic de la micul dejun de azi-dimineață, de la Heimen, când abia am putut să înghit ceva, îmi amintesc, dar nici n-am vreo tragere să-mi gătesc ceva ca lumea la cină, sunt prea obosit pentru asta, dar pot oricând să-mi prăjesc nişte ochiuri cu ceapă şi şuncă, am nişte pâine proaspătă, bună, şi ceapă şi şuncă de prăjit am cumpărat ieri din oraş şi îl întreb pe Åsleik dacă n-are poftă de nişte ochiuri cu ceapă şi şuncă şi el zice că nu poate refuza aşa ceva, zice şi îl văd cum se apleacă şi se uită cu atenție la unul dintre tablourile mai mari şi zice apoi că el se mai uită prin tablouri şi că stă să-şi aleagă unul în timp ce eu pun la prăjit ochiuri cu ceapă şi şuncă şi eu zic că bine, în regulă şi văd că în sobă focul deja arde zdravăn de tot şi mai pun un buştean înăuntru şi închid uşița şi merg în bucătărie şi mă

întâmpină toate plasele de cumpărături de pe masă, nici măcar n-am scos cumpărăturile pe care le-am făcut înainte să mă întorc la Bjørgvin ieri, îmi zic, şi ăsta e primul lucru pe care trebuie să-l fac, să scot cumpărăturile şi să le pun la locul lor, fiindcă într-una din plase sunt ceapă, pâine şi şuncă, am cumpărat multă şuncă şi mai multe pâini, şi toate trebuie împachetate în pungi de plastic şi depozitate în congelatorul din hol, casa are două sufragerii, în cea de lângă bucătărie pictez şi citesc, aici stau majoritatea timpului, şi mai este o încăpere mică lângă sufrageria asta, unde se află un pat dublu, în care dorm, aici e locul unde eu şi Ales dormeam în anii care ne-au fost dați împreună, în anii care ne-au fost hărăziți, şi mai e holul, şi dincolo de el mai e o cameră, Camera Mare, cum îi zicea bătrâna Alise şi cum a ajuns şi Ales s-o numească, Camera Mare, care avea pe pereți cel mai urât tapet pe care l-am văzut în viața mea, ceva cu trandafiri albi şi roşii împletiți unii în alții de sus până jos, bătrâna Alise era atât de mândră de camera asta că nu era niciodată folosită, şi primul lucru pe care l-am făcut cu Ales când ne-am mutat aici a fost să vopsim peste tapetul ăla, am vopsit totul în alb, dar în rest n-am făcut prea multe modificări, dacă stau să mă gândesc, am lăsat totul cum era, căni şi oale, cuțite şi furculițe, îmi amintesc, dar în Camera Mare am dat cu alb peste tapetul ăla cu trandafiri şi, după un timp, Ales a început să-şi picteze tablourile acolo, şi țin minte că chiar pe atunci, pe când vopseam în Camera Mare, m-am lăsat de fumat, Ales era de părere c-ar fi nimerit să mă las de fumat când ne mutăm la Dylgja, la fel cum mă lăsasem de băut când ne-am mutat în casa maro, a zis, şi exact asta am făcut, m-am lăsat de fumat şi-am început să prizez tutun şi, chiar dacă nu-i prea plăcea că prizam tutun, Ales s-a obişnuit treptat cu ideea, mai ales că înainte le sudam, în timp ce fumam o țigară o rulam şi imediat o aprindeam pe următoarea, m-am lăsat,

deci, de fumat, dar numai apucându-mă de prizat, şi de ce mă gândesc la asta tocmai acum? îmi zic şi mă gândesc că, imediat după ce Ales a murit, după ce şi-a găsit pacea în Domnul, am lăsat totul neatins, dar era mult, mult prea trist să las camera aşa cum a părăsit-o, aşa că treptat am început să iau tuburi de vopsea şi pensule şi alte lucruri de genul ăsta din Camera Mare, am luat în folosință toate lucrurile pe care le folosise ca să picteze, cu excepția lucrurilor pe care le folosea la pictatul icoanelor, fiindcă în ultimii ani nu picta decât icoane, deci tot ce are de-a face cu pictatul de icoane se află în continuare acolo, neatins, de când a murit, şi în biblioteca mare pe care am făcut-o singur şi care acoperă întreg peretele, acolo se află toate cărțile ei, dar şi ale mele, iar celor pe care le-am cumpărat mai târziu, după ce a murit, le-am găsit loc tot în biblioteca asta din Camera Mare şi s-a adunat o întreagă colecție de cărți, multe dintre ele sunt cărțile lui Ales despre icoane, iconografie şi pictatul de icoane, şi, după ce a murit, i-am agățat în Camera Mare toate icoanele, chiar şi pe cele care nu erau pe de-a-ntregul finalizate, precum şi cele câteva tablouri pe care le-a lăsat în urma ei, majoritatea tablourilor ei erau doar fundaluri pictate în alb şi multe dintre cele mai bune tablouri pe care le-am pictat au pornit de la o pânză acoperită de Ales cu vopsea albă în ulei, îmi zic şi mă gândesc că nu pot să stau doar aşa fără să m-apuc de nimic, aşa că merg la masa din bucătărie şi încep să scot cumpărăturile dintr-una dintre plase şi să le aşez pe masă, apoi scot cumpărăturile pe rând din toate plasele şi în final masa se umple cu tot felul de lucruri, carne şi şuncă şi peşte, cartofi şi legume, unt şi margarină, făină şi săpun şi şampon şi câte şi mai câte, şi mai sunt şi cele două plase de la Åsleik, una cu costițe de oaie şi una cu lutefisk uscat, şi mă gândesc ca pe astea două să le duc imediat în cămara de sub scările care dau în pod, iau plasele şi ies şi le aşez în

cămară şi mă gândesc că acum trebuie să duc tot ce trebuie congelat în hol şi să pun în congelator, fiindcă am un congelator mare în hol, modelul pe care l-am cumpărat şi pe care mi l-au livrat e atât de mare că abia a intrat pe uşă când l-au adus, căci am vrut să am un congelator mare, având în vedere că poate să treacă atât de mult timp până merg la cumpărături în oraş, de aceea şi cumpăr atât de multe lucruri când merg la cumpărături în Bjørgvin, nici nu-mi place să arunc banii pe fereastră, îmi zic şi mă gândesc că e bine că am un congelator încăpător, fiindcă din când în când primesc de la Åsleik o cantitate mare de peşte, că nu primesc numai lutefisk sărat şi costițe de la el, îmi mai aduce şi peşte uscat şi hering afumat şi hering sărat şi cod proaspăt şi mai ştiu eu ce, îmi zic, dar acum chiar trebuie să pun toate cumpărăturile la locul lor, îmi zic, şi apoi voi putea să-mi prăjesc nişte ouă cu ceapă şi şuncă, mă gândesc şi intru în bucătărie şi pun pâinile şi caserolele cu muşchi de porc şi carne tocată de vită şi cârnații şi legumele congelate în două plase, produsele congelate s-au dezghețat de ieri, dar sigur sunt încă bune chiar dacă s-au dezghețat, sigur că ar fi trebuit să le pun la congelator ieri, şi nu-mi vine să cred că am fost aşa delăsător sau uituc să n-o fac, îmi zic şi ies pe hol şi-l aud pe Åsleik strigând după mine că unde mă duc şi eu îi răspund că nu mă duc decât pe hol, să pun mâncarea în congelator, şi-l aud răspunzând că da, da, era şi timpul, trebuie să fi plecat în grabă înapoi la Bjørgvin dacă nici n-am apucat să pun la locul ei mâncarea congelată, chiar eşti o figură, îl aud pe Åsleik zicând şi pun cele două plase în congelator şi mă gândesc c-ar fi trebuit să pun fiecare lucru separat, fiindcă obişnuiesc să țin ordine în congelator, e foarte important să fie ordine, în congelator ca şi în orice alt lucru, şi ceea ce lui Åsleik i se pare debandadă pe masa din sufragerie pentru mine e ordine, mă gândesc, dar o să fac ordine în congelator cândva mai încolo, pentru

că acum mi-e groaznic de foame, îmi zic şi mă întorc în bucătărie şi acolo stă Åsleik

Văd că ai făcut cumpărături, zice el

Da, zic eu

şi ştiu că Åsleik se întreabă dacă i-am cumpărat şi lui ceva, fiindcă obişnuiesc să fac şi pentru el ceva cumpărături, de vreme ce e mai ieftin să faci cumpărături în Bjørgvin decât la Magazinul din Vik, totul e mai scump acolo, cum e de aşteptat, Vânzătorul n-ar avea niciun câştig dacă nu ar vinde totul la preț mai mare, şi sunt şi mai puține produse dintre care să alegi, de vreme ce sunt atât de puțini clienți în Vik şi în Dylgja, aşa că obişnuiesc să cumpăr ceva şi pentru Åsleik când merg la cumpărături în Bjørgvin, îmi zic, şi nici nu accept ca Åsleik să-mi plătească, de vreme ce are atât de puțini bani că abia se descurcă şi aşa, şi când vreau să-i dau cumpărăturile refuză mereu mai întâi, fiindcă zice că se descurcă, nu are nevoie de ajutor de la nimeni, n-are nevoie de nimic de la oraş şi nici nu-i trebuie acte de caritate, categoric nu, ceva de genul ăsta obişnuieşte să zică mereu şi eu zic mereu că da, da, dar că asta e în schimbul a tot ceea ce îmi dă el şi într-un final acceptă plasa cu cumpărături cumva ca şi cum nici nu şi-ar da seama, dar bani refuză mereu, categoric, chiar dacă se întâmplă uneori să-i strecor câteva coroane când văd că nu-i merge tocmai bine, şi atunci ne prefacem amândoi că nu se întâmplă absolut nimic, cumva

Ai reuşit să-ți alegi un tablou? întreb

Mda, zice Åsleik

şi se întoarce în sufragerie şi eu încep să umplu încă o plasă cu tot felul de cumpărături şi ies cu ea în hol şi o aşez sub

cuierul unde îmi țin toate fularele şi asta e plasa pentru Åsleik, îmi zic şi intru din nou în bucătărie şi încep să pun legume proaspete şi alte produse în frigider, fiindcă am şi un frigider mare pe deasupra, căci şi pe el l-am cumpărat cât mai mare cu putință, l-am cumpărat când am cumpărat şi congelatorul, şi atât congelatorul, cât şi frigiderul au fost cumpărate pe vremea când Ales încă trăia, îmi amintesc, dar acum nu trebuie să mă gândesc iar la Ales, îmi zic şi încep să pun mâncarea neperisabilă în dulapuri şi pun la loc conservele şi supa la plic şi pungile de făină şi zahăr şi sare şi mai multe pungi de piper şi ce mai este prin plase şi iau una dintre bucățile de şuncă, pe celelalte le-am pus în congelator şi două le-am pus în plasa pentru Åsleik, şi un cofraj de ouă şi o ceapă şi o pâine şi le pun pe blatul din bucătărie şi chiar atunci intră Åsleik în bucătărie

Dar chiar ai făcut cumpărături serioase, zice el

Nu-mi place aşa mult să fac cumpărături, doar ştii şi tu, de aceea cumpăr mult când mă duc, zic eu

Da, ştiu, zice Åsleik

şi mă uit după tigaia care stă pe aragaz, ca de obicei, şi aragazul e vechi, era deja aici când ne-am mutat, am moştenit atât tigaia, cât şi aragazul de la bătrâna Alise, dar toate ochiurile aragazului încă funcționează, la fel şi cuptorul, deci cred că aragazul ăsta îmi va supraviețui, mă gândesc şi aprind ochiul cel mai mare al aragazului, deasupra căruia se află tigaia, la foc maxim, şi tai şunca în felii groase cât să umple întreaga tigaie şi le aşez în ea, unde încep imediat să sfârâie şi dau focul mai mic şi tai felii de pâine, două pentru Åsleik şi două pentru mine

Dar tu chiar ştii să găteşti, măi Asle, zice Åsleik

Eh, nu ştiu chiar aşa bine, zic eu

şi un miros îmbietor de şuncă prăjită începe să se răspândească în bucătărie şi întorc feliile de şuncă, care s-au făcut aurii pe-o parte, şi scot din dulap două farfurii şi cuţite şi furculiţe şi Åsleik observă cât de vechi sunt farfuriile astea, îşi aminteşte de ele din copilărie, de pe vremea bătrânei Alise, zice

Miroase minunat, zice Åsleik

şi stau în faţa aragazului şi mă uit cum sfârâie şunca în tigaia cea veche şi tigaia e atât de grea că Ales zicea că e mult prea grea pentru ea, se plângea întruna de cât de grea e tigaia şi că face prea mult fum în bucătărie şi de aceea am cumpărat o altă tigaie, pe care Ales o folosea mereu, în vreme ce eu mereu am folosit tigaia veche de fontă, şi cea pe care o folosea Ales se află în dulapul cu ustensile de gătit de lângă aragaz şi aproape mă ia plânsul numai când mă gândesc la cealaltă tigaie, pe care am băgat-o atât de adânc în dulap încât să n-o văd când îl deschid, fiindcă tigaia aia îmi aduce mereu aminte de Ales şi mă doare mereu atât de tare să revăd tigaia, mi se umezesc ochii, drept să spun, dar nu vreau să mă gândesc la asta, la momentul când eu şi Ales am cumpărat o tigaie nouă, nu vreau să trebuiască să mă gândesc şi la asta, îmi zic, dar îmi amintesc de parcă a fost ieri şi pot să mi-o amintesc oricând, eu, care am de obicei o memorie atât de proastă, cu excepţia acelei colecţii de imagini care mi s-au fixat în memorie pentru totdeauna, pe care le voi ţine minte mereu, dar lucrurile de genul ăsta, ca atunci când eu şi Ales am cumpărat tigaia cea nouă, asta nu voi putea uita niciodată

Să nu uiţi s-o iei de pe foc, zice Åsleik

şi eu tresar şi-mi dau seama că a început să miroasă puțin a ars şi trag imediat tigaia de pe aragaz şi sting focul şi întorc şunca, s-a ars puțin, deşi miroase atât de tare a ars în bucătărie încât îți vine să crezi că mâncarea e carbonizată, nu e, de fapt, e doar făcută puțin mai bine pe o parte, poți să zici

Veneam des pe la bătrâna Alisa, zice Åsleik

Şi mă invita adesea la masă, zice el

şi-mi zice că are impresia că bătrâna Alise era de părere că sunt săraci lipiți pământului şi continuă că da, sigur că nu erau foarte înstăriți pe când era mic, dar nu erau decât el şi Sora, nu o puzderie de guri care să ceară de mâncare, cum adesea era cazul pe vremea aia, dintr-un motiv sau altul nu erau decât el şi Sora, da, dar după ce tatăl lor a dispărut pe mare, da, zice Åsleik şi se întrerupe brusc, în vreme ce eu împart feliile de şuncă pe cele două farfurii, cele mai puțin arse le pun în farfuria pe care o va primi Åsleik, îmi zic şi pun apoi cele patru felii de pâine în tigaie, să se prăjească puțin în grăsimea scursă înainte să le pun şi pe ele pe farfurii, apoi iau ceapa şi o decojesc şi o tai felii şi o mărunțesc şi o pun pe toată în tigaie şi o las să se călească şi tot amestec în ea până devine aurie, fiindcă îmi place ceapa doar puțin călită, când se înmoaie puțin şi e deja gătită, apoi scot patru ouă şi le sparg de marginea tigăii şi le întind în tigaie peste ceapă şi mă uit fix la tigaie şi nu mă gândesc la nimic şi Åsleik nu spune nimic

Imediat e gata masa, zic eu după un timp

şi o zic doar ca să rup tăcerea, cumva, îmi dau seama că e ceva ce nu fac de obicei

Sunt rupt de foame, zice Åsleik

Şi ceapa chiar dă gust bun, zice el

Ceapa îi schimbă cu totul gustul, zice

şi Åsleik zice că şunca prăjită cu ochiuri e mereu bună, dar cu atât mai bună dacă adaugi ceapă, zice

şi eu mă gândesc ce bine va fi să mâncăm în sfârşit, s-a făcut deja seară şi n-am mâncat aproape nimic toată ziua, îmi zic, îmi chiorăie maţele, abia aştept să mănânc, îmi zic şi Åsleik zice că ăsta e ospăţ curat, zice, şi repetă cuvântul ospăţ, un ospăţ, da, zice, şi din nou pare că Åsleik e mândru că ştie cuvântul ăsta, fiindcă aşa e el, simte nevoia să accentueze anumite cuvinte, să le pronunţe mai clar, şi poate merge cu ceva gen Crucea Sfântului Andrei, fiindcă nu foarte multă lume ştie ce înseamnă, dar ospăţ, un cuvânt atât de banal, un arhaism, aproape, ce e atât de deosebit să-l ştii? îmi zic şi zic că ochiurile sunt gata şi împart ouă şi ceapă în farfurii, apoi iau una dintre farfurii, cea cu şuncă mai puţin arsă, şi o aşez în faţa lui Åsleik şi iau un cuţit şi o furculiţă şi i le dau

Arată bine, zice Åsleik

şi merg şi iau cealaltă farfurie şi un cuţit şi o furculiţă şi le pun în capătul mesei, acolo unde am stat dintotdeauna, la capătul mesei, acolo am stat mereu, cu Ales în stânga mea, pe partea stângă sunt dispuse două scaune şi, când Åsleik venea să mănânce la noi, şedea mereu pe partea dreaptă, pe o bancă dispusă pe toată lungimea mesei şi lipită de perete, astfel că-ţi poţi sprijini spatele de perete, şi acolo stă Åsleik şi acum, unde a şezut dintotdeauna, îmi zic şi mă aşez la masă şi zic Doamne-ajută şi începem să mâncăm, mâncăm fără să vorbim şi e atât de bună mâncarea, e incredibil cum o masă atât de simplă poate fi atât de bună, fiindcă ouăle sunt doar ouă şi ceapa e doar ceapă, iar pâinea o cumpăr la

întâmplare, şi mereu din cele mai ieftine, aşa că pâinea are mereu cam acelaşi gust, dar şi puțin diferit din când în când, dar în ceea ce priveşte şunca diferențele pot fi destul de mari, uneori se strânge în tigaie până nu mai rămâne aproape nimic şi alteori feliile prăjite rămân la fel de mari ca atunci când le-ai tăiat, iar gustul e diferit şi el, da, îmi zic, dar azi, azi totul e incredibil de gustos, şi poate e şi pentru că mi-e îngrozitor de foame, mă gândesc şi Åsleik zice că-i foarte bun, mereu îmi ies foarte bune ochiurile cu ceapă şi şuncă prăjită, dar astăzi sunt mai bune decât de obicei, zice şi vreau să-l contrazic, dar şi mie mi se pare că au ieşit incredibil de bune, aşa că nu zic nimic şi Åsleik îşi aşază cuțitul şi furculița pe farfurie şi zice mulțumesc pentru masă, a fost foarte bun, termin şi eu de mâncat şi-mi aşez şi eu cuțitul şi furculița pe farfurie şi Åsleik mulțumeşte frumos pentru masă, dar ar trebui să se întoarcă acasă acum, sigur sunt obosit după atâta condus, după două călătorii consecutive până la Bjørgvin, zice şi eu zic că da, te ia somnul după masă, iar Åsleik zice că s-a uitat la tablouri, dar că nu e absolut sigur pe care îl vrea, deci ar putea, oare, să treacă mâine pe la mine să-şi aleagă? întreabă

Sau, dacă chiar ai de gând să pleci cu tablourile spre Bjørgvin chiar mâine, ar fi, poate, mai bine să-mi aleg un tablou chiar acum, zice el

Bineînțeles, cum vrei, zic eu

Dar sigur o să trebuiască să trec pe aici şi mâine oricum, fiindcă sigur o să ningă atât de mult la noapte că o să trebuiască să-ți curăț zăpada de pe alee şi mâine, zice

şi Åsleik zice că trece şi mâine, dis-de-dimineață, că amândoi ne trezim destul de devreme, şi o să vină să-şi aleagă un tablou pentru Soră mâine, are de ales între câteva

tablouri, dar noaptea e sfetnic bun, zice, deci dacă e în regulă şi pentru mine o să treacă mâine dimineaţă pe la mine să mă ajute să pun în maşină tablourile pe care trebuie să le duc la Galeria Beyer, zice

Da, m-ai mai ajutat cu asta, zic eu

Da, e de lucru şi cu asta, zice Åsleik

Da, zic eu

Că trebuie să fii foarte atent cu tablourile, zice el

Şi fiecare trebuie învelit într-o pătură, zice el

Da, zic eu

Aşa obişnuiesc să fac, da, zic eu

Pentru tablourile mari folosesc o pătură întreagă, pentru cele de dimensiuni mici, doar jumătate de pătură, doar ştii şi tu, zic eu

Da, aşa e, zice Åsleik

M-am întrebat adesea de unde ai făcut rost de atâtea pături, sincer, zice el

ştiam că va zice asta, fiindcă o spune mereu, şi mi-am jurat să nu-i spun niciodată, fiindcă trebuie să păstrez câte ceva şi pentru mine, aşa cred, chiar dacă nu e mare lucru de spus, e chiar neimportant, de vreme ce răspunsul e foarte banal, şi anume că le-am cumpărat de la Second-Handul din Bjørgvin, mai exact din Skutevika, din nordul oraşului, acolo e şi blocul în care locuieşte Asle, şi bineînţeles că nu le-am cumpărat pe toate odată, dar am trecut des pe la Secondul ăsta şi mereu erau câte o pătură sau două de

vânzare şi le-am cumpărat, aşa am ajuns la o întreagă colecție de pături

Atunci vorbim mâine dimineață, zice Åsleik

Aşa facem, zic eu

şi Åsleik se ridică de la masă, luând farfuria cu furculița şi cuțitul, şi Brage e deja postat lângă masă şi dă din coadă şi Åsleik aşază farfuria pe podea şi Brage o linge şi Åsleik pune farfuria şi tacâmurile în chiuvetă şi pun şi eu farfuria pe podea şi Brage vine imediat să lingă resturile şi trag apoi resturile din tigaie pe farfurie şi Brage le linge şi pe alea şi observ că nu mai are multă apă în bol şi pun tacâmurile în chiuvetă şi umplu bolul cu apă şi îl aşez la locul lui în colțul din spatele uşii spre hol şi Brage se repede la bol şi începe să lipăie, ridic apoi farfuria de pe podea şi-o aşez în chiuvetă şi-l văd pe Åsleik în pragul uşii spre hol şi zice că da, şi Brage trebuie să-şi primească porția, cum să nu, zice şi zice că ne vedem mâine, atunci, şi mâine îşi alege şi un tablou pentru Soră şi zice că să mă mai gândesc dacă vreau cu adevărat să vin anul ăsta cu el în Øygna de Crăciun, dacă tot am zis c-aş vrea să-mi petrec Crăciunul cu ei anul ăsta, n-am putea merge cu maşina? zice, dacă tot am carnet şi maşină? dar nu, mai bine nu, de vreme ce a mers atâția ani până la Øygna cu Barca de Crăciun, e un debarcader numai bun acolo într-un golfuleț, deci aşa o să meargă şi anul ăsta, zice el, dar nu întinereşte, deci dacă vreau să încep să vin cu el de Crăciun la Soră, la Guro, putem cândva, într-unul din anii viitori, când va deveni prea dificil să vâslească, să mergem cu maşina mea la Øygna? zice, să mă gândesc la asta, dacă vreau, zice, că doar Sora nu e vreo pocitanie, poate chiar o să-mi facă plăcere s-o cunosc, să stau la poveşti cu ea, şi-aşa nu vorbesc cu foarte multă lume de-a lungul anului, n-am cum să vorbesc cu foarte mulți, în afară

de el, de Åsleik, de Beyer, şeful galeriei, şi mai vorbesc din când în când cu Tizul meu, cu Asle, dar cam atât, zice Åsleik

Dar vreau să te întreb o chestie, zice Åsleik

şi mă uit fix la el, cum stă în cadrul uşii

Da, zic eu

M-am gândit adesea să te întreb asta, dar nu s-a nimerit niciodată, zice el

Dar acum, acum, c-ai zis că poate ai vrea să vii cu mine la Soră de Crăciun, acum, că s-ar putea să vii pentru prima oară, îndrăznesc să te întreb, totuşi, zice el

Întreabă liniştit, zic eu

De ce porţi părul atât de lung? întreabă Åsleik

şi-mi dau seama că sunt pe punctul de a izbucni în râs, dar mă abţin la timp

Zău că nu ştiu, zic eu

Nu, zice Åsleik

Am avut părul lung încă de când eram copil, zic eu

Da, zice Åsleik

şi zic că odată, când eram mic, mi-am dorit să am părul lung şi mi l-am lăsat să crească, iar mai târziu Mama m-a luat cu ea la o frizeriţă, fiindcă chiar şi în Barmen, unde am crescut eu, erau frizeri, şi, când s-a văzut cu claia mea de păr în faţă, chiar şi-a făcut de cap, mi l-a ciopârţit complet şi m-a lăsat aproape chel, şi după episodul ăsta n-am mai

lăsat nicio frizeriță şi niciun frizer să se-atingă de părul meu, şi maică-mea nu trebuia decât să-mi pomenească de tuns că-mi venea aproape s-o lovesc, zic, chiar dacă nu sunt violent de felul meu, şi n-am lovit pe nimeni în viața mea, dar Mama şi-a dat seama într-un final că n-are rost să mai insiste cu tunsul şi astfel mi-am lăsat părul să crească, şi când creştea prea mult îl tăiam singur, cum fac şi acum, şi n-am nevoie decât de două oglinzi şi de o foarfecă, zic eu

Dar chiar şi acum, când ai încărunțit de tot? zice Åsleik

Şi s-a şi rărit foarte mult, zice el

Nu contează aşa mult, zic eu

Şi mai ai şi chelie în vârf, ba chiar destul de mare, zice el

şi tăcem amândoi

Când a început să se rărească, am început să-l leg la spate cu un elastic negru, zic eu

Într-o coadă de cal, zice Åsleik

Da, numele e foarte sugestiv, coadă de cal, zice

şi eu zic că nu ştiu de câți ani fac asta, de câți ani îmi prind părul într-o coadă de cal, dar cu siguranță de mulți ani, fiindcă părul a început să-mi încărunțească destul de devreme, zic şi mă gândesc c-ar fi trebuit să-l întreb şi eu pe Åsleik de ce poartă barba aşa de lungă şi de ce i-a încărunțit toată, dar cred că ştiu ce mi-ar răspunde, aşa că nici nu-l mai întreb

Deci îți ții părul lung pentru că maică-ta te-a obligat să te tunzi şi frizerița ți-a ciopârțit părul când erai mic? întreabă Åsleik

Sau cum să zic, zice el

Da, puțin şi din cauza asta, zic eu

Şi, oricum, îmi place să am părul lung, am impresia că mă ajută într-un fel şi că-mi oferă un soi de protecție, zic eu

Protecție? întreabă Åsleik

Te ajută? cum? întreabă el

Da, cred că mă ajută să pictez mai bine, cumva, zic eu

şi Åsleik zice că nu poate pricepe aşa ceva şi zice că arăt foarte obosit şi eu zic că da, sunt obosit

Ar trebui să mă culc, zic eu

Dacă eşti obosit, da, mai bine te culci, zice Åsleik

Chiar dacă e destul de devreme, zice el

Da, zic eu

Deci ar fi timpul să plec, zice el

şi Åsleik iese pe hol şi eu îl urmez cu Brage după mine şi deschid uşa de la casă şi Brage iese şi-l urmăresc pe Åsleik cum îşi îmbracă la loc combinezonul de iarnă maro

Ce-a zbughit-o, zice Åsleik

şi-l urmăresc cum se încalță cu cizmele şi cum îşi pune pe cap căciula rusească de piele peste urechi

Îi trebuie afară la plimbare, zic eu

Da, trebuie să iasă puțin înainte să doarmă, zice Åsleik

Nu-i mare diferență între oameni şi câini în privința asta, zic eu

Ai dreptate, zice Åsleik

şi iese, iar eu mă gândesc că acum o să înceapă să-mi povestească de ce el nu ține câine şi sigur că pot să-l ascult, doar l-am ascultat vorbind despre asta de atâtea ori, dar acum sunt obosit şi îi urez o seară bună şi el zice că vorbim mâine, când o să vină să-şi aleagă un tablou pentru Soră, înainte să transport toate tablourile la Bjørgvin pentru expoziție, da, bineînțeles, zice el şi îmi zic că a mai zis asta deja şi zic că da, sigur, vorbim mâine şi îl chem pe Brage înapoi în casă şi el vine alergând înapoi şi intră în hol plin de zăpadă şi se scutură de zăpadă în hol şi-l văd pe Åsleik intrând în cabina tractorului şi îmi aduc brusc aminte de plasa de cumpărături pe care le-am făcut pentru el în Bjørgvin, care se află încă sub cuierul cu fulare din hol şi iau plasa şi îmi bag repede picioarele în cizme şi mă grăbesc afară la tractor cu Brage după mine

Aşteaptă puțin, strig

Ce mai e acum? întreabă Åsleik

şi ştiu bine că ştie de ce i-am zis să stea

Aşteaptă doar, zic eu

Da, bine, aştept, zice Åsleik

şi îl aud pornind motorul tractorului, cu zgomotul lui ascuțit şi strident, şi ridic plasa cu cumpărături spre cabină

Ia, zic eu

Ştii că n-am nevoie de nimic, zice Åsleik

N-am nevoie de acte de caritate, zice el

Nu e caritate, e plata pentru curățatul zăpezii, zic eu

N-am nevoie de plată, zice el

şi pun plasa pe podeaua cabinei la picioarele lui şi îl aud mulțumind cu jumătate de gură şi porneşte încet în față cu tractorul şi eu mă întorc spre uşa casei cu Brage după mine şi îl văd făcând un salt în hol şi intru şi închid uşa în urma mea şi merg să verific că ochiurile aragazului sunt oprite şi sting lumina la bucătărie şi intru în sufragerie şi mă opresc în mijlocul camerei şi mă gândesc ca, înainte să mă culc, să mă uit puțin la tabloul la care lucrez momentan, la cel cu cele două linii care se intersectează, şi mă gândesc să trag draperiile, cum mi-e obiceiul, dar e atât de întuneric deja, încât pot la fel de bine să mă uit la tablou pe întuneric fără să trag draperiile, cum mi-e obiceiul, poate e un obicei ciudat să-mi privesc mereu tablourile pe întuneric, nu pe lumină, ba chiar uneori mai şi pictez pe întuneric, fiindcă pe întuneric tablourile se schimbă, pe de-o parte, culorile dispar, dar, pe de altă parte, devin mai distincte, pe întuneric se vede şi acel întuneric luminos pe care încerc mereu să-l surprind în picturile mele, cu cât e mai întuneric, cu atât mai puternică e lumina care răzbate, insesizabilă, dintr-un tablou, lumina poate emana din atât de multe culori şi nuanțe, dar cel mai adesea apare din cele închise, cel mai des din negru, îmi zic şi îmi amintesc că, pe când mergeam la Şcoala de Artă, ne ziceau să nu pictăm niciodată cu negru, fiindcă e o non-culoare, aşa ne ziceau, dar cum aş fi putut vreodată să pictez fără să folosesc negru? nu înțeleg cum, fiindcă Dumnezeu trăieşte în întuneric, Dumnezeu însuşi este întuneric şi acest întuneric, întunericul lui Dumnezeu, acest nimic, tocmai acest nimic luminează, lumina izvorăşte tocmai din

întunericul lui Dumnezeu, lumina asta insesizabilă, invizibilă, îmi zic şi mă gândesc că, sigur, toate ideile astea sunt o închipuire de-a mea, bineînțeles, îmi zic şi mă gândesc că lumina asta e ca o ceață, de vreme ce şi ceața poate străluci, dacă e un tablou reuşit atunci există ceva ca un întuneric luminos sau o ceață luminoasă, fie în tablou, fie emanând dinspre tablou, da, aşa e, îmi zic, şi în absența acestei lumini tabloul e pur şi simplu ratat, dar lumina asta nu se poate vedea, de fapt, cu ochiul liber, poate, sau poate doar eu o văd, nu şi alții? sau poate că şi alți câțiva o văd? dar majoritatea nu o văd, chiar dacă o văd, de fapt, fără să ştie c-o văd, sunt absolut sigur de asta, că văd lumina, doar că nu ştiu că ceea ce văd este, de fapt, un întuneric luminos şi atribuie lumina unor cu totul alte lucruri, aşa se întâmplă şi, chiar dacă nu înțeleg de ce, Dumnezeu se arată doar noaptea, doar în întuneric, poate nici nu e atât de ciudat, nu şi dacă te gândeşti la asta, dar există şi oameni care îl văd pe Dumnezeu la lumina zilei, în copaci şi în flori, în nori, în ploaie şi în bătaia vântului, în animale, în păsări, în insecte, în furnici, în şoricei, în şobolani, în tot ce-i sub soare, în tot ce există, e puțin din Dumnezeu în toate, aşa se gândesc, ba chiar motivul pentru care există toate este Dumnezeu, şi aşa e, e adevărat, există porțiuni de cer atât de frumoase, încât niciun pictor n-ar putea să le redea, şi norii în mişcările lor nesfârşite, mereu la fel şi mereu schimbători, şi cerul şi luna şi stelele, dar şi moartea, putreziciunea, duhoarea, degradarea, şi toate lucrurile vizibile sunt doar vizibile, indiferent dacă sunt bune sau rele, frumoase sau urâte, dar lucrurile valoroase, lucrurile care emană lumină, dar mai ales care emană lumină în întuneric, ele reprezintă ceea ce este invizibil în lumea vizibilă, indiferent dacă se află în cei mai frumoşi nori de pe cer sau în ceva care moare, care putrezeşte, fiindcă în ceea ce moare există un rest invizibil care nu moare, iar în ceea ce putrezeşte există un rest

invizibil care nu putrezeşte, lumea largă e atât bună, cât şi rea, frumoasă şi urâtă, dar în toate, chiar şi în răutatea pură, se află şi opusul lor, bunătatea, iubirea, chiar şi Dumnezeu se află, invizibil, acolo, fiindcă Dumnezeu nu există, el pur şi simplu este, şi străbate tot ce există, dar nu ca ceva care există la rândul său, ci ca ceva care are ființă, cum s-ar zice, mă gândesc, deci dincolo de bine şi de rău, frumosul şi urâtul sunt în conflict, binele e întotdeauna prezent, în timp ce răul doar încearcă întruna să-şi facă simțită prezența, cumva, îmi zic şi pierd şirul gândurilor şi îmi dau seama că înțeleg foarte puțin şi gândurile astea ale mele nu duc nicăieri, îmi zic şi mă uit către Brage şi văd viața luminând în ochii lui şi mă gândesc că înțeleg, totuşi, atât de puțin, în timp ce ochii cei mici de câine care mă privesc acum înțeleg, într-un fel, totul, dar şi ei vor putrezi, vor dispărea precum ochii oamenilor, la rândul lor, vor putrezi şi vor dispărea, sau vor fi arşi în foc, într-un rug ca pe vremuri, în natură, dar acum într-un cuptor, o oră sau două sau cât o dura într-un cuptor, şi toată ființa umană vizibilă, tot trupul neînsuflețit dispare cu totul, dar ființa invizibilă continuă să existe, de vreme ce nu s-a născut niciodată, nu poate nici muri vreodată, îmi zic, ochii invizibili rămân şi după dispariția celor vizibili, celor palpabili, pentru că ceea ce se află în interiorul ochilor, în interiorul oamenilor nu dispare niciodată, ce e adânc în interiorul oamenilor e Dumnezeu, e Împărăția lui Dumnezeu, cum spun Scripturile, şi da, chiar aşa e, ceea ce se află adânc de tot în oameni va dispărea şi va deveni una cu ceea ce este invizibil în toate lucrurile şi se contopeşte cu lumea vizibilă fără să fie vizibil, ceea ce este invizibil în vizibil şi face posibilă existența vizibilă, dar numai în oameni, dintre toate lucrurile care există, ceea ce e invizibil în lumea vizibilă e înrudit cu ceea ce este vizibil în mod invizibil în restul lucrurilor, şi totuşi diferit de ceea ce există,

dar invizibilul e comun tuturor lucrurilor care există fără să existe în sine, nu există în spaţiu, nici în timp, nu e niciun lucru, e nimic, un nimic, îmi zic şi mă gândesc că acest lucru invizibil ia fiinţă numai cât omul există în spaţiu, cât există în timp, iar după aceea iese din fibra timpului, iese din spaţiul vizibil, contopindu-se cu ceea ce eu numesc Dumnezeu, şi acest lucru invizibil care trăieşte în vizibil, care lucrează în vizibil, ba chiar care îl susţine se materializează în spaţiu şi timp ca întuneric luminos, cred eu, tocmai asta şi nimic altceva m-am chinuit dintotdeauna să aduc la suprafaţă în tablourile mele, iar când ochii mei s-au obişnuit cu întunericul într-atât cât să pot vedea puţin, atunci încerc să disting dacă există ceva din acest întuneric luminos în tablou şi, dacă nu îl văd, obişnuiesc să dau un strat subţire de alb sau negru, să trag câteva tuşe subţiri de alb sau negru într-un loc sau altul, glasez, cum se zice, şi continui aşa, uneori doar cu alb, uneori doar cu negru, dar mereu cu vopsea subţire în ulei, continui aşa până când pictura luminează întunecat, pictez cu alb sau negru în întuneric, iar întunericul începe să lumineze întotdeauna, la un moment dat întunericul începe să emane lumină, îmi zic, dar sunt atât de obosit acum că nu vreau decât să merg să mă culc, îmi zic, dar trebuie mai întâi să mă uit la tabloul cu cele două linii care se intersectează la mijloc în întuneric, poate tabloul conţine întuneric luminos sau poate că nu, trebuie să verific înainte să mă culc, îmi zic şi sting lumina şi nu mai văd nimic în cameră şi aştept puţin să mă obişnuiesc cu întunericul, să pot vedea cât de cât, pentru că trebuie să pot vedea chiar şi când pictez pe întuneric, bineînţeles, şi nu durează mult până ochii se obişnuiesc cu întunericul şi pot distinge câte ceva şi merg şi mă postez la câţiva metri în faţa şevaletului şi privesc tabloul, mă apropii, apoi mă depărtez puţin şi observ că întunericul negru luminează din tablou, aproape toată pictura e luminată de

întunericul negru, nu cred că am mai văzut întunericul luminând aşa în vreo altă pictură, îmi zic şi rămân pe loc şi privesc tabloul şi îmi zic că e gata, la tabloul ăsta n-o să mai adaug absolut nimic şi nici n-o să-l vând, ci o să-l duc în pod, împreună cu celelalte tablouri pe care nu vreau să le vând, ci să le păstrez pentru mine, tablourile la care vin să mă uit uneori, când seacă inspirația, când nu-mi mai vine nicicum să pictez, cele mai bune tablouri ale mele, cele în care cred că nimeni n-ar vedea mare lucru şi pentru care cred că nimeni n-ar plăti foarte mult, ca tabloul ăsta cu cele două linii care se intersectează, stau şi îl privesc, merg puțin mai în lateral, mă uit la el dintr-o parte, apoi din cealaltă, de jos şi de sus, şi văd acelaşi lucru de oriunde îl observ, tabloul are întunecimea lui luminoasă şi plănuiesc ca primul lucru pe care o să-l fac mâine, după ce mă scol, e să duc tabloul sus în pod şi să-l aşez în stivă împreună cu celelalte tablouri pe care nu vreau să le vând, fiindcă tabloul ăsta, aşa cum e el acum, e finalizat şi nimeni n-ar vrea să-l cumpere, dar dacă ar vrea cineva să-l cumpere, totuşi, abia mi-aş scoate banii băgați în rame, pânză şi vopsele după ce Beyer îşi ia partea lui, fiindcă el primeşte jumătate din prețul fiecărui tablou, îmi zic şi îmi dau seama că sunt atât, atât de obosit, trebuie să mă culc, dar mai întâi de toate trebuie să semnez tabloul, aşa că aprind lumina şi iau un tub de vopsea neagră şi o pensulă şi pictez Crucea Sfântului Andrei în colțul din dreapta jos al ramei şi apoi pictez un A mare pe pânză şi şterg pensula cu terebentină şi o pun la locul ei şi deschid uşa camerei unde dorm şi frigul mă loveşte în față, mereu am dormit în camere friguroase, dar acum, că uşa e deschisă, se infiltrează puțină căldură şi în dormitor, şi chiar e nevoie, îmi zic şi intru în cameră şi aprind lumina şi intru înapoi în sufragerie şi sting lumina acolo şi intru din nou în dormitor şi mă dezbrac şi-mi aşez toate hainele pe un scaun şi rămân dezbrăcat în picioare şi

tremur tot de frig şi sting lumina şi mă întind pe pat şi trag plapuma strâns în jurul meu şi sunt prea obosit să mă mai ridic să mă spăl pe dinți şi îl strig pe Brage, care vine imediat şi sare în pat şi se bagă sub plapumă şi trag plapuma strâns în jurul amândurora şi Brage se întinde lângă mine, bine învelit în plapumă, şi eu trag plapuma mai aproape de corp şi mă simt atât, atât de obosit şi o simt pe Ales întinsă aici lângă mine pe pat şi ne ținem strâns în brațe şi ne dăm reciproc căldură şi nu, nu trebuie să mă gândesc la Ales, nu acum, şi zic cu voce tare că sunt atât de groaznic de obosit şi că vreau să dorm şi îi urez noapte bună, nu mai e mult până ne vom revedea, mă gândesc şi simt cât de aproape e Ales, fiindcă, chiar dacă a murit de mai mulți ani, încă stă întinsă pe pat lângă mine şi zic cu voce tare că nu vreau, nu sunt în stare să-ți vorbesc în seara asta, Ales, zic, fiindcă mi se face atât de dor de tine, atât de groaznic de dor de tine, zic şi o strâng pe Ales în brațe şi ea mă strânge în brațe şi zic cu voce tare că nu mai e mult până ne revedem, ea şi cu mine, şi de fapt suntem împreună tot timpul, chiar şi acum, îmi zic, dar vreau să dorm, s-au petrecut atât de multe lucruri azi şi ieri, zic şi Ales mă mângâie pe păr şi eu apuc crucea rozariului maro pe care îl port la gât, pe care l-am primit cândva de la Ales, şi o aşez pe abdomen şi stau doar aşa, întins, şi-mi dau seama că sunt atât, atât de obosit şi mă gândesc să zic măcar un Tatăl Nostru înainte de culcare şi îmi fac semnul crucii şi apuc crucea între degetul mare şi arătător şi zic în gând Pater noster Qui es in cælis şi mă opresc la cuvintele astea şi deja simt cum alunec încet în somn şi zic Sanctificetur nomen tuum Adveniat regnum tuum şi mă gândesc mai departe că sfințească-se numele tău, vie împărăția ta, da, vie împărăția lui Dumnezeu, vie împărăția ta, mă gândesc şi trag adânc aer în piept şi zic în gând Kyrie şi expir încet şi zic eleison şi trag adânc aer în piept şi zic în

gând Christe şi expir încet şi zic în gând eleison şi mai trag adânc aer în piept o dată şi expir încet aerul afară şi îl văd pe Asle stând la marginea drumului, cărând o găleată de tablă cu lapte şi urmărind o maşină albă cum se apropie, e maşina albă a Spânului, bărbatul care locuieşte în casa mare şi galbenă, în partea de jos a drumului, lângă Lăptărie, e o maşină mare, lată, care umple tot drumul cu lățimea ei, şi de aceea Asle s-a tras de pe drum şi stă acolo cu găleata lui de lapte, pentru că Mama l-a rugat să meargă la cumpărături în locul ei, aşa că a pornit până la Brutărie să ia pâine şi până la Lăptărie să cumpere lapte, apoi va merge la Cooperativă să cumpere ceea ce Mama i-a scris pe lista de cumpărături, şi vânzătorul de la Cooperativă îşi va nota în carnețelul lui cât costă, Asle s-a gândit să meargă mai întâi la Cooperativă, de vreme ce se află cel mai departe, apoi la Lăptărie, apoi, la final, să urce spre Brutărie, şi după să se întoarcă acasă la Mama cu cumpărăturile, aşa a plănuit şi vede cum maşina cea albă se opreşte şi Spânul coboară geamul şoferului şi-l întreabă dacă are chef să vină cu el la o plimbare cu maşina şi de ce n-ar merge, până la urmă, îşi zice, chiar dacă atât Mama, cât şi Tata i-au spus că nici el, nici Sora n-au voie să urce în maşina Spânului şi sub absolut nicio formă n-au voie să meargă cu el acasă dacă îi invită, îşi aminteşte Asle, dar n-a înțeles niciodată de ce e atât de periculos să urci în maşina Spânului, i-ar plăcea să dea o tură cu maşina, îşi zice Asle şi Spânul îl priveşte aşteptând un răspuns, i-ar plăcea să dea o tură cu maşina, îşi zice Asle, stând la marginea drumului cu găleata de lapte în mână, şi-l întreabă pe Spân încotro o s-o ia şi Spânul răspunde că trebuie să meargă până la Innstranda la cineva să vorbească despre ceva şi Asle îşi zice că da, de ce să nu dea o tură cu maşina cu Spânul, atâta timp cât părinții nu află, sigur, doar nu e chiar aşa urgent, Mama n-are nevoie urgentă de cumpărăturile astea, şi oricum se gândea să

meargă mai întâi la Cooperativă, deci Spânul l-ar putea lăsa la Cooperativă când se întorc, îşi zice

Fac cumpărăturile pentru mama, zice el

La Cooperativă? întreabă Spânul

Da, zice Asle

Şi apoi la Lăptărie şi la Brutărie, zice el

şi Asle îi arată găleata de tablă şi Spânul zice că da, vede că Asle poartă cu el o găleată de lapte şi îşi închipuie că mama lui l-a trimis să-i facă nişte cumpărături şi Asle zice că da, aşa e şi Spânul zice că poate să urce în maşină dacă are chef să dea o tură, vor da o tură până la Innstranda, că are ceva de vorbit cu un bărbat acolo, zice Spânul şi îl invită pe Asle să urce în maşină şi ridică geamul la loc şi deschide portiera pasagerului şi Asle urcă în maşină, punându-şi găleata între picioare şi trântind portiera, Spânul pune maşina în mişcare şi nu zice nimic, doar se ține cu ambele mâini de volan şi priveşte drept în față şi Asle stă pe scaunul din față şi trec de Brutărie şi trec de Lăptărie şi de casa mare şi galbenă unde locuieşte Spânul şi trec de Cooperativă şi trec de curbă, şi după curbă li se deschide o privelişte largă asupra Fiordului, asupra Fiordului Hardanger, pot vedea până în capătul Fiordului, până în Fundul Fiordului pot să vadă acum şi conduc mai departe de-a lungul malului spre Innstranda şi Spânul îi zice că are ceva de vorbit cu un bărbat din Innstranda şi Asle îşi dă seama că vocea Spânului se frânge puțin şi se gândeşte că trebuie să fie tare trist să locuieşti singur într-o casă aşa mare ca a Spânului, şi Spânul îi pune apoi o mână pe picior şi Asle îi dă mâna la o parte şi se întreabă de ce a făcut Spânul asta şi merg mai departe şi niciunul din ei nu zice nimic şi Spânul îi mai pune o dată mâna pe picior şi şi-o

plimbă în sus şi în jos pe piciorul lui Asle, care i-o dă la o parte şi-l întreabă pe Spân de ce face asta, dar el nu răspunde

Să nu spui asta la nimeni, zice Spânul

şi îi tremură vocea şi priveşte drept în faţă şi conduce în continuare

Cel mai bine e să nu spui la nimeni nici că ai venit cu mine cu maşina, zice Spânul

Şi în niciun caz să nu le spui părinţilor, zice

şi Spânul zice că dacă Asle vine cu el acasă o să primească suc şi ciocolată, dacă nu astăzi, atunci în altă zi, zice şi Asle nu zice nimic şi Spânul virează de pe drum şi urcă într-o curte şi opreşte maşina şi opreşte motorul şi coboară şi bate la o uşă, de unde iese un bărbat şi încep să vorbească în faţa casei, el şi Spânul, şi bărbatul îl vede pe Asle stând în maşină şi Spânul vorbeşte cu el şi el se uită la Asle, dar de ce şi-a pus Spânul mâna pe piciorul lui? se întreabă Asle, iar Spânul se întoarce şi urcă înapoi în maşină şi o porneşte şi-şi ţine mâna stângă pe volan în timp ce coboară înapoi spre drum din curte şi Asle se uită puţin pe geam şi Spânul îşi pune din nou mâna pe piciorul lui şi o pune apoi pe şliţul pantalonilor şi îi deschide şliţul şi îi ia puţa în mână şi o mângâie şi o mângâie întruna şi îl gâdilă, iar Asle îi dă mâna la o parte şi aude cum Spânul respiră greu, parcă abia îşi trage răsuflarea, şi Asle priveşte înapoi spre Spân şi vede cum el îşi trage mâna în sus şi în jos peste puţă, dar puţa lui e mare şi lungă ca un băţ şi Asle priveşte drept în faţă şi îl aude pe Spân gemând, apoi Spânul apucă volanul şi cu mâna dreaptă şi priveşte înainte, şi Spânul repetă că Asle n-are voie să zică la nimeni că a fost cu el în maşină, zice, şi Asle stă acolo cu găleata de lapte între picioare şi zice că nu,

n-o să zică la nimeni şi îşi zice în gând că nu, nu va spune asta nimănui niciodată, niciodată, fiindcă ştie că e genul de lucru despre care nu vorbeşti niciodată, şi nu va fi bine pentru nimeni dacă spune cuiva asta, şi cel mai puțin pentru Mama şi pentru Tata, îşi zice Asle şi Spânul îl întreabă dacă nu cumva trebuia să meargă la Cooperativă să facă cumpărături şi Asle răspunde că ba da, iar Spânul îi zice că-i va da câteva coroane să-şi cumpere ceva bun şi că poate să treacă pe la el pe-acasă cândva, să-i dea îngheţată şi ciocolată, zice, dar cel mai bine ar fi să-l lase pe Asle puţin înainte de Cooperativă, zice şi Asle zice că e în regulă şi astfel înaintează de-a lungul malului Fiordului Hardanger fără să zică nimic

Să nu zici asta la nimeni, zice Spânul

Îți dau câteva coroane dacă promiți că nu zici la nimeni, zice el

şi Asle răspunde că nu va zice la nimeni şi Spânul trage pe dreapta şi opreşte maşina la marginea drumului şi-şi scoate portmoneul şi scoate din el trei coroane şi i le dă lui Asle, care şi le pune în buzunarul pantalonilor şi se încheie la şliț şi Spânul îi zice că-i mai bine dacă se dă jos aici, nu mai e mult de mers până la Cooperativă, zice şi Asle zice că bine şi bagă mâna în buzunar şi simte cele trei coroane primite, acum are bani pentru trei îngheţate, calculează şi Spânul se apleacă peste Asle şi burta lui îl acoperă pentru o secundă cu totul şi Spânul deschide uşa din dreapta şi Asle iese din maşină şi rămâne pe marginea drumului cu găleata de tablă în mână privind cum Spânul conduce mai departe şi Asle se îndreaptă spre Cooperativă şi eu stau întins pe pat, am ațipit cumva? sau eram treaz? eu, Asle, mă gândesc şi-mi dau seama că sunt mult prea obosit ca să adorm, epuizat, cum se zice, îl mângâi pe Brage, care stă întins lângă mine,

pe blană, un câine chiar dă căldură, îmi zic şi încerc să nu mă gândesc cum l-am găsit pe Asle întins în zăpadă, aproape acoperit de zăpadă, fiindcă atunci chiar n-o să reuşesc să dorm deloc noaptea asta, şi sunt atât, dar atât de obosit şi mi-l amintesc pe Asle întins pe patul de spital, tremurând şi scuturându-se tot, şi Doctorul stă în dreptul patului şi-l priveşte şi zice că e grav de tot, țin între arătător şi degetul mare crucea de lemn maro a rozariului pe care l-am primit cândva de la Ales şi zic în gând Pater noster Qui es in cælis Sanctificetur nomen tuum Adveniat regnum tuum Fiat voluntas tua sicut in cælo et in terra Panem nostrum quotidianum da nobis hodie et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris Et ne nos inducas in tentationem sed libera nos a malo şi-mi trec degetul mare şi arătătorul peste prima mărgea şi zic în gând Tatăl Nostru Care eşti în ceruri sfințească-se numele Tău vie împărăția Ta facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi şi ne iartă nouă greşelile noastre precum şi noi iertăm greşiților noştri şi nu ne duce pe noi în ispită ci ne izbăveşte de cel rău şi mă gândesc să zic şi Bucură-te, Regină, dar încă n-am reuşit să ajung la o variantă în norvegiană care să mă satisfacă, aşa că nu ştiu textul decât în latină, îmi zic şi apuc crucea din nou cu degetul mare şi arătătorul şi zic în gând Salve Regina Mater misericordiæ Vita dulcedo et spes nostra salve Ad te clamamus Exsules filii Hevæ Ad te suspiramus Gementes et flentes In hac lacrimarum valle Eia ergo Advocata nostra Illos tuos misericordes oculos ad nos converte Et Iesum benedictum fructum ventris tui Nobis post hoc exsilium ostende O clemens O pia O dulcis Virgo Maria şi țin crucea de lemn maro între arătător şi degetul mare şi zic în gând, din nou şi din nou, în timp ce trag aer adânc în piept, Doamne, iar apoi, expirând încet, Isuse, şi trag aer adânc în piept, Cristoase, iar apoi expir încet şi zic

miluieşte-mă şi trag aer adânc în piept şi zic pe mine, păcătosul